The University of Jordan
THE LIBRARY

הצופה

יום ששי, י' אדר־ב' תשל"ו (12.3.1976) | ל"ח — גליון 12175 — המחיר 2.50 ל"י

עתון התנועה העולמית של המזרחי הפועל המזרחי.
מייסד ועורך ראשון: הרב מאיר בר־אילן ז"ל

הפיכה צבאית בלבנון

מושל האיזור הצבאי של ביירות הכריז על מצב חירום ברחבי לבנון ועל עוצר מיידי * הורה לממשלה להתפטר תוך 24 שעות * המורדים השתלטו על תחנות הרדיו והטלוויזיה

11 (יופי"ע, ע"ר וע"צ) — מפקדים הצבאיים הבכירים בלבנון שידר הערב במל־ ... הודעה שבה הכריז מצב החירום והורה לממשלה להתפטר תוך 24 שעות. עזיז אל אחדאב, מפקד האיזור הצבאי של ביירות, הדגיש ... ליטול לעצמו את ... מדינה השטרה, אך הוא נתן לפרלמנט שבעה ימים בלבד, כדי לבחור נשיא חדש, אשר עליו יהיה למנות ממשלה חדשה.

הוא גם הודיע על עוצר לתקופה בלתי מוגבלת, קרא לאנשי הצבא „להמליך בשלטון הקיים" ותמך בתוכנה שהוצעה לעריקים של צבא לבנון, אשר השתלטו השבוע על כעשרה בסיסים ומוצבים צבאיים.

הגנראל אחדאב הקריא הודעה בת 13 סעיפים אותה הגדיר „הודעה מספר 1" ואשר הסתיים במלים : „אין אני חותר לשלטון, ואני גם לא תומך בשלטון צבאי".

הגנראל אחדאב, שולטי מוני בן 60, שהופיע בטלוויזיה, לבוש מדי־שרד, הציג את עצמו כ„מושל צבאי זמני", והכריז : „אמסור את השלטון לבעליו החוקיים ברגע שייבחר נשיא חדש".

קריאה להתפטרות הממשלה
בהודעה שפרסם נאמר :
(סוף בעמוד 2)

רבין: ההידרדרות בלבנון עלולה ליצור בעיות שקשה לחזותן מראש

אין זה מן הנמנע, שההידרדרות בלבנון תיצור בפנינו בעיה, שקשה כיום לחזותן מראש — אמר אמש ראש הממשלה, י. רבין, שהשתתף בכנס מתנדבים לעבודה במחנות צה"ל, שנערך בקיבוץ יפעת בעמק.

בדברו על הבעיות הבטחוניות אמר, כי אנו נאלצים כיום להתמודד מול עולם ערבי שהוא עדיין מאוחד באי השלמה ואיבתו לישראל, אם כי פה ושם נשמעים ניואנסים שונים באשר לאותה איבה. ראש הממשלה הוסיף, כי בשל הנפט והכספים הרבים העומדים לרשות מדינות ערב, נכנעות ממשלות רבות לתביעותיהם ומקבלות את עמדתן. בהקשר זה ציין, כי אנו מוכרחים לעמוד מול עולם עוין זה ולמצות את מירב הכוחות העומדים לרשותנו כדי לענות על צרכי הבטחון.

הרמטכ"ל בראיון ל„הצופה":
יש להתכונן להפיכת לבנון למדינת עימות

„צה"ל צריך להתכונן למלחמה הבאה כאילו היא יכולה לפרוץ בעוד חודשיים, או בעוד שנתיים. הבעיה היא להתכונן למלחמה הבאה ולנסות להיות מראש מוכן ... תיראה" — אמר הרמטכ"ל רב־אלוף מרדכי גור בראיון מיוחד ל„הצופה", המתפרסם במלואו בגיליון היום בעמ' 3 של העתון.

לדעת הרמטכ"ל יש לראות בספר אלמנטים המצביעים על שינוי שחל בהיערכות הצבאית במזרח התיכון, לרבות השיפור האיכותי בצבאות ערב, מבחינת הטכנולוגיות במערכות הנשק וההתאמה ביניהם ובין האנשים שלהם.

כמו כן סבור רב אלוף מרדכי גור, כי על צה"ל להתכונן לקראת אפשרות של שתי חזיתות ו„עלינו למצוא את תורת המלחמה הנכונה על פה ששדה הקרב יציג מבחינת מכשולים קרקעיים, מבחינות מערכות נשק והטכנולוגיות המתקדמות".

בהתייחסו להתפתחויות בלבנון אמר הרמטכ"ל, כי „עלינו להתכונן שלבנון תיהפך ... מבחינות העימותית".

באשר לחזית המזרחית סבור הרמטכ"ל, כי היא צריכה להדאיג אותנו כיוון ש„ליצירת חזית מזרחית בשותפות יש משמעות רצינית מאוד מבחינה בטחונית. הערכה של החזית המזרחית עולה לאין שיעור זו של החזית המצרית".

תלמידי ישיבות ההסדר — מהעילית של צה"ל

בראיון מתייחס הרמטכ"ל בין היתר לבעיית הלוחם הדתי, לתלמידי ישיבות ההסדר שהצטיינו במלחמה ואשר מהווים כיום את העילית של צה"ל. רב אלוף גור אמר בין היתר, כי צה"ל נושא עיניו לדור מפקדים דתיים שיעלו במעלות הפיקוד הבכיר ביחידות השדה.

כמו"כ אמר, כי הוא בהיותם בחיוב לתכנית להקמת עוצבה צבאית דתית אם הדבר יתרום להכנסת מפקדים דתיים לשורות הצבא.

ועדת השרים לשכר מתכנסת הבוקר ליישום „דו"ח ברקאי"

רבינוביץ: הדיון בפרטי היישום – העיקרון מוסכם סופית

כפי שמסר הכתב הכלכלי בירושלים ועדת השרים לענייני שכר מתכנסת הבוקר לדיון ביישום המלצות „ועדת ברקאי" בדבר ביטול תוספות השכר הייחודיות. הממשלה הסמיכה את הוועדה ליישם המלצות אלה והדיון הוועדה יהיה היום בענייני פרטי היישום ונקיטת האמצעים המעשיים לשם כך.

שר האוצר, יהושע רבינוביץ, הבהיר כבר כי אין שאלה אם לבצע אלא דיון איך לבצע. בעצם הביצוע ישנה התחייבות מפורשה של הממשלה וההסתדרות בעת מינוי הוועדה ותפקידה היה כשל בורר שהצדדים התחייבו מראש לקבל את הכרעתו.

„ועדת ברקאי" הציעה בדו"ח שלה את הביטול המודרג של התוספות הייחודיות עד אוקטובר ע"י הקפאתן המוהלסת של התוספות הללו וספיגתן באמצעות תוספות היוקר שיינתנו בחודש אפריל ובחודש אוקטובר. תוספת היוקר של אפריל משולמת ב־1 במאי. אולם הממשלה אינה יכולה להורות על ניכוי התוספות הייחודיות באורח חד צדדי שכן היא קשורה בחוזי עבודה ולשם כך דרושים צעדים מינהליים ותחיקה מתאימה. ועדת השרים תצטרך לקבוע היום את דרך היישום בעניין זה.

ועדי עובדים החליטו על סנקציות

אתמול החליטו ועדי עובדים במשרדים שונים על פתיחה בסנקציות נגד ביצוע המלצות ועדת ברקאי. אולם נודע כי בוועדי עובדים שונים מובעות דעות כי מצב החירום של המדינה מחייב לסייע לממשלה לבצע את ההמלצות בדבר ביטול התוספות הייחודיות. יוזמה בצד ביצוע דו"ח ועדת ברקאי באה מצד עובדים באוצר, במשרד החינוך ו... שונים במשרדים אחרים.

עובדים במשרד החינוך קוראים ליישום המלצות הדו"ח במלואן

סופרנו בירושלים מוסיף:

חמשים מעובדי משרד החינוך והתרבות בירושלים חתמו אתמול על מינשר הקורא ליישם את דו"ח ועדת ברקאי במלואו. המינשר מופנה אל ועד עובדי המשרד.

נאמר בו, כי נוכח מצבה הכלכלי הקשה של המדינה והצורך לנקוט צעדים מידיים להצלת המשק, על עובדי משרד החינוך, כלל עובדי המדינה והשירותים הציבוריים לוותר על תביעה תוספות ייחודיות.

עובדי משרד החינוך שחתמו את ההחתמה על המינשר אומרים, כי על כל עובדי המדינה שכבר קיבלו תוספות ייחודיות לוותר עליהן בהדרגה, ובמקביל אין להעניק תוספות כאלה לעובדים נוספים.

החתמת עובדי המשרד נמשכת, ונמסר כי המבצע מעורר הדים חיוביים בקרב העובדים.

בורג: פינוי מחנה קדום יגרום למשבר ממשלתי

— כל ניסיון מצד ממשלת ישראל לפרק את ההתיישבות במחנה קדום בשומרון יגרום למשבר ממשלתי — אמר אתמול שר הפנים, ד"ר יוסף בורג, לפני צאתו לארה"ב בשליחות מפעל אגרות המלווה.

ד"ר בורג ציין, כי המפד"ל לא תוכל להישאר בקואליציה אם הממשלה תחליט להוציא את מתנחלי סבסטיה מהמחנה הצבאי בקדום.

בתשובה לשאלה בדבר ההתארגנות החדשה במפד"ל במסגרת „התנועה להתחדשות דתית־לאומית", אמר ד"ר בורג : „אני מקבל בברכה כל איחוד בעל אופי פרודוקטיבי, ואינני רואה בזה יותר מאשר איחוד של סיעות קיימות במפלגה".

במהלך מסעו יבקר ד"ר בורג גם בגרמניה המערבית, וישוב ארצה בעוד כשבועיים.

רודזיה החרימה את כל הרכוש של מוזמביק

סולסברי, 11 (ע"צ) — כל הרכוש של מוזמביק ברודזיה הוחרם על ידי האוצר הרודזי, נאמר היום בהודעה מטעם ממשלת רודזיה.

בהודעה נאמר, כי „בעקבות החלטת ממשלת מוזמביק לסגור את הגבול בין רודזיה ומוזמביק, וכדי להגן על האינטרסים הרודזיים, הוחלט להקפיא, בפיקוח הממשלה, את כל הסכומים המוחזקים בשם ממשלת מוזמביק, בנקים ומפעלים מסחריים הפועלים במוזמביק, וכן הסכומים המגיעים להם".

החלטה זו נתקבלה במסגרת החוק על מצב החירום.

32 נידונו למוות בניגריה

לאגוס 11 (ע"צ וע"ר) — ממשלת ניגריה אישרה היום את גזר דין המוות של 32 אנשים שהיו מעורבים בקשר הנפל שנעשה בניגריה ב־13 בפברואר. בהודעה נאמר, כי פסק הדין יבוצע „מייד".

בין הנידונים למוות שר ההגנה לשעבר הגנראל ביסאלה, אולם הקולונל בוקאר דימקה, שנחשב כמנהיג נסיון המרידה, לא נמצא ברשימת הנידונים.

וילסון דורש הצבעת אימון אחרי שנכשל בבית הנבחרים

לונדון, 11 (ע"ר, ע"צ, יופי"ע) — ממשלת הלייבור קיימה היום התייעצויות קדחתניות והחליטה לקיים הצעת אימון בבית הנבחרים, בעקבות התבוסה שנחלה אתמול כאשר הבית לא אישר את תכניותיה לצמצום ההוצאות הציבוריות.

כאשר הועלתה אתמול לדיון הצעה של הממשלה בראשותו של הארולד וילסון לקצץ את ההוצאות הציבוריות בכ־5 מיליארד לירות שטרלינג, דחה הבית את ההצעה ב־284 קולות נגד 256 קולות.

התבוסה של ממשלת הלייבור נגרמה על ידי 36 צירי מפלגת העבודה מהאגף השמאלי שנמנעו, כאחר שהם מתנגדים לקיצוצים המתוכננים של שירותי הבריאות והשירותים הסוציאליים.

מיד לאחר שנודעו תוצאות ההצבעה, קמה מנהיגת האופוזיציה השמרנית, מרגרט תאצ'ר, ממקומה ודרשה שהממשלה תתפטר.

מנהיג הצירים השמאלניים שנמנעו, ארטור לאתאם, אמר היום כי חברי מפלגת העבודה מן האגף השמאלי יתמכו בממשלה, כאשר תיערך הצבעת האימון.

חבר של ראש הממשלה אמר כי ההצבעה תיערך הלילה בחצות בבית הנבחרים.

ההחלטה בעניין זה נתקבלה בישיבת הקאבינט שנערכה הבוקר בראשותו של וילסון, החוגג היום את יום הולדתו ה־60.

נרצח מנהיג פרוטסטנטי בבלפסט

בלפאסט 11 (יופי"ע) — חוליית רצח הרגה אתמול בעיריית מנהיג פרוטסטאנטי בכיר, סאמי סמית.

לאחר הרצח טילפן אלמוני למערכת עתון המופיע בבלפאסט ואמר כי סמית נהרג על ידי „לוחמי החירות" באלסטר, מפני שהוא יציג לאהירכה ניהול מו"מ עם נציגים הקאתולים, כדי לשים קץ למלחמה האזרחית בצפון אירלנד.

תחזית מזג האויר

אביך, חמים יבש, וייתכן טפטוף מקומי. בנגב ובבקעת הירדן ... תחזית לשבת : במשך היום תחול ירידה בטמפרטורה ועליה בלחות.

הטמפרטורות : ירושלים 12—20, תל־אביב 14—24, חיפה 14—23, רמת הגולן 9—19, נהריה 12—22, צפת 8—17, טבריה 14—27, עזה 12—22, עפולה 10—25, השפלה 13—22, יריחו 13—30, עזה 14—23, באר־שבע 12—27, אילת 16—26.

קיסינג'ר שוקל מכירת מטוסי התובלה למצרים בצינורות מסחריים

ואשינגטון, 11 (יופי"ע) — שר החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר, הסכים לעיין באפשרות ששה מטוסי הובלה צבאיים מדגם „סי־130" יימכרו למצרים בצינורות מסחריים ולא באמצעות „הפנטאגון" — אמרו היום מקורות של הקונגרס.

כפי שנמסר, הוצעה פשרה זו על ידי הסינאטורים יעקב יאביץ, קליפורד קייס ויוברט האמפרי, במאמץ למנוע עימות בין הקונגרס והבית הלבן בקשר עם הכוונה של הממשלה לפתוח מכלול חדש של קשרים צבאיים עם מצרים.

אם יוסכם על פשרה זו, יהיה על הממשלה להתחייב שלא תאשר מכירות צבאיות נוספות למצרים עד לאחר הבחירות לנשיאות, העומדות להיערך בנובמבר.

על ידי ביצוע העיסקה באמצעות של צינורות מסחריים ולא בעזרת צינורות של משרד ההגנה, תצומצם ההשפעה הסמלית של העיסקה הן במזרח התיכון והן במישור מדיניות הפנים בשנת בחירות, אמרו המקורות.

ועידת הנשיאים ביקשה פגישה עם פורד

ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים הגדולים בארצות הברית ביקשה פגישה עם הנשיא פורד, כדי להביע באזניו את התנגדותה למכירת ששה מטוסי תובלה צבאיים מדגם „סי.—130" למצרים.

הרב"ר אלכסנדר שינדלר, יו"ר ועידת הנשיאים, אמר במסיבת עתונאים, כי קרוב לוודאי שהפגישה תיערך בבית הלבן תוך עשרה הימים הבאים.

כן אמר, כי הארגונים המאוגדים בוועידת הנשיאים כבר קיימו מגעים עם חברי קונגרס, ראשי כמורה ומנהיגי פועלים, ראשי ארגונים מקצועיים ואחרים, כדי לגייס התנגדות לעיסקה. הוסיף, כי כל המועמדים לנשיאות נתבקשו להכריז על עמדתם בנידון.

ד"ר רפאל: מסתמנת פשיטת רגל של החינוך החילוני

מסתמנת פשיטת רגל מוחלטת של החינוך שהוציא את האמונה באלוקי ישראל מבין כותלי בתי הספר שלו — אמר שר הדתות, ד"ר יצחק רפאל, בכנס למען החינוך הדתי שהתקיים אתמול בבית הרופא בתל־אביב.

„התרופה למחלה המכרסמת בנוער היא בידינו ועלינו להשתמש בה. התשובה לבעייתנו הגדולה היא בחינוך הדתי רב הערכים ועשיר התוכן שיש לשפרו ולהיטיב איכותו מבחינה דתית ומבחינה פדגוגית", אמר.

ע"ר ח.מ. בסוק, סגן ראש עיריית תל־אביב, וראש האגף לחינוך בעיריה, סיפר כי הציע להקים איגוד ערים לנושא החינוך וכי ראש העיר והמשרדים הממשלתיים הנוגעים בדבר הביעו הסכמתם לדבר.

אליכלך לנדבר מנהל המרכז לחינוך דתי, שוחח על ארגון וסדרי הרישום לביה"ס וסקר בקצרה את הפעולות שיש לעשות לקראת המבצע. הנחה ד"ר דוד רוזן־צבי, חבר מועצת עיריית ת"א.

עיריית אמסטרדם מציעה לשפץ את ביהכנ"ס האשכנזי

אמסטרדם, 11 (עסט"א) — הנהלת עיריית אמסטרדם הציעה לשפץ את בית הכנסת הגדול האשכנזי בעיר זו בהוצאה של יותר מ־3 מיליון גילדר (כ־9 מיליון ל"י) — נמסר באמסטרדם.

בית הכנסת ניבנה ב־1670 על ידי האדריכל איש אמסטרדם דניאל סטאלפרט, במרכז הרובע היהודי של העיר. הבניין שימש כבית כנסת אשכנזי ראשי עד שנת 1943, כאשר נסגר בעקבות גירושם של אחרוני היהודים מאמסטרדם. עתה מתכוונת העיריה לתקן את בית הכנסת ולשפצו.

הדלקת הנר

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.07	6.20
תל־אביב	5.25	6.22
חיפה	5.17	6.21
אילת	5.25	6.22
באר־שבע	5.23	6.22

וביום השביעי
שתו 777
ברנדי בינלאומי
כרמל מזרחי
יקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

חברה קדישא — התאחדות העדה הכורדית
משתתפת בצערו ובאבלו של
הרב שמואל ברוך שליט"א
נשיא רבני העדה
בפטירת אחותו הצדקת
מרת רחל מזרחי ע"ה
בת הרב יוסף זצ"ל
בפעילותו הענפה והמסורה למען הפרט והכלל יצהים
ולא יוסיף לדאבה עוד.

בשלושים להסתלקותו של
בעלי, אבינו, אחינו, סבנו האהוב
ר' יצחק פריד ז"ל
נגלה את מצבתו
בהר־המנוחות בגבעת שאול, ירושלים
ביום הראשון, י"ב אדר ב' תשל"ו (14.3)
בשעה 4.00 אחה"צ
תודה למנחמינו כולם
היציאה מביתנו, רח' אריאל 5, רוממה, בשעה 3.45

איגוד הסופרים הדתיים
מבכה מרה את האבידה הגדולה במות חברה הדגול
הסופר
אברהם קריב ז"ל
אחד מעמודי התווך של הספרות העברית
ומשתתפת באבלה הכבד של המשפחה
הועד הארצי

משתתפים הננו באבלו הכבד של מנהל סניפנו באבן גבירול
מר דב שנייד
בפטירת אביו, היקר מאדם
ר' משה ז"ל
בעבודתך המסורה למען הציבור ובנחמת ציון וירושלים השלמה תנוחם ולא תוסיף לדאבה עוד.
עובדי בנק המזרחי המאוחד סניף אבן גבירול | הועד הארצי של עובדי בנק המזרחי־המאוחד בע"מ

משרד החינוך והתרבות — המחלקה לתרבות תורנית | משרד הדתות
עיריית תל־אביב—יפו
ערב מוקדש לשלמה רביץ ולציירתו בשדה החזנות
יערך אי"ה, ביום ראשון, י"ט אדר ב תשל"ו (21.3.76) בשעה 8.00 בערב
באולם „אוהל־שם", רחוב בלפור 30 — תל־אביב
בהשתתפות החזנים : (לפי סדר א"ב)
* חיים אדלר * מרדכי סובול
* בנימין אונגר * דוד סטיסקין
* שמואל ב. טאובה * יוסף מלובני — ארה"ב
* שלום כהן * שלום רוזנברג
* שלמה מנדל
ליד הפסנתר — חנן וינטרניץ
רב־שיח על חייו ופעלו של ש. רביץ בהדרכת ברוך שיין
מנחה: מרדכי פרימן
כרטיסים להשיג בעיריית ת"א, חדר 1152, קו פנימי — 285, בקופת האולם, בערב ההופעה ובבני־ברק בחנות „הכר הניצרי" רח' ר' עקיבא 114
הערב נערך בשיתוף עם אגודת „עונג שבת — אוהל שם" וסמינר לחזנות — סל"ה
הערב יוקלט ע"י שידורי ישראל

פורים שמח
„בתוככי ירושלים"
בלה פורים שמח ועליז במלון ופנסיון „בתוככי ירושלים"
לינה וארוחת בוקר פלוס סעודת פורים כיד המלך פלוס שתית יין „כדת אין אונס" בסך —.100 ל"י.
אווירה חרדית
אוכל משובח
שירות מעולה
עריכת מסיבות ושמחות
כשר למהדרין מן המהדרין
מתקבלות גם הפניות של משרד האוצר
רחוב אבן־עזרא 20 רחביה טל. 39892

עבודה חלקית עם נוער יהודי בג'נבה
לסטודנט בעל נסיון בהדרכה בתנועת נוער דתית
לפנות: ת. ד. 40022 תל־אביב

אם חתונה מכובדת
אז אך ורק עם
התזמורת והמפוארת
המזרחית־התימנית
בהנהלת ברוך שורץ
תל־אביב, שינקין 38
טלפון 284381
מחירים נוחים

המועצה הדתית חולון
מכרז
על משרה פנויה של
רב
חבר הרבנות בן העדה התימנית
הכישורים הדרושים :
א. תעודה כשר מאת מועצת הרבנות הראשית לישראל לשמש כרב בחולון.
ב. שימש כרב לפחות 3 שנים.
ג. בעל כושר הבעה בע"פ ובכתב, בקיאות בארגון חיים קהילתיים ועניני חינוך ; עד גיל 45.
ד. מקום מגוריו הקבוע יהיה בחולון.
הצעות בפירוט כל התעודות ... יש להגיש למועצה הדתית בחולון, לפי הכתב : המועצה הדתית ת. ד. ..., חולון, במעטפה סגורה רשום.
את ההצעות יש להגיש לא יאוחר מאשר עד ליום א' בניסן תשל"ו
ישראל כהן
ראש המועצה הדתית
1.4.1976

שמלת כלה מיוחדת
LONDON-PARIS-ROME
דיזנגוף 128

הסתדרות הפועל המזרחי
סניף תל־אביב
תא עובדי ע.ת.א.
ביום חמישי ט"ז באדר ב' ש. ז. (18.3.76) בשעה 7.50 בערב
תתקיים אי"ה מסיבת פורים
לעובדי ע. ת. א. במועדון עציון במלון „פאל" (שרתון) רח' הירקון.
בהשתתפות :
הה' פ. שינמן — ראש המועצה הדתית וסגן יו"ר הכנסת
הה' עו"ד ח. מ. בסוק — סגן ראש העיר.
הה' ר. בן דוד — יו"ר מועצת הסניף.
המנחה : י. ורדי.
בתוכנית : שירי פורים
א. פישלר — המזכיר

פרס בן־מאיר
לזכר הרב ד"ר י. ש. בן־מאיר
לעידוד המחקר של המשפט העברי

מטרת הפרס : לעודד את יצירתם של משפטנים, תלמידי חכמים, חוקרים, סטודנטים בישראל ובתפוצות, בתחומי המשפט העברי מתוך רצון לקדם את מחקרו של המשפט העברי והחדרתו במערכת המשפטית במדינת ישראל.
הגדרת המושג המשפט העברי : מחקרים בענייני המשפט העברי ביחס למשפט במדינת ישראל וכן מחקרים שעניינם במצוות שבין אדם לחברו ולחברתו.
יצירות הראויות לפרס : לדיון על הענקת הפרס יתקבלו רק יצירות מוגמרות המקיפות לא פחות משני גליונות דפוס או כמות שווה, לרבות מספר עבודות של מגיש העבודה המקובצות יחד.
סכום הפרס ומועד יצירתו : הפרס. בסך —2.500 ל"י יחולק במעמד פומבי למחבר היצירה שנמצאה ראויה ע"י ועדת השופטים, ונתפרסמה במשך 3 שנים שקדמו להגשת העבודה.
הגשת החיבורים המיועדים לפרס : את החיבורים לקבלת הפרס רשאים להגיש הוצאות ספרים, מוסדות וגם המחברים עצמם.
*
את הספרים העומדים לדיון יש להגיש בארבעה עותקים למשרדי המרכז העולמי של המזרחי הפועל־המזרחי, רח' המלך ג'ורג' 54, חדר 14, ירושלים, או לשלוח לת.ד. 588, ירושלים עד ליום רביעי, ט"ז באדר ב' תשל"ו (17.3.76) שעה 12.00 בצהרים.
חבר הנאמנים
המרכז העולמי של המזרחי הפועל המזרחי | הועה"פ של הפועה"מ הנהלת המפד"ל

ב"ה
הועד הפועל של הפועל המזרחי
מתכנס אי"ה ביום ראשון י"ב באדר ב' תשל"ו (14.3.76) בשעה 3.00 אחה"צ בבית התנועה בתל־אביב רח' אבן גבירול 166.
בסדר היום:
א) מסקנות „ועדת ברקאי"
ב) בעיית פיטורי עובדים בשל סירובם לעבוד בשבת.
ג) שונות
חברי הועד הפועל, הסגנים, חברי המחלקה לאיגוד המקצועי וחברי המזכירויות של התאים המקצועיים של הפועל המזרחי מוזמנים בזה.
הזמנות מיוחדות לא נשלחו

...דה לכל אלה
...רכוני במלאת לי
...ז שנים
ד' יברככם לחיים ולשלום
לאורך ימים טובים
הרב ד"ר משה אויערבך

הסתדרות הפועל המזרחי — המפד"ל
סניף ראשון לציון
מסיבת פורים
...ים אי"ה ביום שני י"ג באדר ב' (15.3.76) ...ה 8.00 בערב ב„אולמי ראשון" — רח' הרצל 85.
תכנית אמנותית עשירה ומגוונת
תחרות תחפושות והפתעות
ועדת התרבות

מועדון עציון
מלון "פאל"
לנוער ותרבות דתית
תל־אביב
תכנית השבוע -
גזור ושמור
ובע מזלא־ידעה מלכות מזה זמן רב ———
מפגש עם יוסף חלפון, יועץ השרים של ראש הממשלה יצחק רבין. (12.3) 20.30
מראיינים: שלמה נקדימון ושאול מייזליש
בתוכנית האומנותית: יונית, שוהם, דודו אלהרר, עודד בן־חור, ... כץ בשירים מתוך ההצגה: „הלוך הלכה החבורה 76"
ראשון (14.3) 21.00 — ערב קליטה מטעם תנועת האשה הדתית — הכניסה למוזמנים בלבד
שני (15.3) 21.00 — הילולא דפורים: בוא ובלה את שמחת פורים באוירה מיוחדת. בתוכנית האומנותית: דודו טופז שעשועים ומשחקים ע"י מרדכי פרימן, תזמורת הענקים עם ניסים מיני — בהופעה מוסיקלית.
שלישי (16.3) — כנ"ל לגבי הנ"ל (ראה יום שני)
רביעי (17.3) 21.00 — נשפית פורים של הפסיכולוגים מאוניברסיטת בר אילן. הכניסה למוזמנים בלבד
חמישי (18.3) 20.30 — סודי ביותר ——— הכניסה למוזמנים בלבד
אצלנו לא רוקדים ריקודים סלונים ובכל זאת נהנים. בוא ותבלה באוירה דתית ותרבותית לנוחיותכם ניתן להזמין מקומות לנשפי פורים בטל. 446111 בשעות 10.00 — 1.00 כל יום.

קופת חולים — הועד המפקח הארצי
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
...ישיבת הועד המפקח הארצי
תתקיים
ביום ראשון 14 במרץ ש.ז. (י"ב באדר ב' תשל"ו) בשעה 4.30 אחה"צ
באולם הישיבות בבית מרכז קופת־חולים
סדר היום:
התקציב לשנת הכספים 1976/77 — המשך הדיון
שונות

هكذا من الاصل

مكنز من الاصل

של המצפה

לא בזרוע נטויה

בעקבות האיום המילולי של מפ"ם לעבר מפלגת-העבודה בנוסח אולטימאטיבי, פינוי מחנה קדום או ביטול המערך, החלו אף אישים מרכזיים במפלגת-העבודה לתקוף מתנחלי מחנה קדום.

לפי אחת הידיעות, שר-החוץ בשובו ממסעו יעלה על הפרק בממשלה הצעה דחופה לפנות את המתנחלים ממקום עיבתם בשומרון.

ראש הממשלה באחד מנאומיו האחרונים השווה את גרעין אמונים ל„פורשים" שבעבר הפועלים בדרכים לא-דמוקרטיות, תופעה שחייבת להיות מוקעת על-ידי הציבור". האם השוואה זו באה להכשיר סילוקם של המתנחלים בכוח ממחנה קדום, כפי שהפעילו בשעתו את „התותח הקדוש"?

לפני חדשים מיספר הוחלט על דעת הממשלה להעביר את גרעין אלון-מורה מסבסטיה למחנה קדום, התלסת-פשרה אחרי איח ונבונה, שמנעה ריב-אחים קשה, מרירות ושנאה. החלטה זו קיימת ועומדת ואין שום שיקול ענייני לשנותה כדי לגרום בחת-רוח לאדונים ויקטור-שמטוב, וילנר ופעיל.

תושבי הארץ ברובם סבורים, שהתנחלות משני עברי הקו הירוק בדין שתהיה על דעת הממשלה ולפי הנחיותיה, שכן מפה זו נקבעת לפי נתונים מדיניים ובטחוניים.

בו בזמן לא ראו „פורשים" באלה שעלו על הר-עציון ובאלה שהלכו לישב הר-חברון בדחף של אהבה עד כלות הנפש לאדמה זו בארץ-יהודה. הוא הדין אלון-מורה בארץ שומרון, מעבר לדיקדוקי היישובים יש משב של רוח גדולה, רוח ארץ־ישראל החלוצית.

אנשי אלון-מורה, „פורשים"-כנבאי בפי ראש הממשלה, הם פורשים-לשבח מרוח-נכאים, תסכול, ציניות ופריקת-עול, שיש להם מהלכים בחברה הישראלית, ובאמונתם העמוקה דבקים בכל חלקי ארץ-ישראל, ומקיימים מצוות העלייה לשטחים במסירות אינקץ ובכוונות לישאת בחבלי-ההתרשות קשים.

זה הנכס היקר, הנדיר והמכריע ביותר במעמדנו בארץ. כל הפוגע בו מתנכל לאיכות היהודית שהיא חיים של קידוש השם וישראל. קומוניסטים וסאלון-קומוניסטים רואים ביהודים אלה את יריביהם הקשים מפני שכאן אמונה, הכרה ונכונות חלוצית. אבל בעלי זיקה יהודית, גם כשהם מתנגדים להתנחלות זו, יודעים להבחין בין דעה אחרת במישור המעשי לבין הערכה למיטב האדם בישראל.

שר-הפנים ד"ר יוסף בורג, בשיחתו עם ראש הממשלה, אמר, *שהחלטה שרירותית לפנות-בכוח את המתנחלים למחנה* קדום תגרור בהכרח משבר ממשלתי. הציבור הדתי-לאומי ש־חלקו רב כל השנים בהתיישבות חלוצית, אי-אפשר לו להשלים עם גרירה בכוח-הזרוע חלוצים יהודים מאדמת כמעט, אך ורק מפני שמפ"ם והקומוניסטים רוצים בכך.

בדיון על מדיניות ההתיישבות יש להידבר עם מתנחלי קדום, ולהביא בפניהם הנמקה והצעות, אך למען השם, בנחת ובשכנוע, ולא בחימה שפוכה ובזרוע נטויה כדי לעקרם מן המקום.

אל תורם יד על יהודים חלוצים!

תהפוכות לבנון

לבנון שוקעת שוב באנדרלמוסיה של מלחמת-אזרחים, חילופי שלטון וגם תפיסת השלטון בכוח.

לאחר התפטרותו של ראש הממשלה ראשיד כראמה, ש־המשיל את לבנון ל„ספינה שוקעת", הודיע מפקד חיל המצב בביירות, גנראל אל-אחדאב, שהוא מינה את עצמו מושל צבאי עד לבחירת נשיא חדש. הודעתו מנוסחת בנוסח של שליט המדינה, מסתבר, שדורש בתוקף את סילוקו של הנשיא פראנג'ייה, וטרם ידוע תוצאות מרידה זו ומי עומד מאחוריה. לפי ידיעה אחת הוא פועל בכוח הסורים.

הצבא מתפורר. קצינים עריקים מוסלמים משתלטים על מוצבים ומחנות. הם משתפים פעולה עם „צבא-השחרור הפלש־תיני", היינו עם אש"ף, ולדבריהם נמצאים כבר בידיהם שני שלישים משטחי לבנון.

מדינות ערב מסביב, המסוכסכות בינן-לבין-עצמן, בוחשות בלבנון וכל אחת מנסה להכשיל את השנייה. מצרים שוקדת להכשיל את חדירת סוריה ללבנון, ולפי שמועה אחת, גם העיראקים מוסיפים לסכסך בין גורמים שונים בארץ השסועה.

עניינה של ישראל הוא בתמורות שחלו בגבולה עם לבנון. בכפרים על הספר השתלטו יחידות של אש"ף ושל עריקי הצבא. ייתכן, שגם יתלקחו קרבות במקום בין כוחות צבאיים שונים הנאבקים על השלטון. מכל מקום ודאי הוא, שחלפה תקופת הנייטראליות של לבנון ובמקומה צלולים לקום ימי-צימות קשים. נציגי המישבה מטולה, שעל הגבול כבר פנו אל השל־טונות ליתן את דעתם לביצור הקווים.

לאחר מלחמת-דמים אחת, על רבבות הרוגיה ופצועיה, נתונה לבנון שוב בתהפוכות, שמחייבת עירנות יתירה של ישראל.

איחודן של סיעות

במיבנה הסיעתי של מערך האירגון במפלגה הדתית-לאומית יש לציין כל בעיצה המפעם פיצול ארגוני. איחודן של סיעת חוגי הצעירים וסיעת הרשימה המרכזית בסיעה אחת, „התחד־שות דתית-לאומית" הוא תהליך המחייב המשך. ככל שיתגבשו במסגרות מקיפות יותר ייטב למפלגה כולה.

המפד"ל היא מפלגה שבה מיגוון דעות ומהלכים מדיניים ובה שורה של אנשי-ציבור ותיקים וצעירים בדרגים שונים, המבקשים את מקומם בתחום הפעילות. כל האיבקות על דעות ועל עמדות לגיטימית ביותר ומוסיפה עניין ותסיסה. המגמה היא, כמובן, פחות חיכוכים ויותר בירורים אידיאולוגיים ומדיניים ברמה הדרושה.

כל סיעה וגעיותה, כל סיעה ופעיליה וכל סיעה וסיכוייה. לא הרי זו כהרי זו, צד שווה המסגרת המשותפת של המפד"ל העניין במפלגה גדולה ובעלה עמדה מרכזית יש מקום לוויכוח פנימי תוך כדי פעילות אירגונית והסברתית בסניפים.

הציבור הדתי-לאומי המאורגן, כמחנה ראשון במעלה ביהדות הדתית וגורם חשוב בציבוריות הישראלית, צימצום מספר סיעותיו ויתר גיבוש ענייני יסייעו בידו למלא משימותיו עת למיזוג השורות בדרך לאחדות מירבית בפנים המפלגה הדתית-לאומית.

שירות ותקינותו

היום מופיע „הצופה" במתכונתו התקינה, לאחר שימים כיספר היינו נאלצים לצמצם תבניתו בגלל הלנת שכר העובדים.

הננו חייבים להתנצל בפני אלפי מנויינו-קוראינו על שחיסרנו מהם הופעה סדירה, כעדות הפניות המרובות אלינו, ומתן הסבר למה שאירע.

עובדי „הצופה", שכיספרם פחות מן התקן הדרוש, מגישים בוקר-בוקר את העתון לאלפי קוראיו. הבטאון הוא של הציבור הדתי-לאומי בארץ ובתפוצות.

העתון מבוסס ברובו, כמפעל כלכלי, על הכנסותיו, ובחלקו על הקצבה של התנועה, שהוא בטאונה, תמורת שירותיו במידע ובהסברה.

משחל פיגור רב בתשלום שכר-העובדים, עד כדי הכבדה רצינית, השתמשו באין-ברירה בשביתה חלקית כדי לזרז את האחראים לקיים בפועל ממש לגבי העובד: „וביומו תתן שכרו... ואליו הוא נושא את נפשו". שכרו פרנסתו ופרנסת בני ביתו.

שותפות זו בין התנועה לבין צוות-העובדים ב„הצופה", שעמדה במבחנים קרוב לארבעים שנה, המשכה התקין בהדדיות לאחריות ברמה, בתפוצה ובעבודה סדירה.

עם הערכתנו לידידינו, שסייעו לשוב לתבנית כסדרה, הננו מביעים משאלתנו, שמכאן ואילך לא נתנסה בנסיון מצער זה ו„הצופה" יוכל למלא את שירותיו לקוראיו באורח תקין ביותר.

סאדאת קיבל איגרת ממנהיגי בריה"מ

קאהיר 11 (יופ"יט) — הנשיא סאדאת קיבל איגרת ממנהיגי בריה"מ, בתשובה על בקשתו שמוסקווה תגדיר את עמדתה כל־פי מצרים — מסר הרופר העתון המצרי „אל אהראם".

דאת ביום ב' כאשר נפגש עם שגריר בריה"מ בקאהיר, ולאדימיר פוליא־קוב, לראשונה כזה מספר חודשים.

מקורות ממשלתיים מסרו כי הנשיא סאדאת ידגיש את הדיבור על יחסי מצרים-בריה"מ בנאום שישא ביום א' בפרלמנט המצרי ולפני יושבי הוועד המרכזי של האיחוד הסוציא־ליסטי הערבי.

התשובה הסובייטית נמסרה לסא־

200 חברות אמריקניות גדולות ו־25 בנקים נכנעו לחרם הערבי

ניו יורק 11 (קסט"א) — הלי־גה נגד השמצה של „בני ברית" האשימה היום כי „יותר מ־200 חברות אמריקניות גדולות ו־25 בנקים מסחריים חשובים מנהלים מלחמה כלכלית נגד ישראל תוך שיתוף פעולה עם הערבים".

הליגה הגדירה את הקבוצה כ„מיטב של הבנקאות והתעשיה האמרי־קנית", והכריזה כי החברות והבנ־קים הללו „מתעלמים מההעלמות גמו־רה ממדיניות ארה"ב נגד חרם כל־כלי, הבנקים אף מתעלמים מן ה־אזהרה של מועצת הרזרבות הפד־רלית נגד השתתפות בחרם".

במסיבת עתונאים אמר כאן היו"ר הארצי של הליגה נגד השמצה, סיי־מור גראובארד, כי „ההסתמכות על היענות מרצון למדיניות האמריק־אית נכשלה, ולכן חיוני לחוקק חו־קים חזקים וחדשים כדי לאסור השת־תפות אמריקאית בחרם הערבי".

בלי החיקה כזו, אמר, פועלים ל־מעשה הבנקאים הללו כסוכנים של הערבים, בדורשם מיצואנים אמרי־קנים הוכחות כי נענו לתקנות ה־חרם. החברות מגישות הוכחות אלה על היענות לחרם או אף רשימות כהברות בלשכה סחר ערבית—אמ־ריקניות, ולשכות אלה הן העוקבות בקביעה אחר מילוי תקנות החרם הערבי.

עם הבנקים ששמותיהם מסרה ה־ליגה נגד השמצה, והמטפלים במכ־תבי אשראי על פי דרישות החרם הערבי, נמנים ששה מבין המוס־דות הפיננסים הגדולים ביותר ב־ארה"ב — באנקרס טראסט, צ'יז מאנהאטן, כמיקל בנק, טרסט נשיונל סיטי ומורגאן גאראנטי טראסט, כולם מניו יורק, ובנק אוף אמרי־קה, מסאן פרנציסקו.

כן נמצאה ברשימה בנקים גדולים משיקאגו, מיניאפוליס, סאנט פול, קליוולנד ופילדלפיה.

עם 18 חברות גדולות הנכנעות ל־חרם נמנות: אראמקו, באוש אנד לומב, פלינטקוט, גנראל מילס, אינ־גרסול-ראנד, פילסבארי וריבאטקס.

הליגה מסרה כי חברת הנפט אראמ־קו, שגם החלה לאחרונה להקים מתקני גאז וחשמל בסעודיה היא אולי החברה הפעילה ביותר בשיתוף פעולה עם החרם האנטי ישראלי.

שר המסחר הרומני מכחיש הפסקת העברת נפט גולמי דרך צינור אשדוד–אילת

מאת סופרנו המדיני בירושלים

השר לסחר חוץ של רומניה ני־קולאי ניקולאי הכחיש אתמול כאילו רומניה מפסיקה העברת נפט גולמי דרך צינור הנפט אש־דוד—אילת בשל כניעה לחרם ה־ערבי.

במסגרת שיחות הוועדה המעורבת ישראל—רומניה העלה אתמול שר המסחר והתעשיה, חיים בר־לב, את הנושא בפגישה עם השר האורח. מר ניקולאי אמר, כי שמע על נושא זה רק מכלי התקשורת בארץ אולם הוא אינו מכיר את הנושא. ייתכן שחברת נפט ברומניה קיבלה הצעה זולה יותר, אזי יש לצעד זה שיקול כלכלי. מכל מקום, אמר, אין לדבר שיקול מדיני של כניעה לחרם ה־ערבי, שכן עובדה היא שרומניה מרחיבה את קשרי הסחר שלה עם ישראל. הבטיח לברר את העניין עם שובו לרומניה.

אתמול נחתם פרוטוקול המושב השביעי של הוועדה המעורבת ישר־אל—רומניה ובו סיכומים על הרח־בת הסחר ושיתוף הפעולה הכלכלי בין שתי המדינות. השיחות את־מול התנהלו באווירה ידידותית. ה־משלחת שמורה לצאת היום את ה־ארץ.

לוב מגרשת 3000 מצרים

קאהיר 11 (עי"ר) — היחסים בין מצרים ולוב החריפו היום במידה נוספת לאחר שמצרים הו־דיעה כי הקולונל קדאפי הורה לגרש שלושה אלפים מצרים, כתגמול על מעצרם של 27 לובים בקאהיר.

פקידים מצריים אמרו, כי לוב החרימה את רכושם של המצרים שקיבלו צווי גירוש ביומיים האח־רונים.

כ־350 מבין אלה שנצטוו לעזוב את לוב כבר הגיעו לסלום, תחנת הגבול המצרית לובית, ושמונה בהם אושפזו בבית חולים עם פצעים חמורים כתוצאה מ„מעשי הקיפה חייתיים וברבריים", מסרו עתוני קאהיר.

הפיכה צבאית בלבנון

(סוף מעמוד ראשון)

„ראשית: אני קורא לממשלה ה־לבנונית להגיש את התפטרותה תוך 24 שעות, אחרת היא תיחשב כאילו התפטרה.

„שנית: אני קורא לנשיא הרפוב־ליקה, לטובת שמירת האחדות הלב־נונית, ללכת בעקבות קודמו, בישא־ראה אל חורי, ולהגיש את התפטרותו מהנשיאות, אחרת ייחשב כאילו התפטר.

„שלישית: אני קורא לכל היחידות הצבאיות לתמוך בשלטון הקיים ולשמור על השקט. על כל המוסדות האזרחיים והצבאיים לתמוך בתנועה הרפורמטורית, ולא — יינקטו סנק־ציות".

נראה, כי הגנראל אחדאב נהנה מתמיכתן של לפחות אחדות מהק־בוצות הפלשתיניות, שכן בשתי מכוניות מן הפמליה בת ארבע המכוניות שליוותה אותו לתחנה, ישבו מחבלים.

לדברי עדי ראיה לא התקשה הגנראל אחדאב כלל להשתלט על תחנת הטלוויזיה. משם שידר בשידור חי את הודעתו.

כ־40 דקות לאחר מכן השתלטו חיילים, בעקבות חילופי יריות קצ־רים, גם על תחנת הרדיו הנמצאת בבניין משרד ההסברה בלב הרובע הנוצרי של ביירות. עשר דקות לאחר מכן שידר את הודעתו גם ברדיו.

הודעות תמיכה

עד למסירת הידיעה, טרם הגיב פוליטיקאי כלשהו על ההתפתחות החדשה במשבר הלבנוני. התגובות הראשונות באו רק ממפקדים צב־איים שהביעו תמיכה ב„מושל ה־צבאי הזמני". הודעות תמיכה אלה שודרו ברדיו ובטלוויזיה.

יצוין, כי שמו של הגנרל אחדאב המוסלמי כבר הועלה מספר פעמים לתפקיד אפשרי של ראש ממשלה צבאית.

בתגובה ראשונה מארמון הנשיאות אמר מזכירו הצבאי של הנשיא פראנ־ג'ייה, כי „הארמון עודנו בידנו". המזכיר, קפטין נאצר ריהבאן, הו־סיף באוזני כתב „יונייטד פרס" כי „גם משרד הבטחון בידינו".

לא היה ברור מיד מה היא מידת התמיכה באחדאב בקרב הצבא. קצין המכיר אותו אמר כי לאחדאב נטיות לבנוניות, אם כי הוא מוסלמי סוני.

תחנת השידור הבלתי רשמית של המוסלמים, „קול לבנון הערבית", לא הגיבה מיד על הקשר, אך קר־אה לאזרחים לשמור על שלווה ולא לפתוח ביריות... „הקרב טרם נס־תיים".

„ספינה שוקעת"

ראש הממשלה ראשיד כאראמה התפטר היום, בהשוותו את לבנון לספינה טובעת, והמתווכים הסורים חזרו לדמשק על רקע סימנים שהמ־דינה מידרדרת לסיבוב נוסף של מל־חמת אזרחים.

שר החוץ הסורי, עבדל חאלים ח'דאם, שבתיווכו הושגה לפני שב־עה שבועות הפסקת האש האחרונה, עזב את ביירות יחד עם שני עוד

ריז, מפקד הצבא, הגנראל חיכמת שיהאבי, ומפקד חיל האוויר הסורי, הגנראל נאג'י גאמיל. כולם סירבו ל־שוחח עם עתונאים בצאתם מביירות.

יותר מ־60 קצינים סוריים אחרים המשתתפים בוועדות-משנה קטנות יותר לפיקוח על הפסקת האש, הת־כנסו בבירות לקראת צאתם לדמשק, אמרו מקורות פוליטיים. „סוריה רו־צה בנקיון כפיה ביחס ללבנון", אמ־רו.

העריקים חולשים על עשרה קסרקטינים ומוצבים

בינתיים השתלטו היום החיילים המוסלמים העריקים של „הצבא ה־לבנוני הערבי", בפיקודו של סגן אחמד חאטיב, על שלושה מחנות צבאיים נוספים — הקסרקטין של נאבאטייה בדרום לבנון, הקסרקטי־נים של הלילה וראגם בצפון לבנון.

הקסרקטין של נאבאטייה במר־חק כ־20 ק"מ מגבול ישראל, הוא אחד הבסיסים החשובים ביותר של צבא לבנון בדרום המדינה.

בסך הכל חולשים עתה אנשיו של חאטיב על עשרה קסרקטינים ומוצ־בים צבאיים, ביניהם שני מוצבים אסטרטגיים בקרבת גבול ישראל — מארג'עיון ואל-חיאם.

אסד הורה להפעיל כוח

נשיא סוריה חאפז אל אסד נתן באורח אישי את ההוראה להפעיל כוח, כדי להסדיר את המצב בלבנון — על כך מסר היום העתון הפרו־סורי „אל שרק".

לדברי העתון נתן אסד את ההו־ראה לעבדל חלים ח'דאם, שר החוץ הסורי העומד בראש צוות התיווך הסורי בלבנון, כאשר חאדאם הת־קשר עם הנשיא ביום ד' והודיע לו שהנשיא פרנג'ייה הביע את כוונתו להתפטר, בעקבות התרחבות הקרע ב־צבא לבנון.

„אני מסרב לזוז בהתפטרות מצין זו. יש להפעיל כוח כדי להסדיר את המצב, מבלי להתחשב בתוצאות" אמר הנשיא אסד לחאדאם.

הדי התפוצצויות מעבר לגבול באיזור מטולה

תושבי מטולה היו עדים ביממה האחרונה לחילופי יריות עזים ליד הכפרים אל חיאם ומארג'עיון. נש־מעו התפוצצויות עזות, כנראה ב־היקף של הפגזה, ובלילה נראו כדו־רים נותבים.

יו"ר מועצת מטולה דורש דיון במצב הביטחון

יו"ר המועצה המקומית מטולה, אסף פרנקל, המאושפז בבית החולים הממשלתי בצפת לאחר ניתוח בעינו, מסר, כי הוא עומד לפנות אישית לראש הממשלה ולבקש ממנו להיו־פגש בהתייעצות עם נציגי יישובי ה־צפון כדי לדון במצב הבטחוני נו־כח המתרחש מעבר לגבול.

כמו כן הוא ידרוש לקיים את הבטחת הממשלה לנקוט אמצעים „כאשר המצב ידרדר". הוא גם פנה פעם נוספת לוועדת חוץ וביטחון של הכנסת, בדרישה שתבוא לאיזור ו־תבקר במטולה וביישובים הסמוכים לגבול כדי לשמוע על המצב.

הכונו!

מסורת האביב מתחדשת!

בהשתתפות רבבות מהארץ ומחו"ל
תתקיים בימי ראשון ושני, ג'-ד' דחוה"מ פסח
18—19 באפריל 1976

צעדת ארץ־ישראל
מסע נאמני ארץ־ישראל ליריחו

המסלול בנופי הרי יהודה ובקעת יריחו —
ומזג אויר אביבי מתאימים להשתתפות משפחות
עם ילדים

פרטים יפורסמו בקרוב

מטה הצעדה

גוש אמונים

שוקלים תביעה נגד הדואר הבריטי על אי מסירת מכתבים ליהודים ברוסיה

להגיה, 11 (קסט"א) — ארגון יהודי שוקל את האפשרות להגיש תביעה משפטית נגד משרד הדו־אר הבריטי, על שמכתבי רצון טוב לנמענים בבריה"מ לא נמסרו לתעודתם, והדואר סירב להחזיר את דמי המשלוח.

הארגון שהעלה את הרעיון הוא — ארגון הנשים למען יהדות בריה"מ, הידוע בכינוי „קבוצת ה־35". מנהי־גות הארגון טוענות, כי שלטונות הדואר של בריה"מ הפרו את הסכם הלסינקי בכך שלא מסרו את המכ־תבים לתעודתם. לפיכך, הן טוענות, ח־יבים שלטונות הדואר הבריטיים לעשות אחת מן השתים: או להבטיח שהמכתבים הללו, אשר נשלחו ב־דואר רשום, אכן יגיעו לנמענים בבריה"מ, או להחזיר לשולח את דמי המשלוח עד לגובה של 7 לישי"ש.

אחת ממנהיגות הארגון, דורין ויינספורד, סיפרה בשיחה עם כתב סט"א, כי ארגונה שוקל נקיטת פעו־לה משפטית, בעקבות פעולה דומה שננקטה במערב גרמניה. לדבריה, החליט אז בית המשפט הגרמני, כי משרד הדואר בגרמניה פעל באור־רה בלתי חוקי כאשר סירב לפצות את יצחק כץ, מנהיג הוועדה הגר־מנית למען יהודי בריה"מ, על אי מסירת מכתבים לתעודתם בבריה"ם.

חשש שנאצי לשעבר יכהן כנשיא „רוטרי" הבינלאומי

שיקאגו 11 (ע"צ) — ד"ר וולפ־גאנג ויק, שהוצע להפקיד נשיא „מועדון רוטרי הבינ־לאומי", הוא נאצי אוסטרי לשעבר — על כך מסר אתמול שמעון ויזנטל, מנהל המרכז לדוקומנטציה יהודית בווינה.

לאחר שהוצעה מועמדותו של ד"ר ויק על ידי ועדת בחירות המורכבת מ־11 חברי מועדון „רוטרי", הגיבו על כך המועדונים בהולנד ובישראל ויק הודיע כי מטעמים אישיים הוא מסיר את מועמדותו. עם זאת הציגה הוועדה שוב את מועמדותו של ויק.

לפי תקנות המועדון, אם לא תוגש מועמדותו של חבר מועדון „רוטרי" אחר עד 16 באפריל, ייבחר ד"ר ויק לתקופה של שנה לתפקיד נשיא בכנס מועדון „רוטרי" העומד להי־ערך ב־13 ביוני בגירונ...

לשכת „העבודה" התכנסה בהרכבה החדש

מאת סופרנו לענייני מפלגות

לראשונה התכנסה אתמול לשכת מפלגת העבודה, בהרכבה החדש וה־מלא שנקבע בעקבות „משבר זרבי". השתתפו ראש הממשלה, יצחק רבין, הגב' גולדה מאיר ומרבית שרי ה־עבודה — אוזן, ברעם, גלילי, הלי־ילין, זופר, פרס צדיק ירבינוביץ. על סדר יומה של הלשכה עמדו הבחירות הקרובות ואילם שניים מצעירי המפלגה, חיכ סיכה חריש ויו"ר המשמרת הצעירה, נתן רענן, תקפו את הרכב הלשכה, ויצאו קשות נגד הקמת „הפורום המוביל".

מזכ"ל המפלגה, מאיר זרמי, ציין כי הוועידה לא תתכנס לפני אוקטו־בר־נובמבר בגלל „השיבוצים האר־גוניים". קרא לכינוס המרכז, כדי לקבוע תאריך לקיום הוועידה, ש־תוכנן תחילה ליוני.

ראש הממשלה יצחק רבין, קרא למוסדות המפלגה לקבוע עמדה ברו־רה בשאלות של תוכנית שלום, גבו־לות, עמדת המפלגה לגבי יהודה־ושומרון והתנחלויות. אמר, כי בכוו־נתו לזמן כנס עולמי שני של מנהיגי היהדות בירושלים.

איש מהנוכחים, כולל מר רבין, לא בירך במהלך הדיון על שובה של הגב' מאיר, ולכן נטל מר זרמי שוב את רשות הדיבור, ועשה זאת...

בהגרלת מפעל הפיס

בסך 500,000 ל"י זכה הכס' 269659
בסך 100,000 ל"י זכה הכס' 528926
בסך 50,000 ל"י זכה הכס' 498860
בסך 10,000 ל"י זכו המספרים: 335264 141073

בסך 5000 ל"י זכו המספרים — 528313 403180 396669 049207 027943 719074 709789 709716 049567 026381

בסך 1000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב — 11967 47811 23159 18766 17451 16990 99835 83001 79451

בסך 500 ל"י זכו הכרטיסים שמספ־ריהם מסתיימים ב — 25935 23480 71075 58363 44158 41848 31895 94914 83243 75689

בסך 300 ל"י זכו הכרטיסים שמספ־ריהם מסתיימים ב־1580 2267 4282

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספ־ריהם מסתיימים ב — 0307 0123 1473 1435 0794 0775 0736 0710 2443 2302 2282 2225 1986 1791 3642 3387 3198 3043 2557 2496 5449 5405 5302 4921 4515 4281 6256 6076 6016 6013 5890 5856 8173 7590 6602 6614 6520 6311 3738 8366

בסך 8 ל"י זכו הכרטיסים שמספ־ריהם מסתיימים בספרה: 5.

האוניברסיטה העברית בירושלים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ז (1976/77)

רישום מועמדים ללימודי „מוסמך" ותעודה
בפקולטה/בביה"ס המפורטים להלן יימשך עד ליום 31.8.76. פרט לתחומי הלימודים לידם צוין מועד שונה:

הפקולטה למדעי הרוח
ביה"ס לחינוך — הרישום יסתיים ב־30.6.76; הכשרת מורים לבתי־ספר תיכוניים — הרישום הסתיים

הפקולטה למדעי החברה
החוג לפסיכולוגיה — לבעלי „בוגר" בפסיכולוגיה — הרישום יסתיים ב־31.5.76; לאחרים — הרישום הסתיים.

הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע

ביה"ס למדע שימושי ולטכנולוגיה

הפקולטה לחקלאות

הפקולטה למשפטים

המכון לקרימינולוגיה

ביה"ס לספרנות ולארכיונאות
הרישום יסתיים ביום 30.6.76

ביה"ס לעבודה סוציאלית
הכשרת כלל למרכזים קהילתיים — הרישום יסתיים ביום 30.9.76

הפקולטה לרפואה
מדעי הרפואה הבסיסיים
נאורוביולוגיה
בריאות הציבור
הצורה באוספלמולוגיה

ביה"ס לרוקחות

רישום מועמדים לשנת ב' ד"ג ל„בוגר" הפטורים, ע"פ תנאי הקבלה, מבחינות כניסה לפקולטות למדעי הרוח, מדעי החברה מתימטיקה ומדעי הטבע, משפטים ועבודה סוציאלית — יימשך עד 31.8.76.

סדרי הרישום
בעל תעודת בגרות ישראלית או בעל תעודת בגרות מחו"ל שלמד במוסד להשכלה גבוהה בארץ, שנה אחת לפחות, יפנה אישית או בכתב ל„אקדמון", ת.ד. 41, גבעת רם, ירושלים, ויקבל את „מדריך לתלמיד החדש" וטפסי רישום תמורת 8 ל"י (ללא צירוף המוצאות על הסך הנ"ל לא יישלח המדריך).
מועמד ללימודי „מוסמך" או תעודה בפקולטה/בביה"ס: מדעי הטבע, רפואה רוקחות, עבודה סוציאלית, ספרנות וארכיונאות — חייב לפנות לפקולטה/ביה"ס לשם ייעוץ.
מועמד ללימודי „מוסמך" בפקולטה למדעי החברה מתבקש להמציא את גליון הציונים בשלושה עותקים.
תלמיד ותיק באוניברסיטה העברית המבקש להמשיך לימודיו בפקולטה שבה למד — יפנה למזכירות הפקולטה/ביה"ס.
בעל תעודת בגרות שאינה ישראלית שטרם למד במוסד להשכלה גבוהה בארץ כתלמיד מן המנין, יפנה למשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים.

צ. ברנשטיין: איחוד סיעות דבר חיובי – אך בתוך המפד"ל וביחס כבוד אליה

מזכ"ל המפד"ל, צבי ברנשטיין, הפתיע אתמול מהרכבים ה„אדו־מים" על פילוג במפד"ל שהושמעו שלשום בכנס של סיעת ההנהגה להתחדשות הדתית לאומית.

הסיסמה „סילוק במפלגה או פי־לוגה" היא סיסמה פסולה, — אמר. הוסיף, כי אמנם כזה לא יתקבל על דעתם של המוני החברים המאמינים לה בימי רווחה כבימי מצוקה. ואף לא הולם את המלים הנמלצות הנ־שגבות של אכנת היסוד.

המזכ"ל אמר, כי איחוד סיעת הצעירים וסיעת ד"ר ורהפטיג היא תופעה חיובית כשלעצמה, באשר היא מצמצמת את מספר הסיעות במפד"ל ויש להעריך זאת בפרופורציה נכו־נה. גם השאיפה „להשתלט" על ה־מפד"ל באמצעות סיעה זו היא לגי־טימית — אך סיעה שברצונה להת־קיים בתוך המפלגה ולנהל מאבקה בתוך שורותיה אינה זכאית להשמיץ מפלגה זו, האמורה להיות מקור כוחה ועשה פעולתה.

המזכ"ל קידם בברכה את האפש־רות כי באמצעות הסיעה החדשה אולי ייפתח פתח לקליטתם במפלגה של אינטלקטואלים אשר עד כה נמ־נעו משום־מה מלהצטרף אליה. אבל מזור, אמר, שאנשים נכבדים שעדם עומדים על הגדר ולא הצטרפו למפ־לגה, כבר הצטרפו לסיעה שבתוכה ומבריעים ביקורת חמורה על המפלגה בלי שידעו את הדברים לאמיתם ובלי שהספיקו לתרום למפלגה.

המזכ"ל הביע את תקוותו כי רגש האחריות יגבר גם בסיעה החדשה והכל בתוכה יבואו להכרה שאין לחפש „מפד"ל יותר יפה" ואין למ־צוא „מפד"ל יותר יפה" אלא במפד"ל הקיימת עצמה, וככל שיקצצו ההש־מצות מבפנים ומבחוץ כן ייטב לבי־צור כוחה של הציבוריות הדתית־לאומית.

שר האוצר הגרמני — לביקור בישראל

שר האוצר של הרפובליקה הפד־רלית של גרמניה, ד"ר האנס אפל, נענה להזמנת עמיתו הישראלי, מר יהושע רבינוביץ, לבקר בישראל. הביקור הרשמי יערך בימים י"ט — כ"א באדר ב' תשל"ו, 21.3.76—23.3.76.

במהלך ביקורו ינהל ד"ר ה. אפל שיחות עם עמיתו הישראלי, כן יפ־גש עם ראש הממשלה, יצחק רבין, סגן ראש הממשלה ושר החוץ, יגאל אלון, שר המסחר והתעשיה, חיים בר לב, ונגיד בנק ישראל, מר מ. זנבר.

לסיום ביקורו ירצה שר האוצר של הרפובליקה הפדרלית של גר־מניה במכון „ואן־ליר" בפני ציבור מוזמנים בנושא: „מקונפרונטציה ל־קואופרציה — יחסים חדשים בין מ־דינות מתועשות למדינות מתפת־חות".

פורד נתן הבטחות סודיות לסין

בוסטון, 11 (יופי"א) — הנשיא פורד נתן הבטחות סודיות לרפוב־ליקה העממית הסינית כי במשך השנה הבאה יפחית את הנוכחות הצבאית האמריקאנית בטאיוואן ב־50 אחוז — זאת מגלה היום העתון „גלוב" המופיע כאן.

מוואשינגטון נמסר, כי שני מומ־חים לענייני סין הגישו לקונגרס האמריקאני המלצה, לפיה על ארה"ב לכונן יחסים דיפלומטיים מלאים עם הרפובליקה העממית הסינית ללא דיחוי.

אכותתה של ירושלים

ב"ה, אדר שני התשל"ו

ירושלים היא עיר הבירה של מלכות־ממשלת־ישראל.
ירושלים הרים סביבה — וה' סביב לעמו מעתה ועד עולם (תהלים קכ"ה, ב').
ודבר ה' מירושלים (ישעיה, ב' ג').
ירושלים לא נתחלקה לשבטים (מגילה כ"ו).
ירושלים נקראת על שמו של הקב"ה (בבא בתרא, ע"ה ב').
ירושלים אינה נעשית עיר הנידחת (בבא קמא פ"ב ב').
ירושלים מקודשת מכל ארץ ישראל (כלים פרק א').
עשרה קבין יופי ירדו לעולם, תשעה נטלה ירושלים ואחד כל העולם כולו (קידושין מ"ט ב').
ירושלים משוש כל הארץ (תהלים מ"ח ב').
כיפה של השבונות היתה בחוץ לירושלים (מדרש רבה פרק שמות).
ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו (תהלים קכ"ב ג').
ירושלים שהיא עושה את כולם חברים (ירושלמי חגיגה פרק ג' הלכה ו').
ירושלים עיר שמחברת ישראל זה לזה (ירושלמי בבא קמא פרק ז' הלכה ז').
ירושלים לבם של ישראל (תיקוני זהר כ"א, [illegible]).
ירושלים אורו של עולם, ואורה של ירושלים הקב"ה (בראשית רבה נ"ט).
ירושלים תרומה מכל ארץ ישראל (תנא דבי אליהו רבה פרק ב').
ירושלים תיבנה כשיחשקו בני ישראל לה תכלית החשק שיחוננו אבניה ועפרה (ספר הכוזרי ה' כ"ז).
ירושלים מקודשת לגויים בקדושת קברות. ולישראל יש אלף הבדלות, היא ראשה ולבה של ארץ החיים.
ירושלים כדברי רבנו הגדול הרמב"ם ז"ל היא כולה מק־בצפיה הישועה השלמה.

צבי יהודה הכהן קוק

נשיא סוריה: לא נלך לג'נווה בלי הפלשתינאים

דמשק, 11 (ע"צ) — סוריה לא תלך לג'נווה בלי הפלשתינים — אמר נשיא סוריה, חאפז אסד, בראיון שנתן לטלוויזיה הצרפ־תית.

אסד הסביר כי „כבר הודענו כי נוכחות סוריה בוועידת ג'נווה חייבת להיות קשורה בנוכחות של הארגון לשחרור פלשתין".

עוד אמר נשיא סוריה „כולם רו־צים לשלום צודק, אך הדבר אינו יכול לצאת אל הפועל ללא השתת־פות העם הפלשתיני, לו חייבים ל־החזיר את זכויותיו".

באשר לחידוש אפשרי של מנדט כוח האו"ם ברמת הגולן שיפוג ב־30 במאי, הצהיר נשיא סוריה: „יש לנו עדיין זמן מספיק לקבלת הח־לטה", והוסיף: „השאלה העומדת על הפרק אינה חידוש המנדט, אלא כיצד אפשר להכריח את ישראל להישמע לדעת הקהל הבינלאומית, שבאה לידי ביטוי בהחלטות האו"ם. זוהי הבעיה ועליה אנו מתבססים כאשר עלינו להבהיר את עמדתנו".

בהכשר הראיון הסביר [illegible] אין בדעת סוריה להחזיק את [illegible]

חוסיין וראש ממשלת[illegible] החלטה 242 הטוב ביותר ל[illegible]

טוקיו 11 (עי"ר) — [illegible] ירדן וראש ממשלת יפאן, מיקי, באו היום לכלל [illegible] החלטה מועצת הביטחון הבסיס הטוב ביותר להש[illegible] בהסדר־השלום.

מקורות ממשלתיים אמרו כמה זו הושגה בסיבוב [illegible] הראשון, המלך הגיע ל[illegible] לביקור ממלכתי של שש[illegible].

המקורות ציינו את [illegible] חוסיין, כי „ישראל אינ[illegible] לחזור לשלום, ובו בזמן ל[illegible] את השטחים שכבשה". [illegible] כי ההכרה בזכויות העם [illegible] להגדרה עצמית, בהתאם [illegible] מועצת הבטחון 242, הי[illegible] המפתח בהשגת שלום.

בואו ל־יריד האביב
בני־ברק תשל"ו

בחסות ראש העיריה — מר י. גוטליב
באולמי ויזניץ בני ברק

הפתיחה החגיגית במוצש"ק ג' ניסן תשל"ו (3.4.76) בשעה 20.00
הנעילה ביום שלישי י"ג ניסן תשל"ו (13.4.76) בשעה 23.00
כל יום בין השעות 15.00 — 23.00
במוצש"ק 20.00—24.00

יריד המכירות יכלול:
- רידהוט ודקורציה
- כלי בית ומתנות
- שמיכות וכלי מיטה
- ספרים ומכשירי כתיבה
- אביזרי חן ותכשיטים
- מוצרי חשמל ואלקטרוניקה
- חפצי נוי וקישוט
- עשה זאת בעצמך
- הלבשה והנעלה
- מוצרי ילדים ותינוקות
- צעצועים ושונות

עשרות דוכני מכירה ותצוגה מסגנתיים
הכל תחת קורת גג אחת.

ניתן לבצע הזמנות במקום או לרכוש מוצרים שונים במחירי פירסום מוזלים. הנחות גדולות ומיוחדות ינתנו ע"י המציגים במשך ימי היריד.
בואו ליריד המכירות ותהנו מקניות מוצלחות וחסכוניות.

סיסמתנו: איכות גבוהה יותר — במחיר נמוך יותר.
הגרלות יומיות נושאות פרסים יקרי ערך.
שי ינתן לכל ילד.

ארגון: „צרכן חסכון" — ארגון ירידים ותערוכות

בית הספר התיכון לבנות „חורב" – ירושלים
רחוב שמריהו 6 ת.ד. 2629 טל. 02—233943

מודיע על
פתיחת פנימיה מלאה לשנה"ל תשל"ז
לתלמידות מתאימות מבחינה לימודית
והרוצות להתפתח כבנות השומרות תורה ומצוות כדרך חייהן

התלמידות מתאימות לכתה ט' (וכן מספר מצומצם של מועמדות לכתות אחרות) יכולות לפנות בכתב ובהקדם למזכירות בית-הספר ולבקש טפסי הרשמה.

בכבוד רב
ההנהלה

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך

הודעה להורים
משרד החינוך והתרבות מודיע כי
הרישום וההעברות של תלמידים למוסדות חינוך לשנת הלימודים תשל"ז יתקיים במועדים הבאים:

מוסדות חינוך יסודיים:
ט"ז אדר ב' תשל"ו (18 במארס 1976) — כ"ט אדר ב' תשל"ו (31 במארס 1976)
חייבי רישום: —
גני ילדים — כל הילדים שנולדו בין א' טבת תשל"א (20.12.70) ו־ל' כסלו תשל"ב (17.12.71).
בתי־ספר — כל הילדים שנולדו בין א' טבת תש"ל (10.12.69) ו־ל' כסלו תשל"א (28.12.70).

מוסדות חינוך על יסודיים:
ו' ניסן תשל"ו (6 באפריל 1976) — כ"ג ניסן תשל"ו (25 באפריל 1976)
חייבי רישום מעבר: לכיתות ט' — כל התלמידים שסיימו ח' כיתות של ביה"ס היסודי [illegible] חטיבת ביניים).

הודעות מפורטות על סדרי ההרשמה יפורסמו על לוחות המודעות.

...„צים": ...נתיים אין השפעה על ...ראל לחרם על אניות עוברות בתעלת סואץ

...צפויה למנויי התוכניות הערבי על אניות העוברות ...צאץ אין בינתיים השפעה ...ל, כי גם בעבר הוחרמה ...שפקדה את ישראל. הדבר ...מגם על חכירה אניות אבל ...פ' העולמי בענף הספנות ...על פתיחת התעלה היא ...ואת אמר אתמול מנכ"ל ...צ י. רתם.

ב„מועדון מובילי משאות"... ...צת המשאיות אמר מנכ"ל ...י חברה אמריקאנית אמורה ...על בארץ דרך התעלה, אך ...בשל החרם. עם זאת יתכן ...אל התכנית גבע גם משי... ...חריים.

גברה התנועה ב„גשר היבשתי"

החשש לפתיחת התעלה תשפיע על „הגשר היבשתי" אף הוא נתבדה ולמעשה דוקא אחרי פתיחת התעלה גברה התנועה ב„גשר". הוא תלה זאת במוניטין של „צים" ובמיגוון השירותים שהחברה יכולה להציע. ה„גשר" נמצא עתה בתנופת פיתוח, אמר בהזהירו מפני הרס הנושא ע"י השביתה בנמל אילת. עיכוב המטע... נים באילת הוא דבר קריטי והשמדה עצמית, אמר בקבעו שפועלי אילת הי' צריכים להיות מעוניינים בנושא זה.

מזכיר מועצת המשאיות, מר מ. גובר, הביע התנגדות לתכנית הרכ... בת לאילת בטענה שהיקף המשאות אינו מצדיק זאת והדבר עלול רק לגרום לכך שהמשאיות יהיו מחוץ רנטאביליות.

...ש למגלה מטען ...קבלה בתחנת ...כבת בנתניה

...שוטר, אתת בתחנת הרכ... ...יה, הוזמן אתמול יחד עם ...רכבת, צבי צפריר, אל שר... ב. יעקובי, שהעניק לו ...ל עירנותו בגילוי מטען ...תנת נתניה ביום ג'.

...זבורה שיבח את התרשיה ...הרכבת, אשר העביר את ... — מיד עם התגלותו — ...יסתו שבשטח ומנע בדרך ...כבד. „אני לא עשיתי שום ...זור", אמר שובמי בדברי ...לשר, „והרי אנו בודקים את ...רכבת מדי יום ביומו"...

סניף הדואר בירושלים

...לי נשדדו בשוד מזויין ...אתמול בשעה 6 בערב. ...הדואר בשכונת גילה — ...ב.

(50), שהיה אותה שעה לבד בסניף, אחר כך פנה אל הטלפון וניתק את חוטיו, ואז לקח 20 אלף ל"י בשטרות שהיו באותה שעה בקופת סניף הדואר.

בצאתו נעל השודד אחריו את דלת הכניסה לסניף, והפקיד המהום הצ... ליח להשתחרר מכלאו רק כעבור 20 דקות ולהזעיק את המשטרה.

המשטרה הקימה מחסומים במקומות שונים במאמץ לתפוס את השודד, לא ברור אם היו לו שותפים למעשה, אך תיאור מסויים כבר מצוי בידי המשטרה.

..., שלראשו גרב ניילון וביד... ...נכנס אל תוך סניף המצוי... ...ת שני חדרים באחד הבני... ...כונת, תיפנה באקדחו מול ...פקיד הדואר, י... סוויק

...ס סופרי סת"ם

...משקים דתיים מעמק בית... ...ן והגולן יוכשרו לכתוב ...פילין ומזוזות בקורס לסופ... ...ם בראשית חודש ... ...קיים באחד המשקים בעמק ...ישתתפו בו כ־15 מתמ... ...ב ראשון. בשלב מאוחר ...יתכן להכשיר מועמדים ב... ...הגהה ספרי תורה לקראת ...ת מקצועית.

...מארגן הקורס הוא הרב יהו... ...ה, רב אזורי לבקעת בית... ...ם והגולן. הרב הנקין מקוה ...הקורס יוכשר לפחות חבר ...ב המשקים הדתיים לפקח ...ין ומזוזות במשקו, וכן תופ... ...סור הכרוני של מזוזות באי...

...המדריך הוא ר' אליעזר ...זה הרבה שנים חבר קבוץ ...יצחק. הקורס יהווה שבוע ...רוכז עם ימי השלמה אחר...

שגריר בלגיה: „נפעל לחזק את הייצוא לבלגיה"

שגרירה החדש של בלגיה בישראל מר ז'ק אנרסון, בלווי יועץ השגרירות אריק פוקה ערך ביקור נימוסין אצל הממונה על מחוז חיפה ד"ר נפתלי אילתי.

בדעת השגריר לחזק את יחסי המסחר שבין בלגיה וישראל. הוא מודע לבציה שבלגיה לישראל מכונות ציוד בסך של ששה מליון ל"י לשנה וישראל מייצאת לבלגיה רק שליש מהסך הזה. „נפעל לחזק את הייצוא לבלגיה במוצרים חקלאיים בעיקר" — אמר השגריר.

לקריאת המגילה בירושלים

בני עירות ומושבות הנמצאים בירושלים ביום שלישי י"ד אדר ב' ו־ בדעתם לחזור לירושלים לליל ט"ו, וכן בני ירושלים שדעתם לנסוע פי ירושלים ביום י"ד — יבואו לשמוע קריאת המגילה בליל וביום י"ד אדר ב' בבית הכנסת בשכונת עץ חיים, כנהוג בירושלים זה עשרות בשנים ע"י הגאון רבי יחיאל מיכל טוקצינסקי זצ"ל. זמני התפילה בבית הכנסת בשכונת עץ חיים.

ערבית ב־6.10 שחרית ב־6.30.

הראשל"צ: קריאת מגילה ב„נווה יעקב" בי"ד לחודש

הראשל"צ הגר"ע יוסף, ערך לאחרונה מחקר ארוך ומקיף, בו הוא מגיע למסקנא הלכתית, כי קריאת המגילה בשכונת „נוה יעקב" בירושלים, צריכה להיעשות ביום י"ד אדר, ולא בט"ו לחודש, כפי שנוהגים בשכונה זו.

בנמקו את דבריו המסתמכים במקורות של עשרות פוסקים, אומר הרב הראשי לישראל, כי משכונת נוה יעקב אין רואים את ירושלים עצמה, ונוסף על כך אין השכונה סמוכה במידה מספקת — מבחינה הלכתית — לעיר. על כן יש לקרות לדבריו את המגילה בברכותיה ביום י"ד לחודש, כמנהג רוב בני העולם. וכן ביום לעשות „משלוח מנות" ושאר מצוות היום, שיש לעשותם ביום י"ד אדר. ואילו בט"ו לחודש יש לקרות המגילה בלי ברכותיה. תשובתו של הראשל"צ באה בעקבות פניות רבות מצד תושבים בשכונה, שפנו בשאלה למדור ההלכתי הקבוע של הראשל"צ ב„שידורי ישראל" בער"ש. התשובה תפורסם במדורו בער"ש הקרוב.

כמו כן ערך הרב הראשי לישראל מחקר בין צורפי הכסף, והגיע למסקנא, כי ראוי לתת השנה סך של שתים עשרה ל"י לכל נפש מעל לגיל בר־מצוה עבור „זכר למחצית השקל" שהוא הערך השוה כיום לעשרה גרם כסף טהור, שעליו כותב הרמב"ם. ומטרת הכסף מי"עץ הראשל"צ — למוסדות התורה והישיבות הקדושות שלנו, שמיום שחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד. וכבר אמרו חז"ל: כל המטיל מלאי לכיס ת"ח, זוכה ויושב בישיבה של מעלה, שנאמר: כי בצל החכמה, בצל הכסף.

במפלגה ובתנועה

פורים הזל הבוקר פסח וקליה לרגל לשלום החדשים, חברי הפהה"מ הבפה"ל

מחלקת העליה הקליטה של הדתנועה עורכת ביום שני י"ש ניסן (ד' דהוה"מ פסח) טיול המוני לחברון, גוש עציון ובית לחם המסחיים בעליה לרגל לירושלים ובהפילת מנחה. העצרת תציגית ליד הכותל המערבי. בעצרת זו יקבל את פני העולים שר הדתות ד"ר יצחק רפאל ובגוש עציון יתקיים כנס בהשתתפות של שר הפנים ד"ר בורג, השר לקליטה עליה שלמה רוזן וראש מחלקת העליה הקליטה יצחק קדמן.

מורגשת עירנות רבה בסניפים, בהם מתרכזים עולים חדשים הרוצים כבר עד היום למעלה משבעים אוטובוסים.

המודלים מתקיימים בשתוף פעולה עם המחלקה לקליטה תברתית. בעקבות לקליטת עליה המחלקה להכשרה דתית במשרד הדתות.

תנועת האשה הדתית לאומית

המדור לקליטה חברתית של עולים

(מסיבות לקריאת פורים, קריאת מגילה, הזר פורימי, סעודות פורים משלוח מנות)

ליל שבת. תל־אביב — מעון עולים „קסם" רח' בן יהודה 14, מסיבה עונג שבת קדוש וזמירות, שיחה על פורים החזן מר יצחק שפירא.

תל־אביב — במעון עולים „הירקון", רח' הירקון 66 מסיבת עונג שבת, שיחה על מגילת אסתר ע"י מר יוסף זיו.

יום ראשון. פרדס־חנה — מרכז הקליטה — חברותינו תבאנה משלוח מנות ובנות האולפנה תופענה בזמר ונגינה.

אשדוד — מרכז קליטה — מסיבה להורים וילדים בהשתתפות משפחות חברותינו. הופעות במשחק, זמר. ב־4.30 ושירה הלמידי בי"ס רמב"ם, שירה והרקדה בלווי אקורדיון, תזמורת נוה הרצוג, כבוד מסורתי.

יום ראשון י"ב אדר ב'. תל־אביב — מועדון „עציוד" כלון „פאל" (לשעבר שרתון), נשף פורים לעולים משכונות מרכזי קליטה בת"א בהשתתפות האמן שלמה גיצן והחזן החזן אריה בראון, בכוכר קל, ברכת תנועת האשה הדתית לאומית בתל־אביב — הניה רוזנבלום. הכרסיסים אזלו. רק למוזמנים.

פתח תקוה — משלוח מנות לעולים בעיר ע"י בנות ביה ספר ממ"ד „נצח ישראל".

רעננה — מוסד ילדים „ביתנו" בשעה 8 בערב, מסיבת פורים. בתכנית החב' צפורה בן־נון. שיחה מפי הגב' חוה קימלמן. הופעות במשחק, הזר ובדור — בנות מוסד „ביתנו".

תל־אביב — מעון עולים „סטס" — בשעה 6 בערב — תפילת מנחה. בשעה 6.30 בערב תפילת מעריב. בשעה 7 קריאת מגילה ע"י החזן יוסף זיו, בשעה 8 בערב מסיבת פורים, שיחה ע"י החזן מר יוסף זיו, בלווי נגינה ע"י הגב' לאה בדש.

מעון עולים „הירקון" — ב־7 קריאת מגילה ע"י החזן מר יצחק שפירא. ב־8 בערב, מסיבת פורים, שירה — מר יצחק שפירא בלווי נגינה ע"י בנות מב"ים היכון ב' ג'.

באר־שבע — ישיבת בני־עקיבא — ב־7 בערב, קריאת מגילה בהשתתפות עולים משכונה ה', כבוד קל.

קרית הכרמל — במועדון „בני־עקיבא" — קריאת מגילה והווי של פורים, הצגת תלמידי בית הספר הממ"ד ומשלוח מנות.

יום שלישי — פורים. תל־אביב — מעון עולים בית־ברודצקי, סעודה פורים לעולים בהשתתפות החזן מר יוסף זיו בלווי האקורדיוניסטית לאה בדש. התרות תחפושות עם פרסים. ארגנה הרבנית מרים ספיר.

אשקלון — קרוונים ב־10 בבוקר ילדי כתות ב'־ג' תופשים, יגישו בסלסלות (בעשי ידיהם) משלוח מנות לעולים.

ב־5 אחה"צ מסיבת פורים, הצגה ילדי מרכז שפירא שיחה באידיש ורוסית ע"י מר אליעזר אדלר בקצואות יצחק.

סעודת פורים — הרי פוריטי עם עולים במסכיה וכובבי פורים ע"י הוכנו ע"י ילדי שפיר ועין־צורים. כן יקושטו בתי העולים המועדון בשוטי פורים שהילדים הכינו. ארגנה החי' אסתר זוסכן ומתנדבות משפיר ועין־צורים בשתוף עם המנהל ורכזת התרבות של המעון.

אשקלון — שכון הגרוזינים והבוכרים — צדלאידע קטנה עם כלי רכב. כלי נגינה ומשלוח מנות. בהשתתפות ילדי משואות־יצחק ארגנו חברות משואות יצחק.

ניר גלים — אשדוד — ב־10 בבוקר, חברות ניר־גלים, תבאנה משלוח מנות ל־100 עולים קשישים יתקיים הופע וקריאת מגילה ע"י נוער ניר גלים.

באר שבע — ישיבת „בני־עקיבא" בשעה 5 אחה"צ סעודה משותפת למשפחות עולים וותיקים.

חיפה — משפחות חברותינו מקרית אליעזר יארחו משפחות עולים ממרכז קליטה לסעודת פורים. ארגנה החי' אסתר אדלר.

נחלים — משפחות מושב נחלים יגיעו למרכז הקליטה לוד ג' למפגש עם 130 משפחות העולים, הגשה משלוח מנות.

מושב בני דרום — אשדוד — מוזמנים עולים משכונה ד' לבני דרום למסיבת פורים משותפת עם המשפחות המאמצות.

רמת גן — משלוח מנות למשפחות עולים בעיר ולעולים בקרית־גן.

יום רביעי — שושן פורים. נחלים — מעון קליטה לוד ג' מסיבת פורים בהשתתפות משפחות מושב נחלים. נוער נחלים יביא שכחה פורים לעולים. ארגנה פסיה אונגר.

ירושלים — מעון עולים בית־גיורא עולים מהמעון יתארחו בסעודת פורים של משפחות חברותינו. המארגנות החב' וינשטיין ומרזל.

מעון מבשרת ציון — ילדי גן „אמן" בעמק רפאים יביאו משלוח מנות לילדי המעון.

נוה יעקב — משלוח מנות לעולים שיה להם הפורים הראשון בארץ. המארגנות הגב' אסתר איגרא והגב' בלהה סאמס.

אשדוד — פגישה של מתנדבות בקליטה מבני־דרום ואשדוד בהדהפוה רות אריכא בפקחה של עובדי סוציאלים. בנהל בי"ס „שביל החיים" מר יצחק רפלר. החב' מירה נהנת חוג הורים — פעילותינו מבני דרום ואשדוד עם הורים עולים בירוזיה — ציפיות — הישגים, תוכן ודרכים לפעילות להבא.

סביון — קיראון — אור יהודה — חברותינו תבאנה משלוח מנות למשפחות שיצרנו קשר אתן, במסגרת פעילות עם הורי בי"ס „רוני־זוך מכ"ד".

תל־אביב — מעונית עולים „הירקון הסמי" — משלוח מנות לעולים יביאו מתפללי בית כנסה „איחוד סיבת ציון" כנין הצעירים ארגנה בשה בנאור. ובנות הכיבה בינייב בצייטלין, ארגנה גבי ינקלביץ.

תנועת האשה הדתית לאומית בשבת ב־4 אחה"צ במיג"ה שערי יב. ומחנה יהודה, יתקיימו מסיבות פורים בחוגים של הרבנית משורר ובהשתתפותה.

בני ברק — במעון רח' ניסנבוים 14 מסיבת עונג שבת ב־4 אחה"צ ירצה הרב יצחק גרויסמן: הבית המחנך לפי השקפת הזי"ל.

בני ברק — במוצש"ק ב־8 בערב תתקיים מסיבת פורים ליד שולחנות ערוכים. מעניני דיומא: הרב המקומי ולהקה חבדית.

קרית עקרון — ביום ראשון ב־7.30 בערב במועדון הדתי תתקיים מסיבת פורים, בהשתתפות הרב המקומי עובדיה יעבץ וראש המועצה המקומית שלום לוי. ירצה: הרב בנימין בארי: „קימו וקבלו עליהם". הבניה אמנותית.

גן יבנה: ביום ראשון ב־7.30 בערב בסניף הפועל המזרחי ירצה הרב משומר צוברי מעניני דיומא. תכנית אמנותית.

רחובות: עד יום ראשון ב־10 בבוקר מתבקשות החברות להביא בשלוח בנות למועדון בבית שפירא רח' הרצל 184, על מנת להעבירם להיילנו במרחב סיני.

רמת גן — במוצאי שבת, ויומים ראשון, שני ושלישי יתקיימו ימי סרם.

בית עוזיאל וזה וסביבה — ביום רביעי בשעה 7 בערב במועדון מושב בית עוזיאל תתקיים מסיבת פורים. ירצו הרבנים: ב. אסולין, י. בנזירי. מעניני דיומא. הצגת פורים — ילדי ביה הספר ומבים הידון פורימי הגרלות ותחרות תחפושות.

כנס הסברה אזורי לפעילות יתקיים בתל־אביב, בבית סוקולוב ב־4 אחה"צ המרצות: הרבנית צפיה גורן, אשת הרב הראשי לישראל. החברה כרים אליאש. דברי פתיחה החברה חנה מלכה.

תנועת האשה הדתית לאומית — סניף תל־אביב

פרשה השבוע בהמשך שינקין ביהכנ"ס רח' המערכה 40. המרצה: מר אופיר. פרשת השבוע בקרית שלום בבית החברה רומר רח' מסלנט 30, המרצה מר יחזקאל מלרביק.

בהיכל שלמה. — ירושלים

השיעור ב„פרשת השבוע לאור יפיגור", מטעם ארגון ותיקי התנועה, יתקיים מחר, ש"ק, בשעה 3.30 אחר הצהרים, בביהכנ"ס של היכל שלמה. את השיעור ילמד הרב חיים פינקלסטיין. את סידרת השיעורים מרכזת החב' צפורה גוזיק.

השיעור ברמב"ם, הלכות סנהדרין מאת הרב חיים ציזמרמן, יתקיים ביום הראשון, בשעה שבע בערב, בהיכל שלמה. הרב ציזמרמן ידרוש מעניני דיומא. הקהל מוזמן.

השיעור בחומש ומפרשים, מאת ר' משה גבירצמן, יתקיים בשבת בבוקר, בשעה 7.30, בביהכ"נ של היכל שלמה. השיעור הוא מטעם ארגון ותיקי התנועה.

תנועת האשה הדתית לאומית — ירושלים

עונג שבת במכון הרי ישראל פרשת השבוע הרצאה הרב יהודה ליכט עיונים בתפלה הגב' שושנה הלצבבר.

בבית הכרם בפנסיון מרבוע פרשת השבוע הרב דוד שפירא.

הפהכ"ז הפהכ"ז בתל־אביב

במועדון קרית שלום ב־8 בערב שיעור בדף היומי ע"י הרב י. שולמן. ב־9 שעור במדרש ע"י הרב ד. זייד ב־4 אחה"צ מסיבת עונג שבת ירצה — על פרשת השבוע הרב י. שולמן. מעניני דיומא מר י. פישכן.

במועדון סניף נוה שרת ב־11 שעור במדרש ע"י הרה' י.ש. שפירא. בביהכ"נ עולי אפגניסטן נוה צהל ב־4 שעור תורה ע"י הרב מ. יוזי. בביהכ"נ עולי אפגניסטן בכ. שלם א' ב־4 שעור תורה ע"י הה' יצחק רבי.

בביהכ"נס נוה נתן רח' המעפילים ב־4 שעור תורה ע"י ר' זכריה כהן.

בביהכ"נ זיכרון קדושים ביפו שעור בפרשת השבוע לפני קבלה שבת ע"י הרב אלעזר הגר.

במועדון רמת ישראל דם המכביים 19 שעור בפרשת השבוע ב־2.30 שעור גמרא ב־3.30 ע"י מר א. אברגיל.

בביהכ"נ בר אילן ב־10 שעור במסכת בבא מציעה ע"י הרב צורא בר שלום.

בבית ישעיהו צילטבג 18 שעור במסכת בבא מציעה ע"י ב. גוף.

באהל שם רח' בלפור 30 שעור על תפילות ישראל ע"י ד"ר ש.ז. כהנא.

בביהכ"נ הפהכ"ז המכשך קין שעור במדרש רבא אחרי שבת. שעור בגמרא מסכת פסחים לפני מנחה ע"י הרב מרדכי בהרב.

בביהכ"נ שערי צבים רח' הפעילים ב־1.30 שעור בפרשה השבוע ע"י הרב מ. מלאכי.

בביהכ"נ אליהו הנביא שכ' עזרא ב־3.30 שעור בפרשה השבוע ע"י הרב מ. מלאכי.

בביהכ"נ בגדד צוז רח' ראשל"צ לבנדה ב־2 שעור באורה חיים ע"י הרב י. מלאכי.

בביהכ"נ שערי ציון רח' לוינסקי 130 ב־4.30 שעור בפרשה השבוע ע"י הרב י. מלאכי.

במועדון אהבה, חסד נהכבי 61, מסיבה עונג שבת ב־8 ירצה הרב ד"ר ש.ז. כהנא. הפותח והבהה הרב משה בנשכין.

בביהכ"נ קהל חסידים, ר' יהקה 30, בשבת קדושא רבה על פרשה זכור ירצה הרב ש. זלכן הוכנן.

ירושלים

בעתון העיתונאים בירושלים

בעתון העיתונאים שיתקיים בליל שבת, ב־8, בבית העם בירושלים, ישתתף: הרב יעקב וינשטיין יו"ר אגודה „מוריה" שידבר על: „האם חוסר הודעה יהודית וציונית גורם לירידה בן הארץ"; מר אליעזר שביאלי, בשנה לבנכל משרד החינוך והתרבות ירצה על: „בעית חברה בחינוך" ומר יהודה קיל, חוזר התנ"ך יפתח על „מגילת אסתר". העורך יהיה העתונאי יהודה אל ליכור. העתון נערך בשיתוף עם המחלקה להרבות של העיריה. המחלקה לתרבות של העיריה הכניסה לכל.

חיפה

בביכנ"ס הנוער בביה"ס „יבנה — נבח ישראל" לזכר תלמידי ביה"ס שנפלו במערכות ישראל

התפילות בליל שבת לפי זמני הדלקה הנרות ובשבת בבוקר 8.15 לפני התפלה בשעה 7.30 בתלמוד ע"י הרב ישעיהו נגר, רבו של ביהכ"נ. לפני הקריאה ליכוד כשביה הנוער של תלמידי ביה"ס שנפלו.

רשימת תנועת האשה הדתית לוועידת המפד"ל והפועל המזרחי

הרשימה קיימה שתי פגישות אזוריות, בהשתתפות פעילות הסניפים. בירושלים — לחו"ח ירושלים, רחובות, אשדוד, אשקלון, קרית גת. בחיפה — לחברות חיפה, קרית אתא, קרית ים, קרית שמואל, קרית מוצקין, עכו, נהריה.

בחיפה, הרצאתה על רשימת החברות לאה צדיני. בהבדיה הדגישה כי אין מקום לכל ההסדרות והתארגנויות לשבור פני התנועה הדתית לאומית. התחדש של תנועת המזרחי, למעלה מ־70 שנה, אשר הבריזה על שיבת העם למולדתו, הוציא את הגורם השלישי — העיקרי של „עם ישראל בארץ ישראל על פי תורת ישראל".

בירושלים ב„היכל שלמה" אמרה סובה סנהדראי, כי בתקופה זו של פעילות ערב הוועידה של המפד"ל והפהמ"ז, החלטנו לצאת ברשימה עצמאית של תנועת האשה הדתית לאומית. חברות התנועה השקיעו מאמצים רבים — בפעולות המבוצעות על ידן; „גילינו כושר, היקף, השמקה והשגים — הראויים לציון" — הדגישה סובה.

פנינה נמיר הסבירה את התארגנות הרכי הפעולה בכל סניף וסניף. בדברי פתיחתה אמרה חוה קריצר כי כעת יוהר מאי פעם, אנו בטוחות בצדקת הליכתנו העצמאית, עלינו להתחיל בעבודה, להתארגן היטב, ולבורך זו בגלית.

נכה נהרג בתאונה

נכה קטוע־רגל נהרג ביום ד' בחוצות, בתאונת דרכים שאירעה ברחוב המלך ג'ורג' בת"א. הצעיר מוריס גטני, בן 22, מרחוב מסילת ישרים בת"א, נהג במכוניתו הפרטית. לפתע, פגעה משאית בכלי הרכב, סטה מכבישה והתנגש בעץ.

נוסע שישב לצד הנהג, מרדכי סרגסי בן 22 מהולה, נפצע קשה ואושפז באיכילוב. המכונית ניזוקה. המשטרה מבקשת מעדי ראייה לתאונה להתקשר אל ענף התנועה בתל־אביב.

הולך רגל נדרס

הולך רגל אלי אורקי, בן 44, מרחוב יצחק שדה בהרצליה, נדרס למוות אתמול בשעה שחצה את הרחוב ליד ביתו. המנוח נפגע ע"י אוטובוס "אגד". המשטרה מבקשת עדי ראיה לתאונה זו.

תל־אביב

בבית הכנסת הגדול
רחוב אלנבי 110

השבת יעבור לפני התיבה החזן הראשי מר יהושע לרר, בלווי מקהלה. מנחה: 5.25. שחרית: 8.00. לפני קבלת השבת השעור ב„רמב"ם" ע"י יו"ר הנהלה ביהכנ"ס מר אברהם תצרוני: מעשה הקרבנות בנרשא „ונשלמה פרים שפתינו".

ב„אהל שם" — עונג שבת

השבת ב־10 י. סברסקי — תנ"ך. ב־11 דר"ר ש.ז. כהנא — תפילות. ב־4 במסכת „עונג שבת" ירצה: מר יהושע סברסקי על הנושא: מגילת אסתר. הפותח: יו"ר אהל שם מר משה גולדשטיין. דברי אגדה — ד"ר ש.ז. כהנא.

ביהכ"נ „בית מדרש" רח' עמק יזרעאל 80

זמני התפילות: מנחה וקבלת שבת לפי הזמן. שבת בבוקר: ב־7.30 שיעור בפרשת השבוע ע"י הרב שפטן פרנקל שליט"א. תפילת שחרית ב־8.00. בשבת אחרי תפילת מנחה — סעודה שלישית. בכל יום שני בשבוע ב־7.30 בערב שיעורים בתנ"ך ומחשבת ישראל.

באגודת „אהבת חסד"

השיעורים מתקיימים בבית „אהבה חסד" רח' נחמני 61, בשעה 8 בערב כדלקמן:

בליל שבת ק': מסיבת „עונג שבת" ליד שולחנות ערוכים, שיעור בפרשת השבוע ע"י מרצה אורח. והחזן ינעים בזמירות.

ביום שני: שיעור בתנ"ך לחוג נשים — ע"י הרב ש. פרנקל.

ביום רביעי: שיעור ברמב"ם — ע"י הרב ד"ר ש.ז. כהנא.

היום ישיבת המזכירות של מועצת הפועלות

ישיבת המזכירות של מועצת הפועלות מתקיימת היום בשעה 11 לפנה"צ, בבית סוקולוב בת"א. החברים מתבקשים לדייק.

...תנועת נשי מזרחי באנטוורפן ...צה 2 מעונות באשדוד וכפר סבא

מאת סופרנו

נשי מזרחי באנטוורפן ...יום שנת עבודה במסיבת אלפי השנתית שנערכה בהשתתפותם של מר משה ...יו"ר ישראל בבריסל ורעייתו. ולהנות עזיקים הסבו פעי... ובעלינו תיבור אורחים רב.

באנטוורפן אימצה שני ... ישראל: האחד בכפר־סבא, שהוא את גולם הכותרת הברוכה. ... — חקמתו והוקתו של מעון באשדוד. ... בעקבות ... לפעילות של קבוצת חברות המשתלמות עם הוותיקות כמו — ניכרת התעוררות בעבודה השופטת הכוללת.

בין השאר חוגים עיוניים ומיפגשים חברותיים אחת לחודש. בין המשתתפים במסיבה נראו פנים חדשות וצעירות אשר היוו עידוד רב ביותר לצוות המוביל את עבודת התנועה.

ברכות נשאו: יו"ר תנועת המזרחי הפועל־המזרחי משה קגלר אשר העלה על גם את העבודה החשובה הנעשית בחינוך חדר המעתיד ברוח התורה והמסורה, ציר ישראל בבריסל משה אלון, ובשם תנועת נשי מזרחי מרת שולה גריגבוים. הינחתה את הערב הרבנית מרים מדליה. ליוותה והנעימה את הערב המהנה זמרת נגנים וה. פינק סגריד התנועה באנטוורפן השמיע פרקי תפילות וחזנות. כמו"ב היסב ליד שולחן הנשיאות מכירה הכללי של התנועה הה' ח. ברלינר.

...ר לחשודים ברצח הצעיר ביפו

מעצר הוצא אתמול נגד ...שים מיפו החשודים ברצח ...קלוד אלבז בן ה־18. החשו... ...ה וציון בן סימן נעצרו ...יום ואחיהם צ'רלי נעצר...

...משטרה, בפקח אברהם ...ש כי קיים מידע סודי נגד ...ועדויות הקשורות אותם ...לבצוע הרצח. הוא טען כי ...הוא השבורה שבמי משי... ...ניסו לאנוס את אחות ... המוקד אמר כי המשטרה ... חקרה את הצעירה. ... כי למשטרה הגיע גם ... הקשר את החשודים לפרי...

...מוסר כי גילתה ה... ...הצעיר שהגיע במונית אל ביתו של קלוד אלבז וקרא לו לרדת ולנסוע עימם. הצעיר נחקר, אך שוחרר לאחר שהחקירה לא העלתה כלפיו דבר.

נעצרה צעירה החשודה ברצח ביפו

בחורה בת 20 מיפו נעצרה אתמול כחשודה בקשר לרצח של קלוד אלבז, בן ה־18 מיפו.

הצעירה חברתו של אחד משלשת האחים שנעצרו מיד לאחר הרצח, נעצרה על ידי כוחרים בעת שביקרה בבית משפט השלום בתל אביב. היא בואת לשם כדי להאזין לדיון במעצרו של חברה. החשודה נחקרה, ולאחר שהחוקרים סבורים שגם חשדות מכירים נגדה, הוחלט לעצרה והיא הועברה לבית המעצר המחוזי.

קרן ילדנו ירושלים

למשרדנו דרוש

עוזר לעבודות משרד ובחשבונאות

במשרה מלאה

לפנות: ת. ד. 819 ירושלים או טלפון 527728—02

...ק המזרחי המאוחד בע"מ

קרנות נאמנות

מחיר יזומה | מחיר פדיון

157.91 161.85

122.73 125.71

...מנהל: חברת השקעות ... בנק המזרחי המאוחד בע"מ

תורנות בתי מרקחת

יום ו' 12.3.76

תל אביב: פרנקל — המלך ג'ורג' 28 טל. 223721; שלמה המלך רח' שלמה המלך 78 טל. 246468; יאני — רח' יהודה הלוי 67 טל. 612474.

ירושלים: הרצל — יפו 36 טל. 25059; הותנג'יאן — רובע הנוצרים, העיר העתיקה טל. 283401.

רמת גן: חן — ז'בוטינסקי 99 טל. 794434.

פתח תקוה: בריאות — חובבי ציון 13 טל: 912357.

נתניה: הדסה — הרצל 24 טל. 22243.

רעננה: רעננה — אחוזה 78 טל. 91066—052.

בת ים: עזרא — בלפור 135 טל. 883849.

שבת 13.3.76

באר שבע: רמבם — שכון ד' מרכז.

תל אביב: גוטמן — אחד העם 91 (ע"י הבימה) טל. 285301; תרופה — רח' דיזנגוף 217 טל. 223488.

ירושלים: מעלות דפנה — מעלות דפנה בנין 128, מ. מסחרי טל. 281804.

רמת גן: תלפיות — אבא הלל 30 טל. 723554.

פתח תקוה: פינסקר — פינסקר 22 טל. 910505.

נתניה: גבע — רח' שער הגיא 14 טל. 22695.

רעננה: רעננה — אחוזה 78 טל. 91066—052.

בת ים: בלפור 45 טל. 864625.

מוצאי שבת 13.3.76

תל אביב: גוטמן — אחד העם 91 (ע"י הבימה) טל. 285301; ככר המדינה — ה' באייר 48 טל. 258046.

ירושלים: בית וגן — הפסגה 59 טל. 535626; אל הורא — רח' אל זהרא טל. 283543.

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

(להלן: החוק)

בהתאם לסעיף 149 לחוק ניתנת בזה הודעה כי מר גרינשטיין יוסף, הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים (להלן „הועדה המקומית") בקשה להתרת שימוש חורג ו/או הקלה בגוש 30035 חלקה 33 ברחוב יואל סלומון 25, בירושלים דהיינו: ניהול עסק מרפדיה באזור הריסה.

את ההתנגדויות להתרה השימוש החורג ו/או ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי מהנדס העיר רחוב הלל 33, ירושלים.

בכבוד רב
מ. בנבנישתי
מ"מ ישב ראש הועדה המקומית

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

(להלן החוק)

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר בר־סוף בנימין, הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת שימוש חורג בגוש 30060 חלקה 59 ברחוב שפיצר 14 בירושלים דהיינו: ניהול עסק מסדרת דפוס באזור מגורים את ההתנגדויות להתרת שימוש חורג הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים.

מ. בנבנישתי
מ"מ יו"ר הועדה המקומית

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

(להלן: החוק)

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר הדס אליעזר הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת שימוש חורג בגוש 30033 חלקה 206 ברחוב אליהו שמאא 12 בירושלים, דהיינו: עיבוד זכוכית באזור להריסה וכיועד לאזור מסחרי לאזור שיקום.

את ההתנגדויות להתרת שימוש חורג הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך ההודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים.

מ. בנבנישתי
מ"מ יו"ר הועדה המקומית

בבית המשפט המחוזי בתל אביב — יפו

תיק עזבונות 920.76

בעניין: צוואת המנוח ישראל קוגיש ז"ל שנפטר ביום 5.8.75 בגדרה ת.ז. 4644961.

המבקשת: בוילת האור (פינקלסוב — קוגוש).

באמצעות: ב"כ משה דוד האור, ע"י ח. שבורסקי, עו"ד מרח' רבי עקיבא 56 בני ברק.

הזמנה

להוי ידוע כי המבקשת הגישה לבית המשפט בקשה ליתן צו קיום צוואתו של המנוח הנ"ל.

הנני מזמין בזה כל אדם הרוצה להתנגד לבקשה הנ"ל להתייצב בבית המשפט תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, וליתן טעם כל שהוא מדוע לא ינתן צו המבוקש על ירושת המנוח, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בירושלים

תיק עזבונות 129/76

בעניין: עזבון המנוח שמעון ששון ז"ל, ת. ז. 87074 מירושלים רחוב דוד 39 שנפטר בירושלים ביום 12.9.1975.

המבקשת: מרים ששון ת. ז. 87075 מירושלים רחוב דוד 39, ע"י ב"כ עוה"ד ש. מזרחי ו/או דינה אורון מרח' החבצלת 7 ירושלים.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובה הנאה בעזבון המנוח והרוצה להתנגד להכרזה להגיש תוך ארבעה עשר יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות להכרזה המבוקשת שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

במקודת בית המשפט המחוזי
אפרים לוי, מזכיר

לוח הצופה

● **מבל** קונה הכל החיים שלוחות מקורים מערכות הוסולים 832267 ,863748.

● **בבני־ברק** דרוש גבר לאדם זקן בריא, דתי הסובל משיכחה (רצוי גם לינה). לטלפן בשעות הערב 445385, 489891, 728870.

● **2½ חדרות + שירותים במרכז** בני־ברק מאיר, רח' זכריה 6 בערב.

● **להשכרה** 2 דירות 2 חדרים ו־3 חדרים. לפנות למיכאל גיאוור רח' לוינסקי 123 תל־אביב.

● **מעוניין** לקנות תשמישי קדושה ואומנות יהודית עתיקה ת. ד. 4075 ירושלים.

● **דרושה** אשה לעבודה וטפול ב־אשה מבוגרת עם לינה בת"א טל. 281448.

● **בפתח תקוה** דרושה מטפלת ל־2 ילדים קטנים ל־6 שעות (אפשרות לינה) 906040 (בערב).

● **מבול** בני־ברק רמת־גן רחוב אלוף שמחוני. דירה מרוהטת 3 חדרים ק"ג 775408, 281035.

לוח ירושלים

● **חברת** לי־מתן מציעה: דירות פאר 3 חדרים ברחוב בלוי, סנהדריה, רמת־אשכול, ירושלים, 812750.

● **ברחוב** הפיסגה וברחוב קסוטו, סביבה דתית, למכירה דירות נפלאות בנות 4, 2—2½—3, טלפון 421301, בין 7—4 פרט לשבת.

● **למכירה** בשטרויכובסקי, 3 חדרים ויפה במיוחד, טלפון 231309, בין 7—4 פרט לשבת.

● **דירה** בשיכון חב"ד בשכ"ת שלושה וחצי חדרים 2 מרפסות ללא מתווכים. טל: 286801־02; 971525־02.

● **בהזדמנות** למכירה דירת קרסי 5½ הסקה שירותים כפולים, ארונות, מיידי! נחמן מברסלב 3 ליד ככר השבת. 286866—02.

בבית המשפט המחוזי בירושלים

בקשה 178/76 ת.פ. 385/75

בעניין: עזבון המנוח מנדל פרנקל ז"ל.

המבקשת: רבקה זילברמן ת. ז. 11138, מרחוב מנוחם 1 ירושלים, ע"י ב"כ מאיר פרקש עו"ד מרחוב רמבן, 27 ירושלים.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט הזה בקשה למתן צו מינוי מנהל לעזבונו של המנוח הנ"ל.

הריני מזמין בזה כל אדם הרוצה להתנגד לבקשה זו להגיש תוך 14 יום מפרסום ההזמנה את טעמי התנגדותו שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

במקודת בית המשפט המחוזי
אפרים לוי, מזכיר

בבית המשפט המחוזי בתל אביב — יפו

תיק עזבונות מס. 242/76

בעניין: עזבון המנוחים שפרה אריאלי ז"ל ת. ז. 0482976 אשר נפטרה בתל אביב, ביום 19.2.1973 ואברהם אריאלי, ז"ל ת. ז. מס. 0482975 אשר נפטר בתל אביב ביום 14.1.1975.

המבקש: יהודה אריאלי מאור יהודה רחוב דגניה 4.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על עזבון המנוחים הנ"ל והנני מזמין בזאת כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוחים, והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך המשה עשר יום מיום פרסום הזמנה זאת התנגדות להכרזה המבוקשת שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל אביב — יפו

תיק עזבונות 5376/75

בעניין: עזבון המנוח דוד סנגו, ת. ז. 741332/6.

ובעניין: זאב סנגו, בנו של המנוח ת. ז. 741334/6.

המבקש

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה בקשה לבית המשפט ליתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל.

הנני מזמין את כל המתנגד לבקשה הנ"ל, להגיש תוך 15 ימים מיום פרסום הזמנה זו את טעמי ההתנגדות: שאם לא כן — יתן בית המשפט צו כפי שייטב בעיניו.

רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בירושלים

תיק עזבונות 159/76

בעניין: עזבון המנוחה יהודית רפפורט ת.ז. 68928 מירושלים שנפטרה בירושלים כ"ו בשבט תשל"ו (28.1.76).

המבקשים: שרה רפפורט ת. ז. 68932 ע"י ב"כ עוה"ד משה וגנר, עו"ד מרח' הלל 14, ירושלים.

ה ז מ נ ה

להוי ידוע, כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוחה יהודית רפפורט והנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוחה, והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש, תוך 14 ימים מיום פרסום ההזמנה הזו, התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

במקודת בית המשפט
אפרים לוי, מזכיר

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

721/76

ה ז מ נ ה

בעניין: ירושת המנוח יהודה רקלין ת.ז. 794764 מרח' מסילת השמתאים 14 ת"א שנפטר בת"א ביום 24.4.72.

והמבקשת: רבקה רקלין, רח' מסילת השמתאים 14 ת"א.

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח, והרוצה להתנגד להכרזה, עשר יום מיום פרסום ההזמנה זו תוך התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

רשם בית המשפט המחוזי

נרשמו לנשואין

ברבנות הראשית והמועצה הדתית ירושלים

[גלילות רשימת הנרשמים לנשואין — שמות בני הזוג ומקומות מגוריהם; הטקסט מטושטש ברובו]

גינצבורג שלמה בן אברהם (רוק) ירושלים — ירושלים; צפורי הדווה בת חיים (רווקה) ירושלים—ירושלים.

צאול משה בן אברהם (גרוש) תל אביב — ירושלים; דהרי (לבית פירו) הבה בת ניסים (גרושה) ירושלים—ירושלים.

בבית המשפט המחוזי בתל אביב — יפו

תיק עזבונות 5981/75

בעניין עזבון המנוחה נעימה צמח ז"ל מת"א שנפטרה ביום י"ב בתשרי תשל"ב.

המבקשות: לוי רות, פתחיה מרים ופתחי חביבה ע"י ב"כ עוה"ד ס. נחום ו/או עמי נחום ו/או מ. נזהן מרח' פרץ חיות 35, תל אביב.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה למתן צו המכריז על ירושת המנוחה הנ"ל, והריני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוחה הנ"ל והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל אביב — יפו

תיק עזבונות 5980/75

בעניין עזבון המנוח משה צמח ז"ל מת"א שנפטר ביום 7.2.61.

המבקשות: לוי רות, פתחיה מרים ופתחי חביבה ע"י ב"כ עוה"ד ס. נחום ו/או עמי נחום ו/או מ. נזהן מרח' פרץ 35 תל אביב.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה למתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל, והריני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנות הנ"ל והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

רשם בית המשפט המחוזי

האופרה הישראלית

מייסדת ומנהל: א. דה־פילים

ת"א: 20.3
חיפה: 25.3
העטלף
די פלדרמאוז
אופרטה מאת יוהן שטראוס

27.3 ,23.3 ,13.3
ספינת השעשועים
מחזמר מאת ג'רום קרן והמרשטיין

תל־אביב: 9.3
אלכסנדרה ● אבידום

ת"א: 29.3
הספר מסיביליה

ת"א: 18.3 ,11.3
ספורי הופמן
אופנבאך

ת"א: 15.3
עזרים גאלה
ירושלים: 22.3 בבנייני האומה
ערב גאלה

ת"א: 16.3
מדם בטרפליי

הקהל מתבקש להקדים ... הצגות בכורה

ת"א: אפריל: 3, 7, 10, 15, 17, 22, 24; ר"ג: 27; חיפה: 29
האלמנה העליזה
DIE LUSTIGE WITWE

בכירה מוקדמת של כרטיסים החל מ־15.3 אלנבי 1, טלפון 57222

היום

יום ששי, ט' אדר ב' תשל"ו 12.3.76

פר' ויקרא

הפרק: יואל ג'-ד; המשנה: פאה ד, י"א; הדף: עירובין מה; ההלכה קצשו"ע ל"ז, ה"ט.

שבת — הפרק: אסתר א־ב; המשנה: פאה ה, א־ב; הדף: עירובין מו; ההלכה: קצשו"ע ל"ז, י—א.

שידורי ישראל

חדשות בעברית — בגלים א', ב', צ' — כל שעה

(א) 09.55 חדשות באנגלית
(א) 10.55 חדשות בצרפתית
(א) 17.55 חדשות באנגלית
(א) 18.50 חדשות בצרפתית

שידורי תבניות לעולים (ב)

עברית — 19.00; יידיש — 19.30; לאדינו — 20.00; מוגרבית — 20.15; רומנית — 20.30; רוסית — 20.45

רשת א'

8.10 „קונצרט בוקר" 10.05 שיר וזמנות 10.15 שידורים להתלמידים בבתי הספר היסודיים — לקראת שבת 10.35 ירדיים — בנהדיים להרחבה הדעת 11.15 שידורים לתלמידים בבתיה היסודיים 11.35 „בר טיקה זוק־אירופית" 12.05 מהקלטות הר תזמורת היציבה 13.55 ירושלים „בה בבוטיקה" 14.10 לאה וילדי 15.05 „קבלת שבת" 16.10 „בה אוביים".

רשת ב'

6.00 „שבע ישראלי", „בה טובו אוהליך יעקב" ומיבה הבשבה היומית 10.05 „כאן בבית" 11.45 „כמה דקות עם קצת בצבי" 12.05 במקצב יהדי 12.30 „בעיר וב" 13.05 „חזרי היום" 14.10 „כאן, שם ובכל בקום" 16.10 „סוציאבים".

גלי צה"ל

8.05 „יומן הבוקר" 9.05 ר"ש עם שיר 10.05 הבים ושצים 11.15 תיילים בהליכם 11.40 הנבודה היהודית 12.05 בגלגלי צה"ל 14.05 סבבי הרגעות 14.55 הפטרת השבוע 15.05 שלום לפני שבת 16.55 השיעור החסידי הקצר.

טלוויזיה בללית

15.00 „מהר יותר — גבוה יותר — חזק יותר" — בשדר ספורט לנוער 15.30 שלום לבוא שבת — כוחף לפורים.

טלוויזיה לימודית

8.15 בתבסיקה ד' 8.40 עירקי ספרות ז"ש 9.05 גאוגרפיה ד' 10.00 ביולוגיה ח' 11.05 הירות בדרכים 11.10 חברה ותרבות 14.00 הפיר — סרט לגיל הרך 14.15 אנגלית לבוגרים 14.30 יוסף טרומפלדור — סרקי יזכן לציון.

במוצאי שבת

רשת א'

19.05 יומן השבוע 19.50 פרקי היום בתנ"ך 20.05 „המבדיל" — ... 20.35 „הלוח בלמה" 21.05 ... 22.05 קהלת 23.05 „רשילי" 00.10 רגע של שיר.

רשת ב'

18.30 „מבצע הספורט" 19.05 זמר שבת — ... 20.05 „הת" 20.35 „בצידי וזר" 21.05 „בהצאיר בערב" 22.05 „... הבינים" 23.05 „... רדיו".

גלי צה"ל

19.05 כאיה היו היבי בבין 20.05 ... 21.05 ... 21.30 ... 23.05 ... 23.45 ... 00.05 ... 02.00 ...

טלוויזיה בללית

20.30 „שידור הבחוני" — על השבחה 20.30 ... 21.00 ... 22.00 ... 24.30 ...

בבית המשפט המחוזי בירושלים

תיק עזבונות 153/76

בעניין: צוואת המנוחה שרה ראובני ז"ל שנפטרה בירושלים ביום 30.12.75.

להוי ידוע שהוגשה בקשה ליתן צו קיום צוואת המנוחה הנ"ל ולמינוי מנהלי עזבון והנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוחה, והרוצה להתנגד לבקשה, להגיש תוך 14 יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות לבקשה, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

במקודת בית המשפט
אפרים לוי, מזכיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה לאישור הוספת מגורים לבניה על חלקה 271 בגוש 8322 (רח' המלכים מס' 14) בחריגה 30 ס"מ מקו בנין צדדי.

את התכנית ניתן לראות במשרדי הועדה. התנגדויות אפשר להגיש משך שבוע מיום פרסום הודעה זו.

10.3.76

התאטרון הישראלי

בביצוע ש 13.3.76

הבימה
אבא גדראה: אולם גדול
על קלות דעת: אולם קטן
הפירון: ב־9.00 בבינהיש

הקאמרי
דון קרלוס

הצופה
עתון יומי
HATZOFE
DAILY

המו"ל: הצופה בע"מ. העורך: ש. דון־יחיא. מערכת ומנהלה: תל־אביב, רח' המסגר 66, טל. 35421. ת"ד: 2045. חשבון בבנק הדואר 41144. סניף ירושלים: רח' בן־יהודה 3, ת"ד 1148, טל. 234910, בערב טל. 528334 35609. סניף חיפה רח' ארלוזורוב 1, טל. 663628 דפוס העשור בע"מ ת"א, רח' המסגר 66, טל. 31554.

אין במערכת פרסומים לתוכן המודעות ולמבצעים

مكذا من الاصل

מכתוב מן האהל

קבוצת מתיישבים אצל ראש הממשלה

בתשובה לשאלה על הפגישה ש־היתה אתמ"ל לקבוצת מתיישבים עם ראש הממשלה מר יצחק רבין, בנו־שא ההתנחלות, אמר דובר רוה"מ, כי הקבוצה פנתה אל רוה"מ בבקשה לקיים פגישה עימו, ורוה"מ נענה לפניה.

בפגישה, בה השתתף גם השר י. גלילי, הביעו חברי הקבוצה דעתם בנושא ההתנחלות בכללותה, ובמיו־חד בזכות התיישבות בשומרון.

רוה"מ והשר גלילי עמדו על עקרו־המדיניות של הממשלה בנושא ההתנ־חלות. במהלך השיחה הובהר לחב־רי הקבוצה כי כל התיישבות חדשה בשטחים חייבת להעשות אך ורק על פי החלטות הממשלה ואין להשו־לים עם בסיונות התנחלות שלא על־פי החלטות מוסמכות.

הדובר הוסיף, כי חברי הקבוצה הבהירו שאינם מייצגים את הגופים ההתיישבותיים שאליהם הם משתיי־כים.

התאמה ראשונה של שיעורי המס לפי המדד – בחודש הבא

מאת סופרנו לכלכלה

בחודש הבא תעשה התאמה ראשונה של שיעורי המס לפי עליית המדד. בהתאם לכך תעלה „רצפת" המס, שהיא כיום 25 אלף על סכום של 36 אלף ל"י לשנה וכ־40 אלף ל"י.

סגן הממונה על הכנסות המדינה, ד"ר בן־עמי צוקרמן, שמסר על כך אתמול בדיון על מס ערך מוסף בענף הבניין, שנערך מטעם הכלכ לפורום, העבודה, האוצר, אמר כי במקביל לכך תעלה גם תקרת ההכ־נסה שמעליה והיא משלמים 60 אחוז מס. ההתאמה הישנה אחת לחצי שנה.

בדברו על הפעלה מס ערך מוסף אמר שהוא דומה לאופק ובכל שמת־קרבים אליו כן הוא מתרחק.

לגבי ניהול חשבונות אמר סגן הממונה על הכנסות המדינה, כי יש אמנם שיפור ביחס למצב שהיה קיים לפני הרפורמה ונוספו אלפים הנו־הי"ם ספרים, אבל אנו עדיין רחוקים מהמצב שאליו רצו להגיע בהקשר לכך מסר, כי עד כה נמכרו רק כמה אלפים קופות רושמות. היא הדגיש כי בניהול חשבונות רואים שלטונות המס משימה עיקרית.

בדברו על מסי העקיפין אמר כי ככל שהנטל של מסים אלה עלה כן הפקדה המערכת פחות טוב הד־דבר התבטא בעיוותים ובהעלמה מס. מדבריו הובהר, כי גם עם הפעלה מס ערך מוסף ישאר חלק כמס הקניה, אם כי הוא יחול על מספר מצומצם של מוצרים.

צפוייה הרחבה ניכרת בסחר ישראל–רומניה

שר המסחר והתעשייה, מר חיים בר־לב, והשר הסחר החוץ ולשיתוף פעולה בינלאומי של רומניה, מר ניקולאי ניקולאי, חתמו אתמול בלשכת השר על פרוטוקול של הכינוס השביעי של הוועדה המעורבת ישראליה־רומניה.

שני הצדדים בחנו את מצב הסחר ההדדי בין המדינות מאז המושב השישי של הוועדה. הם רואים את הסיכויים לפיתוח המסחר ב־1976 כטובים וסיכמו להגביר את המאמצים להרחבת ולגיוון הסחר בין שתי המדינות.

הצדדים הסכימו, כי קשירת חוזים ארוכי־טווח בין חברות בשתי המדי־נות תתרום לפיתוח הסחר ביניהן. המשלחות של רומניה וישראל בחנו תוכניות לשיתוף פעולה כלכלי ימ־ליצו עליהן בפני מוסדות בשתי המדינות.

לאחר חתימת הפרוטוקול בירכו שני השרים את חברי המשלחות והביעו תקווה, כי הסחר ההדדי יתר־חב במידה ניכרת בשנה הבאה וכי שיתוף הפעולה הכלכלי יתהדק יית־הדק.

בשנת 1975 הסתכם הסחר בין שתי המדינות ב־50 מיליון דולר וסכמת ישראל ורומניה הרחיבו בשנה הנו־כחית בעשרות אחוזים.

נדונו למאסר על החזקת חשיש

שני תושבי עזה הורשעו אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב על החזקת חשיש וסחר בסמים, ונדונו ל־7 ו־5 שנות מאסר.

הנאשמים, מוסא בן־פריחת נעי־זי, בן 40, ופואד בן כליל נעיזי, בן 26, הם קרובי משפחה. השניים נתפשו בליל ה־25.10.75 ברמלה, ב־ביקורת דרכים של המשטרה, בנס־עם במכונית „פולקסוואגן" ברמלה, בה נתגלתה כמות גדולה של חשיש. לטענה התביעה, היד במושב האחו־רי של המכונית 3 שקים, שהכילו 121 פולוזה חשיש במשקל כולל של 60 ק"ג בלירוב.

אין שינוי במצב נפגעי מכתשים

במצבם של שלושת הנפגעים אשר ההעלפו מהעדר חמצן במפעל „מכ־תשים" לא חל שינוי — נמסר את־מול לכתב עתיים בבאר שבע מטעם בית החולים ע"ש סורוקה.

שנים מהם, משה כהן ומאיר בן לולו, שוכבים חסרי הכרה במחלקה הכירורגית ומקבלים הנשמה באמ־צעות מכשיר. הנפגע השלישי אל־ברט אזן מקבל טיפול במחלקה ההנשמה ועדיין אין יודעים מה מצ־בו.

מת המפקח הכללי על כוח אדם במשרד העבודה

המפקח הכללי על כח אדם במש־רד העבודה עדיר מאיר צ'צ'יק מת ביום ד' בהא, ואתמול הובא למ־נוחת עולמים בבית העלמין בחולון. בן 54 היה במותו.

● שלושה בריונים שהתפרעו ב־מהלך ההצגה השניה בקולנוע מוגר־בי בתל אביב, ביום ד' בלילה, נעצ־רו לחקירה.

השלושה הפריעו בצעקות ובהש־תללות למהלך ההקרנה ולבקום הוד־עקה משטרה שעצרה אותם.

אישים ומוסדות

— שר המסחר של רומניה, מר מ. ניקולאי, המבקר בישראל, נת־קבל לשיחה אצל ראש הממשלה, מר יצחק רבין, בלשכתו במשכן הכנסת בירושלים. בפגישה נכחו גם שר המ־סחר והתעשיה, מר חיים בר לב ור' שגריר רומניה בישראל, מר יוהאן קובאצ'.

— רבנים ואישי צבור השתתפו בנשיאי אליהו הכהן ומרגלית וחנה מוסל בבית הכנסת המגדל בשכונת בית וגן בירושלים. החתן, בנו של ר' שלמה הכהן מרגלית ונכד ר' שמריהו הכהן מרגלית מוותיקי ה־גולה ומראשי ארגון יוצאי ארצות המערב. את החופה ערך הרב א. פיסטר רבה הראשי לשעבר של הו־לנד. את טקס החופה ניהל הרב אליהו מרכוס מנהל המחלקה לבתי הכנסת במשרד הדתות.

אלפים באירועי י"א באדר בתל־חי

אלפי בני נוער מכל חלקי הארץ, שצעדו אתמול בכבישי הגליל מתל עזיואת ועד קרית שמונה, תל חי ובירייה, פתחו את אירועי י"א באדר לזכר מגיני תל חי, יוסף טרומפל־דור וחבריו.

ידידיה כהן (מקיבוץ סעד), יו"ר ועדת ההדרכה של מועצת תנועות הנוער בישראל, אמר בדברי ברכ־תו לצועדים, כי חוט שני של גבו־רת לוחמים מקשר בין האנדרטה לזכר הלוחמים בתל עזיואת לבין הארי השואג לזכר מגיני תל חי בפיקודו של יוסף טרומפלדור.

בשעה 4 אחר הצהרים נערכה עצרת המונית ברחבת האנדרטה, לפני הארי השואג בתל חי, בה השתתפו אלפי נערים ונערות מה־תנועות החלוציות.

בשעת הערב התכנסו 5000 שלוים, בני נוער ותלמידים, בעצרה המו־נית שנערכה ברחבת האנדרטה ב־תל חי. מנכ"ל הסוכנות היהודית, משה ריבלין ומר יהודה צוריאלי, יו"ר המועצה הציונית בחיפה והצ־פון, העלו דמותו של יוסף טרומפלדור בלוחם ובאיש, היכול לשמש גם כיום מופת לנוער ב־מאבק על ההתיישבות בגבולות ה־מדינה כיום.

שינויים בלוח הזמנים של רכבות בדרום

במסגרת פעולות ייעול והסכון ברכבת ישראל יוחלו על מספר שינויים בלוח הזמנים של רכבות הנוסעים במחוז הדרום. על כך הו־דיע אתמול דובר הרכבת בחיפה.

רכבת הבוקר שיצאה עד עתה מירושלים בשעה 07.30 לתל־אביב לא הגיע עד לתחנה הדרומית בתל־אביב (בקרבת צומת חולון), אלא לתחנת הרכבה בבני ברק ומשם יגיעו הנוסעים בתחבורה ציבורית לתל־אביב.

מתוספת רכבת אחת היוצאת מ־ירושלים בשעה 10.53 לתל־אביב דרום, ולעומת זאת מתבטלה הרכבת שיצאה עד עתה בשעה 15.12 לתל־אביב דרום. הנוסעים אשר פניהם מועדות לאזור תל־אביב בשעות אחר הצהרים, ישתמשו שוב ברכבה ה־מגיעה לבני־ברק, שזמן יציאתה ב־שעה 15.53.

מתל־אביב דרום לירושלים לא יהיה כל צמצום במספר הרכבות, אך הרכבת שיצאה עד עתה בשעה 12, תצא בשעה 13.50 לירושלים. ברכבות היוצאות מבני ברק לירו־שלים אין כל שינוי.

בקו באר־שבע תצא הרכבת ה־אחרונה לבאר־שבע ולדימונה כחצי שעה מאוחר יותר, בשעה 18.25 מתל־אביב דרום.

בימי ערב שבת וחג אין כל שנוי בלוח הזמנים.

כל השינויים הנ"ל יכנסו להוקף החל מיום א', 14.3.76. מאותו יום גם יבוטל שרות שמירת החפצים בכל תחנות הרכבת. חפצים שישארו במקום אחרי תאריך זה, יימסרו ל־בעליהם ע"י מנהלי התחנות.

● קנס של 30 אלף ל"י הוטל את־מול בבית משפט השלום בת"א על תייר אמריקני, אלפרד רמון בן 37, אשר הורשע בהברחה. על הנאשם הוטל גם מאסר 6 חדשים על תנאי.

לשכת הרבנות / המועצה הדתית
נס־ציונה

ברכות נאמנות

למר שמעון ניסים
להבחרו כיו"ר המועצה הדתית

למר עזרא סיסון
להבחרו כסגן יו"ר המועצה הדתית
תזכו להגדיל תורה ולהאדירה

הרבנים המקומיים:
הרב הגאון שאול אחרק — הרב הגאון יוסף ויינר
מזכיר המועצה הדתית טביב זכריה
חברי המועצה הדתית ועובדיה

הקופה הדואגת לעתידך

עתיד

קופת תגמולים מרכזית
ליד בנק המזרחי המאוחד בע"מ

עם הצטרפותך לקופת תגמולים "עתיד"
אתה מסיר דאגה מעצמך.
מעתה, קופת תגמולים "עתיד" היא הדואגת לבטחונך הכלכלי:
ערך כספך נשמר ואתה נהנה מרווחים גדולים, פטורים ממס
בפוח חיים והטבות אחרות.
נצל זכותך להקלות במס הכנסה עד 31.3.76.
בוא והצטרף עוד היום ל"עתיד"

בנק המזרחי המאוחד בע"מ

בימה למקור

בשנת השישים לפטירתו של
שלום עליכם

אליהו גולדנברג
שמואליק סגל
שמואל רודנסקי

ביום א' 14.3
קליינע מענטשעלאך

ביום ב' 15.3
ס'א בוידעם

התכנית החדשה עם:
אליהו גולדנברג
פולינה וולוך, חיים בן יצחק
לאו יונג, יעקב רחנפלד

לאכן איז געזונט

במוצ"ש 12.3 מ. פ. רמת גן — בית התרבות
במוצ"ש 20.3 וביום ב' 22.3

התכנית באנגלית:
Teh best of Sholem Aleichem
with Eliahu Goldenberg
Heinz Bernard
Michael Schneider
Tue. march 23 RD, Sholem Aleichem house

כל ההצגות מתחילות בשעה 8.30 בערב.
ומתקיימות בבית שלום עליכם רח' ברקוביץ ת"א
כרטיסים: בבית שלום עליכם, „הדרך".
וביתר המשרדים.

בית ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים
רח' הועד הלאומי 21 • ת"ד 16031 ירושלים • טלפון 02—533215

בע"ה
המזכירות האקדמאית מודיעה על
ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ז
לקראת

1. תואר הנדסאי
לאחר שלש שנות לימוד

2. תואר ראשון B.Sc.
לאחר ארבע שנות לימוד

התואר ינתן במסגרת הסכם עם אוניברסיטת בר־אילן

מגמות הלימוד
● פיסיקה שימושית ● אלקטרוניקה
● אלקטרו־אופטיקה ● מדעי המחשב

בית הספר משלב לימודי קודש ולימודים טכנולוגיים. מחצית הראשונה של היום מוקדשת ללימודי קודש במתכונת ישיבתית (סדר הכנה עצמי, שיעורים בגמרא, הלכה, מוסר ומחשבת היהדות). מתקבלים תלמידים בוגרי ישיבות לאחר שירות צבאי ובוגרי בתי"ס תורניים במסגרת העתודה האקדמית.

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות למזכירות האקדמית של בית הספר ת"ד 16031 ירושלים. טל. 02—533215, 02—531181.

מועמדים המעוניינים במלגות יפנו לבית הספר. קיימת אפשרות מגורים בפנימיות בית הספר.
הרשמה לחיילים בלשכה לחכוונת חיילים משוחררים רח' אבן גבירול 76 תל־אביב.

משרד החינוך והתרבות
הסמינר הממלכתי דתי למורות ולגננות — חיפה
דרך נוה שאנן 101 חיפה טלפון: 222947

על מנת להבטיח שיפור משמעותי ברמת החינוך וההוראה בחינוך הממלכתי הדתי החלטנו:

א. להאריך את משך הלימודים בכל מסלולי ההכשרה (מהגן ועד לחטיבת הביניים) לשלוש שנים.
ב. לקבל אך ורק את.אותן המועמדות אשר בעת תהליכי הקבלה תוכחנה: —
(1) רמה דתית גבוהה ההולמת דימוי של מחנכת דתית אמיתית;
(2) יכולת אינטלקטואלית נאותה ללימודים ברמה אקדמית.
ג. לקבל לכל המסלולים מועמדות בעלות תעודת בגרות מלאה בלבד. במקרים יוצאים מן הכלל נאפשר השלמת הבגרות תוך שנת הלימודים הראשונה.
ד. לקבל לפנימיה החינוכית מספר מצומצם ביותר של תלמידות, אשר תשתלבנה בעבודה החינוכית של „אולפנא סגולה".

במוסדנו קיימים מסלולי ההכשרה הבאים:
1. גננות
2. מחנכות לגיל הרך
3. מורות לכתות ג'—ו'
4. מורות לחטיבת הביניים

ההתמחויות: לימודי יהדות • מתמטיקה • גאוגרפיה • הסטוריה • ספרות וחינוך גופני

* *

בדבר פרטים — נא לפנות למשרד הסמינר בין השעות 8.00—11.30

ניהול תיאטרוני — חיים כהן בע"מ

בע"ה

...והנה ידידים שירה ושמחה והשבחה

ערב חזנות ושירה חסידית

בהשתתפות החזנים (לפי סדר הא"ב)

בנימין אונגר * חיים אדלר
יצחק אשל * אריה בראון
אליהו גרינבלט * שלום כהן
אברהם כרמל * מיכאל מגיד
שמואל מנדל * שלום רוזנברג
יאיר סובר * אברהם שביט

מקהלת ביהכ"נ הגדול בחיפה בניצוחו של יצחק הילמן
• עיבודים: הצייר אריה מוסקוביץ • שירה: אבי מסלו
• ע"י הפסנתר: ד"ר חנן וינטרניץ • מנהל מוסיקלי: מנשה לב־רן

תל־אביב — „היכל התרבות"
מוצ"ש 27.3.76 בשעה 8.30 • כרטיסים: „רוקיקו" ובמשרדים

חיפה — „אודיטוריום"
יום שני 29.3.76 ב־8.30 בערב
כרטיסים: קופה „מכבי" רח' הרצל 20

אגוד המושבים של הפועל־המזרחי
המחלקה לתרבות
בשיתוף המחלקה להווי דתי במשרד הדתות

מסיבות פורים במושבים

ביום ראשון, י"ב אדר ב' תשל"ו (14.3.76)
שובה: הופעת הנוער המקומי במערכונים, שירה ונגינה, הופעת האמן דודו זהן. שוק פורים ושירה בציבור.
בן־זכאי: הופעת מקהלה, הצגת מערכונים מהוי המושב, תחרות התחפושות. הכנהה: החי' שלום צפירה.

ביום שני, י"ג אדר ב' תשל"ו (15.3.76)
ישיבה: שוק פורים, תכנית אמנותית מקומית הופעת האמן אושיק לוי.
בית־הגדי: הערכת תחפושות הופעת הנוער המקומי, החקיין הידוע דני האמן אושיק לוי.
כפר דרום — קטיף: תחרות תחפושות, הופעת אמנים, שירה בציבור בליווי אקורדיוניסט.
ישעי: הרב משה בשארי: נס פורים. הופעה החוג לדרמה, שירה, נגינה ותחרות התחפושת.
נוהם: תחרות התחפושות, הצגה ע"י הנוער המקומי, שירה בציבור בליווי אקורדיוניסט.
בית־גמליאל: שוק פורים, הופעת ילדי בית־הספר, שירה ונגינה.
תרום: הרב שלמה דמארי: הרצאה מעניינא דיומא, הופעת להקה אבריאנית, החוג למחול, שירה ונגינה. המנחה: החי' אברהם גבליאל.
עזריה: הצגה ע"י הנוער המקומי, שירה בציבור בליווי אקורדיוניסט, תחרות תחפושות. המנחה: החי' אשר רחום.
ברקת: תחרות תחפושות, הופעת הנוער במשחקים היתוליים, שירה ונגינה. המנחה: החי' אליהו סבג.

ביום שלישי, י"ד אדר ב' תשל"ו (16.3.76)
שיבולים: הופעת הנוער המקומי, קוסם, הופעת אמנים ושוק פורים.
גבעולים: הופעת קוסם, תחרות תחפושות, שירה בציבור בליווי אקורדיוניסט.
מרכזת: תחרות בסכות, הצגות ע"י הנוער המקומי, הופעת קוסם ואמנים בליווי אקורדיוניסט.
זכרות: שוק פורים, הופעת הנוער המקומי במערכונים, שירה בציבור בליווי אקורדיוניסט.
שוקדה: תהלוכת התחפושות, הופעת הנוער המקומי, מערכונים ושירה בציבור.
כפר סירקין: הופעת ילדי בית־הספר במחזה פורים, תחרות תחפושות ושירה בציבור.
תקומה: הופעת אמנים, תחרות תחפושות והופעת הנוער המקומי.
זרחיה: ארגון משלוח מנות לחיילים, שוק פורים.
תלמי: הופעת האמן אלימלך ברואו ולהקתו, שירה בציבור בליווי אקורדיוניסט.
תירוש: תכנית כנ"ל.
כרם בן זמרה: הצגת תלמידי בית־הספר, שירה בציבור בליווי אקורדיוניסט, תחרות התחפושות. הכנהה: החי' שמואל רוזנברג.
ילתן: תחרות מסכות, הופעת הנוער המקומי בשירה, מערכונים ובשקלי פורים. המנחה: החי' מאיר מעתוק.
כפר שמאי: שוק פורים, שירה בציבור והופעת להקת „הכוכבים". המנחה: החי' צפירה ברנד.
הזון: הרב ברוך אלחדיר: הרצאה מעניינא דיומא, הופעת להקה חסידית, שירה בציבור בליווי אקורדיוניסט. המנחה: החי' רפאל אלמליח.
הודיה: שוק פורים, תחרות התחפושות, הופעת הנוער המקומי, חידונים וחליקת פרסים. המנחה: החי' חיים מימוני.
חמד — צפריה: הופעת להקת „השירונים" בליווי נגינה, תחרות התחפושות ושירה בציבור.
גפן: שוק פורים, תחרות תחפושות והופעת הנוער המקומי. המנחה: החי' יהודה סעיד.
מחסיה: תחרות התחפושות, שירה בציבור, מערכונים ע"י הנוער המקומי.
פורת: שוק פורים, מיפגש אמנותי, תחרות התחפושות, שירה ונגינה. המנחה: החי' משה גיבאבי.

ביום רביעי, ט"ו אדר ב' תשל"ו (17.3.76)
זרעית: הופעת הנוער המקומי, תהלוכת תחפושות והופעת האמן עודד בן־חור.

יהודי בתכניתך לבלות
חג הפסח בירושלים?
אל דאגה!
מסעדה מרכזית גרליץ שוב לרשותך
כשר למהדרין
מסדרים סדר פסח וכן סדר שני
המסעדה פתוחה גם בימי החג
מיטב המאכלים המסורתיים
* שיא האיכות והכשרות.
* שירות מיוחד לבית.
הזמנות מתקבלות:
רח' מלכי ישראל 18 טל' 284342
בברכת חג כשר ושמח

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה על
פתיחת ההרשמה למדרשה לבנות המכון הגבוה לתלמוד תורה לקראת שנה"ל תשל"ז

המדרשה מיועדת לבנות הרוצות להעמיק ולהרחיב את ידיעותיהן ביהדות במקביל ללימודיהן האקדמיים.
נושאי הלימוד במדרשה יהיו תורה שבכתב, תורה שבע"פ, הלכה ומחשבת ישראל.
שעות הלימוד תהיינה 8.00—13.00 בימים ב', ג', ד'.
תלמידות המדרשה תהיינה פטורות מלימודי יסוד ביהדות ומלימודים כלליים

*

פרטים וטפסי הרשמה במזכירות לימודי יהדות, בנין פיסיקה חדר 246.

מכון הרב פראנק
ת.ד. 2172 — ירושלים

אל הציבור התורני!
בסדרת הספרים על המועדים הופיע
מקראי קודש על עניני פסח
הספר מכיל פסקים, חקרי הלכה, הערות והארות בעניני קרבן־פסח, המץ, מצה וליל הסדר.
מאת אביר הרועים שר התורה, מרן הגאון
רבי צבי פסח פראנק זצוק"ל
רבה של ירושלים
2 כרכים 500 עמודים
מכירה ראשית לישראל: איכלר, גאולה, ירושלים
נותרה למכירה כמות מצומצמת על הנוכה ישוריה
*
הופיע במהדורה חדשה שו"ת „הר צבי" יורה־דעה
מכירה ראשית לישראל: גיטלר, תל־אביב

מלון „דבורה", תל־אביב, בן־יהודה 87

תערוכת ציורי שמן בפסטל של הציירת
חנה ציטרינבום

תתקיים אי"ה בהל משושן פורים יום ד' 17.3.76 עד מוצש"ק 20.3.76
פתוח בין השעות 16.00 — 23.00
במוצש"ק משעה 19.00 — 23.00

הפותח: מר ג. שדה — מנהל בית התנ"ך תל־אביב

בית הספר לאחיות מוסמכות שע"י
בית החולים „שערי צדק" ירושלים

נפתחה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ז

מתקבלות בנות דתיות בוגרות בי"ס תיכון

ההרשמה בכל יום בין השעות 11.00—13.00 במשרד בית הספר בביה"ח, רח' יפו 161 — ירושלים

מגדניה גרליץ
מייצרת הופיני פסח למהדרין
בלתי שרויה

שיא האיכות והכשרות

הזמנות מתקבלות:
רח' מלכי ישראל 24 פינת עמוס ו־ם. טל. 287701
בברכת חג כשר ושמח

חדש - NEW × תוך 4 דקות כביסה נקיה × חדש - NEW
הכביסה איננה בעיה יותר
הגיע משלוח חדש להספקה בכל החנויות למוצרי חשמל וכלי בית בארץ של מכונות הכביסה הנפלאות „מיני".

מכונות כביסה EBD

תוצרת WEST GERMANY
מיוצרת מנירוסטה ROST-FPEI

התכונות של מכונות E B D הן:
* המכונה מרתיחה בעצמה את הכביסה תוך 4 דקות מכבסת כמות של 1½ ק"ג (יבש) כביסה לבנים * כביסה סינטטית מתכבסת תוך 2 דקות * דברי צמר מתכבסים תוך דקה אחת * התצרוכת של המכונה 240 ואט לשעה * לא נחוצות אבקות כביסה מיוחדות אפשר להשתמש גם בסבון כביסה רגיל.

במינימום של זמן ומינימום של הוצאה.

כביסה נקיה עם מכונת הכביסה E B D.

הקוטר 35 ס"מ

המכונות נמצאות למכירה בכל חנויות הענף בארץ

הנציגים הראשיים:
"ELECTRONICS 2000" LTD
תל־אביב, רחוב יהודה הלוי 95, טלפון 03-624103
חיפה, רחוב העצמאות 72, טלפון 04-664220.

בקיצור

● נער בן 16 נעצר אתמול כחשוד בשדידת ארנקה של השבה רחוב הם הרצליה. האשה אילנה אילד בת 30 היתה בחדר המדרגות של ביתה כשלפתע התנפל עליה בחור וחטף את ארנקה שהכיל כסף ומסמכים. האשה נאבקה עם השודד, אך הלה הצליח להמלט.

● פורצים חדרו ביום ד' בלילה לסניף הדאר ברחוב אבן גבירול 108 בתל אביב, פיצחו את הכספת וגנבו 30 אלף לירות. המשטרה חוקרת.

למוסד תורני בבני־ברק
דרוש מזכיר
למשרה מלאה
*
ניסיון עצמאי
*
הדפסה מהירה
במכונת כתיבה עברית
*
רצוי ידע בהנהלת חשבונות
תנאים מצויינים
לפנות:
לת. ד. 1159 בני־ברק

טכ"ל רב־אלוף מרדכי גור בראיון מיוחד ל„הצפה"

...ינו ללוחמים דתיים המוכנים לעלות בסולם פיקוד שדה

אינני הרמטכ"ל, בדבריו במדרשת ...ביב של בוגרי המוסד שנפלו במער־ ...יאל, העלה שתי תופעות השמחות ...במספרם של החיילים הדתיים בצה"ל ...ברב הטעם של המפקדים הדתיים

...מרכזיך: „יש עליה ברשימה ...של החייל הדתי בצה"ל. הדתיות ומפק־ ...דים אחרי חיילים דתיים ומפקדים ...היהודים. לא תמיד כך היה הדבר. ...עשים המפקדים דרך אל ליבות החיי־ ...לים כדי להביא אותם ליהדותיהם ...אותם במסגרותיהן: בראש קבוצות ...הדתיים עומדת קבוצת חיילי ישיבות ...ארוך בלימוד דשים לצה"ל והביא ...כי בלא ישלם כל העוצמה הנפשית ..., המכונה בנפש הלוחם הדתי? כי ...רבת־התשובות ודבת־ספקות, כולנו ...ודעים שהחייל הדתי מהווה עמוד ...אמונה הכי בתשובתו. לכל אחד ...זר ומורש שמלחמת צה"ל, מלחמת ...של ומלחמת מדינת ישראל הנה מל־ ...מים. הרבה מעבודת הרושה זו לכל

...: האם הקרבים של אמונה וקידוש ...בבנית ללחום מלחמת־מצוה במיטב ...יב יהודים שלמים, המוצאים כראוי ...החינוך והחברה הכללית בצה"ל? ...הרבה על מיצוה כחיאים בתחנכם. ...הרבנות את עיקר הדב של כהאים ...אמנם המטכ"ל אינו משרד החינוך ..., אך כבודה חיזוק מוראל הלוחם יש ...ערכים אלה לחיילים. האם יש נפו־ ...שב את בהותיך המקרוניות? ...: לגבי דבריך הנזכרים, שמיעטים ...ב הדתיים בצה"ל: האם במציאות הקיי־ ...סיכוי ליהודי שומר מצוות והוא בעל ...ן בעלים להיות אלוף פיקוד או גב ...צה"ל?

...כ"ל: ראשית כל לשאלה הראשונה. ...נו משוחחים לא פעם על בעיית החינוך ...צא שהזכרתי פעמים רבות, כי אין לנו ...בעיה בתוך הצבא. אני מדבר על כלל ...מגיעים לצבא. כי בעיות הבסתון של־ ...חיות, שכאשר בחורצ'יק צעיר מגיע ל־ ...על. הוא מבין מה הוא צריך לעשות, ...בשביל מה הוא משרת, ובדרך כלל ...תו בעיות של נכונות לשרת ולהילחם. ...אף שהזכרתי לא פעם, הוא שלהתחיל ...18 זה מסובך. חינוך מקבלים בבית, ...בצבא אנחנו מקבלים בעצם אדם די ...משלם אבל שלם. היכולת שלנו בצה"ל ...ערכי יסוד, בסיסיים שאינם קשורים ...ר לתפקיד שלו כחייל, היכולת הזאת ...מוגבלת. כל המחנכים יחזקו; יתמכו ...דיה חד משמעית. מכשל עלינו לקבל ...ם כפי שהם ולנסות למצוא אצל כולם ...המשותף. לאפשר להם להילחם ביחד, ...ר השני, אחד כפוף לשני ואחד מפקד ...זאת פעולה הנוכיה לא פשוטה. היא לא ...יכים הבסיסיים האלה שאתה מדבר ...אני דיברתי עליהם. בסך הכל, החיילים ...לצה"ל, משתייכים לקבוצות שונות עם ...שונות. קבעה המדינה וקבעה הכנסת ...ם בחינוך, סוגים שונים של בתי ספר, ...מתערבים בזה. אני מתייחס למוצר, ...מוגמר כפי שאנחנו מקבלים אותו. ישי־ ...דתית אליה התייחסתי במדרשת נועם. ...ע דיברתי בפגישה של בני ברית עם ...הנהיל, דיברתי על הנהיל. יש לנו ...ה קבוצות עילית בצבא. ובעצם מה ...אל אותי הוא: האם צה"ל בכלל בעסק ...הנות ערכים בסיסיים כאלה שמקנים ...בר, במדרשיה?

*

...ל של שנות ה־70 יותר מצה"ל ...ות ה־50 וה־60

...: „צה"ל הוא בית ספר לעם כולו", ...אמר בן־גוריון בזמנו.

...כ"ל: זה נכון. ועד היום אנחנו עושים ...נושאים מסויימים ובגבולות מסויימים. ...שאנחנו מלמדים היום הרבה מאד ויש ...אותם אנחנו גם מחנכים. אבל אני שואל ..., בלי להשלות, מה עומק החינוך? מה ...בך? עכשיו אנחנו עוסקים במה שקרוי ...ער־השוליים. אנו שואלים את עצמנו: ...ים לבחורצ'יק הזה בסופו של דבר או ...ם לו? כאשר הוא יוצא מהצבא כעבור ...שלוש, הוא יוצא בן אדם יותר טוב? ...יל יותר טוב, אלא בן אדם יותר טוב, ...זה טוב? אני מקווה שכן.

...: יש לך 28 שנותיים של שרותים ...מאה הגולה, איך אתה רואה, עליית ...בשער או ירידה?

...כ"ל: אנחנו לא בדקנו אף פעם ואני ...לתת לך על זה תשובה מוחלטת. אני ...שיקשה, לנו, מאד לעשות בדיקה כזאת ...ל. זה קשור בדור, זה קשור במר ...הכללית, באווירה הכללית. אני חושב ...זה מאד לכשל להשוות דור של היום ...לפני 20 שנה. אני יכול לומר לך כאשר ...מלחמה קנה המידה העיקרי לצבא, ...נת הלוחמה הבסיסית היא יותר נפוצה ...אשר היתה כשאני הייתי בצנחנים. אם ...את השנים 53־55, ואיני רוצה כרגע ...היתה הסיבות, אבל מכלל צה"ל פעולות ...את אומרת מוטיבציה וגבורות ויכולת ..., הן ליהדות מיצוית מאד. את מרבית ...גמול עשתה אותה קבוצת אנשים. היום ...עיה, ישנן יחידות רבות כשירות ומוכ־ ...כשיטה.

...: במה אתה מצפה?

...כ"ל: צה"ל לכבד מעצמו. צה"ל התפתח, ...רות־מפקדים הרבה יותר עמוקה. בעלי ...בעלי נכונות, בעלי ידע, ואנחנו לישמנותי ...ה 3־4, הפצנו לאט לאט את הורות ...את הנכונות ללחימה, הפצנו את ההכרה ...שמפקד חייל שאינם מכינים כל רגע ...ין להם שום הצדקה בצבא. כבר אחרי ...56 המצב היה יותר טוב. ב־67 הוא ...ה עדיף יותר טוב ואני מוכרח לומר ...שו לנו שום סיבה לפנות ליחידה מיוחדת ...אחרת, או לקבוצת עילית כזאת על ...יע את תפקידי הלחימה. הצבא כולו ...מחזית רחבה, היום, תן לי פעולה הכי ...אתה רוצה, קופצות על זה 50 יחידות ...על הזכות לבצע.

...ה: כיצד מתיישב מה שאמרת על ירי־ ...רשים באויר עם העלייה בעיות, והאם זה ...גופור קצה

...כ"ל: העובדה שזה מנוגד, כי כאן ...ל ירידה בכיכול בערכים ואני אומר ...כי אף אחד לא שם אותי שופט בענין ..., עליה, ואני קובע אותה כמוחלטת. ...זות, בכלל, יחידות צה"ל לבצע פעו־ ...לוחמה, נכונות שאיננה חדשה אחרי ...ים הכפורים. היא כבר חדשה למעלה ...ים. לפי דעתי, זה תוצאה של עבודה ...זה בתוך הצבא ־ של־ פעולות חינוך, ...משכנע, ובעיקרו של דבר, פעולה של ...סטנדרטים לשירות בצבא. שירות ב־ ...הפשטת שלו השתתפות פעילה בפעולות ...כל מפקד בצה"ל שאינו יוצא בעי־ ...יש את עצמו מוזנח, מקופח, הוא לא ...מרה בצבא.

...יש בעיית של קביעה קבע לצבא. בראש ...ישאים ולמעשם נשארים קצינים בקבע, ...הקבע. זה סיב המפקד והשתתפות ב־ ...לחימה.

צה"ל זקוק ליותר מפקדים טובים בצבא הקבע * מג"ד העוצר גדודו, עולה על טנק ומתפלל, אין תנופה חנוכית טובה ממנה * תענוג לראות חברה אחרי לילה של אימונים, עוצרים את התרגיל ומתפללים * לפני עשר שנים זה היה כמעט חיזיון בלתי אפשרי... * אנו בוחנים אפשרות להקים פנימיה צבאית דתית * שמירת האיכות המוסרית והזיהות היהודית - עומדים ביסוד עולמנו * אחרי מלחמת יום הכיפורים בנינו צבא חדש שמסוגל להתמודד עם האתגרים החדשים אשר לפנינו *

ראיינו: ש. דניאל ומ. אישון

הצפה: יש להניח שהרצון להשתתף במער־כה, לחימה אינו נובע מכך שפתאם מתחשק להילהם, האם יש משיבהה מדוע הוא נלחם?

הרמטכ"ל: אנשים, המשרתים בקבע הבינו שלשרות בצבא הקבע בצה"ל יש רק הצדקה אחת, או יש רק משמעות אחת — להשתתף בפעולות לחימה. מה שלא כל כך הבינו בשנים שמיד לאחר הקמת המדינה. עובדה היא שהיו הרבה יחידות עם מפקדים מעולים שלא השתתפו ב־פעולות לחימה ולא כל כך היה אכפת להם. היום דבר זה בלתי אפשרי. יחידה אשר איננה משת־תפת בפועל בפעולות לחימה, מרגישה את עצמה כמעט בלי יכולת להשאר בצבא.

הצפה: הכושר במקצוע הערכי של הנוער היום, כנפל, או שילה, או דומה לכושר של דור הפלמ"ח, של הימים הראשונים למדינה?

הרמטכ"ל: לפי דעתי עולה. אני רוצה גם להסביר למה. אני דור הפלמ"ח. כל הפלמ"ח מנה 2500 אנשים פעילים, היו לו קצת רזרביס־טים. את המושג „נוער הזהב" אני זוכר כרוא־בותי צעיר, על מרבית הנוער מרחובות שלא היה שותף בגדנ"ע, לא השתתף בתנועת הנוער, לא היה שותף בהגנה. והיום אחוז הרבה יותר גדול משרת ואין חשיבות לכך שזו חובה. כי גם כשהוא משרת על פי הצו, הוא משרת, בחלקו הגדול רוצה להתנדב ליחידות מיוחדות, ליחידות שדה מדרגה ראשונה, לתפקידי פי־קוד. יש היום דרישה הולכת ועולה להתקדם בתפקידי פיקוד. כאן שתי סיבות: האחת, העובדה שאתה נמצא בגוף שמוקיר מפקד המוביל אנשים לקרב. ואתה רוצה להיות בתוך העילית הזאת.

הצפה: האם במהנה שגבורה הדישה מסת־צרגות בצבא, או תודעת השליחות?

הרמטכ"ל: אני לא הגעתי עדיין למקצוענות. מיד אגיע אליה. אני כרגע מדבר על הסטנ־דרט המוסרי, הפרטי. היום בא חייל לצבא והוא רואה שהסטנדרט של השליחות הוא סטנדרט של נכונות לפקד על אנשים ולהוביל אותם לקרב. ההתייחסות כלפיך, ההערכה כלפיך, נמדדת לפי זה. האנשים רוצים למלא את הציפיות.

דבר שני. כיוון שכל אחד יודע שהוא אמור לשרת בצה"ל, כולל במילואים, הרבה מאד שנים, הוא רוצה לבצע תפקידים יותר מרכזיים, לפקד על יחידות בקרב, להיות שותף לקבלת החלטות ורוצים לצאת לקורסי מפקדים. היום אין לנו בעיה. למצוא אנשי מלואים לקורסי מפקדים. הטענה העיקרית שאתה שומע היום בפיקוד ב־יחידות מלואים: יותר אימונים, יותר מקצועיות. לא אכפת להם שתקרא לו לצוד מספר ימים בתנאי שתכשיר אותו יותר לתפקיד הפיקוד שלו. זה קשור לסטנדרט של המוסר הפנימי של השליחות. יש נושא שני הקשור במקצועיות. הצבא יותר מודרני, יותר מתוחכם, אנשים נבחר ששדה הקרב הוא מסובך. הם רוצים יותר בעלי מקצוע.

*

הטובים פונים לתפקידי פיקוד בייחוד שדה

הצפה: ההבינה שמיטב הנוער יילך לפי־קוד, מבוצעת בשיעור ניכר?

הרמטכ"ל: מדובר בכלל צה"ל. סדיר ומלו־אים, אין שום ספק.

התשובה לשאלה שלך חיובית מעל לכל ספק. כל האנשים הטובים רוצים להיות בתפקידים פי־קודיים. חלקם הגדול בתפקידי שדה. כמובן יש אחרים שלפי כישוריהם המקצועיים בהכרח הולכים ליחידות מקצועיות. אבל יש רצון והתחושה והכרה למלא המפקידים פיקודיים, תפקידים שב־הם יש אחריות בטיפול באנשים או בטיפול ב־נושאים.

שאלה נפרדת קשורה לצבא הקבע. בצבא ה־קבע המיד היה בעיה, ובעיות נובעות מכמה תואמים: א) בדרך הטבע, צבא הקבע זה פירמידה שבה עולים בדרגות, עולים בתפקידים, לא יכולים להתקדם עד למעלה. לא מעט אנשים עושים את השבון הנפש שלהם, אפילו אם הם טובים, עד היכן יוכלו להתקדם בפירמידה הזאת. עכשיו, אם יש להם גם כישורים וגם נטיות ליליכמודים, או לעיסוק ציבורי אחר, לעיסוק מק־צועי אחר — יש להם התלבטות. חלק נשאר בצבא. חלק עוזב. רק בזמן האחרון ישבנו בקורס קצינים ותיתנצו את אלה שנשארים בצבא הקבע. וכבן, אמר קצין חי"ר ונתנים ראשי, שללא ספק, אלה שנשארים לפהות בחי"ר החי"ר מוצנת, הם סולם מהליגה הראשונה. לא המיד הם הכי טובים. אבל הם סולם מהליגה הראשונה. כי הכי טובים הם גם טובים להיות מנהיר משק, הם גם טובים להיות פרופסור באונ־יברסיטה הם גם טובים למקצועות אחרים. כך שיש איזה שהיא חלוקה סבעית בעניין. ללא ספק, כאן אני אומר את זה בצורה חד משמעית, אין לנו מספיק בהליגה הטובה ביותר שבשארים בצבא הקבע, וזאת עובדה. הפיתוים בחוץ וה־נטיות האישיות והקושי בשירות בקבע, אלה דברים שבשפשפים.

הצפה: קושי בהנווה חומרית, טובה בשפר, קשיים הבריגאים ורהחגיים?

הרמטכ"ל: אני אומר קושי שהוא קשור בתנאי שירות. לדוגמא קצין בכיר המשרת בסיני, בגיל צעיר מורידים אותו לדרגה והוא 4 שנים מתאמן וחי בדרום, הוא מתעייף, ואני עכשיו מצטט אותם: רוצים להתאוורר, לראות מה זה חיים של אנשים נורמלים, רוצים לראות חוץ לארץ, רוצים לראות את העולם. הלא אתה לא יכול לחיות כל הזמן עם טנק, מחלקת טנקים, פלוגת טנקים. באותה צורה להתאמן ולאמן. אנשים מתעייפים. הם אומרים: תנו לנו ללכת, יכול להיות שבעוד שנה נחזור. זה לא רק כסף. זה הלוך באוירה שאתה חי? באוירה הדר־תבית בלונך ההברתי שאתה חי? אנשים רוצים להיות גורמאלים. יש בעייה נשים. בחורה צעירה

לא רוצות לראות את הבעלים שלהם משך שנים רחוקים מהבית. לבנות חיי משפחה תקינים מסוד־רים, שלמים, בלאו הכי. כאשר הבעל מבלה את רוב שנותיו הרחק מהבית זה לא כל כך פשוט. כך שזה הקושי.

יש סוג שני, בעלי מקצועות. התחרות החומרית עם השוק האזרחי היא דומיננטית. לכשל, אנשי חימוש, מכבאים, מכונאים, אלקטרונאים. הפיתוי שלהם בחוץ הוא גדול. בתוך צה"ל, הם לא עומדים בשורה הראשונה של ההחילה הכבוד. לא הם עמוד השדרה שמוביל לשדה הקרב. זאת אומרת, הם יוצאים קרוקים מכאן וקצת קרחים מכאן. לאנשים האלה אנחנו בהחלט צריכים לדבר יותר על תנאי שירות על מנת שהם ימ־שיכו לשרת בצבא, וצה"ל היום בלי הקבוצה הזאת השיב כמת. כך שאנחנו מבחינים בין קבוצת הפיקוד שהיא בעיקרה שוחה על גלי המוטיבציות. על ההישג, על הטיפול באנשים, על הדרכה אנשים ועל סיפוק בתפקיד. זה מה שהם רוצים. תן להם זאת, כל השאר הם מוכנים להקריב. ואנשי המקצוע שהם לא בראש ההוהילה בצבא, לא מקבלים אותם התנאים כמו בחוץ, אלהם יש יותר בעיה, ושם אנחנו צריכים יותר להתאים את תנאי השירות.

עכשיו, אם נחזור לשאלה הראשונה, מה שאני אמרתי במדרשיה, הוא שלפי הערכתי, בפיקוד השדה הבכיר אין מספיק אנשים שלמדו ותינכו וגדלו באווירה הדתית. ואני מדבר על המפקדי פיקוד: ב"ים, מג"דים, מח"טים, אוגדונרים, וכו'.

הצפה: שמירת המצוות, מאפשרת או מכבידה?

הרמטכ"ל: השאלה שהואיגה אותי ואם אתה מצטט מה שאמרתי במדרשיה נועם אז אני מצטט משפט אחד שאמרתי: האם אנחנו צריכים להגיע למסקנה ששירות בצבא וחיים דתיים ניגודים אחד את השני? אם אתם תגידו שזה ככה — זה אסון לאומי. אני בצירך עובדה. אין היום אף אוגדונר חובש כיפה. אין היום אף מפקד חטיבה חובש כיפה. זה בלתי אפשרי. אני מדבר על חברה שלמדה בישיבה, גדלו בישיבה או בבית ספר תיכון דתי, נכנסו לשרות בצה"ל וגדלו מפקד כחלוקה, מפקדי פלוגות, מפקדי גדודים. אני מדבר על חברה כאלה שיעלו בסולם הפיקוד וידאו את צבא הקבע כמקום שיכול לשלב את שניהם, תורה ולחימה. ואני רוצה לומר לכם: היתה לי לפני חודשים פגישה עם אנשי ההתיישבות העובדת, על מנת להגדיל את המספר המתגיי־סים לקבע. ושאל אותי שם שאול יפה, שאלה שלא הכרתגי לה, מהמותו: האם אנחנו נהיה מוכנים לקבוע לאנשי ההתיישבות העובדה מסלול שירות קבע? בלי שההתיישבות עם אף אחד מהחבר־שבדקתי את זה רגע, אמרתי — כן, כפי שאנחנו עושים בסלול ישיבות ההסדר, כפי שאנחנו עושים מסלול נהיל, אני מוכן לעשות מסלול שירות קבע לאיש ההתיישבות העובדת. אני מכיר את זה כי אני מוכן בדיוק באותה צורה לעשות מסלול לאיש הדתי בצה"ל, בקבע. אם אתם תאברו לי שחשוב לאיש דתי לצאת מדי פעם תוך כדי שי־רות הורה ללמוד בישיבה.

הצפה: אתה מוכן להקים פנימיה צבאית דתית?

הרמטכ"ל: כבר אמרתי יאני בודק זאת עכ־שיו. אינני יודע מה הן הנימוקים בזמני נגד פנימיה דתית. אני צריך קצינים טובים בצבא ה־קבע. אם בשביל זה צריך להקים פנימיה דתית, וזה יהיה התנאי, אני אתמוך בהקמת פנימיה צבאית דתית. צה"ל לא יפחד שום גורם אשר יכול להביא לשיפור איכותו של צבא הקבע, כי הוא המוביל את כלל צה"ל, לכן ביקשתי מאכ"א לבדוק את הענין עוד הפעם. מבחינתי הדבר הדומיננטי שיהיו יותר מפקדים טובים בצבא הקבע.

הצפה: מה אתה עושה בכיוון זה?

הרמטכ"ל: אנחנו עכשיו בודקים את הפני־מיה הצבאית, הנושא השני, ישבתנו, שבצפה שהיו הרבים לא בטוחים שישנה במדרשיה.

הצפה: זו הפעם הראשונה שרמטכ"ל בוחר על מעמדו העיקה של החייל הדתי בצה"ל.

הרמטכ"ל: פעם ראשונה נתקלתי בנושא בחטיבה שלי בירושלים. אינני מתבייש לומר בה שאני חושב, לאחר שיהרור הר הבית אמרתי שכוכרחים לעשות שינוי. לא שינוי, הרוח צבוק בחינוך הלאומי, אם צבור הבורה כמו הצנחנים לא כל כך אכפת להם אם נלחמים באל־עריש או נלחמים בירושלים. לא התביישתי לומר זאת ואינני מתבייש היום. כאשר אני יושב פה עם המפקדים והם רוצים את ישיבות ההסדר, אני לא מתבייש לומר את זה שאנו מוכנים שאיש דתי אשר ישאר בצבא הקבע יוכל להמשיך גם בלימודיו הדתיים הביוחדים.

הצפה: האם הפיקוד אם בדברים עם בכם בעיות כדי נכזון אפשרויות מעשיות?

הרמטכ"ל: לפי דעתי. זו אחת הסיבות לשי־נה שלנו היום. יש למצוא דרך להביא יותר חברה שירצו להישאר בקבע. זה צריך היום, עכשיו, נחזור לשאלה הראשונה של החינוך. אין עוד גוף כמו צה"ל שהדוגמא האישית בו חזקה כל כך היא מרשימה כל כך. אני זוכר את הסיפורים עד היום של מפקדים שהתרשמו כחיילים דתיים שלהם, חיילים פשוטים, שפתאום באמצע הקרב, במלחמת יום הכפורים אני מדבר. עצרו ההתפללה. כפקד בכיר, למשל. יש לו סיפור על הנהג שלו, סיפור לא נורמאלי. הם קיבלו פקודה לזוז לאיזה שהו מקום. הנהג רצה להתפלל. הוא אמר למפקד שלו: תשבוע, זה בסדר. נתפלל. נגמור, ניסע. והיא צער. הוא אומר, אני לא אשכח את הרגע הזה שכולם עמדו בתפילה. זה היה רגע של עוצמה.

בימים אלה, תרגילים רבים, יציציים את ההר־גיל ב־9 בבוקר ועומדים כל החברה בישיבת ההסדר ומתפללים. אילו לפני 10 שנים הייתי עושה דבר כזה, היה מיד בין הקצינה. היום זה חלק מהעבודה. לא רק חלק מהעבודה אוירים: תראה, איזה תענוג. חברה אחרי לילה של עבו־דה, לפני הכמד התרגיל שצריכים, מתפללים. נכנסים חוזרה לטנקים ונוסעים. וזאת אומרת, יש פה נכונות של כל הכערכה. צריכים פשוט לנצל אותה. עכשיו, תאר לכם אם מפקד פלוגה עוצר את הפלוגה שלו, הוא מתפלל. איזו השפעה יכולה

להיות חינוכית־דתית יותר טובה במכון הדרוש מדבר כזה? אם מג"ד עוצר את הגדוד שלו ועולה על הטנק ומתפלל? איזו דוגמא אישית יותר טובה יכולה להיות מזה?

*

ייחודם של תלמידי ישיבות ההסדר וחשיבות השתלבותם בפיקוד

הצפה: האם באותה קבוצה אתה מוצא אנשים מתאימים לתפקידי פיקוד?

הרמטכ"ל: רק הן להם — ירוצו כמה אריות. רק עכשיו הצלחנו להוציא אנשי ישיבות ההסדר אלה שיצאו לקורס קצינים. עד כה לא היה לנו אפילו הבסיס לזה רק עכשיו אנחנו מתחילים לסדר שהם ייצאו לקורס קצינים. יש לנו קציני דת. תאמינו לי, ואני לא מזלזל בקציני דת. אבל אם חלק מהחברה האלה שהולכו לקציני דת היו הולכים לתפקידי פיקוד, כי יכול היה לצמוד נגדם?

הצפה: ויכחת פעם את ראשי הישיבות ואת המהדדים?

הרמטכ"ל: לא. אבל אנחנו ויכמנו אותם 10 פעמים להביא לשינוי המסלול כדי שהם בכלל יוכלו לצאת לקורס קצינים. סוף סוף הצלחנו בזה.

הצפה: באותה שיחה במדרשיה אמרת שמה משמעים לגבי אלה שבכלל אינם מגיעים לצה"ל.

הרמטכ"ל: אני דיברתי לא על הרבנות. תלמידי ישיבות תיכניות מהווים נושא נפרד.

הצפה: איך אתה רואה את הבעיה?

הרמטכ"ל: אני רואה אותה באופן חמור מאד. לפי מיטב הבנתי יש פה שיקולים ציבוריים שאני כרמטכ"ל מקבל אותם כי זאת פקודה.

הצפה: איזה ציבור זה מקיף?

הרמטכ"ל: לפי כל הבדיקות שלנו אילו היינו מקבלים היום אישור ניתן, בדרך זו או אחרת להכניס לשירות עוד אלפיים איש. זה מספר עצום. אחרים יכולנו לאמן חודשיים ולהעבירם למ־יואים. זה היה כשפר את הרמה של כל הצבא.

הצפה: מה עשית בכיוון זה?

הרמטכ"ל: אני העליתי הנושא בוועדה ה־משיבה, ביועצת הבטחון והדעת הכספים.

הצפה: ומה בענין שירות בנות?

הרמטכ"ל: כצב הבנות יותר גרוע, אחוז הבלתי מתגייסות הוא יותר גדול.

הצפה: בדרך כלל יתרות?

הרמטכ"ל: חלק בגלל דהיות חלק בגלל רמה וזה בתקופה שבה אנחנו מכינים את הבנית בשרות יהרבה מקציעיה, להרבה המפקדים שלא עשו מקודם. למשל סמ.זה, אפסנאיות, סמלות מבצעים. הכנסנו במה מקומות סמלות מבצעים שעושים עבודה יוצאת מהכלל, אפסנאיות שעושות עבודה יוצאת מהכלל. עכשיו אנחנו בלחץ רציני מאד כי כאשר הנסיון כציה גדל התאבון לנסות גם במקצועות נוספים כגון בהד"א. האפסנאות ליהצה עלינו להביא לכך שבמחסני הדיוק יהיו יותר בנות, זה טוב, כי אלה בנות סיבות, וזה גם טוב לעבודה. בנות מסדירות שולטות יותר בהיכר, כך שהרצין שלנו לקלוט יותר בנות נהקל אך ורק במחסור.

הצפה: מה אחוז הבנות שאינן מתגייסות?

הרמטכ"ל: יש לנו כבעם 40 אחוז בנות שלא מתגייסות ומהן 17 אחוז שהן יכולות להתגייס כי הן בהחה לידה.

הצפה: ואת איבוד המספר הוא קטן מזה.

הרמטכ"ל: לכן אני אומר שאני כהלבשים היכן להציב את הבנות האלה לשירות. אין ספק שאנחנו נמצאים בתקופה שהניצול של כח האדם האיכותי הוא גורם במדרגה ראשונה. אנחנו עכשיו בסיום דיוני התקציב. ישבתי בדיונים ראשונים בצה"ל עם הסגל הבכיר של חיל הים לבדוק אם ההדיכות שקבענו נכונות — במשפט אחד שהוזר בהם הסבי. ואני מקבל אותו הוא, כי בכל שהתקציב קטן יותר והשלכה באנשים צריכה להיות גדולה יותר. כי זה המרכיב הדומי־ננטי באיכות. הדבר עולה הרבה כסף. בתוכנית האיכותית של השנה הגדלנו כבר את כל מה שקשור בשיפור שיטות ההדרכה והאימונים. אנו מציפים להגדיל את מספר הלומדים ואני לוחצים להההיר להכין את המכללה לבטחון לאומי כה שיותר בהר.

הצפה: גם זה עולה כסף.

הרמטכ"ל: זאת הבעיה שצריך למצוא דרך לפתוח את המכללה כך שתהיה זולה מבחינה אירגונית ובהלית עד כמה שאפשר.

*

בעיית מיזוג גלויות נפתרה; השאלה היא שילוב בני העדות בפיקוד

הצפה: יש דיבור על מיזוג גלויות. בשנים האחרונות הדבר על אסטבנים שעשו זה מיזוג גלויות.

הרמטכ"ל: אני מתכוון להגד בוודאי זה ספי־רה צערה. החל בתקופה שלאחר מלחמת השחרור, הייתי אז ביו"ש בגדוד 9 בנגב ואח"כ בגולן. גם כפקד־פלוגה בשירים גם מפקד קורס ב"כ, יאחר כך ביו"ש בצנחנים. אז היתה תקופה כזינג גלויות. בין 51־54 כאשר הגיעה מרבית העליה מארצות המזרח, אנשים ללא השכלה, אנשים שאינם יודעים עברית, אנשים שבאים מתרבות

שונה לחלוטין. ואמנם היו לנו אז בעיות קשות מאד ומסובכות. בהשוואה, היום אין לנו בעיה כ־זאת. מהיכן מגיעה עליה? חבריה אינטלקטואלים, למדו חושבים במונחים פחות או יותר דומים למר־כזים של המערב בנושאים שקשורים אלינו. נקלטים מצויין, אתה יכול למצוא אותם פזורים בכל המקומות. עדיין לא גדלים מהם מפקדים כי הם רק עכשיו התחילו, אבל בכל המקצועות, בחילות השדה, בחילות מקצועיים, אין כמעט בעיה של קליטה. הם לומדים עברית די מהר, מהתגלים יאוירה לא בלי בעיות, כמובן שיש בעיה, אבל באופן יחסי פחות מבעית קליטת העליה של שנות ה־50. אני יכול להגיד לך כר־מטכ"ל, עוד מעט שנתיים, אף פעם לא עלתה בעיה של קליטת העליה, בביקורים ביחידות אני נתקל בהם, הם מספרים לי שיש פה קושי ויש שם בעיה, אבל תופעה אינני רואה.

הצפה: האם כאותה העליה שדיברת, של שנות ה־50 צמחה צמרת פיקודית?

הרמטכ"ל: לא. לצערי הרב לא. אני חושב שפה יש לנו בעיה דומיננטית, זו בעיה הסוציו־ת, שהיא שוב נובעת לתקופה שלפני הצבא. כי עד היום חלק גדול מהם לא מקבלים השכלה. ולא מקבלים הנאים שיכשירו אותם לתפקידים מרכזיים והאחראים בצבא מערבי מודרני. עדיין כושר האיל־היר. המחשבה המהירה היזומה שהם יותר דברים בסיסיים של הרבות, אלה עדיין לא מחודדים בצורה מספקת ולא אצל מספיק אנשים, בהפקידי פיקוד נמוכים הם מפחורים בכל הצבא עושים עבודה מצויינת, כאשר מגיעים לקצונה המספרים קטנים יותר. ככל שאנחנו עולים בתפקידים מס־פרם קטן, זו אחת הבעיות הלאומיות החינוכיות מכדרגה ראשונה אבל היא לא נפתרה עדיין.

הצפה: אתה פעם ציטטת דברי קצין אמריקני גבוה שלישראל יש 28 שנה של יתרון איכותי, שבמובני אמת את זה פעם, לפי הדיבורים שלנו שאמריה האם זה לא מעורר בפני סימן שאלה את הענין הזה?

הרמטכ"ל: אני חושב שהוא צודק. כי צריך להבדיל בין שני דברים ולכן אני כך כך צבדהי על שאלה האיכות, על בני הישיבות, ובחוזרה דהיות. אם אני לא טועה צמדתי על זה גם בשיחה שהיתה לנו באוניברסיטת תל אביב. הצבא בנוי על שני גופים עקריים או על שתי שכבות עקריות. שכבה של כלל הצבא והשכבה המובילה. האופי של הצבא, דמותו, נקבעים על ידי השכבה המוב־לת. אין לנו בעיה בשכבה המובילה אם אנחנו נדע להפעיל את כולם, יש לנו מספיק אנשים שיכולים להגיע לשיא הסופיסטיקציה שיש היום בעולם, ויותר טוב מאשר בהרבה עמים אחרים. בודאי יותר טוב מאשר אצל הערבים. אין מערכת לחימה שקיימת היום במזרח שאנחנו לא יכולים לקלוט. אין נושא טכנולוגי כהטכנולוגיות הכי מכוכות והכי מהפהות שאנחנו לא יכולים לקלוט יש לנו אנשים מצויינים ומספיק אנשים יצרכים האלה. ולכן, דרושים לנו כל בני הישיבות והיכהים: לגיבור הטכנולוגי המקצועי לשכבה הזאת שהיא בכל העולם קטנה מאד מצומצמת. אנחנו זקוקים לכל אחד שיכול להרום כי זאת שכבה מובילה בשטח הפיקודי ובשטח הטכנולוגי. לדעתי לא ישיגונו השכנים שלנו ב־30 השנים הקרובות. אין להם אותו כושר אילתור היוזמה שיש לנו.

הצפה: גם ביום?

הרמטכ"ל: בוודאי שגם היום. השילוב ש־אנחנו יכולים להשיג היא השילוב המירבי של תחכום אנשים ושל תחכום ציוד. הערבים צריכים להתאים את הסופיסטיקציה של הציוד לאנשים שאינם ברים סופיסטיקציה. כלומר הם יכולים לנצל את הציוד הזה עד רמה אנושית מסויימת, ואילו לנו אין גבול ליכולה המיצוי רק שיהגו לנו את הציוד. בתחום זה לפי דעתי אין להם שום סיכוי להשיג אותנו.

*

הגידול הכמותי אסור שיבוא על חשבון האיכות

הצפה: אתה דיברת על איכות של להוב יותר על הצד המקצועי שבו, האם נשמרת גם האיכות היהודית.

לעתים נוצר הרושם שככל שאנחנו מצליחים יותר במישור הלוחם בישמתי של גלויות אנחה מאבד משהו בחות הקנש של רוח.

הרמטכ"ל: השאלה הבסיסית הזאת של גידול כמותי כזו תהשש לאבד זהות יהודית, צריכה להטריד אותנו בכל רגע. ואני לא מציע לקבל בכה, כבייגה בהים, שיש אירושהו זהות יהודית עלינה, שהיא תבטיח כזו אפשרות של הזדהות. הדבר מחייב מאבק בלתי פוסק, כל השיוה שלנו היום נובעת כזה כי לפי הערכתי צריך לעשות כל מאבק שלפיויות צבא הקבע, לשרות הפיקוד הבכיר של הצבא, יכנסו מה שיותר אנשים שגדלו וחינכו בלידותם על בסיס של ערכים, שאותם הריחו הגיאוגרפית עם הזמן לא יכולה לפרצר. כבירן שהשאלה הבסיסית הזאת של איבוד הרוח היא מדאיגה אותנו כל הזמן. אני זוכר ביקור של הרב נייה אצלי כשהייתי מחייב גולני, זה היה ב־66 אז אמר כי צה"ל איבד כבר את התנופה, המדינה איבדה את ההזון וכו'. לפי דעתי היא לא צדק. במידה רבה היום הסכנה הזאת עוד לא קיימת. עם זאת איני מניח שאוסוב־ביה ייביטך יהרתנו. צריך לעשות כאבצים עצומים בפיסוה האיכות של האנשים עליבמת להבטיח בצב שבאמת נהיה גולית ולא דוה, מכל בחינות ההנהגהית: בראש, בדרך החיים, בהלך המחשבה וההארגנליית הצבאית. קיימת סכנה אחרת שאתה הופך נושאלגי האוה וזוכר את שהיה בעבר בלי להשוות להגאים של היום. וזאת סכנה לא פחות גדולה כי אתה ממשיך להשוב בהכבים שעבר זמנם. השאלה של שמירת האיכות המוסרית הבסי־סית, שמירת הזהות היהודית המסורית... איכות המחשבה והביתה האובייקטיבי הכשיהרר, אלה דברים שעומדים ביסוד עולמנו יהודי.

הצפה: בכן, מה נעשה בארצון במעשה כדי לשמור על האיכות הרוחנית?

הרמטכ"ל: מה אנחנו עושים כל היום? אבל זה לא מספיק.

הצפה: מה מקריב שחיילים אשר המצווים במלחמה יצא להרבה רעה לאחר השחרור?

הרמטכ"ל: הגדולה של צבא היא שהוא מנסה לרתום גם את האנשים למסגרת מוסרית מקובלת על הצבא. תשאלו אותי אם את זה אנחנו מצליחים לעשות. עם רבים אנחנו מצליחים. אולם, יש אחוז גדול של נערים במדינה שלא מקבלים חינוך בסיסי, זאת עובדה. יש כאלה חסרי השכלה; יש כאלה כלא מסוגלים לקבל על מצוות משמעה לא מסוגלים להשתתף בצוות, שלא מבינים משמעות של ויתור הדדי, כאשר נמצאים בקבוצת עבודה. לקבל אותם למסגרת הצבאית, שהיא נוקשה, משמעית, מחייבת והיא מעמידה תחת לחץ בגיל 18, לקחת בחור כזה, ובבת אחת לכפות עליו את המסגרת, שהיא גם חברתית וגם משמעתית וגם משימתית ישנית — זה כמעט דבר בלתי אפשרי, אבחנו ניסינו, אנחנו עוד מנסים. לגבי אלה שכבר היו חיים פליליים לפני הצבא אני סקפטי מאד. בחברה שלא קיבלו מספיק השכלה אנחנו נמשיך להשקיע הרבה מאמץ ותירצה לשלב אותם. אלה המתקשים ב־הסתגלות למסגרת וכתקשים לעמוד בלחץ; נכניס אותם לאט לאט למסגרות פחות תובעניות, פחות נוקשות, בסך הכל הסיפול עובר אצלנו מסננת מאד מאד מדוקדקת. הגבול הוא כשהם לא תורמים אלא הם מפריעים או מתעללים בחברים. ישבו אצלי פה חמישה טירונים וסיפרו לי על ההתעללות שהיתה אצלם ע"י בוגרי כלא הלימוד, סיפור מזעזע. ברגע שאנשים אלה פוגעים באחרים אנחנו לא יכולים להחזיק אותם. יש לנו אחריות כלפי הנערים, כלפי ההורים. אי אפשר לשים אותם בחבורה אחת עם מעשנים ועם הותכים ב־סכיני גילוח ועם „מעשי סדום" וכו'. זה לא הולך. את אלה באופן ברור אנחנו לא יכולים לקבל, לקבוצה שמתקשה בהרגלי משמעת מאריכים את הטירונות. מטפלים בהם סוציולוגים, פסיכולוגים ומחנכים. עוקבים אחריהם אח"כ ביחידות שלהם. יש הגוף השלישי שהם לא מזיקים ולא מועילים אבל מבחינה לאומית חשוב להחזיק אותם בצה"ל על מנת שיצאו לפחות אזרחים קצת יותר טובים. עדיין עלינו להשתכנע אם אמנם משיגים זאת וכי תדעו לכם — חייל עולה הרבה כסף.

*

עלינו להתכונן לקראת המלחמה החדשה

הצפה: אולי אפשר כרשותך לעבור לענייני היום: צה"ל עומד עתה מקרים הרציים. כיצד אתה רואה אותו את מי בעיה של הצבא לקראת המזרח, בייחוד אחרי בשלומה. המצב התפרדים עם מצרים.

הרמטכ"ל: לפי הערכתי־השיגוני אצלנו כבר מתחולל המישה חדשים, זיא גמר ההערכה ה־חדשה לא משנה שום דבר. אנחנו כבר ארבעה חדשים בעצם מפתחים תורות ללחימה חדשות אשר מתאימה למצב האיסטרטגי החדש שנוצר. אתה שואל אותי מה קרה בצה"ל ב־22 לחודש פברואר. לא קרה שום דבר. מבחינה מחשבתית, מבחינה ארגונית, מבחינת תפיסת הלחימה אנחנו מוכנים. איך אנחנו מתארגנים בקו החדש? זה כבר סוד צבאי.

הצפה: שר־הבטחון אמר שהקיים מי הרשים פחות נוחים האם המוכרה הזאת של פחות נוחה לא השפיע על יכולת ההתמודדות של צה"ל?

הרמטכ"ל: אנחנו אמרנו מיד כאשר התפרסם ההסכם ואני חוזר ואומר את זה עכשיו. בקו החדש יש יתרונות ויש חסרונות. החסרון העקרי הוא שאנחנו נמצאים בתוואי שטח שינים כאלה שהיו קודם. אנחנו יותר רחוקים מהמעלה שה־יה אסטרטגי של כל מלחמה בסיני. היתרון הוא, בכך שנוצר רווח מאוד מאוד אשר פיתח אפשרויות עצומות למלחמת תנופה שהיא מלחמה אופינית לצה"ל. אין לי שום ספק שאנחנו יכולים לעמוד במשימות שמוטלות עלינו.

הצפה: איך אתה רואה את התקרבות הסוריה־ירדניה ובה השלכתו על המצב הבטחוני שלנו?

הרמטכ"ל: אנחנו עוקבים אחרי ההתקרבות הזאת כבר שנה. היא מדאיגה אותנו מפני שלי־צירת חזית מזרחית משותפת יש משמעות יצירתית מאד מבחינה הבטחונית. כאשר אני אומר חזית מזרחית אני מתכוון לסוריה ירדן ועיראק, כי בעבר — כל פעם שסוריה וירדן התאחדו, פחות או יותר, עיראק נכנסה די מהר לתמונה. העוצמה של החזית המזרחית עולה לאין ערוך על זו של החזית המצרית. בלי להכנס לפרטי העוצמה של ירדן סוריה ועיראק היא לפחות כמות חצי של מצרים. היא קרובה לריכוזי האוכלוסיה שלנו. הקפת החזית המזרחית היא לאין ערוך יותר השובה בכשמעותה מההתערכות החדשה בסיני. אם לנו בעיה פה, יש לנו בעיה שם. שתיהן ניתנות לפתרון אם נעקוב אחריהן בזהירות רבה, לא נזלזל במה שקורה ונשתדל לתת את התשובות התירחזיה הנכונות בתפיסה האסטרטגית ובהפיסות הטקטיות, כי אסור לנו להתפש בהפתעה שפתאום ניצבת מולנו חזית חדשה ואנחנו לא ידענו.

הצפה: האם השינויים בלבנון הופכים עד מדינת עימות ביום?

הרמטכ"ל: בינתיים לא. אני חושב שמוקדם עדיין לצפות מה קורה בלבנון. אולם אנחנו צרי־כים להתכונן שמדינת לבנון תהפך להלק ממדי־נות העימות. הייתי אומר שככל שאנחנו נוכל לעשות, או לא לעשות, על מנת שהיא לא תהפך למדינת עימות ייטב; בינתיים אני לא הייתי ממהר להגדירה כמדינה עימות.

הצפה: מלגב הקריפיות של מצריים בא מעורר כך: במהות, עליה, במצבים הפער וכו', באיזה מקום אתה מעמיד את הבטחון, האם עדיין במקום ראשון או לא?

הרמטכ"ל: בשתי ההרצאות שלי הסתכנתי ואמרתי שלפי הערכתי בסולם העדיפות הלאומי יש שני נושאים שהם קודמים לבטחון ב־1976: הראשון, זה עליה.

הצפה: לפני בטחון?

הרמטכ"ל: לפי דעתי עליה היא עצם מהות החיים הציוניים והיהודיים, הביטחוניים והכל־כליים, והנושא השני היא אחדות עם ישראל ואחדות העם שיושב בציון.

הצפה: אתה הרמטכ"ל העשירי, אין רמטכ"ל בלי חידוש, מה חידושך?

הרמטכ"ל: לפי דעתי מה שחידשנו בתקופה הזאת, שהקמנו צבא אחר: צבא שמסוגל להתמודד עם התיפצות שאחרי מלחמה יום הכיפורים.

הצפה: איך היית מגדיר את האתגר של צה"ל לשנה הבאה?

הרמטכ"ל: אינני מגביל את האתגר של צה"ל לשנה הבאה. לפי דעתי צה"ל צריך להתכונן למלחמה הבאה, המלחמה הבאה יכולה לפרוץ בעוד חדשיים, בעוד שנתיים. הבעיה היא להתכונן למלחמה הבאה ולנבות להזות כיצד היראה. יש כמה אלמנטים יסודיים שאליהם אנחנו צריכים להתכונן. האחד, השיפור האיכותי בצבאות ערב, מבחינה הטכנולוגיה בערכות הנשק וי־התאמה ביניהן ובין האנשים שלהם. האסטרטגיה של המצרים, למשל, לפצל במלחמת יום הכפורים בקווים ארוכים כיגנים היתה אסטרטגיה מותאמת לאנשים שלהם. צריך לבדוק איך הם כפההים אסטרטגיה לעתיד שמותאמת למה שהם וחשבים שהם יכולים להשיג. עלינו להפוש את הצד היכולתי של צבאות ערב מבחינה המקבצות ארגוניות ומבחינת כלי נשק. דבר שני זה לעקוב אחרי ההתארגנות הפנימית בתוך מדינות ערב: האם זו תהיה הזית אחת? האם תהיינה שתי חזיתות? האם כל מדינות ערב תפצלנה נגדנו ביחד? לזאת אנחנו צריכים להתכונן. אנחנו צריכים לנתח היטב איזו פרצות עדיין יהיו בשדה הקרב של המלחמה הבאה לצורך בבצעים מקוריים. עלינו למצוא את תורת הלחימה הנכונה שתענה על מה שעדה הקרב יציג מבחינת פיג־שולים קרקעיים בבחינה מערכות נשק וטכנ־נולוגיות המתקדמות.

הצפה: תודה רבה.

ספנדו מן الاصل

مكبر من الاصل

עיטורי סופרים וספרים

שמים על הארץ

מאת ש. קורא

אברהם יהושע־השל, שהלך לעולמו לפני שלש שנים, היה הוגה־דעות בעל שאר־רוח, בסאי מבריק ומשוחח שיחה נאה. בחיבוריו שרויה אוירה חגיגית של חויה מתמדת. בכל מה שכתב יש מיחודו ההגותי־נשמתי. ספריו על הנבואה ועל „תורה מן השמים באספקלריה של דורות", על הרמב"ם, ר' יהודה הלוי ואבן־גבירול, ועל הבעש"ט והרבי מקוצק, מצטיינים בראייתו המניכיה. ידועים ספריו „לא לבדו האדם" ו„ד' מבקש את האדם", נוסח משלו לאהבת הבריות ואהבת ישראל של סבו האוהב־ישראל מאפטא, שהוא נקרא בשמו.

באחת משיחותיו שנאספו בקונטרס „חמש שיחות" (מוסד א"י השל, ירושלים) ההבסא : „אין כל חדש תחת השמש", אומר קהלת, ואני הייתי אומר, אין כל ישן תחת השמש. הנני מנסה לא להתיישן וכל דבר חדש הוא לי. אין שני רגעים הדומים זה לזה, כשם שבין בילוין פרצופים בעולמנו אין שניים הדומים זה לזה. בכתיבתו־שיחתו יש משמחת ההתחדשות ומהתשעה היחודית. דבריו על מדינת ישראל ובמיוחד על ירושלים המשוחררת רוכים התפעמות של נשמה יתרה.

באותה שיחה מבאר את „בכן ספרו „ד' מבקש את האדם". לאמר, בורא אדם וחוה, שלכאורה איכזבו עם ברייתם, כביכול, ידו פשוטה לקבל שבים. ד' מבקש את האדם לא בטכניקה של אסטרונאוטים אלא ברחמיו על יתום ואלמנה. וד' מבקש את האדם בהטילו בו כוסף מתמיד ליוצרו ונכונות להיות שותף במעשי־בראשית. חובתו של אדם, אמר בלשון קדמונים, להיות דומה לבוראו, מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום.

עתה יצא ספרו „שמים על הארץ", אחיים הפנימיים של היהודי במזרח אירופה (תורגם ונערך בידי פנחס פלאי, מוסד א"י השל, ירושלים תשל"ו), שיחה שנאמרה ונכתבה לאחר אושוויץ, זכות הרי־האפר של מיליוני היהודים שנשרפו בשואה. כאחד מהם, יהודי ששרד בחיים, הוא משוחח על אבותיו ועל אחיו ואחיותיו בבציעת שיר־השירים : „מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה".

אהבת־היהודים של שושלת רוזין וטשרנוביל, אפטא, קרלין, נקבצו בשיחתו של צאצאן הנחונן, שמדבר בשבח היהודי ברוסיה ובאוקראינה, פולין וליטא, היהודי ממזרח אירופה, שהוא־הוא „דוד דגול מרבבה, חיכו ממתקים וכולו מחמדים".

אין הוא חוקר גורמים חברתיים, כלכליים ופוליטיים ואין הוא מסכם הישגים בתורה ותרבות, מדע וספרות, אלא הוא מבחין בנוסח ובתאר חיי יומיים. „סגנון חייה של אומה חשיבותו גדולה מסגנון אמנות שלה. לא הביטוי עיקר אלא עצם הקיום עיקר, היינו מקור הביטוי. המפתח למקור היצירה טמון ברצון להידבק ברוחניות, להתקרב לאצילות ולאו דוקא בכשרון הביטוי, ברכת היצירה גנוזה במציאות של תחושת דביקות באינסופי ולא בתשוקה לומר משהו. הבא לאמוד כהלכה ערכה של תקופת מזרח־אירופה בדברי ימי ישראל, יעמוד על התרשת־החיים שבה ועל סגנון חייה. אם כה נעשה נמצא שבתקופה ההיא הגיע עמנו למדרגה הגבוהה ביותר של פנימיות. זה היה תור הזהב בהיסטוריה של הנשמה היהודית".

היהודי במזרח היה חי בגבולות המקום ונשמתו בממלכת הזמן. היא היתה תמיד בדרך. דמותו, רוחו והוויתו, כספר שדפיו מתלפלים ללא הפוגה. חינו בקע מתוך עושרו הפנימי והבהיק כברק־אור מרשים. לפעמים, במקום מלים ביטא את צערו באנחת־אוי ואת שמחתו בניגון חרישי.

הוא משרטט בשרטוטים דקים קווי־אופי של יהודים אלה : „היה נגון מאופק בהתלהבותו, תנוה עמוקה בשקטם. הניגונים האופטוסיים שלהם מתנגנים בדרך־כלל בסולם מינורי. המנגינות שהנעימו הכליזמר בחתונות, בשעת כיסוי הינומא, היה בהן כדי לקרוע נשמתה של הכלה. מתחת לחופה היו הכלה ואמא והסבתא שלה, שעמדו לידה, נותנות קולן בבכי תמרורים ותחייפחות. בכי ושירות הלכו שלובים יחד. כשם שידעו לבכות בכל עת, כך ידעו גם לפצוח בשיר תכיף. מוסר היה הבחור בשעה שהיה מתגעגע על הגמרא שלו, מוסר היה החייט בתפרו זוג מכנסיים או הסנדלר בשעת תיקון נעלים קרועות ומוסר היה אף המגיד בעת ישא מדברותיו בתוכחות מוסר".

היו שונים בלבושם ובמינהגם, בחזותם ובהליכתם, בשולחנם בששת ימי־המעשה ועל אחת כמה וכמה בשולחנם בשבתות ובמועדות, בקיומם מצוות ומנהגים יומיומיים. צדקות יהודית אין פירושה ריבוי תפילה ודיקדוקי מצוות בלבד, אלא חותמה אהבת־חסד. אי־אפשר לא להיות רגיש וקשוב למצוקת הזולת. ר' ישראל מסלאנט, עם פטירתו אמר לאדם פשוט אחד שטיפל בו בשעת חליו, דבריו האחרונים : אל תתירא ללון בבית שיש בו מת, באמת אין מה להתירא. ברגעים אלה היתה דעתו נתונה להפיג פחדו של אותו אדם ששהה במחיצתו.

„היהדות היתה לאנשים אלה דבר שהוא למעלה מסכום אמונות ומעשים, למעלה ממה שגובש בספרות ותקיפם. היהדות לא היתה אמת בלבד, אלא גם חיות, תרוה, לרבים מהם הדוות־חיים היחידה. ההגבג של „שמע ישראל" בתרגם ללשון הלב שלהם משמעותו היתה : אשרי שאני יהודי".

לעומת יהודי ספרד, שתרבותם תרבות־עילית, תכונתם אריסטוקראטית ומושפעים השפעה עמוקה מן העולם שמסביבם, הרי יהודי אשכנז עממיים, בדלים בעולם הנכרי, „עם לבדד ישכון" מבחינה רוחני־תרבותית. יהודים אלה, בני בניהם של אבותיהם שגלו מארץ־ישראל לבבל ומכנה עברו לארצות־הבאלקן, לצרפת ואשכנז, ואחר־כך לארצות מזרח־אירופה, ברבות הימים נתגבשו לעם בעל לשון משלו, היא לשון־אידיש ואורח־חיים מלא משלו.

בתקופה האשכנזית חיים היהודים את חייהם הרוחניים לעצמם, בבדידות. הללו צומחים ועולים מתוך שרשיהם הקדומים ויוצרים לעצמם סביבה משלהם, בלתי תלויה ברוחות המנשבות בעולם שמחוצה לה... מתוך שהאידיאלים של היהודים האשכנזים היו נחלת הכל בשוות, היו היחסים שבין חוגים שונים בקהילה, בין תלמידי־חכמים ועמי הארץ, בין בני הישיבה והסוחרים, יחסים בעלי אופי אינטימי. תמימותם של היישובניקים היהודים הפשוטים והעממיות של מגידים ודרשנים חדרה לבית־המדרש, ששימש בעת ובעונה אחת בית לתפילה ולתורה. בעלי־מלאכה, סבלים, חנוונים, כולם היו שותפים להוויה. כאן, בספירה האשכנזית, הגיעה ההתלכדות שבין תורה וישראל לשלימות. ערכים נשגבים נעשו אורח־חיים של יומיום. העם עצמו נעשה מקור ליהדות, מקור לרוח. המרוחק ביותר נעשה קרוב ביותר מעצמו, ללא דחף חיצוני, יצר העם מנהגים של אצילות הגיגית. הצווים שבקעו מפנימיות נפשם נשמעו כמצוות משמי מרום. יהודים התחילו להבין מה פירושו של פסוק (איוב, יט) „מבשרי אחזה אלהי". עצם היותם אמירה שירה לאי־ל חי".

בפרקים מספר מעריך ומתאר את הדימוקרטיזציה של לימוד גמרא בקרב היהודים האשכנזים. פירוש רש"י למקרא, משנה וגמרא פתח אותם לכל יהודי המעיין בספר. לימוד־תורה הלך ופשט בקרב רבים. „כמעט כל יהודי קבע עתותיו לתורה, אם בלימוד בפני עצמו או בהתחברו אל אחת מן החבורות, יש שהוא בחברה ש"ס ויש שהוא בחברה משניות או עין־יעקב, חברה חיי־אדם או חברת תהילים. היו אלה שלא יכלו לבכות בתפילה עד שלא התרעננו תחילה בלימוד תורה והיו לעומתם אלה שלאחר תפילת שחרית בכל יום, היו שוהים שעה אחת והוגים בספריהם לפני צאתם למלאכת יומם. לעת ערב היה כמעט כל אחד עוזב איצה־דירצה של חיי יומיום כדי להחדיר ולילך לבית המדרש".

בתארו יהודים עייפים ויגעים אחרי יום־עמל קשה יושבים אל גמרות שהותות ומתעמקים בתוספות חמורות או בפרקי־מהרש"א סתומים, הוא מביא עדותו של מלומד לא־יהודי אחד מן המערב שביקר בוורשה, בימי שלפני מלחמת־העולם הראשונה, וכהפשו עצלון כדי להסיפו בעיר, מצא לפנות ערב את העגלונים מכונסים ב„שטיבל" כשהם עוסקים בתורה. יהודים קיימו בפועל־ממש מצוות „והגית בו יומם ולילה". לימוד תורה לשמה.

„הגמרא הפכה להיות בבחינת שיר עממי, אביי ורבא, גיבורי בזידה, הלימוד בבחינת תפילה, כלא דביקות בעולם מזוכך. היתה קדושה בחריפות שלהם. היתה זעקה של „צמאה נפשי לאלוקים" בהיאבקם עם מסתרי התורה הם השו את השמים כקטע מן הגמרא".

בשקלא־וטריא בסוגיות הגמרא נפלו מחיצות הזמנים, ולמדן בוורשה של פולין במאה העשרים שקד להכריע בדרך הפלפול בין פירושי של רבי יצחק אלפסי במארוקו של המאה הי"א לבין גירסתו של רבי עקיבא איגר מפוזן במאה הי"ט.

כשם שפירוש רש"י הפיץ דעת־תורה בקרב שכבות רחבות, כן רבי יהודה החסיד וחוגו, חסידי אשכנז, נהגו מהלכים לאמונה תמימה, יראת־שמים ודקדוקי־מצוות.

„חסיד למד להיות מתוך אורך־רוח עם העולם, להיות סבלן, מאופק, רך ומלא רחמים בבואו לדון אחרים. לאהוב בני־אדם ובעלי־חיים. להיות ביישן, צנוע, לברוח מן הכבוד. לעבוד את ד' לשמה ושלא על־מנת לקבל פרס. ביקורת עצמית תמידית, חרטה ותשובה תפסו מקום של חשיבות בחיי החסידות. חסידי־אשכנז היו נוהגים יראת־כבוד למנהגיהם של יהודים, ששורשם ברגש ובהלך־נפש. מנהגים שמסרתם לדורות מדעת כוונת שבין אדם לחברו ובין אדם לקונו".

באותו נוסח מגובש של הערכה, תיאור ודוגמה הוא מעלה דמות חכמי הקבלה ואבות תנועת החסידות. המקובל מסיר את המסך בין נגלה לבין נסתר, בין מוגבל לבין האינסוף. הבעל־שם־טוב הוריד את המתיקות האינסופית שבעמקיות סליח הנחת הפיליון. שבת וגן־עדן בהווית היהודי. „היהדות כאילו נולדה מחדש. רזה של קמה רעננה התחיל גודף מפסוקי תנ"ך. נוספה מצוה לא תעשה : לא תהיה זקן. הבעש"ט עשה אותנו צעירים באלף שנים. יהודים התחילו מרגישים את המתיקות האינסופית שבעשיית מליח הנחת תפילין, שבת וגן־עדן נעשו שמות נרדפים. יהודים לבשו עלי אצילות. בחיים עלי אדמות יכול אדם מישראל לחוש כאחד עולם הזה ועולם הבא, אוי לו לאדם שממיר את השמים במשמי הארץ".

בעצם, תותר לבה־אבו גדולים בתנועת החסידות הרי רובו ככולו שקוע בעולמה. הרבה מהגיגותיו המשוגבים בסגנונו מקורם ב„תורותיו" של אדמורים, כפי שהוא פירשן. הפרקים „לאהוב את הרשעי", „לין צדיקים", וליצא, כתובים בהשראת סיפורי־חסידים.

מגמת־היסוד היא להמחיש חיים יומיומיים של יהודים שהם לעילא מחיי זולתם. הורדת השמים אל הארץ. היהודי כמלאך ולמעלה ממנו במסירות־הנפש בכל נסיונותיו.

„קהילות־ישראל הקטנות במזרח־אירופה היו כספר־תורה פתוח לעיני האינסוף. כל־כך קרובים היו בתי־מדרשות שלנו להר־סיני. קו ובנוצר בהם עולם אינגלם של פנימיות : ליד התורה שבכתב והתורה

(סוף בעמ' 8)

שיחה עם חמשה מבקרי ספרות על

ביקורת, מחקר וקטרוגו של יזהר

„הוא עשה זאת שוב" אומרים ב־קריית ספר שלנו סופרים ומבקרים במשך השבועיים האחרונים. „שוב העלה גלים סביבו ועורר סערה בכוס מים...".

„הוא" דהיינו הסופר ס. יזהר ב־התקפתו הארוכה, בעל־פה ובכתב על מבקריו ומפרשיו הרבים של ש"י עגנון, שכיך לשונו הטובה עליו גם כינוי גנאי מצלצל מצא לכבודם: „המעגנונים".

לאחר שבשנים קודמות עורר יזהר פולמוס דומה, התחילה כאשר התקיף את הצורך והצורה בהוראת ספרות בביה"ס ואחר כשיצא נגד ההסכמה לערכים בחינוך, הוא משליח עתה חץ (וכסוטר ודאי בלא מעט הנאה) לעבר הביקורת הפרשנית.

ובכן, כיצד מגיבה הביקורת?

פנינו אל חמישה מבקרים מישראל, מהם פרשנים מובהקים של עגנון לשמוע תגובה על המיתקפה הלא־צפוייה הזו.

פרופ' סדן : „שטויות על שטויות"

אומר פרופ' דוב סדן, הוותיק ש־בפרשני עגנון:

„יזהר אומר שטויות על שטויות, וחבל לשים את הדעה על כך. הרבה מן המחקר והפרשנות של עגנון נע־שו ממש דבר חולני, פספוסים על גבי פספוסים, נחושת בדיל וברזל. בא יזהר ושופך על כל זה גם קצת סנסאציה. הרי לא על מהותה של בקורת אמת דיבר אלא על המחקר, והביא דוגמאות מגוחכות. אכן נכון הדבר שמחקר עגנון נכנס למבוי סתום, כמו המחקר על ביאליק, ואת כל התגיגה הזאת התחיל קורצוויל. אבל יזהר עשה לא יפה בהוסיפו על העניין את דבריו שלו. נדמה לי שכל כמה שנים הוא עושה קצת מ־הומה, כמי השואף להבציח את עצמו באיזו דרך, ולא גם על דרך הספ־רות. בא והתקיף — אבל לא אמר, מה פרושו של סיפור טוב, מה פירו־שה של בקורת נבונה...

קמה לנו לאחרונה עדה שלמה של חוקרים, בעיקר חוקרות, היוד־עות פתאום גמרא ומדרשים ומפר־שים וכל מיני רמזים שאפילו עגנון עצמו לא ידע שנתכוון אליהם, כובן שכל מפרש חדש רוצה לדבר, ל־חדש, ובכן תולה בעגנון דברים ש־לא היו ולא נבראו. פחות מדי ידיעה יש בחוקרים הצעירים שלנו ויותר מדי תיאוריות. נוסעים לחצי שנה לאמריקה וחוזרים עם מלאי תיאו־ריות... (דרך אגב, הזיהוי שיקותיאל נאמן הוא משה רבינו וארבעה ה־נקודות מרמזות על הקב"ה כבר הס־ברתי בשנת 1932, אלא שעוד כתבתי שם שזה לא חשוב). יש דברים מעטים בספורי עגנון שיש בהם ני־גוד ונסתר — אבל הנגלה חי ב־זכות עצמו. אולם יזהר לא אמר בפירוש, מול השלילה —..מה הוא מחייב. למי הוא מתגעגע שוב — לפיכמן, לביקורת נוסח של פרפרזה יפה של הסיפור הכתוב? בבקשה, שיאמר. איזו תוכחה היא להרבות דברי תוהו על פרשנות בלי לתת אלטרנטיבה? אלא שגם זה לא איכ־פת לי, מה שאיכפת הוא שכל אותם חוקרים־פרשנים אינם יודעים עב־רית. פשוט לא מסוגלים לכתוב פסוק כהלכה, זה המדאיג באמת. וכן שהם מטשטשים — לגמרי את הגבולות בין בקורת למחקר.

המעניין בהגדרותיו של סדן עצ־מו, על דרך החיוב (מול ההתקפתו של יזהר על דרך השלילה בלבד) במהותה של בקורה וההבחנה בינה ובין חקר, ימצאם אגב בפירוט ה־חדש של אגודת הסופרים העומד ל־צאת בקרוב ובו דיווח על הדברים שנאמרו בכנס שהוקדש לבקורת.

עדי צמח : „במומו פוסל"

עדי צמח פותח באופן מסקן.

„דברי יזהר הם דמגוגיה זולה" אמר לנו בטון ניכפם „וכל כולם גילוי של אימפוטנטיות מוחלטת. מי כמוני יודע שיזהר עצמו עסק חצי שנה בפרשנות של הסיפור „גרות" ואם הוא פוסל — במומו הוא פוסל. ישבתי עמו על הבמה בשעה שהש־מיע דבריו, ולמרות שהיתה התשובה מוכנה כבר על קצה לשוני — לא עניתי, שהרי נדמה לי שהוא מבקש לעשות מהומות ורעש סביב עצמו, בכוון. כנראה שלעשייה אחרת, ספרותית, אינגו מסוגל.

מה עשה יזהר בדבריו? לקח גר־עין של אמת וערבב בים של שקר גס. נכון שיש צורך בטיפול ובסי־פוח אסתטי של עגנון (דבר שלא עשה מעולם יזהר עצמו, אלא רק בא לומר דבר באבאלי שאפשר לסכם בשני משפטים — במאתיים אלף מילה).

יש מבקרים בארץ שעסקו גם בכך הרבה. גרשון שקד עסק בניתוח מי־בני של הספורים, ודוב סדן כמובן, גם בכתיבתי לא התעלמתי מאספק־טים אלה של היצירות. הקריאה ל־ניתוח אסתטי היא איפוא מוצדקת אבל אווילי לחשוב שזה יתכן מבלי להבין את המגמות האידיאות, את הקונצפציה הכללית, תרבותית ר חברתית של היצירה. יזהר מבטס את אליוט כמבקר שגישתו היא דוג־מא נכונה לחיקוי. כנראה לא פתח ספר של אליוט מעולם. הרי ת. ס. אליוט עצמו בבקורת שלו על דנטה, על שקספיר או על מילטון מרבה יותר בניתוח אידיאולוגי, היסטורי־סופי כלל־תרבותי מאשר כל מבקרי עגנון גם יחד. יזהר טוען בשם הפיוט במוסיקליות היצירה ובמבנים הלשוניים שלה — אבל אלה מת־פקדים במערכה כוללת יותר אותה ניתן להבין רק במסגרת הארה חברתית־תרבותית־אידיאית של ה־יצירה. היוצר מקים סטרוקטורות ל־סוגיות המהפקדוה רק דרך יסודות התכנים הנתונים בהם, דבר שהצבעי־קו להסביר ולהוכיח מבקרים גדו־לים כקורצויל וכסדן.

הרי בהתקפתו יזהר דומה למי ש־יורק לבאר ממנה שתה. הוא יוצא למשל נגד הזיהוי הפרשני של יקו־תיאל נאמן כמשה רבינו או ארבע הנקודות, כעיסוק דקדקני בפרטים לא חשובים. אדרבא — אם בסיפור בינקס"ס תארים המכוונים לאי־ל, נו־צר רושם של הרמוניה או שלמות ואם תארים המכוונים נאמר לצץ האבן הרי זה אפקט של אירוניה ר חוסר שלמות. האם לא שמע יזהר על הרמיזות, הסמלים, ההרחבה ב־אסוציאציות, שהם משותפים לכל ה־יוצרים לא בבקרה קרייה השירה

מאת נעמי גוטקינד

בגרמנית: דיכטונג, דהיינו, ההחזה, ריכוז, גיבוש.

יצירה ובקורת

אליוט עצמו, שבו הוא מנפנף, צירף ליצירתו הגדולה, „ארץ השמ־מה" אפארט פרשני שלם, ובלי להכ־יר את יצירות התרבות המערבית שקדמו לו לא ניתן להבין על מה האיש מדבר ביצירתו. יוצא איפוא שמי שמתקיף את עקרונות היסוד של המלאכה לא מבין כנראה דבר חוץ' דבר במהות היצירה או במ־לאכת הביקורת. יזהר פוסל למשל את הפניית שיטות הסוציולוגיה או הפסיכולוגיה המודרניות, המיועדים להבנת המציאות הריאלית, אל ה־מציאות הפיקטיבית, של היצירה ו־דורש מן המבקר להאיר לקורא את יופיה הלשוני והמוסיקלי בלבד. ה־לשון הוא חומר היצירה, בסופנו, ולא תכנים סוציולוגיים.

ובכן, נכון שהמבקר איננו סוציו־לוג, פסיכולוג ופילוסוף אבל גם איננו בלשן ומוסיקאי מדוע שיע־סוק בתבניות של צליליה? יזהר מ־דבר כאן בילדותיות חסרת תיהכום על כמה עיקרי הבגורת הצורנית־פורמליסטית, שנדמה לי כי לא קלט אותם לעומקם ודרך אגב, גם אלה שעיצבו אותה, חדלו לעסוק בה זה עשרים שנה. ברור שמבקר נעזר ב־סוציולוגיה, פילוסופיה, היסטוריה ר כל עיסוקי האדם, שהרי ביצירות מדובר בבני אדם. האם יש מבקר גדול שלא נעזר בכלים אלה?

בנין רעוע

אולם מה שמפסה ומרגיז מכל הוא שיזהר בונה את כל דבריו על שקר גס. הוא לוקח קטעים מפר־שנות של יצירות ואנשים שונים, נקודה אחת מקורצויל, אחת מס־דן, אחת ממה שכתב שקד, אחת מסוכר, אחת ממה שכתבתי אני, מערבב את כולן וסופן שבעיניו־ — זאת על היצירה. ובכן, הוא יוצא פה להתקיף טחנות רוח. אנשים כ־קורצויל או סדן נתנו אפשרות ל־הבין אספקט אחד בלבד של היצי־רה, למשל, האספקט האידיאי, ולא התיימרו לעסוק בכל היצירה. גם במאמרי על עידו ועינם, כתבתי ב־פרוש: זוהי נקודת מבט אחת בלבד לראיית הסינאופסית של היצירה. לוקח יזהר קטע משם ואומר: זאת כל היצירה בעיניו. הרי זה שקר, הלצות והוצאת דיבה. איש לא אמר — זה עגנון וזהו לא. כל מבקר מוסיף, כמיטב כחו, כלי עזר אחד להבנה. ומהו יזהר התולה דופי ב־אלה המנסים לעשות — אם ביכו־לתו לתרום יותר, או אחרת, אדר־בא, שיקום ויראה כחו. הצרה היא שיזהר בוקר בהיר ומאוחר אחד גי־לה פתאום את הביקורת הפורמ־ליסטית־אסתטית והוא מצטט אנשים שבעצמם פסקו לעסוק בה בראשית שנות החמישים. „הניו־קריטיסיזם" (הבקורת החדשה) — נגמר, ולא אינגו יעיל. אין ספק שהפורמליזם תרם הרבה להבנה יצירות, אבל גם זה רק אספקט אחד שלהם כדי ל־הבינם לעומקם אי אפשר להתעלם ממערך האידיאות, מן הרקע ההיס־טורי, מן המשמעויות החברתיות, בקצרה, מכל מיכלול הנדבאים והת־תכנים המצטיקים את האדם שהוא נושאם.

הערה אחרונה, אם דווקא גישה הפורמליזים קרובה ללבו מדוע טרח יזהר להעלות אותה בגישות מנופחה ובלתי אינטליגנטי במקום שיצטוק הוא עצמו במחקר דורג־פורמליסטי של עגנון? כנראה שלכך לא הספיק לו הכוח...

י. זמורה : התקפה חשובה

ישראל זמורה, לפרות שכמדומה גם הוא עצמו כהובת להתקפותיו של ס. יזהר, מודה באחנינו כי נה־נה מאוד מדברי הסופר עמם הוא מודהה כמעט בתשעים אחוז...

„זוהי התקפה היסטורית, התקפה חשובה. המבקרים הגיעו להסתאב־בות. הפכו לנו את הספרות למשהו שכאילו רק חוקרים יכולים לקרוא. המחקר הפרשני ממאיס ממש את הספרות על קוראיה. לא נכון שיזהר תקף ביקורת למסיבה — הוא רק יצא נגד כמה גילויי הגזמה והשת־אבות, וזה היה דבר בעיתו. הרי מי שמעיין בדבריו רואה שהוא גם מסביר מהו סיפור טוב, מאין הוא נובע ולאן שואף, כשהגזמה היא נגד מסלפי עגנון. נדמה לי שאנשים שכלאו עצמם בפרשנות — פוחדים כבש לגשת אל הסיפורים העגנוניים עצמם. מי יודע איזו סודות ורמזים עומדים שם להכשיל את הקורא על כל צעד ושעל..."

שאלנו את זמורא איזו גישה ב־קורתית הוא מעדיף על פרשנות הטקסטואלית: „אני מתגעגע ליעקב פיכמן, לשלמה צמח, לצבי הייסל־בסק. אלה כתבו דברים שכדאי ל־קרוא לעצמם — גם חיבבו את ה־ספרות עלינו בחידוד החושים ה־אסתטיים. בעצמי, אני מסתפק ב־בקורת בחיפוש השקפת עולמו של הכותב, במה הוא שונה מאחרים, בהרגשה עולמו, כלומר תחושה היי־הקיומית ובהשגי כתיבתו. כלומר האם הוא יודע לכתוב. סיכומו של דבר — יזהר שלל לא ביקורת אלא חיסוס, ובאומה היה יום גדול ל־בקורת..."

י. כהן : הגזמה מחשבתית

ולעומת זמורא, ישראל כהן, אף הוא בן הוותיקים:

„החסרון העיקרי בהופעותיו של יזהר בכל שלוש הסוגיות שהעיד עליהם, הוראת ספרות, חינוך לער־כים ובקורת — בהגזמה המחשבתית שלו." אמר כהן. „אילו היה מצמצם את דבריו להבלטת החולשות הקי־דות הרפיון שבמבקרים, כי אז היה מכלא תפקיד חיובי. ברור שמצויות נקודות חולשה גם בפרשנות, גם בבקורת המדעית הפיגנסטית, אבל יזהר מדבר בהכללה כמי שרוצה לעקור הכל, ומשאיר אחריו חלל ריק — מכיון שכך, הוא מקומם כנגדו את הכל.

הרי בלי ביקורת פרשנות אין ב־כלל קיום לספרות כמ־צרך לרבים. איש לא יקרא הרי את יזהר עצמו בלי פרשנות.

ככל שעובר הזמן נעשית האווי־רה שבה נוצרה היצירה של יזהר ונושאיו עצמם — בלתי מובנים ל־רבים. ורק המבקר היודע לפרש נו־תן מפתח בידי הקורא שיוכל לגשת לקריאה ולהבינה. ברור שבלי מפ־תח שכזה קשה לקרוא את הזה. אם עגנון. בלי שנבין את כל התנאים המסיבות, והפרוש הלשוני של ה־כתוב בהם. יזהר דורש לקרוא רק ספרים — כסיפורי מעשה. אם נח־פש בעגנון רק סיפורים העומדים וברורים לעצמם בלא צורך בכל פר־שנות — ישארו מעט מאוד בידינו מכלל כתביו. הנה העניין הלשוני בלבד דורש פרוש. בלי מילונאי או פרשן, מניין לקורא הרגיל פרוש ה־כתובות, הגניזות והרמיזות בסגנונו של עגנון? אלא שבביקורת המדעית יש המגוזמים בכך עד הפרחה בס־מה היצירה ובכך משניאים אותה על הקורא — שיאמר יזהר זאת ולא עוד.

יזהר הוא כאן קורבן של סגנונו התיאורי הגדול. בתחום המחשבה זהו עושר שמור לרעתו. תחום ה־מחשבה דורש דיוק קפדני בביטוי ובניסוח — יזהר רחוק מכך מאוד.

ה. ברזל : ערבוב תחומים

מסכם את הפרשה הלל ברזל, ה־מרבה אף הוא לעסוק בעגנון:

„עיקר תלונתי נגד היסודות ה־רסוריים בדברי יזהר. עצם המושג מקננים ביצר על פי אסוציאציה של מעונים, שעל כך חייבים כ־ידוע מיתה, הרי זה דבר חמור. וכשיודעים שבין המותקפים נמצאים אנשים כדוב סדן (עיצר את עניין תחה"ת בפולה) או קורצוויל ז"ל — האם כל מה שיצרו ניתן לומר: „קורי עכבישי"? יזהר הרחיק לכת בהתבטאותו, הן כסופר והן כאיש תרבות. באשר לגופי דבריו — בלי ספק מצרים פירושים שאינם מוצ־אים חן גם בעיני. טעותו היסודית של יזהר שהוא מודד טקסט עגנוני באותן שמודדים טקסט ריאליסטי כמו נגית של בלזאק. צריך להבין שלעגנון יש דרך כתיבה מיוחדת המושפעת כמסורות כתיבה יראית, מן התפיסה של שיר־השירים כיצי־רה אלגוריה. עגנון אוהב כתיבה מורכבת, אם הוא כותב עיר יער־בה ברור שהוא זה המהפך את האוהי־ה של יער" והצין ולא הפרשן המבלים את היפוכו. הפרשן רק נאחז בדרך הכתיבה העגנונית. מדבריו של יז־הר יוצא כאילו כותב עגנון דברים כפשוטם ובא הפרשן וממציא חידו־שות לפאר את עצמו בפלפולי סרק... הרי זהו עיוות מחולם של הכבצ לאמיתו. עגנון כותב בדרכים ביו־זהות, זמי שקרא את „עד עולם" יודע שזו אינה נובלה של המינגווי, ובא הפרשן ומסייע להבנת דרכים אלה. אינני בא לצדד על הכתיבה המורכבת, אדרבא, היא רק מוסיפה חוסן ליצירה. אבל אסור לבדוק בנורמות של סוג כתיבה אחר. לא אעריך ציור ריאליסטי בנורמות של ציור אבסטרקטי, הוא הדין בספ־רות".

שאלנו: הקורא מה יהיה עליו? כיצד יימצא דרכו אל הסיפור עצמו בים הפרשנויות?

„הקורא איננו מסכן כל כך כפי

(סוף בעמ' 8)

דברי הלכה ופרקי חסידות

(על „תפארת ציון" לרמ"ד ריבקין)

מאת הרב בנימין צביאלי

„זקני תורה כל זמן שמזקינין דעתן מתישבת עליהן שנאמר בישישים חכמה ואורך ימים תבונה" משנה זו בסוף מסכת קנים הולמת יפה את אחד מגדולי התורה שבארצות הברית הגאון ר' משה דובר ריבקין מן היושבים ראשונה במלכות. חב"ד.

בימי שחרותו יצק מים על ידיו של האדמו"ר הרש"ב (ר' שלום בר נ"ע) אבי הרי"צ והיאר שנה חייו האחרונה שבילה בבה"צהו, בספרו „אשכבתא דרבי" ספר הלכתי־חסידי שבוק המחולק לשני חלקים: בחלק העליון ספור המעשה כיצד נהג הרש"ב בחיי יום יום בשכבו ובקומו, בתפילתו ובאכילתו על כל פרטי דקדוקיהם (לכסה ב„הערות" מערכת שלמה של מראי מקומות וסמוכין בספרות ההלכה, במדרשים ובספרות החסידית, כדי להוכיח שלא עשה אותו צדיק תנועה קטנה או גדו־לה בלא שיימצא יסוד בתורה, משה־ג"צ ספר זה לידיו של ש"י עגנון ז"ל שאלה אותו הרבנית גהה ריבקין שהיא לא רק „אשת חבר" אלא אישיות בזכות עצמה. מה דעתו על ספר זה, ענה עגנון ואמר, את האמת אגיד לך הגברת הרבנית, את מה שכתוב למעלה, כלומר את סיפור המעשה, קראתי, אך מה שכתוב ל־מטה, כלומר את דברי הפלפול לא היה בכוחי לקרוא.

כאן לא הוציא הגרמ"ד ריבקין שוב דבר שבדפוס שיקרא ספר, אלא תלמידיו בישיבה, תורה ודעת שבניו יורק, בה הרביץ תורה קרוב ליובל שנים היה הסמך שלה, היו בשום שהפגינים שמגיד השיעור גלגל מפרסמים את שעוריו בקונטרסים מיוחדים וכל קונטרס בסוגיא הלכתית אחרת, ואלה היו מביאים לישיבות ולגדולי תורה שהפליגו בשבחם.

עיון בקונטרס

העיון ב„קונטרס" איגו מן הדברים הקלים הדורש העמקה רבה, לא רק בהם דרשו ריכוז כלא מאמץ מחש־בתי עליון, אלא גם משום שכלכ־ההילה נרשמו הענינים בקיצור. בהר־בה ראשי תבות (כדרכם של חסידי חב"ד). וכראי מקומות על פתקאות נייר קטנות לתזכורת עצמית „כבונה לעת מצוא לחזור ולעיין בהענין הרשום בעיון הראוי ולרשום הענין באריכות ברשימה מבוארת כראוי" (מתוך ההקדמה לספר) וכשאנשי הועד להדפסה הקונטרסים היו פונים אליו בבקשה למסור לידם רשימה בחדו"ת (חידושי תורה) להדפיס ו־להוציא לאור היה לוקח פתק מאמ־תחת הכתבים ועובר על הרשימה בעיון הראוי, מוסיף וגורע, מתקן ומסדר ומוסר את הרשימה לוועד להדפסת הקונטרסים ובאופן כזה יצ־או לאור עשרות עשרות סוגיות הלכ־תיות.

שם ומשמעו

אותם קונטרסים הצטרפו במשך עשרות השנים לספר רב מידות ב־כמות ואיכות המונח לפנינו ושמו „תפארת ציון". תפארת ציון על שום מה? על שום הפסוק „תפארת בנים אבותם" (משלי י"ז) ושם אביו של המחבר ר' בן ציון שהיה בקי ממש בש"ס בבלי ו„ירושלמי" (וגם כתב פירוש על מסכתות אחדות ב־ירושלמי) ובכל ד' חלקי השולחן ערוך מראשם לסופם ממש והיה צדיק ממש והחסיד הבד"י אמתי וביכי בה־יותו לפני כמאה שנה היה מן ה־מקורבים אצל האדמו"ר מלאדי ר' שניאור זלמן נ"ע בנו של ה„צמח צדק". בסוף ימיו, בשנת תרפ"ה, ניצל בדרך נס מאחורי מסך הברזל (כמעט עם רוב ספריו) והגיע לירו־שלים ושם התחיל ללמוד חכמת ה־קבלה עם המקובלים ואחד מידידיו בעיר העתיקה אשר בירושלים מעיד שכתב אליו „עשר שנים אלו שאני יושב בירושלים הן היותר טובות בכל ימי חיי". נפטר בשנת תרצ"ה ונטמן בהר הזיתים.

גם בנו, המחבר, יבלח"א חי שנים אחדות בירושלים ולאחר מכן עבר לארצות הברית, כנראה לפי הור־אות האדמו"ר, ושם העמיד תלמידים הרבה להפיץ מעינותיו חוצה.

ולא רק קרא את הספר על שם אביו הגאון אלא שהוא גם מעטר אותו ב„עטרת פז" היינו באחד מחד־ושי התורה של אביו שנשארו ל־פליטה כאוד מוצל מאש והועתקו ע"י בנו של המחבר ר' שלום ריבקין מחשובי תלמידי החכמים הרבנים הצעירים בארצות הברית. הענין שבו דן אבי המחבר הוא המקור לשעור מליחה כדי הילוך מיל משום דמולח חייב משום מעבד בגמרא* שבת, ר' שיעור עיבוד הוא כדי הילוך מיל בפרק ג' בפסחים.

מה נאמר בהקדמה

בהקדמתו המלבבת של המחבר ה־מלאה הומור הוא מתבטל על עצם העובדה על הוצאת ספר שהוא ענין רק לגדולי ישראל האמתיים בדורות שעברו, ולא עכשיו „ובייחוד בעקבתא דמשיחא דידן המנהג של הפקר הנהוג בשוק של המחברים כביכול אשר כל הרוצה ליטול השם בא ונוטל וכו'". וכלל לא עלה על דעתו, שהוא המ.ד.ב.ר. (משה דב ב"ר ריבקין) ירשה לעצמו להיות מחבר ולהוציא לאור ספר. אלא שחוקה עליו דעתו של האדמו"ר מלובאוויטש שליט"א ושל תלמידיו הרבים ומפני השכתעה אפשר לומר — גם של אשתו הרב־נית לא"יס לבטל דעתו מפני דעתם והסכים לגשת להוצאת הספר לאור.

המחבר שהוא איש ההלכה הוא, כאמור, גם חסיד חבד"י מובהק ולא ייתכן לפהוה ספר של חידושי תורה לא לחדש משהו בחסידות. בדרכם של רבותינו גאוני הדורות מלפניו כבעל הפלאה, המקנה וכו'. על כן הקדים לעיקר הספר „פתחא זעירא" רשימה חסידותית מתולבלת בגנזה שהיתה מונחה זה שנים רבות באמ־תחת הכתבים שלו. ובה הוא דן ב־שאלה מה פעלה חסידות הבעש"ט הכללית ומה חידש הרבי הזקן מלאדי כיסד חסידות חב"ד בחסידות של הבעש"ט. בהמשך הדברים המנוסחים בבהירות רבה ובסגנון נלבב מגיע המחבר לשאלה מה נתחדש במתן תורה על קיום המצוות של האבות, שכל עבודת האבות לא היתה אלא בחינת ריחות וריחא, לפי ההלכה, לאו מילתא היא, ומכאן לפלוגתת הראשונים בדינם של האבות אם היה להם דין בן־נוח או דין ישראל. מה נתחדש בלוחות האחרונים על הלוחות הראשונים, אמרת ר' פינחס מקוריץ שבתקופה הבעש"ט היה העו־לם בבחינת התעלפות ריש ארבעה אופנים בשינה שהן ד' תקופות שונות במשך זמן השינה בגלות, עד תקופת השואה שהיתה סיפא דעקבתא במ־שיחא. ה„פתחא זעירא" נכראת כתוך ענין רב וכמעט מתת ופותחת אפקים חדשים ורחבים בהבנת החסידות ב־מונחים הלכתיים. מעניו שהוא מסיים את המאמר בשאלה: „באיזה ביטוי מתאים נוכל לציין את תקופתנו אנו, סוף דעקבתא דמשיחא ד"י..." ובסיג־ריים מוסיף: „הסוף לא ניתן להע־תיק" וצ"ל.

אוסף קונטרסים

עיקרו של הספר בן התיב העמו־דים כפולי הטורים, הוא אוסף ה־קונטרסים שיצאו לאור במשך עשרות בשנים לאחר השלמות והיקונים, משום כך הוא מחולק ל„סימנים" ש־אין קשר חיצוני ביניהם וכל סימן וסימן הוא „תורה שלמה" לעצמה ואינו תלוי בסימן אחר.

המעיין יכול לבחור לעצמו את ה־נושא המעניין אותו, והנושאים הם רבים ומגוונים מאד. אין איסור חל על איסור, גדר איסור חצי שעור, גדר ענין הפקר, גדר איסורי־הנאה, ענין יום הכיפורים שחל בשי־בה וגדר קדושת הגוף וקדושה דמים ועוד ועוד, המחבר בקי להפליא בש"ס ומפרשיו, במדרשים, בפוס־קים ראשונים ואחרונים והוא מקיש ומפריך, מפלפל בחריפות ומוצא הג־דרות חדשות המסלקות קשיים ומכ־שולים בהבנת דבריהם של ראשונים וכאילו הקושיא נעלמת מאליה.

גדרי קדושת ישראל

לדוגמה, בבאור גדר קדושת ישראל הוא מראה לדעת על פי הגמרא ופירש"י בגטין ל"ח שקדושת גוף ישראל היא קדושה הנתפסת בקדושת הגוף בעלמא ולא פקעה לעולם וזה פירושו של דבר „אף על פי שחטא ישראל הוא". הקדושה הזאת באה מזה שישראל הם קנינו של הקב"ה מגדר קנין הגוף של עבד כנעני ל־רבו. גדר חיוב קיום רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה שהן כנגד רמ"ח אברים הקדושים ושס"ה גידים הקדושים שבגוף הקדוש של ישראל, שהחיוב בהם בא ממילא מחמת קדושת כל אבר וכל גיד, ועד־נה הוא בזה מחיוב קיום שבע מצ־וות בני נוח שאינו אלא כפועל שכיר.

ההגדרות וההבחנות הבהירות ה־גזורות באיזמל הגיון מסבירות כמה ענינים קשים שחלקו בהם ראשונים ואחרונים. הוא משלב הלכה ואגדה ואחרו מוצאת לזאת, ענין הנשמה ד' נשמע אשר כלל ישראל גם את אסר לא היו בשעה מתן תורה הקנו עצמם בזה להקב"ה לדורות קדושת הגוף ממש. הגבול בין הלכה ואגדה מיטשטש והכל מתאחד באחדות מופ־לאה שלא תיפרד. זה כוחה של תורת אמת הנובעת מן השתין כשהיא יו־צאת בפי גדול בתורה ובהגיון כהגרמ"ד ריבקין שליט"א.

אך אין הוא מסתפק בדברים כל־לים אלא נכנס לפרטי פרטים, הוא מבאר את ההבדל שבין גר־תושב ובן־נוח ששניהם חייבים בשבע מצ־וות, גדר ענין גר שמל ולא טבל או טבל ולא מל הוא מראה לדעת בניגוד לאחרים שעיקר המעשה המ־זווה את הגיור הוא רק מעשה ה־טבילה וקבלת המצוות, מילה והרצאת דם אינם אלא תנאי ועיכוב בגירות.

קצר המצע של מאמר זה מהש־תרע על כל הנושאים שבהם דן המח־בר, כי רבים ומגוונים הם וכל לומד בהם תוך עיון בא על שכרו. החידוש רב ערך חידשו תלמידיו המוציאים לאור של ספר תורני חשוב זה ש־הוסיפו בסופו מפתח למראה מקומות מש"ס וראשונים ואחרונים. כדרכם של ספרי חב"ד כדי שיקל על המעיין למצוא את הענינים מהצה.

*) ספר „תפארת ציון", חידושים וביאורים בסוגיות שונות וענינים שו־נים בש"ס וראשונים. מאתי משה דובער ריבקין. יצא לאור על ידי ועד מיוחד להוצאת ספר „תפארת ציון" בידידיו ותלמידיו מלפנים, בין קורק השלי"ה לפ"ק.

הנהרה

מאת עזור רבין

הנהרה
אשר את השתפכה בי
אבקש
מדי דברי בה כתבי
תשוקת המים אל האש
ערגת האש עלי מים
הנה זה בא
פי מלא שירה —
האהבה נהר
יתמרו פיקיו
אשר לא יכבו
חבם עליהם להבה

(„בהרים הצביר", שירה, הוצאת מסדה, תשל"ו)

משנכנס אדר

מאת מ. ז. סולה

„משנכנס אדר מרבין בשמחה" (תענית כ"ט, א)

על השמחה כבר נכתבו חיבורים לא מעטים בידי פילוסופים ופסיכולוגים. דייק לייחד להיות מאושר ושמח. כרשר נפשי זה, כמובן, אינו שוה אצל כל בני־אדם. כיוצא בזה לא כל העמים תופסים את משמעות השמחה באופן שוה. לעמים שונים מושגים שונים על מהותה של השמחה.

נסקור כאן מקורות השמחה היהודית. השאלה הראשונה היא: האם השמחה היהודית נבדלת כדי ער עמים אחרים, ואם כן, במה היא נבדלת במנהג המגיד במדרש מבחין בין שמחה להו־ללות וקובע: „שמחה בלי מחשבה נקראת הול־לות". הווי אומר בשמחה דביקה מחשבה רוחנית, מחשבתית, אחרת היא הוללות. לדעתי, כאן כבר עצה העקודה היהודית המבדילה את השמחה היהודית מן השמחה של עמים אחרים. ההבדל הוא כמו הבדל שבין העונג הרוחני המפציק חדות־חיים עילאית ובין ההנאה החושנית, שיש בכוחה לכל יצורי עולם, כולל חיות ובהמות. על ההבדל שבין שמחת ישראל ועמים אחרים עמד כבר ה־נביא הושע: „אל תשמח ישראל, אל גיל כעמים" (הושע, ט, א). הכוונה כאן להוללות הבלויה את הפולחן האלילי שהנביא דרש ההרחקה ממנה.

אצל קוהלת לשמחה משמעות מגוונת: „ושבחתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח" (קוהלת ח' טו). גם בפסוק הבא לא מדובר בחדוות החיים בבחינה רוחנית גרידה: „שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך" (שם, יא, ט). אך כאשר ה־תורה ציוותה: „ושמחת בחגך" (דברים ט"ז, י"ד), או „והיית אך שמח" (שם, ט"ו), או „ושמחת ל־פני ה' אלהיך" (שם, כז, ז ועוד) הרי הכוונה לשמחה רוחנית, עילאית מבחינה דתית. על שמחה מסוג זה נמסר במקרא בצורה מוחשית אצל דוד המלך אשר „מכרכר בכל עז לפני ה'" (שמואל ב, ו, יד) בעת שהוחזר ארון ה' מידי הפלשתים.

יונה שמח שמחה גדולה על הקיקיון שברא אל־קים בין לילה „להיות צל על ראשו להציל לו מרעתו" (יונה ד, ו). כאן מדובר על אושר פרטי של יחיד שניצל מסכנה. כאמור, גם בספרות ה־תלמודית מוצאים אנו שמחה רוחנית והשמחה הג־פנית הבאות יחד: לדוגמה: „איזוהי עבודה שבשמחה? הוי אומר: זה שירה" (ערכין, יא, א); „הוי מקבל את כל האדם בשמחה" (אבות, פרק ג). ומאידך: „אין שמחה אלא בבשר" (פסחים כט, א), „אין שמחה אלא ביין" (שם), „אין שמחה אלא במקום שמחה" (סוכה כח, ב). בתק־ופה מאוחרת יותר מתגבשת משמעותה של ה־שמחה היהודית כעונג רוחני טהור, מבחינה אינ־טלקטואלית ואינטואיציונאלית כאחד. המשורר משה אבן־עזרא קובע: „השמח בחלקו הוא כי שנפשו מסתפקת במעלות טובות ותמאס בתענוגים" (שירת ישראל, עמ' 95). על השמחה במשמעה הרו־חנית כותב רבנו בחיי: „ברבות השמחה יתחזק הכח השכלי שיש בנפש ויהיה יותר נכון להשיג המושכלות" (פירוש לפרשת בראשית).

אצל המאמין היהודי תושג דרגה זו בשמחה של קיום המצוה. כך דורש מחבר ספר תהילים: „עבדו את ה' בשמחה, באו לפניו ברננה" (תהלים, ק, ב). לפי ר' נחמן מברסלב „עיקר עריית התשובה על ידי השמחה" (קיצור ליקוטי מוהר"ן, עמ' 95). אל שמחה מסוג זה מגיע היהודי על ידי תלמוד תורה, קיום מצוות בעשייה ובימי שבתות חגים ומועדים.

שמחת־היחיד מוסיפה עוז ומרץ בציבור. על ידי השפעת גומלין של היחידים מתגברת השמחה של הכלל. החברה, והיא יתר אינטנסיבית מסכום ה־שמחות של היחידים. כלל זה בעל תוקף גם בשמחה היהודית וגם אצל השמחה החושנית. אולם אצל שמחה יהודית מרגיש האדם המיה של ישות מרוממת, קיום עילאי הגובל לפעמים בדביקות מיסתורית. היא השמחה „לשם שמים".

ידוע שיפי שמחה וביטוייה אצל העמים יוון ו־רומא ובבהרות היו גילויים הוללות ופריצות.

במגילת אסתר מסופר, שבמשתה שעשה המלך אחשורוש בשושן הבירה לכל קרוב עבדיו, „ביום השביעי כטוב לב המלך ביין" ציוה להביא את ושתי המלכה אל הסעודה בכתר מלכות על ראשה „להראות העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה היא" (אסתר א, יא). המלכה סירבה לבוא, כנראה ידעה מה צפוי לה בשמחה זו אצל המלך והשרים השיכורים.

לעומת זאת מלמדנו חז"ל: „שלושה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים... אבל שלושה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום" (אבות, פרק ג, ד). על ה־הבדל בין שמחתם ושמחתנו נוכל לעמוד גם מניגון, אם נשוה את האופי של החגים בין ישראל לעמים, למשל את ראש השנה שלהם ושלנו. אמנם גם בשמחה אצל היהודים אינם חסרים מחצבות השולחן הטוב, יין, בשר דגים, גם במקרא אין מתעלמים משמחה של היין, „ויין ישמח לבב אנוש" (תהלים קד, טו), „ויין ישמח חיים" (קהלת י, יט). אולם תענוגים קולינאריים אלה משמשים רק אמצעים להוציא את נקודות ה־שמחה שבפנימיות הנפש, הם מהווים כמו הגוף ואבריו לנשמה, שבאמצעותם היא מתגלה ובאה לידי ביטוי.

תפקיד חשוב יש גם למוסיקה. העשויה לעורר לשמחה ולהוציא מתוך הנפש את ניצוצות השמ־חה הכמוסים בתוכה. במקרא מסופר על השפעתה המרפאת של המוסיקה על שאול המלך בפקדו בעת, שהורה דוד הנער לנגן בפניו (שמואל א, יט, ט ועוד). האגדה מספרת שהמיתרים שבכנורו של דוד המלך ניגנו מעצמם לפי משיבת הרוח. גם בבית המקדש נאמר במשנה „כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מ־ימיו", ו„חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים לפ־ניהם באבוקות של אור שבידיהן ואומרים לפניהם דברי שירות ותשבחות והלוים בכנורות ובנבלים ובמצלתים ובחצוצרות ובכלי שיר בלא מספר על חמשה עשר מעלות היורדות מעזרת ישראל ל־עזרת נשים כנגד חמשה עשר מעלות שבתהילים" (סוכה פרק ה). כאן בפנינו עדות עתיקה על שמחה יהודית מלוויה.

בחג הפורים הותרה קצת הרציצה גם אצלנו: „אמר רבא מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" (מגילה ז, ב). לעומת זאת החג שמחת תורה, שאף הוא חג קיבוץ בגילה, כמו פורים, ביקידש לסיום ולהתחלת התורה הוא המאפיין את השמחה ה־יהודית המקורית.

בשעה של ליקוי מאורות בארצנו ובעצמנו, בעת שסכנה אורבת לקיומנו מבחוץ ומבפנים כאחד, מן הראוי להזדיין בשמחה לב יהודי לטיפוח ה־שמחה היהודית לשם איזון נפשי נגד הדאגה והקיאים המבכירים בגוף האומה ובנשמתה.

לפרשת השבוע

ויקרא

ויקרא אל משה (א־א)

אל"ף של ויקרא קטנה, [illegible] נאמר: ויקר. וטעמו של [illegible] להשוות נבואת משה [illegible] לבלעם שנאמר בו לשון [illegible] ואמר הכתוב (דברים ל"ד) „ולא קם נביא עוד [illegible] כמשה, אשר ידעו ה' פנים [illegible] פנים", דרשו חז"ל [illegible] אבל באומות העולם קם. ומאן [illegible] בלעם בן בעור. ואין הכוונה [illegible] בלעם שוה למשה בנבואה [illegible] שמשה השיג יותר [illegible] ראוי להשיג [illegible] בכתוב: „אשר ידעו ה' [illegible] ידע את ה' ולא נאמר [illegible] ידע את ה' [illegible] „ידעו ה'" — [illegible] שפע בזכות ישראל, [illegible] נביאי ישראל [illegible] הכנתם. אבל באומות [illegible] אחר — לכבודם של [illegible] שהשיג יותר ממה [illegible] להשיג, לפי הכנתו. [illegible] והנה ידוע שכל מה [illegible] משיג את הראוי לו, [illegible] אהה דבוקה בו בעצם, [illegible] שמשיג יותר [illegible] מקרה, ורק מתת אלוקים [illegible] ולכן נאמר ויקר [illegible] להורות שהיה שוה [illegible] דיק בזה — ולא שהיה שוה למשה

[illegible]

*

אל"ף זעירא

הראשונים נתנו טעם [illegible] זעירא, משום שמשה רצה [illegible] ענו מכל האדם, רצה [illegible] „ויקר", והקב"ה צוה [illegible] „ויקרא", ולכן נכתבה [illegible] ניתן להסביר הענין [illegible] רצה ה' לתת את התורה [illegible] לדור המדבר, [illegible] לאלף דור" (תהלים [illegible] שהדור ההוא [illegible] כן המתוך הקב"ה לתת [illegible] רה רק על־ידי משה [illegible] שרוצה לתת חפץ [illegible] ידידו לו איזה שליח [illegible] מי שהוא — ושלח עליו [illegible] שרוצה דווקא בשליח [illegible] לזכות אותו במצוה, ולא [illegible] כן גם רצה ה' שמשה [illegible] שליח ולא אחר, כדי [illegible] במצוה גדולה זו [illegible] טוב בעמלו. אולם משה [illegible] לא חשב כך, אלא [illegible] שהקב"ה שלח אותו [illegible] נזדמן לו במקרה, ולכן [illegible] על כן רצה משה לכתוב [illegible] לשון מקרה: אבל [illegible] לכתוב דווקא: „ויקרא" [illegible] אותו בגדולה תולה

(אור [illegible])

*

ויקרא אל משה, לכל [illegible] ולכל אמירה, לכל [illegible] קדמה קריאה ולשון [illegible]

כלל גדול בעבודת ה' [illegible] דגו רש"י בזה: כשם [illegible] גו לא נגש לדבר עם [illegible] עד שקדמה קריאה, כך [illegible] עובד את ה', אינו [illegible] מלעצמו לעלות במדרגה [illegible] צריך שיקדימו מן השמים [illegible] לו, כדי לתת לו אומץ [illegible] כי העבודה האמיתית [illegible] דוקא מי שעובד את ה' [illegible] רוצה בשום מדרגה [illegible] אים לו ובוחים אותו [illegible] לקבלה, משום שזה [illegible] לם; בעיניו ראויים [illegible] הטורים, שנעשו [illegible] ושלום, או בעלי [illegible] ומאין נמצא הדבר [illegible] התורה משמחה לב [illegible] כי האנשים [illegible] לעלות אל הסם [illegible] מהם... כי אינו [illegible] שם בהדרגה [illegible] אינו שייך להם [illegible] מן השמים [illegible] דתם הוא, כדי להיות [illegible] גות — ועל זה [illegible] העלה במעלות על [illegible] אשר לא תגלה ערותך (שמות כ־כב); והאמת [illegible] מה שאנו רואים [illegible] מדרגות גדולות, והכל [illegible] ידי שכופים אותם [illegible] לקבל מדרגות, לצורך [illegible]

(ראי"ה מאמסא [illegible] באוהב ישראל [illegible])

*

יסוד היהדות של קיום [illegible] תורה ומצוות הוא [illegible] בבחירתו החפשית [illegible] וביכולתו הבלעדית לבחור [illegible] או ברע, כי אם נאמר [illegible] כוחבת, שהאדם אינו [illegible] במעשיו — אין מה לצוות [illegible] ואין שכר ועונש [illegible] וזהו מה שאמר הלל [illegible] למקום שאני רוצה [illegible] כות אותי". ולכן אני [illegible] מעשי, ומצוותו [illegible] ומצוות, ברם אל [illegible] ים ברצונו החפשי [illegible] השכלות בלבד [illegible] קבלות על הדעת [illegible] הלל, אם יקום גם [illegible] השמעיות, שאין השכל [illegible] ואלה הם דברי [illegible] בי ובזומא ב); [illegible] שת הקרבנות [illegible] „שהשטן משיב עליה [illegible] אל משה ודבר [illegible] לשון זכרה — [illegible] מצוות האלה [illegible] שתקיימן, כי [illegible] לא יתבקש ולא [illegible] זה, ולא דברה [illegible] בה חירות אלא [illegible] ברצונו לשמוע [illegible] יכול לא [illegible] רה אלא לדיבור [illegible] לכל הדברות [illegible] לך „חירות [illegible] „הכל צפוי"? [illegible] אהל מועד וכו' [illegible] מאהל מועד [illegible] בור

(עפ"י המדרש והמע[illegible] לר"י ליבשיץ [illegible])

*

תפלה לו והיתה [illegible] לפני כפיהה (ד"ת)

„הוהה לבקו — [illegible] זאת, שהאדם [illegible] „במנוחה": [illegible] כי הבוך שמח [illegible] על־ידו

(ילקוט [illegible])

ליקט : שלמה [illegible]

ליומו של משה רבינו „רעיא מהימנא"

ארץ קדמה לגאולה

„וילך משה וישב אל יתרו חתנו — ליטול רשות (לשוב למצרים) שמות ד', יח, ברש"י ועי' בהעמק-דבר שם) — ולכאורה על כל גאולת ישראל היתה תלויה בשיבתו של משה למצרים? מרן הרב זצ"ל באחת משיחות-הקודש שלו ואמר: מנהיג, עם כל גודל שליחותו וחשיבותה, חייב לשים-לב גם לפרטי, ולדקדק בכבוד-הבריות, כי בעומק הדברים גם מדות דרך-ויכות למערכת המעשים המקרבים את גאולת ישראל.

קיבל תורה מסיני

„משה קיבל תורה מסיני" — הגדולה העליונה של האדם, ...ה מעל כל גודל ונשגב, היא ההסתגלות לשמוע בקול ד', ...יש מעצמו, לא להעמיד חוזן, לא להתחזק בעצמיות הכוחות ...ין אשר לאדם ולכל נוצר, כי אם לקבל. ומשה אדון הנביאים, ...בכל האדם אשר על פני האדמה, הוא בא אל העליונות הזאת, ...נלתו לה הענוה ה„גדולה מכולן" (עבודה-זרה כ'), עד אשר ...ה המצוחצחת שלו, שהיא אור-העולמים לעד, לא נתערבבה ...ממושך הגבלה אנושית ויצורית, כי אם כולה היא דבר-ד'.

שיחות הראי"ה. פרק ל"ב

קטו וסודרו ע"י הרב משה צבי נריה

...מה העליונה הזאת, בשמתו של הרוצה הנאמן משה, בעשתת קבלה לקבל את האור העליון במלא-זהרו, בעוצם-גבורתו ותפארתו" (עולת ראיה, ח"ב, עמ' קנ"ט).

...ון המחשבה וכושר הביטוי

האדם מזן בכשרון מחשבה, וכוחה ליכולתו להתרומם ולהעמיק ...וזה, ניתן לו גם כשרון-דיבור, והוא מסוגל לבטא בפיו ולהסביר ...ים את מלוא עומק המחשבה שלו.

דברים אלו כתום יפה לגבי כל אדם. לא כן לגבי רבן של ...ם, משה רבינו ע"ה. הואיל ונבואתו של משרע"ה היתה לפילא ...מכל משגי-אנוש, ואת מלוא השגתו לא יכול היה כלל ...ד' למטה, הרי מראש לא ניתן לו כח-דיבור מקביל לרום-עמק ...בו, ולכן היה משה רבינו ע"ה „כבד-פה וכבד-לשון".

...ת מעלתה המיוחדת של את משה רבינו ע"ה

„זכור את אשר עשה ד' א' למרים" (דברים כ"ד, ט) — ...ה (שזכירה זו אינה מכוונת רק לאסור לשון-הרע, אלא) שבכלל ...כן לזכור תמיד, שאין כל הנביאים דומים למעלת משה-רבינו ...שהרי מרים שדמתה במעלתה למעלת כל הנביאים, נענשה ...דיבור של השוואות למעלת משה-רבינו.

ודבר זה צריך זכירה, מפני שהוא חומה בצורה לתורת ד' ...יותה. כיון שהשם-יתברך הוא שקבע, שאין שום נביא דומה ...רבינו במעלתו, מעתה אי-אפשר שיהיה נביא שיבטל חס-ושלום ...בר אחד מדבריה, ואף על פי שנאמר שלא קם עוד נביא וגו' ...כאן חיוב זכירה תמידית של יסוד מוסר זה — מעלת נבואת ...רבינו ע"ה" (עולת ראיה, ח"א, עמ' שליד).

...את משה רבינו ע"ה — אור בלתי-פוסק

„כשם שאי-אפשר להכיר את העולם הגשמי, לנוגה הברק ...יק ומתעלם, ואפילו יהיו הברקים רבים, כי הסירוגין שלהם ...ת את הארתם לבלתי-מספיקה, — — — כן הוא גם בהארה ...נית: אין להכיר את העולם העליון, את אור הקדושה — — — ...ם על ידי הופעה מתמדת. הנבואה — אור של סירוגין היא [עי' הקדמת הרמב"ם ז"ל ...ה נבכים], ורק נבואתו של משה-רבינו, זו היא אור חולף, ...פוסק, ולאורו נסע הכל" (אורות הקודש ח"א, עמ' רע"ז).

...א ומלך

„כשם שהאנשים המעשיים — — — אינם מוכשרים להסתכלות ...ת בעניינים הרוחניים — — — כך אין האנשים הרוחניים ...ים ברום-עולם, מוכשרים להתנהלות מעשית שלמה. ...אמנם בתכונה הרוחנית העליונה, ישנו כשרון עצום לכלול ...הכל, וזו היתה מדת התגלות הנבואה של אספקלריא המאירה — ...ת משה-רבינו (עי' יבמות מ"ט, ב).

...על כן נאמר במשה-רבינו „ויהי בישורון מלך" (דברים ל"ג, ה), ...ת גם נביא וגם מלך, ואילו במהלך הדורות הבאים, היו שני ...ת נפרדים — הנביא לחוד והמלך לחוד. ורק שמואל הנביא, ...ו במדה ידועה שקול כנגד משה ואהרן — „משה ואהרן בכהניו ...אל בקוראי שמו" (תהלים צ"ט, ו) — היתה לו בהדירות כזאת, ...ל היה גם להיות נביא, וגם למלא את מקומו של המלך בישראל" ...ות הקודש ח"א, עמ' ר"ה).

הכללים ותיקונות הפרטים

הנבואה של משה רבינו, הנבואה של פה-אל-פה, של אספקלריא ...רה, רק היא יכולה לראות את עומק של הכללים ותיקונתם של ...ים כאחד, אבל „ולא קם עוד נביא בישראל כמשה". והוצרכה ...ה הכללים להמסר לנביאים, ועבודת הפרטים לחכמים. ...„חכם עדיף מנביא" (בבא-בתרא י"ב, א) — מה שלא עשתה ...„בכלי מלחמה התוצבים להבות-אש" — — — עשו חכמים ...במת התורה, בהעמדת תלמידים הרבה, ובשינון החוקים הפרטים ...לחותיהם — „הליכות עולם לו — אל תקרי הליכות אלא הלכות" ...תות — ירושלים, תש"י — עמ' קכ"א).

...שה רבינו כהן-גדול היה ...בל בקודשי-שמים

שנינו בזבחים, ק"א, ב: „משה רבינו כהן-גדול היה ואוכל ...בקדשי-שמים היה", וביאר מרן הרב זצ"ל: קדושת הכהונה היתה ...ה לתנאים מסויימים, ובגדי-כהונה היו מעכבים בקדושה עבודתם ...אין בגדיהם עליהם — אין כהונתם עליהם (זבחים י"ז, ב).

...לא כן, משה-רבינו ע"ה, הוא לא היה זקוק לבגדי-כהונה ...מיד היה מוכן להשראת השכינה. ולכן אמרו שהוא היה ...„בחלוק לבן שאין בו אימרא" (עבודה זרה ל"ד, א) — ...שהוא משום וגונו פשוט.

וכיוצא בזה למדנו „כהנים משולחן-גבוה קא זכו" (חולין ...א), ומלשון קא-זכו משתמע, שהדבר בעיקרו שייך לגבוה, ...הן של-מעלה, אלא שהועבקה לכהנים זכות-אכילה, ומתנה היא ...נה להם — „מתנות כהונה".

...„לא כן עבדי משה", עליו לא נאמר שגם הוא זכה משולחן-... אלא הוא היה „אוכל בקדשי-שמים", הוא לא היה זקוק ...נת זכות, לקבלת מתנה. כי הוא, איש-האלקים, היה שייך בעצמו ...רכת השמימית, וסעד ישירות על שולחן-גבוה.

...ום האחד אליעזר"

...אמר מורי הגרי"מ חרל"פ זצ"ל: שמעתי מפי מרן הרב זצ"ל, ...ור מאמר חכמינו במדרש-תנחומא „ושם האחד אליעזר — כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה עוסק בפרשת-פרה, ואומר אליעזר בני אומר פרה בת שתים וכו' אמר לפניו [משרע"ה] יהי רצון שיצא מחלצי, אמר לו [הקב"ה] חייך שהוא מחלציך, הוא הוא דכתיב ושם האחד אליעזר".

התנא רבי אליעזר הגדול מיוחד היה, נשאר עומד ביחודו — „ושם האחד אליעזר" ודוקא משום כך, התאוה משה-רבינו, שהאחד-המיוחד הזה יצא מחלציו, כי זה עצמו, שמוכרח היה רבי אליעזר להשאר אחד, בא מתוך גדלותו הגדולה, שבגלל גדלו הרומו לא יכלו חבריו להגיע אליו ולהתאחד אתו. ואי-התאחדותו של רבי אליעזר האחד עם הרבים, באה מתוך שהכל התעלה בו, התאחד למעלה בגובה נשמתו.

ורבי עקיבא תלמידו המובהק, הוא שעמד על סוף-דעתו, וידע להעריך את מהותו היחודית, ולכן בשעה שנסתלק רבי אליעזר, היה זה רבי עקיבא שספד לו, ואמר במר-רוחו: „הרבה מעות יש לי, ואין לי שולחני להרציפן" (סנהדרין ס"ח, א), כי הוא שהתרומם להבנה העמוקה, שלמרות יחודו ובדילתו של רבי אליעזר, הוא הוא „השולחני" שהכל מתרכז אצלו, ואשר כל „המעות" ניתנות להרצות דרכו.

מעין געגועים לארץ-ישראל

מדות גדולות שהיו צריכות להיקבע כאבני-פינה במסד האומה, נפתחו בגדולי-גדולים, והם שהעמיקו בהם עד השיתין של הנפש, והעלו אותם למרומים שברוח.

מידות החסד והאהבה נפתחו על-ידי אברהם-אבינו, מידות הגבורה והיראה נפתחו על-ידי יצחק-אבינו, וכיוצא בזה.

והנה רצה הקב"ה לפתוח שערי מדה חדשה, להעמיק בלב האומה הישראלית, מידת געגועים לארץ-ישראל, שגם בהיותם על אדמת נכר, תהיינה עיניהם נשואות לציון, ולבם יהיה מלא המיה לארץ-אבותיהם, ועמד ופתח מידה זו על ידי רעיא-מהימנא, השליח הראשון אשר נשתלה לגאול את ישראל.

„ואתחנן אל ד' — — — אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו'" (דברים ג', כ"ג) — שיטת משה-רבינו תעונים ותפילות כמנין ואתחנן, והרחיב-והעמיק רבות לבות בהפצרותיו, ככל המבואר בספרי הקדמונים, ובמיוחד ב„מגלה עמוקות", ובהתנתיר-תפלותיו המרובות של משה-רבינו, נפתח מעין עמוק ביותר של געגועים לארץ-ישראל שכחו הפרוה יפה לכל הדורות, ומאז כל השואב ממעינו של משה-רבינו, גם אם הוא נמצא במרחקים, מתגעגע הוא לארץ-ישראל, ואין סוף לצמאון, ואין גבול לכמיהה, כי גדול המעין ועמוק הוא.

„אורייתא — סתים וגליא"

„אורייתא — סתים וגליא" — הנגלה והנסתר שבתורה אינם דברים נפרדים, אלא באותו מקום ובאותו זמן, פועל ומשפיע גם הצד הגלוי וגם הצד הסתום. כשהיו ישראל במדבר נתגלה הצד הפנימי, הנסתר שבתורה, על ידי משה-רבינו, וזכו להגיע לדרגת דרדע — „דור דעה". וכשעמדו להכנס לארץ ישראל הגיע תור גילוי של הצד הנגלה שבתורה על ידי יהושע בן-נון.

ובסיומה של התורה בא פסוק קצר, הכולל בתוכו את רעיון האיחוד המלא של הסתום והגלוי: „ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם, הוא והושע בן נון" (דברים ל"ב, מ"ד) — משה-רבינו, רעיא מהימנא, ויהושע בן נון העומד לכבוש את ארץ-ישראל, שניהם קראו את התורה, את שירת-התורה, יחד באזני העם.

אומות-העולם רואים רק את הצד החיצוני, הגלוי, של עם-ישראל אולם את הצד הפנימי, את הצד הסתום והנסתר שבהם — דבר זה אין העין רואה. כי צד זה קשור בסתים שבאורייתא, בחלק הנסתר שבתורה — „תורה צוה לנו משה, מורשה קהלת יעקב".

שאלות ותשובות

בין מורה לתלמידו

מאת הרב חיים דוד הלוי
הרב הראשי לתל-אביב-יפו

שאלה: הנני לאשר קבלת מכתבי-שאלתו. הנני מתכבד להשיבו: במכתבו ציין דעת אחד המשתתפים ביום עיון למנהלי פנימיות, לפיו „יש לאפשר לתלמידים לקיים דיון במסגרת הפנימית, כשם שדנים על פעולה אחרת או על ספר. הרי גם במשפחה קורה שילד מתלונן על מורה או על מישהו אחר בבית-הספר ואז מתנהלת שיחה על המורה ועל הרב. מדוע אם כן לא יתאפשר הדבר גם בפנימיה? הוסיף: „מן הראוי להדגיש, שבפנימית מצויים נערים ונערות מעל לגיל המצוות ודינם כמבוגר לכל דבר". ולסיכום: „בתוך הצד ההלכתי של הבעיה זו, ואם יש הבחנה בין דיון לבין מורה אחר, לבין מדריך, לבין מטפלת, לבין אחות בית"ס וכדומה".

תשובה: בראשונה אציין בצער כי עצם העובדה שהעלה מישהו הצעה מעין זו, דיה להוכיח עד כמה לוקה דורנו בחוסר תודעה של איסור לשון-הרע החמור עד מאד.

ברור ביותר, כאשר יתקיים דיון על מורה, מן הסתם כל מי שיש לו דברי בקורת, יאמרם באותו דיון. ויתקיים ויכוח באיזו מידה צודק הוא או לאו תמצא אלה מגנים, ואלה מגינים ומליצי יושר. כך מצטייר לעיני דיון על מורה.

אלה כן אלה עושים איסור חמור. אלה המדברים בגנותו ודאי שעוברים על איסור לשון הרע ממש. ו אלה המגינים עליו, נכשלים באבק לשון-הרע, כדברי רבותינו בערכין (ט"ז.) לעולם אל יספר אדם בטובתו של חבירו שמתוך טובתו בא לידי רעתו. ופירש"י כשהוא מספר בטובתו יותר מדי הוא עצמו אומר חוץ ממדה רעה זו שבו, או אחרים שומעים שזה משבחו ואומרים הלא מדה כך וכך בידו. וכל-שכן כאשר יתקיים „דיון", כדרכם של בני אדם להחזיק בעקשנות בדעותיהם עלולים לבוא להפרזה באיזור מידה רעה שיש באותו מורה, במקביל לדברי ההגנה שאלה שכנגדם ישמיעו. האם יש איסור גדול מזה.

גם הרמב"ם פסק מימרא הנ"ל להלכה (בה' דעות פרק ז' הלכה ד') וכתב שיש בכך משום אבק לשון הרע (ואף שמשפט הסוגיה נראה שהוא לשון הרע ממש, ולא ראיתי למפרשי דבריו שעמדו על כך, עתה הנני ממהר להשיבו. ועוד חזון למועד). אלא שהוסיף „בפני שונאיו" וכוונתו ברורה שאין כל הבין לאסור עקרונית לדבר בטובתו של חבירו. וכבר מצאנו שרבן יוחנן בן זכאי היה מונה שבחים של תלמידיו (מסכת אבות פרק ב'), ובודאי שלא היה עובר על איסור אבק לשון-הרע, וגם הרמב"ם עצמו כתב לעיל (פרק ה' הי"ז) שדרך ת"ח „לספר בשבח חבירו", ולכן הוסיף כמפרש „בפני שונאיו".

מדברי רש"י שהזכרנו נראה שזהו רק שאלה זאת בתוספת המלים „יתר מדאי", וכך היתה כנראה גירסת הרי"ף בגוף המימרא, כשהעתיקה בפרק שני של מסכת שבת.

בין כך ובין כך, בשעת „דיוני" יכשלו המדברים בטובתו „יותר מדאי". ובלהט הויכוח יהיה זה בסופו של דבר „בפני מבקריו" אם גם לא „שונאיו". זאת ועוד. כל זה נאמר ביחידות, אבל בפני רבים אסור על-כל-פנים, וזו סיבת ההקפדה שהקפיד רבי על ר' שמעון בנו כשדיבר בשבחו של ר' יהודה חייא השתיקו, מפני שדיבר בשבחו בפני רבים (הסיפור מובא במסכת בבא בתרא קס"ד). הרמב"ם בפרק ראשון של מסכת אבות משנה ט"ז ביאר הטעם ששבחו „בתוך ההמון".

רבינו יונה בשערי-תשובה, התיר לספר בשבח אדם שכבר הוחזק לרבים כבשר וצדיק ולא נמצא בו שום אשמה מעולם, שאם גם ירצה מישהו מההמון לדבר בו סרה ידעו הכל ששקר דבר פיו.

אם כה חששו רבותינו כאשר מספרים בשבחו וטובתו של אדם, שמא יבואו לדבר בגנותו, כל שכן לשבת ולקבוע „דיון" על אדם מסוים, שהוא דבר האסור מעיקר הדין.

כל זה מדובר ב„חבירו" סתם, ואם במורה עסקינן הרי שהאיסור יוצא בדול חומר שבעתיים, וכדברי רבותינו (בסנהדרין ק"ט). ונפסקו להלכה ברמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ה' הלכה א' ובשו"ע יו"ד סי' רמ"ב ה"א), כל המתרעם על רבו כמתרעם על השכינה, וכל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר שכינה, שנאמר וידבר העם באלקים ובמשה.

ואין זה דומה לדיון הנערך על „ספר", ששם מרכז הויכוח הוא מסביב לרעיונות המובעים בספר, ואין שום עניין לדון במחבר, ודברי בקורת על דעות ומחשבות לא נאסרו מעולם, ואפילו לחלוק על רבו ממש בפסק הלכה או בהוראה מותר במידה ויש לו הוכחות וראיות שהדין עמו (כמבואר בדברי הרמ"א שם בסעיף ג').

לכן, אם יש לתלמידים בקורת על שיטת ההוראה של המורה, או על דרך הכנת החומר והגשתו בשעת השיעור וכדומה, וכן על התנהגותו כלפיהם, הוא הדין כלפי מדריך, מטפלת, אחות וכדומה יש להזמין אותם לאותו דיון ולומר הכל בפניהם בדברי נמוס ודרך-ארץ, כיון שכל כוונתם לטובה. אבל כלפי אישיותם, אסור כל דיון (על שום אדם מישראל), בפניהם, וכל שכן שלא בפניהם.

אדרבא, מתוך זה ש„גם במשפחה קורה שילד מתלונן על מורה... ו מתנהלת שיחה על המורה ועל הרב", וכל זה משום שהילד מבקש את הגנת הוריו כלפי המורה שעליו הוא „מתלונן", וזה ודאי שמותר, והוא הדין במסגרת פנימית, ודאי שמותר לתלמיד להתלונן על מורה או אחות וכדומה, אם הוא חושב שהתנהגותם כלפיו אינה הוגנת, בפני הנהלת המוסד, כשכל כוונתו ל- הסדיר היחסים בינו לבין המורה, אבל מכאן ועד ל„דיון" רחוקה הדרך, ואין זה אלא לשון-הרע ממש האסור מן הדין.

איסור זה חל כמובן על כל אדם מישראל, וגם על קטנים שחובה לחנכם בדרך ה' ומצוות תורתו.

זאת ועוד, אין לי ספק שכאשר ידונו תלמידים בפומבי על אישיות מוריהם, והדברים עלולים גם להגיע לאוזניהם, יוצרו יחסים מתוחים בין מורים לתלמידים, ובעקבות זה גם זלזול בכבוד מורים, ונזק רב ייגרם לרמת החינוך.

ברור איפוא, שצדקו המתוכחים שהתנגדו להצעה הבאה להתיר הבעת דעה של תלמידים על מוריהם, וכבר אמרו רבותינו, יהי מורא רבך כמורא שמים, וטוב שיקיימו בעצמם. נצור לשונך מרע. ויזכו להאריך ימים ולראות טוב.

חוקר וביבליוגראף

(לדמותו של פרופ' משה לוצקי ז"ל)

מאת: ישראל דינסטאג (ניו-יורק)

בליל-שבת פרשת כי תשא, כ' אדר א', נפטר בבית הבראה בברוקלין החוקר והביבליוגראף פרופ' משה (ב"ר פנחס) לוצקי, לשעבר ראש המחלקה לכתבי-יד בישיבה-אוניברסיטה.

בצניעות ובשקט חי את ימיו והלך לעולמו בודד וגלמוד. הוא היה מטבעו אדם סגור בתוך עצמו כספר חתום, נחבא אל הכלים, וביכר את הבדידות, אם כי לבו פתוח היה תמיד לכל איש שנזקק אליו.

פרופ' לוצקי נולד בכפר וואולקה, מחוז פינסק, רוסיה הלבנה, בחודש אלול, תרנ"ה, ונתחנך בישיבת ה„חפץ חיים" בראדין. את לימודיו הכלליים רכש בברלין ובאוקספורד. הוא שימש ספרן במחלקת היהדות בספריית בודליאנא באוקספורד (בשנות השלושים) ובאותה עת היה מזכירו הפרטי של נחום סוקולוב. לפני פרוץ מלחמת העולם השניה הגיע לארצות-הברית ונתמנה כספרן כתבי-היד בסמינר התיאולוגי על שם שכטר. כעבור כמה שנים הוזמן לשמש ראש המחלקה לכתבי-יד בישיבה-אוניברסיטה.

לבקיאותו בכתבי-יד עבריים יצאו מוניטין בין חכמי ישראל שהתייעצו עמו בעבודותיהם הספרותיות. הוא עבד במחיצתם של החכמים והסופרים ר' זאב יעבץ, ר' משה גסטר, המשורר חיים-נחמן ביאליק, ר' חיים הלר ויבדל לחיים ארוכים ר' שאול ליברמן. מתוך עיסוקו בקיטלוג כתבי-יד עבריים התמחה בכתב ידו של הרמב"ם. לפני כמה שבועות, כאשר הוצע במכירה פומבית אוסף כתבי-יד של ששון ובתוכו פירוש המשנה להרמב"ם, נזכרה בעתונות הישראלית דעתו של לוצקי בדבר האוטנטיות של כתב-היד. תרומתו למדעי היהדות שקועה לרוב בספריהם של חכמים וחוקרים אחרים שפנו אליו לזהות ולתאר כתבי-יד של ראשונים שהם הוציאו לאור. הוא לא הירבה לכתוב מחקרים עצמאים בשמו. אולם הדברים המעטים שכתב ופירסם, הם כולם סולת נקייה. חבל שלא הספיק לאסוף דברים אלה בספר. את סיפוק נפשו מצא, כנראה, בשרותו האדיב לחכמי ישראל. על חכם-חוקר כמותו יש להמליץ מאמר חז"ל: „מי הם הללו שמימיהם אנו שותים ושמותם אין אנו מזכירים" (הוריות, דף יד, ע"א).

הוא התמחה, כאמור, בביבליוגראפיה של הרמב"ם וכתב ידו. לכן נציין כאן בעיקר את פעולתו זו. אלה הם פירסומיו בנושא זה:

א) „וכתב משה" (העולם, כרך כג, גליון 15–17, י"ד ניסן תרצ"ה עמ' 242, 271). על כתב-היד של משנה תורה שנכתב בעצם ידו של המחבר — בנוסח הראשון, שנתגלה בין קטעי ה„גניזה" הנמצאים בספריית בודליאנא שבאוכספורד. הוא כותב בין היתר: „...התיקונים, ההגהות והמחיקות הנמצאים בכל דף ודף בקונטרס זה נותנים לנו את היכולת לחדור לבית-היוצר של הרמב"ם ולהסתכל בדרכי עבודתו הספרותית, להתבונן במהלך רעיונותיו בשעת סידורו הראשון של ספרו המרכזי שלפנינו". לאחר מכן נספחו קטעים אלה לסוף משנה תורה, הוצאת האחים שולזינגר ו„פרדס" (עיין להלן).

ב) „פרקים מספר משנה תורה" (נלוה ל„משנה תורה", הוצאת שולזינגר, ניו-יורק, תש"ז, כרך ה' ובהוצאת „פרדס" בירושלים, כרך ו', תשי"ז). „נכתבו בעצם יד-קדשו של רבינו המחבר ז"ל. הדפים האלה, המה שנשארו לפליטה מספר משנה תורה, מן הטופס של המהדורה הראשונה ביותר, כפי שיצאה מתחת ידי הרמב"ם... השרידים היקרים האלה, יחד עם קטעים אחרים מספרי הרמב"ם שנכתבו בידו ממש, היו גנוזים וטמונים זה למעלה משבע מאות שנה בעלית הגניזה שבבית הכנסת על שם עזרא הסופר שבקירא של מצרים, עיר מושבו של המחבר... ונתגלגלה הזכות על ידי שלרגל עבודתי בסדור גנזי הגניזה שבאוספים שונים, מצאתי קטעים בודדים מרוב ספרי הרמב"ם הכתובים בעצם כתב ידו, וביניהם עשרים וארבעה עמודים מספר משנה תורה, המתפרסמים בזה בצירוף העתקת הכ"י לכתב הרגיל, שנויי נוסחאות מכתבי-יד ומספרי דפוס עתיקים, הערות ואחרית דבר...".

ג) „אחרית דבר" (נלוה למשנה תורה, הוצאת שולזינגר, כרך ה' הנ"ל). כולל: 1) הנוסח של המשנה תורה; 2) כתב יד הרמב"ם המתפרסם בזה; 3) רשימה של ההוצאות השלמות של ספר משנה תורה להרמב"ם שנדפסו בארצות שונות מראשית ימי מלאכת הדפוס בישראל (בערך שנת רל"ה) עד ימינו אלה; 4) השלמה לסדר התפלות שבמשנה תורה; 5) לשנויי הנוסחאות שבמשנה תורה; 6) פכסימילות שונות.

ד) „וכתב משה" (התקופה, כרך ל-לא, תש"ו, עמ' 675–704): חמש תשובות אבטוגרפיות מאת הרמב"ם (מתוך אוסף הגניזה הקהירית שבספרית הסמינר התיאולוגי בניו-יורק).

ה) „לכתב ידו של הרמב"ם" (בהלכות ירושלמי לרמב"ם הוצ' ר' שאול ליברמן, ניו-יורק, תש"ח עמ' סט-ע"ה). ר' שאול ליברמן סמך על עדותו של לוצקי, שספר זה שנשרידים ממנו נתגלו על-ידי ר' לוי גינצבורג (ב„שרידי הירושלמי מן הגניזה אשר במצרים", ניו-יורק, תרס"ט, עמ' 29–36), הוא אמנם מכתב ידו של הרמב"ם.

יהיו נא מלים אלה ציון על קברו של תלמיד-חכם מובהק ומגדולי המומחים לכתבי-יד עבריים.

האנצקלופדיה התלמודית

אחרי המתנה ממושכת הופיעה הדפסה חדשה של

כרך ב'

ובתוכו ערך „ארץ-ישראל" בהלכה

(מכיל כ-80 עמודות עם מפה)

וכן: אל-תקרי, אלמנה, אנוסים, אסופי, אפוטרופוס אסמכתא, אפותיקי, אש, אשה, בדיקת-חמץ, בהמה בוגרת ועוד.

הערה: אלה ששילמו עבור כרך ב' מראש, מתבקשים להודיע למשרד האנצקלופדיה התלמודית בירושלים את כתובתם המדויקת, בכדי למנוע טעויות במסירה.

✶

14 הכרכים

שהופיעו עד כה מקיפים למעלה מ-1000 ערכים בכל שטחי התורה וההלכה: זרעים, מועד נשים, נזיקין, קדשים וטהרות.

✶

כרך ט"ו (מכיל ערכי „חוישינן" — „חליצה") עומד להופיע בקרוב

מחיר כל כרך — 50.- ל"י

הכתובת: אנציקלופדיה תלמודית, בית-וגן, ירושלים

הפצה ראשית לארץ: בית ספרים גישלה, רחוב ביל"ו 4, תל-אביב

אורחי השבת של ר' יוסל'ה

יעקב הורגין — **פרק מסיפור**

„...שבכי, ר' יוסל'ה, הזמינני לסעוד על שולחנו בשבת ולטעום את טעם ההמין והכרכשת של פייגה אשתו. הוא לא הסתפק בהזמנה אחת, אלא חזר בערב שבת ותקעה באוזני שנית ושלישית, לבל אשכח, חלילה. אגב כך הציע לי להתפלל אתו ב„שטיבל" שלו, ומשם יקחני לביתו. נעניתי לו. כיון שהיה נוהג כל ימיו להתפלל „ותיקין" בשבתות ובימות החול — השכים ר' יוסל'ה לחדרי והעירני בדפיקות על התריס המוגף של החלון. עוד מעט ואני יוצא לאוויר הצח והצונן של בוקר קיץ טיפוסי לצפת. בסימטות העזובות משוטטת לה עדיין רוח הלילה ההררית. שעתה נשאה אתה את המולת ההשכמה הרגילה — קריאות תרנגולים עם צריחות עורבים ועם קישקוש רעשני של מקהלות דרורים. הציר הגגות השטוחים, שכבר הספיק להשתזף ולהצהיב, מעלה לכבוד חמה מתקרבת קטורת ריחנית כבידה. האור של טרם-שמש כבר היה די בו להכיר בין תכלת לכרתי. גבנוני ההרים מסביב עטופים „קוטלים" לבנים, ודמיונם לעדת מקובלים שקועים בתפילה בלחש. מעליהם העצמון, ראשו וכתפיו נתונים בטלית, והוא כמשמש להם שליח ציבור.

היתה זאת חוויה לחזות בר' יוסל'ה של שבת. אם קרה אי פעם הפלא, שמלכת השבת התגלמה בכל הדרה בלכותה ביהודי, הרי היה זה ר' יוסל'ה, שכולו אמר זהב — „שטריימל" מצבע הזהב, „קפוטה" ממשי סיני זהוב, וברק של זהב עולה מהצבע הבלונדי הבהיר של זקנו הרחב ופיאותיו המקורזלות, שגלשו כשרשרות זהב על צדעיו. הוא צעד לפני התיבה בתפילת שחרית, ומחמת קוצר קומתו היה מתרומם לרגעים על רגליו, שה„עמוד" גבוה היה מכפי מידותיו. קולו, זה הכבוש במגעיו עם הבריות, עד ללחישה כמעט, אולי מחשש שמא יפגע באיש שיחו בדיבור מורם, נתגלה לי עתה בבאריטון חזני חזק ונעים, שצילצל זך, כמעט בלתי טבעי, בצאתו מגוף הילד שלו. מבית הכנסת הפסענו שנינו, עקב בצד אגודל, בדרכנו לביתו, עולים ויורדים במדרגות האבן השחוקות של הסימטות. בעוד ר' יוסל'ה, ידיו תלויות לו בהתונותיהן באבנטו, אות להרחבת הדעת שבהרגשת אדנות, מפזר על ימין ושמאל „שבת טובה", בלוויית חיוכים של חסד ונדיבות.

בפתח הבית קידמה את פני הבאים ב„שבת טובה" אשה מארחת, היא המכונה בעיר פייגה של ר' יוסל'ה. היתה פייגה חומה של אשה לגובה ולרוחב, שר' יוסל'ה בצלה נראה כילד לעומתה. ליצני העיר התלוצצו, שאפשר ללוש ממנה ארבעה ר' יוסל'ה, ועדיין לא יודע כי נגרע ממנה. היא מילאה בגדולה את כל חלל הפתח, כולה שבתית: שמלת קטיפה כחולה, רביד של פנינים מלאכותיות על צווארה הדשן, ו„אמהי" שחורה, מעשה חורי, לראשה, בעוד שכיסוי של ענווה אמהית צנועה חופפה על הבעת התקיפות השתלטנית התמידית שבעיניה. על שמאלה היה רכוב שלמה'לה, תינוק כבן שנתיים, שהיה מהדורה-של-כיס משעשעת של אביו: אותן העינים הכחולות, אותן שרשרות הזהב של פיאות מקורזלות, מתחת לכיפת משי לבנה, עם רקמות של חוטי זהב, וכל גופיפו נתון ב„קפוטה" קטנה ממין המשי הסיני של אביו. טבליה של נחושת, ועליה חרוזות מלים בתשלובת משונה, היתה תלויה בשרשרת של כסף לצוארו וירדה על חזהו. היה זה קמיע, שקנתה אמו מבעל מופת זקן בעיר. קניה זאת היתה למורת רוחו של ר' יוסל'ה, שדש בעקביו אמונות בסגולות כמין זה, אבל לבו לא נתנו לאסור את ה[illegible] בקמיע על-אשתו. הוא ידע, כי כהודהה על יחידה היא דורשת לבעלי מופת, שהבן ניתן לה לאחר עשר שנים של יסורי עקרות ושפך תפילות ודמעות על כל קברי הקדושים.

ר' יוסל'ה בהיכנסו הביתה נשתהה תחילה באמצע החדר ושלח בקריאה חגיגית „שבת טובה" לכל אחד בפינותיו. אחר הסיר את ה„שטריימל" ותניהו בזהירות על הספה, כשראשו נשאר בחסותה של כיפה, גם היא ממשי זהוב ומרוקם לנוי בידי עקרת ביתו. ניגש אל הכוננית, העשויה בסלילים טהורים של חוטים, משך מבין ספרים גדולי מידה אחד מהם, פנה ואמר בנעימה של הכרזה חגיגית:

— א"ע, אשתי! נתחיל כמו בכל שבת בהגדה!

הסב בראש השולחן, שמפה לבנה כיסתה אותו, ולפניו צמד החלות תחת כיסוי של משי מרוקם. בקצה השולחן מנגד עמדו שני פמוטים של כסף, ובגביעיהם למעלה נהכים של החלב וקצות פתילות מפוחמות, שרידים מנרות השבת של אתמול. פייגה התיישבה על כיסא לימין בעלה, ועדיין שלמה'לה רכוב על שמאלה, רציני ושתקן, שלא לפי גילו. נראה, שמה שנתכנה בפי ר' יוסל'ה הגדה, כפי שגיליתי מיד, לא היתה אלא מנת תורה מיוחדת לאשה, שהיתה נוהגה כאן דבר שבת בשבתו. אני נתבקשתי להסב לשמאלו של בעל הבית. — מבין, כר? — הסביר לי מארחי בנעימה מבודחת — עקרת הבית היא שנושאת בטרחות העיקריות של ערב שבת, על כן כן הדין הוא שתבוא על שכרה בצורת מנה צנועה של דברי תורה. בהזדמנות זאת יזכה גם מר „בחתיכה" תורה. אני רק מבטיח למר, שלאחר ההגדה יבואו הכופתות!

הספר היה מדרש רבה. ר' יוסל'ה פתח מעניין פרשת השבוע — אחד מיקרא ושנים גם שלושה תרגום והסבר בשפה המדוברת. לשבר אוזנה של אשה, והכל באורך רוח, מתוך התלהבות ועליצות פנימית. פייגה בולעת את הדברים בחרדת קודש, אף כי לא הייתי מוכן להישבע, כי אמנם הבינה אותם, לאחר כל ההסברים של בעלה. שלמה'לה ספירי עיניו משתפכים בתכיפה לתוך הכחול של עיני אביו, בעוד ארבע אצבעות ימינו תקועות בפיו עד שורשיהן.

בעיצומה של הקריאה ביצבצה בפתח הפתוח של הכניסה דמותו של האורח השני. היתה זאת דמות משונה למראה, בין „היפי" של ימינו: פראק גושן ומרופט, חצי צילינדר מדושן ופחוס. רכוב על פרעות שיער אדום, פנים מנומשות בצוהב חולני בתוך סוכך דוגלי של פיאות עם זקן ושפם מובלעים זה בזה, שדוק של אפרורית שיבה משווה לאדמותם את עין החלודה.

אף שמקרוב באתי לקייט בעיר זו, כבר הספקתי להכיר את בעל הדמות, הידוע כאן בשם חיימ'ל משומד. סיפור עברו היה כמעט תוכן השיחה הראשונה, שקשרו אתי שכני ל[illegible] היה זה סיפור מוזר וטרגי של אברך צפתי. עילוי בישיבה שבה למד, שמוריו ראו בו את גאון הדור לעתיד. חיימ'ל, בצורת הקטנה, מתוך חיבה, היה בן שבע עשרה כאשר נמצא ראוי לסמיכות ולהוראה, אלא שראשי הישיבה דחו את הסמכתו בגלל גילו הצעיר מדי. בינתיים השיאוהו אשה, בת להורים עשירים. כך ניתנה לו האפשרות להמשיך בתלמודו בלי דאגת פרנסה. שיתום היה מאב. ואמו פרנסה בדוחק רב את ששת ילדיה בבכירות פחמי עץ.

לא יצאו שנתיים מיום חתונתו נעלם חיימ'ל מן העיר. ימים ארוכים נמשכו החיפושים אחריו, עד שנואשו ממנו בעיר והחליטו, כי נפל ברשתו של הסבר-הם, שזה דרכו להתנכל לבני עליה דוקא. רק לאחר עשרים וחמש שנה הופיע לילה אחד אדם אלמוני לפני רב העיר. למרות השינויים הגדולים שחלו בו, הכיר הרב-הנדהם בבא את חיימ'ל העילוי לפנים, שהיה תלמידו וגאוותו בישיבה. הוידוי של חיימ'ל הדהים את הרב לא פחות מהופעתו הבלתי צפויה. הוא סיפר, שתוך כדי לימודיו בישיבה נעורו בו לפתע ספקות לגבי כל מה שלמד. בסתר התלבט בספקותיו. שהביאוהו בסתר במגע עם אנשי המיסיון הסקוטי שבעיר, שצהלו על העילוי שעלה בחכתם. לאחר שורה של מגעים, שנפגשו בגניבה, בלא שיוודע דבר מזה. הבריחוהו אנשי המיסיון לסקוטלנד. שם למד שנתיים בבית-אולפנא של מיסיונרים, עד שנמצא ראוי למלא תפקיד של שליח דת. מהיותו בקי בכל מקורות היהדות נשלח לפעול בגולת אירופה, בתוך יישוב יהודי צפוף, שכאן ניטל על השליח להתמודד לא רק עם גוש יהודי גדול, איתן באמונתו, אלא גם עם ריכוזים מפורסמים של גדולי תורה.

השנים עברו עליו בפעילות מיסיונרית, בלא שיזכור את עברו היהודי. אולם לילה אחד, באותה פתאומיות, שהופיעו אצלו הספיקות בעודנו בישיבה, נעצרו בו געגועים על עירו ועל דתו שנטש. ושוב אוחזים אותו לבטי ספיקות כלפי דתו החדשה, כשהם מלוים הפעם יסורי נוחם קשים. הוא בורח מן העיר, שבה פעל, ולאחר נדודים ארוכים בהוסר כל הוא חוזר לצפת. מסתתר מחוץ לעיר עד חשכה, שחשש מפגישה עם בני עירו. ובסתר הלילה הוא עושה את דרכו לבית הרב. השעה היתה מאוחרת, ועל דפיקותיו הוא נענה מתוך הבית, כי הרב ישן. הוא אינו מוותר ומידיע, כי הוא מוכרח לראות את הרב בדחיפות בעניין של פיקוח נפש, וכך הוא זוכה להתייצב לפני הרב. כתום סיפורו הוא מביע בקול בוכים את חרטתו הגדולה על כל מה שעולל ומבקש להטיל עליו כל תשובה שהיא, ובלבד שיחזור לחיק היהדות.

הרב מלינו אותו לילה בביתו, ולמחרתו הוא מכנס את בית הדין בעניינו של חיים — ובית-הדין גוזר עליו תשובת הכיסקל-של ארבעים יום, כשהוא שרוי בבדידות אי-שם על קברו של ישבייב בבירזן ומאכלו לחם ומים. לאחר מועד התשובה היתר לו לשוב אל אשתו וביתו, אלא שהאשה ממאנת לקבלו. הגירושה גט, והגט ניתן לה. חיים היכר אמנם על ידי הבד"צ כיהודי כשר לכל, א"א שאנשי העיר דחו אותו מתוכם: הצביחו לשמו את התואר משומד, סרבו לתת לו עבודה כלשהי, סרבו לתת לו קורת גג, ובהדי עברו ברחוב היו מלווים אותו בקריאות: חיימ'ל משומד! בלווי רקיקות וקללות, וגם אבנים. בהתגלגלות של כמה אנשי לב בעיר, ובתוכם ר' יוסל'ה, ניתנה לו פינה באיזה הקדש עזוב והעסיקוהו בחפירת קברים, מטעם החברה קדישא. אך פירסם צו מטעם הבד"צ להפסיק את הרדיפות על ההתר בתשובה. וכל מי שיפגע בו יוחרם ויונדה. הרדיפות הגלויות פסקו, אבל היחס אל חיים לא נשתנה. במבטו זה נמצא לו מיפלט בטיפה המרה, אך זו השלימה את הידרדרותו. הוא הפך להיות השיכור של העיר, ולא פעם מצאוהו מתגולל בקיאו בפינות הרחובות.

בפתח הרכין הבא את ראשו בקידה כנועה, עם שלה פנימה קריאה מהוססה:

— שבת טובה לכם!

— הביטו, הביטו, איזה אורח נכבד! — קידמתהו פייגה בלגלוג עוקצני — מי הזמין אותך הנה, משומד?!

— לא משומד, אשתי — היקן לה בעלה בניחותא — כי יהודי כשר, ששמו בישראל ר' חיים, ואני הוא שהזמנתי אותו גם על דעתך! ייכנס, ר' חיים! — נפנה אל הבא בידידות — ואל נא יעמוד כעני בפתח! — והיה בו, שקבלת הפנים העויינת של פייגה לצרותה מפיקד בפתח — ברוכים הבאים!

אותה שעה עמדתי על שינוי בפתיע ומלבב שחל ביחסים שבין ר' יוסל'ה לאשתו. בימות החול פייגה היא השוררת בבית, ובעלה מפליג אינו מכהה בה — הרבה משום זהירות קפדנית שלא להפר את שלום הבית, אך גם לא מעט מכוח גידולה של פייגה, שהאפיל לא רק על קוטן גופו כי גם, שלא במודע, על רצונו. ואילו בשבת כאילו מצטמצמות מידותיה של פייגה ואתן נחלפת שתלטנותה. ובאותה מידה כאילו נוסף גידול לא נראה לר' יוסל'ה לא רק בגופו כי גם לרצונו.

חיים גרר את רגליו ההפוחות, המתוכות במינעלים ללא שרוכים, תוך שמפיל אל פייגה במבט של כלב מוכה. פייגה לא דיברה עוד, רק עיניה הלכו אתו בחשדנות, כעוקבות אחרי תנועותיו של גנב. הוא התיישב את עצמו על קצה הכיסא הראשון, שנתקל בו. ר' יוסל'ה הבחין בישיבת-אורח-לא-קרוא זאת של אורחו.

— לא כך יושבים בביתי, ר' חיים! על כל הכיסא, עוד כעט, הנה כך... ועד שתבוא שעת הכופתות, אם ירצה השם, יקבל גם ר' חיים מנה צנועה של הגדה. האם זכור לו עוד מידרש רבה?

— זכור גם זכור, ר' יוסף! — התאושש חיים מיחסו המקרב של מארחו, ומיניה-וביה הרצה בעל-פה עמודים שלמים מהספר.

— אוזן לא שמעה! — התפעל ר' יוסל'ה — בקריאות כזאת! אני, אני אומר לכם... ר' חיים — הוסיף פתאום קולו לגובה, כמקיצו משינה — חילך לאורייתא! לך היין, ר' חיים, כבר אמר החכם באדם, ורק תורת השם תמימה משיבת נפש!

— כבר נגזר עלי למעלה, ר' יוסף! — גנח חיים בניד ראש של יאוש — מהשם מיצעדי גבר!

עוד הדברים בפיו ובפתח צץ האורח השלישי, שגם אליו כבר הספקתי להתוודע, שהרי הוא ששידך לי את החדר כאן: הלא הוא שלום-שכנא הנודע בעיר. ליצן, בדחן, שהכל מתייראים מעקיצת לשונו, ועם זה קבצן מקובצן, שעשר מלאכות בידו ואף לא ברכה אחת. קיפח, עיניו הגדולות נראות תמיד כקורצות לך בשובבות, חיוך של ביטול ניגר בלי הפסק, כסילון של ריר, מבין שפתיו אל תוך זקנו הארוך. בשחור הפחם, העשוי שלושה שבסים חדים. בצד אחד ברגליו הארוכות הביא אותו עד לפני השולחן, מול מושבו של ר' יוסל'ה, ומיד פתח בחיוון קולני, בניגון של הימים הנוראים, עם שהוא בתנועת פייסה ואחורה, כמו בשעת תפילה:

שבת טובה לר' יוסף ולאשה,
אתיתי להנגב בנפש נואשה:
הבו לי המין וגם כרכשה —
שלך אביון...

— עוד אורח נכבד, שנורר! — ריקנה פייגה לתוך חיוננו, עם שילחה את פני הבא במבט כל כך חד, שאילו היה עשוי מתכת לא היה שובק לו חיים.

— לשונו, ר' שלום שכנא, כחץ מקשה! — השלים ר' יוסל'ה את ידידת של האורח בחרוז משלו. הריכון של אשתו, אף שלא נאמר בזהירות יתירה, לא הגיע לאוזניו, מרוב עליצות, שדומה תגבלת עם כל אורח חדש — יתכבד. ר' שלום שכנא, רישב!

אבל שלום שכנא אינו ממהר לשבת. הרי לא בא להסב אל שולחן, שלבד מן החלות החבויות אין עליו סימן לסעודה, שאליה הוזמן. והריהו משרבב את שתי זרועותיו הארוכות כנגד בעל הבית וממשיך בחיוונו. הפעם בטעמי הקינות שלתשעה באב:

שולחן בלי נחת,
לא מזלג ולא צלחת,
ותוח נמין קדחת —
אוי לנו כי נגועו...

— נו, נו. שבת היא מלזעוק! — ניסה ר' יוסל'ה לכהות בבדחן על בצית הקינות שנקש בלב השבת, אך נכתרף בהויק הנאה סודר, ורק בקושי הוסיף — נו, יישב כבר... מיד נאכל מלוא הצלחת.

— נופת תיטופנה שפתי שלום שכנא, אדון, אמת? — הסב אלי את עיניו הקורצות ואת חיוך הביטול התמידי שלו, כאילו מדבר מגבהה אל איזה יושב קרנות. ובכל זאת מצפה לאישור שלי למחאתו העצמית.

— שב כבר ונחום את פיך! — הקדימתו פייגה בנזיפה, שלא כר' יוסל'ה בעלה לא הודיעה התפעלות יתרה בהבזגתו המחוררת של שלום שכנא. (סוף יבוא)

صكناه من الاصل

هكذا من الأصل

* רפואה ובריאות *

בית חולים יום ב„בית רבקה"

מאת בתיה כרמי

מחלקה ראשונה בסוגה בקופת־חולים בארץ, אשר תוכננה מלכתחילה למטרת „מעון־יום" על ידי אדריכל ותכנית מיוחדת, היא המחלקה החדשה, שנפתחה לפני שלושה שבועות בבית־החולים „בית רבקה" בפתח־תקוה.

„בחו"ל קוראים לזה „בית־חולים יום" אומר ד"ר אברהם מוסק המנהל הרפואי של בית־החולים. „כאן החלטנו לקרוא לזה מחלקת־יום. זו שיטה חדשה יחסית אם ניקח בחשבון ש„בית חולים יום" ראשון נפתח לפני כ־20 שנה מה עוד שלא בכל מקום קיים בי"ח־יום".

בי"ח־יום שמבנהו החדיש הוקם בחצר בית החולים למחלות ממושכות הוקנה „בית רבקה" מאורגן כמו מחלקה רפואית רגילה: הצוות שלו כולל רופאים, אחות, פיזיותרפיסטים, מרפאים בעיסוק, עובדת סוציאלית ועובדי משק ומינהל. במחלקה היום מטפלים בחולים הסובלים משיתוקים מכל סיבה שהיא: שברים, קטיעות ולימוד שימוש בפרוטזה — מחלות המערכת הלוקומוטורית, מחלות פרקים הגורמות לנכות קשה, מחלות דגנרטיביות של מערכת העצבים פרקינסון, טיפול בפצעי לחץ, לימוד סיפול בקולוסטומיה ועוד. וכן פעולות אשר אינן דורשות אישפוז אולם קשה לבצע אותם אצל קשישים באמבולטורי. „העקרון של המחלקה שהיא מאורגנת כמו כל מחלקה אחרת בבית החולים הן מבחינת העבודה הן כבחינת הצוות".

— במה שונה אם כן המחלקה הזו מיתר המחלקות בביה"ח? מסביר ד"ר אברהם מוסק: למחלקת היום מגיע החולה בשעה שמונה בבקר ושב בשעה 3.30 אחה"צ, כלומר הטיפול הוא אמבולטורי. החולה אינו לן בבית החולים בלילה אלא חוזר לביתו.

— אם כן מה ההבדל בין מחלקה זו למרפאה, מדוע לא הלך החולה למרפאה לקבל טיפול?

— החולה בא למחלקת־היום ב„בית רבקה" כדי לקבל אותו טיפול שהוא יכול לקבל באופן אמבולטורי אך צריך לקבלו במסגרת בית חולים מאחר שהוא זקוק לטיפול מסובך יותר קשה. לדוגמא, חולה אשר שבר רגל וחייב לקבל טיפול פיזיותרפי. יהיה מי שיאמר — שלח אותו למרפאה פעמיים בשבוע לקבלת טיפול. אך מה אם אותו חולה הוא בן 80 והנסיעה למרפאה גורמת לו לתשישות? במקרה זה המקום הנכון הוא מחלקת היום בה הוא מקבל את הטיפול, נח, וכשהוא חוזר הביתה אין הוא עייף ויכול להמשיך ולהשתלב במהלך חייו הרגיל. למחלקת־היום מתקבלים חולים אשר יכלו לקבל טיפול אמבולטורי במסגרת בית חולים, אך בהתחשב בגילם הגבוה של החולים ניתן במסגרת מחלקת־היום לבצע את הטיפול מבלי שהחולה יתעייף. החולים מגיעים למחלקת־היום באמבולנס, מונית או ברכב המשפחה במחזורים של חודש או יותר יתכן 3 פעמים בשבוע, ואולי אף יום יום או פעמיים בשבוע — הכל בהתאם למקרה הענין.

במחלקה 20 מקומות לאישפוז יום ומתקבלים חולים אשר נבדקו במרפאות הקריאטריות ונקבעות בתאומים לטיפול במחלקה וגם חולים במוסד בית־רבקה הזקוקים להמשך הטיפול המושגחה הרפואית. החולים מקבלים אותו טיפול רפואי־שיקומי כמו חולי־פנים אך ההבדל הוא שאלה יחזרו למשפחותם־ביתם בתום היום.

עכשיו נמצאים במחלקת היום 13 חולים והכוונה להגיע ל־20 חולים אשר יגיעו מספר פעמים בהתאם לצורך ולהחלטה הרפואית הם מקבלים במחלקת היום ארוחת־בוקר, ארוחת בשר, ארוחת צהרים וארוחת מנחה. אך אם בכל מחלקה של בית החולים מקבלים החולים את האוכל על מגש הרי שבמחלקת היום מקבלים החולים את האוכל בצלחות כשהם יושבים יחדיו מסביב לשולחנות. כך שאין אווירה של בית חולים. מלבד הטיפול הרפואי יש תשומת לב רבה גם להרגשה הנפשית של החולים. ד"ר מוסק מאחל לחולים הסועדים „בתיאבון" בלבביות. אין נוקשות. הכל בסבר פנים יפות בתיבות ובחברתיות. במחלקת היום תוכנן גם חדר מנוחה שאינו דומה למחלקה בבית חולים.

בחדר המנוחה שלטה צבעוניות, כורסות עור ירוקות ותמונות על הקירות. „העבודה במחלקת היום מושתתת על העבודה שהחולה בשאר בקהילה וחוזר הביתה למשפחה" — מסביר ד"ר מוסק סיבת הצבעוניות והאווירה המזכירה יותר בית הבראה. אין מועדון חברתי „לכן אין רוצים לתת להם הרגשה של בית חולים ממש על ידי כך שהאווירה שונה הם חוזרים הביתה בהשפעה הפסיכולוגית נעימה".

כמו בכל מוסד של קופת״ח תנאי הכשרות אופטימליים. גם אחוז גבוה של החולים הם משום מה דתיים.

הבנין החדש כולל גם חדר עבודה להתעמלות, חדר עבודה נוסף לריפוי בעיסוק לחולים משותקים או הסובלים מהפרעות בפעולת הידיים, זהו ריפוי בעיסוק טיפולי לא על מנת ללמדם אריגה. מלבד זה הם מקבלים את כל הטיפול התרופתי.

חדרי הבנין החדש נראים כחדרי תרבות, נקיים, מטופחים, מקושטים בתמונות: מחלקת היום נולדה לעזור במצוקת האישפוז. הם יכולים לקבל את הטיפול מבלי לתפוש מיטה בבית החולים. אפשר לשחרר חולה מוקדם יותר ולהמשיך את הטיפול במסגרת בית החולים. כך מקצרים את האישפוז בבית החולים ובמקום לדחות אישפוז החולה חוזר למחלקת היום.

בבנין החדש — 20 מקומות אך הוא מוכן לתת 50 פתרונות. אם יש 50 חולים בשבוע ניתן לתמרן עם ימי הקבלה שלהם — מסביר יצחק שורץ, המנהל האדמיניסטרטיבי של „בית־רבקה". ומוסיף „אחד הדברים שהביאו אותנו לחשוב בכיוון זה היה ההוצאות ליום טיפול. אם בבי"ח רגיל עולה הטיפול 180 ל"י הרי שבמחלקת היום המחיר הוא 100 ל"י בלבד כלומר שני שליש מהמחיר הרגיל. הטיפול במחלקת היום אינו מנתק את החולה ממשפחתו. הבעיה המטרידה אותנו היא בעית התחבורה, אבל גם על זה אנחנו עושים נסיונות ומקווים שנתגבר, מה עוד שהיתרונות רבים.

התחלנו להביא חולים מפתח־תקוה והסביבה ובכוונתנו להגיע במשך הזמן עד תל־אביב, רמת־גן, גבעתיים והסביבה. כלומר בשני רדיוסים — צפונה ודרומה, כשכיום מגיעים עד מגדיאל.

בעוד במקומות אחרים הפכו מחלקות למחלקות יום תוך אימפרוביזציה הרי שבבית־רבקה תוכננה המחלקה מראש והנסיון ילמד אותנו אם זה טוב. בשלב זה ההדים חיוביים. מה עוד שהשילוב חברתי כעין מועדון חברתי במסגרת בי"ח עם טיפול רפואי באווירה נעימה, כך שהחולה מקבל אישפוז במסגרת הקלה הנבוחה והמהנית ביותר. בחצר מתוכנן גן תיפקודי שם יתרגלו החולים תרגילי הליכה. יוקמו בגן מתקנים כמו: מכשולים, מדרגות, קים שיתנו לחולים יציבות ובמשך במיוחד ללוקים בחוסר שיווי משקל. הכוונה לשקם ולתרגל כל מצב ומכשול בו הם עשויים להתקל בחיי יום יום כמו: שפועים ומדרכות. בגן יוטעו גם עצי נוי כך שיהיה זה גם גן נוי עם עצים ופרחים, וגם גן תיפקודי שבתכניתנו הושקעה מחשבה רבה. שכן החולים מתקבלים לטיפול אקטיבי שיקומי.

יהודה סאובר הוא מרפא בעיסוק מוסמך העובד ב„בית רבקה" כמעט 5 שנים. מלבד הטיפול הרפואי הכללי יש מחלקה יפה וגדולה לריפוי בעיסוק ופיזיותרפיה. המטרה שלנו — מסביר יהודה סאובר — להביא כל חולה למקסימום פעילות שהוא מסוגל. לפעמים שומרים על המצב הקיים שלו. ישנם מקרים שמנסים לשפר את התיפקוד של המתמיד בבוקר בירידה מהמיטה, העברה לכיסא, רחצה עצמאית ואחר כך פעולות של היום. באמצעים שלנו אנחנו משתמשים במכשירים לשיפור התיפקוד. אם ניקח לדוגמא חולה משותק — מצילים יד אחת בעזרת השניה על מנת לגרות את החלק הפגוע שיתפקד אף הוא. בחולים כאין מצליחים לעורר אצלם את החלק הפגוע משתדלים לעשות עם החלקים הלא פגועים את מקסימום הפעולות בעזרת מכשירי־עזר או טכניקה. החולה מעריכים את יכולתו הפיזית והנפשית של החולה המגיע למעון־היום ויכולתו לעסוק בעבודה שיש בה משום מילוי תוכן של היום. זה המיוחד את מעון היום — הכוונה היא לעבודה חרושתית תעשייתית או חצי חרושתית. מנסים למצוא לחולה עבודה תעשייתית שהוא יוכל לעשותה בביתו תמורת תשלום. כך מביאים את החולה למקסימום ולמילוי שעות היום שלו בתוכן שיש בו פרנסה והנאה.

אנשים בודדים הנאלצים לנהל בעצמם משק בית לומדים במעון היום במטבח הנסיוני של בית החולים לנהל מטבח עם המגבלה שלהם בצורה הטובה ביותר. המכשירים ניתנים לקניה בחנויות והחולה יכול לעשות פעולות יום יום במטבח בעזרת אותם המכשירים. אנחנו מקיימים חוגים על מנת להפוך את ביה"ח החולים בנוסף לעבודה טיפולית הבדלת חוק השרירים היקף התגובה והצמצאות בחיי יום־יום, להפוך את המעון אחה"צ למעון חברתי שיש מעין מועדון למשחקי חברה, שולחן, חוגים למוסיקה, לפרשת השבוע, משניות, בנוסף לכך — קריאת עתון העלאת בחוה, סרט יכול פעולה רוחנית שתהפוך את המקום למועדון.

יהודה סאובר שהוא במקרה גם דתי ואפילו אוהד חב"ד הפך במקום להיותו מרפא בעיסוק גם „קצין תרבות ודת" ב„בית רבקה". הוא עוזר לחולים להניח תפילין, קורא בפניהם את פרשת השבוע מדי יום שישי, דואג שיבוא רב. המדובר ברב שרעבי הרב של מחנה יהודה שהוא הרב של בית החולים. הוא בא, משוחח עם החולים על בעיותיהם — כעין פסיכולוג דתי. יהודה סאובר הוא איש הקשר של הרב והפנה אליו את החולים המבקשים שיחה עם הרב לצעוד אותם.

כל יום ראשון יש חוג לפרשת שבוע ועניני דיומא. יהודה מדבר בצורה קלה יותר הרב בצמיק ידוע. „זקנים קרובים יותר לעניני דת" מעיד יהודה סאובר המעודד נשים שלא הדליקו נרות להדליק נרות שבת. יש בבית החולים חולים המתפללים כל בוקר ומניחים תפילין. יש מקום לתפילה, ארון קודש עם שני ספרי תורה. בשבת מתקיים מנין. ביסודו אין זה מוסד חברתי זהו מוסד טיפולי. אין באים אלינו לבלות אבל שמים את הדגש גם להרגשה הנפשית של החולים, כשכוונה כל אנשי הצוות הרפואי — לעזור ולשקם.

בית חולים יום ליד „בית רבקה" בפעולתו

סמים בישראל כיום

מאת מגר' אברהם טורנאו

באיתנים חוברת 16, משנת 1971, מובא מאמרו של מגר' אברהם טורנאו, הרוקח הממונה מטעם משרד הבריאות במחוזות ת"א והמרכז, על „סכנת התלות בסמים". עתה שבנו והלכנו אצל מגר' טורנאו, כדי לדעת מה נשתנה, ובעיקר אם חל שיפור במצב.

מבט על המצב בתחום התלות בסמים בישראל כיום — פסימיות ואופטימיות משמשות בו בערבוביה, והמכנה המשותף להן הוא, ששתיהן ביד אדם. פסימיות על שום מה? על שום שהתמכרות לסמים מייפרים בני אדם את עצמם יותר מכפי שעלול לעשות זאת להם כל גורם מן החוץ. בתלות זו הם כולאים עצמם מאחורי סורגים אבזריים כאלה של בית־סוהר אמיתי. ולאופטימיות מה זו עושה? הריקות הפוקדות את האדם ניתנות לחלוקה לשני סוגים: אלו שאין בידו למנען ואלו שמניעתן בידו. השימוש הבלתי־חוקי — ושלא בידי רופאים — בסמים הוא מן הסוג השני. מבחינת היכולת למנעה אחת היא אם מקורו באופנה, כמו עד 1972, או שהוא נובע מבעיות נפשיות אישיות, או מרקע חברתי, כמו בשנת 1975 — זה וזה ביד אדם למנוע.

העובדה, שבעיות נפשיות אישיות ורקע חברתי דחקו במידה רבה את מקומה של הסיבה האופנתית — אף־שר שהיא המונחת ביסודה של העלייה, שחלה בשיעור המתמכרים לסמים. כמה מספרים עשויים להמחיש זאת: בשנת 1973 הגיע מספר האנשים, שהובאו לדין כנאשמים בהחזקת סמים, ל־1380 (לעומת 1860 ב־1971 — ירידה, שהולידה אופטימיות לשעה). שנה לאחר מכן, ב־1974, כבר הגיע מספר הנאשמים ל־1928, ואילו בשנת 1975, לכשתסתכם צפויה עלייה בשליש. מדאיגה במיוחד הירידה בגיל הנתפסים לשימוש בסמים בשנת 1968 היה שיעור הנאשמים עד גיל 20 12.9%, ב־1974 עלה השיעור ל־28.8% וב־1975 הוא יעבור כנראה את „מחסום" 30 האחוזים. הגיל הרגיש ביותר העלול להיתפס לשימוש לרעה בסמים הוא 14—16, ויש גם צעירים מהם הנתפסים לכך.

הסמים המקובלים בעיקר בשימוש בארץ הם: חשיש, אופיום, וכתחליף לזה האחרון — או כתוספת לו — כדורי־שינה. משתמשים גם בלס"ד ובכדורי־רזיה, אך ממדי השימוש בהם בארץ אינם בגדר בעייה.

„הוקיסי" שבנרקומנים בולעים את האופיום — שהוא מיץ הפופק מראשיג הפרג — ואילו הצעירים מורידים אותו, אף־על־פי שאינו מיועד להזרקה. זו נעשית להזרק הוורידים וכתוצאה מכך תיתכן סתימת ורידים על־ידי גופים זרים. כך „התייבשים" הורידים „מרוב שימוש" מגיע תור האצבעות, במקום להזרקה, ואחר אף חותכים את העור — כל אלה שלבים בדרך לשעבוד; וזהו סירוף דעת מלא. נוסף להשפעה זו נשקפת סכנת צהבת זיהומית מחמת השימוש במחט מזוהמות שבאבן, וכבר אירעו מקרי מוות.

נזקם של כדורי־השינה — שהמהגר מכרים משתמשים בהם בכמויות החורגות מהוראות רופא — רב, לטווח ארוך, מנזקו של האופיום. יש כדורי־שינה המחוללים שינויים במוח, ובאין סם למשתמשים בהם — התכווצויות בדומה להתקפי אפילפסיה.

מלבד ההשפעה ההרסנית על הבריאות — שהיא, כמובן, עיקר — כרוך השימוש בסמים למיניהם גם בהשפעה שלילית על כיסו של המתמכר. מחיר „אצבעי" אחת של חשיש הוא 70—80 ל"י. גרם אופיום עולה 125 ל"י וצריכת שני גרמים - „המנה היומית" — כרוכה איפוא בהוצאה של 250 ל"י מדי יום ביומו. מחירו של כדור־שינה ורוד אחד בשוק השחור הוא עד 23 ל"י וההוצאה יומית לרכישת כדורים — מסתכמת ב־460 ל"י אצל המתמכר הממוצע הצורך עשרים כדורים ביום (אם נזכור, שיש הצורכים מספר רב יותר של כדורים ביום, אפילו עד שלושים — לא נתקשה לדעת כמה מוציאים הנרקומנים והם עושים בהם אחר־כך כבתוך שלהם, דהיינו: צורכים אותם או מוכרים אותם במחירים מפולפלים, ואילו במוקדי השיקום שותים המכורים את הסמים במקום. יש הבדל נוסף, עקרוני: במירפאות מחלקים לכל אדם את הסם, שהוא מכור לו, ואילו במוקדים ניתנים תחליפים — בתוך גמלות. במקום האופיום ניתן דון בתוך מיץ תפוזים, המגיף השינה — לומיטל, שני סמכי ליפים ולשים יותר מן ה„מק" משמשים כאמור רק כטמפ...

„העקרון העיקרי של שיקום הוא בעל מגמה חיובית מתוך חוט שידרה לגמל על החיוב שבחיים, טיפוח עצמית. במקום התיסכול תקופת ההתמכרות „ריפוי" על־ידי לימוד מלאכה או כל אלה תוך שמירת המוקד.

כאמור ששיעור ה... דיבים) של התמכרות — היגמלות — מגיע ל־98% בד, לכל היותר, נרפאים כל שכבבכל תחומי החיים, והא רפואה, הדרך הטובה ביותר מודדות עם הסמים היא השמטת הקרקע תחת כל ... כא ומתסכל, העלול להוליד אל הסמים. לגבי „נוער" שהוא אולי המרכיב העיקרי אוכלוסיית הסמים, צריכה המניעה לבוא לידי ביטוי ובראשונה במגירת ה„מפגש" סם, ולפתות צמצום בכל בקרב „נוער הזהב", או „ביס" — שגם חלקם בתחום נו מבוסל — הסיבות העיקריות בריחה אל הסמים הן אווירה במשפחה הזמר אידיאלים. כים. כאן דרושה איפוא ב... ראשונה פעולה מצד העורכים רת האווירה, לטיפוח ערכים אתגרים.

*

השעה ב„שעון הסמים" קרובה מאוד ל־12. התפשטות השימוש בסמים היא המתאג המסר כלים מתאימים לגמילה באותם להסברה מובנת — תוג הקטן. אל נפתח עד שני המוזוגים בשעה השני...

מנקודת־המוצא של פיקוח קרי: לטווח קצר — עיקר פעולת הגמילה ולבד... מור, המוסדות המתאימים. טווח ארוך אין ערוך לחינוך המניעה, קודם כל על־ידי על הפער — וזה תפקידה — ובאמצעות הסברה בכל גוונית, מקצועית ומבוססת בבתנועות הנוער והמועדונים בבתי־הספר צריך להיות בצייונים ובידע כי אם ב... אישיות.

התעלמות מסבך הבעיה זה הוא מעשה בהתייצבות.

מתוך „איתנים" — בריאות של ק...

כיצד נקלטים סמים נרקוטיים בעצבים שבמוח

קבוצת מדענים מקליפורניה הודיעה על הצלחתה בבידוד תרכובות חלבון־ליפידים מן המוח המגיבים עם סמים נרקוטיים. הישג זה עשוי להיות בעל השפעה מכרעת על מחקר הסמים הנרקוטיים, שבהם גדל במיוחד העניין בשנים האחרונות, בעיקר בשל הבעיות החמורות שהתעוררו עם השימוש בסמי הנפש וריבוי המתמכרים להם.

משפחת הסמים הידועים כנרקוטיים דומים כולם באופן כימי למורפין. הם גורמים השפעות פסיולוגיות, שהידועות ביותר בהן הן שכוך כאבים ויצירת הרגשת־שלווה. המשתמשים בסמים אלה מגיעים לא אחת להתמכרות ושוב אינם יכולים בלעדיהם. שתיים מהמטרות העיקריות העומדות לפני החוקרים בתחום זה הן פיתוח סם נרקוטי אשר תהיה לו פעילות מרדימה טובה אבל לא יביא להתמכרות: ופיתוח סם נרקוטי נגדי, אשר יעצור בעד ההשפעה המרגעת והמשלוות של ההרואין (שהוא נגזרת כימית של המורפין) ושבעזרתו ניתן יהיה לטפל ביעילות במכורים להרואין. מאחורי שתי המטרות האלה עומדת השאלה הבסיסית: כיצד פועל מורפין?

במשך השנה האחרונה דיווחה קבוצת־חוקרים מאוניברסיטת ג'ון הופקינס בראשותו של סלומון סינדר, כי איתרה עצבים קולטי סמים נרקוטיים באזורים מסויימים במוחם של עכברים ואנשים. קישור הסמים לעצבים אלה גורם הרגעה נפשית הרדמה.

עתה באו פרופ' אברהם גולדשטיין וחבריו מאוניברסיטת סטנפורד והראו, כי מן הקרומים המקיפים אותם עצבים אפשר להפיק חלבון המכיל שומן, אשר קושר אליו באופן סגולי כמה סמי הרגעה. בעבודתם נעזרו החוקרים במומסים כימיים שונים ובשיטות אלקטרופורזה לבדיקת קישור סמי־הרגעה לקרומים ולחלבונים. באופן זה בודדו גולדשטיין וחבריו, ממוח של עכבר, חומר (או תערובת חומרים) שהוא בעל כל המאפיינים של העצב הקולט סמים נרקוטיים.

פרופ' גולדשטיין אומר, כי קיימים כמה אתרים של עצבים קולטי סמים נרקוטיים, חלקם קשור חומרי הרדמה והרגעה חזק יותר מאשר חומרים המבטלים את פעולתם של חומרים אלה ואחרים הפועלים בצורה ההפוכה. משום כך נראה, כי קבוצות שונות של עצבים קולטי סמים נרקוטיים גורמות השפעות פרמקולוגיות שונות. לחוקרים מקליפורניה ראיות לכך, שכאשר סם הרדמה נקשר לעצב קולט — חל שינוי מסוים במיבנהו הגרתבי של הקומפלכס החלבוני־ליפידי, ושנוי זה במיבנה הוא האחראי לפעולה המרגיעה של הסמים הנרקוטיים.

(לפי „מדע")

סחרחורת

גיל והולך מספר הפציינטים המגיעים אצל רופא א.א.ג. המתלוננים על סחרחורת. לפעמים מופיעים סימפטומים נוספים. אבחנה בסוגיית שתנות של המחלה האיצה את תהליך הציצוב של ענף חדש ברפואה והיא האוטולוגיה — מחלות האוזן, ואף נברואוטולוגיה, מחלות עצבי האוזן.

הסחרחורות נגרמות לרוב בשל פגיעות, או חולי של מבוך האוזן או עצב הפרוזדור vestibulum זה האחרון קשור עם מערכת העצבים וגם עם עצבי העיניים, מחוט השדרה.

במלאכת האבחנה כורח הוא לשתף רופא עיניים ואף רנטגן. כשמופיעה סחרחורת המלווה בהפרעות בשיווי משקל יש מקום לחשש שהן תוצאה של שינויים אורגניים במערכת הפרוזדור. על שינויים באוזן הפנימית מעידה סחרחורת המלווה בקשיי שמיעה. לשמע זאת הרגשה צילצול מעוררת החשש של הפרעות בכלי הדם שבחוט השידרה. הפרעה פתאומית מסוג זה עלולה לגרום ריפיון השרירים, מעידה ונפילת החולה תוך כדי הליכה. עילפון ואיבוד ההכרה מצביעים על העובדה שמקורה של הסחרחורת אינה אוטולוגית.

סחרחורת כרונית מעוררת החשד שמדובר במחלה שמקורה בהפרעות פונקציונאליות ופסיכוגניות. ישנה אפשרות שההפרעות נגרמו ע"י שאת העצב.

בין מקורות המחלה בשם סחרחורת מונים מחלת מנייר — פגיעה בלימפה פנימית במבוך האוזן, הידבקות במחלה נגיפית, פגיעה בגולגולת, הרעלה כימית, עישון מופרז, נטילת תרופות מסויימות.

באיבחון מקור הסחרחורת תופסת מקום נכבד בדיקה יסודית של נידת העיניים nystagmus אם זו מופיעה. זהו גם מעין מדד לשינויים פתולוגיים במערכת פרוזדור האוזן, תופעת־עזר למיקום מקור המחלה ודרגת הפוגעת במערכת.

לשם בדיקת נידת העיניים מודדים את התופעה במכשיר בשם אלקטרוניסטאגמוגרף.

כמה מילים על מחלות מסויימות הכרוכות בהופעת הסחרחורת. מחלת מנייר נגרמת ע"י הפרעות בספיגה בלימפה הפנימית במבוך האוזן. ההפרעות הן תקופתיות וחוזרות המחלות בבחילות, הקאות, ברעש באוזן, ובהחלשת השמיעה. אלה הם סימנים הדומים מאוד להפרעות הנגרמות ע"י עגבת תורשתית באוזן הפנימית. לרוב, אם המחלה אינה ניתנת לריפוי בטיפול שמרני בצורים בניתוח — הורסים את מבוך האוזן, אי חותכים את עצב הפרוזדור. מובן שניתוח מסוג זה אפשרי במחלקות למיקרוכירורגיה בדרגה גבוהה של שיכלול.

סחרחורת עם נידת עיניים שפירה מוגדרת ע"י הרופאים כ„מקרה מעניין" הדורש חיפוש מקור המחלה ושיטת טיפול. לפעמים מופיעה הסחרחורת עם נידת העיניים בפניית הראש לכיוון מסוים, בזוית מסוימת בעת ההליכה, בישיבה, בשכיבה, היתוך העצב הפרוזדורי מושב כיעיל. שיכלול בשטח הנוירולוגיה מאפשר לאתר שאתי העצב בגודל של סנטימטר ואף פחות, לנתחם בלי לפגוע בעצם הפנים ובכושר השמיעה.

סחרחורת כמחלה מופיעה במקרים לא מעטים כתוצאה מפגיעה בחוט השידרה של הצוואר, או השריון. פגיעה כזו אפשרית בתאונות דרכים. גם חוסר סוכר (גלוקוזה) בדם ושימושים בפעילות בלוטת התריס עלולים לגרום לסחרחורת. המתמידים בשתייה כוהל, בצורה כרונית במנות גדולות השותים גם הם לסחרחורת. כמקור למחלה אפשר להוסיף הרעלה ותרופות כגון תרכיבים שונים נגד כאבים, מחלת נפילה, פרקינסון, וגלולות נגד הריון, התמדה בנטילה בסטרפטומיצין עלולה לגרום סחרחורת. הוא הדין לגבי סטרפטומיציין המשפיע לרעה של אבר השמיעה. מסוכן הדבר במיוחד אצל קשישים שאצלם מופיעות תוצאות מצטברות הגורמות אף לשיתוק פרוזדור האוזן vestibulum מום שקשה לתקנו. מובן ששימוש בסטרפטומיצין בגיל נמוך יותר אינו גורר אחריו תוצאות חמורות מעין אלה, אך־בגיל מתקדם מוטב להיזהר באנטיביוטיקה מסוג אחר ולאו־דווקא בסטרפטומיצין.

(עיבד י. ש. על סמך מאמרים ב„כתב־עת").

החוסן שבמיץ הדר

באירופה ואף בארה"ב ממליצים הרופאים על שתיית מיץ הדר בעונת הקור, הגשמים והשלגים כאמצעי מגע נגד שפעת והצטננות. ואכן בפרי הדר טמונה כמויות גדולות של ויטאמין „סי", סוכרים הנספגים במהירות ובקלות, תוספות לימון וכו'. תבולת פרי ההדר משפיעה בצורה חיובית על מערכת העיכול ומונעת עצירות.

למיצי פרי ההדר מיחסים תכונות נוספות והן מניעת ריבוי חיידקים הן בחלל הפה והן בגרון. יש סברה שהדבר מונע התפשטות מחלות. מיצי הדרים תורמים גם לריפוי צלקות ועניבים.

זאת ועוד. תפוז או אשכוליות לקינוח סעודה, מייד אחרי המנה העיקרית מונעים „אכילת יתר" השמנה.

מיצי פירות מומלצים לתינוקות החל מהחודש השמיני לחייהם. הקומחים משוכנעים שהתינוק בקבל תוספת ויטמינים החסרים בחלב שמקורו אינו חלב האם.

הוא הדין לגבי גיל התבגרות כשיש צורך בהבטחת אבות המזון העיקריים, ואמנם כבר יש „סלי" של ויטמינים ומינרלים. הכל נמצא בשפע בפרי הדר.

בגיל הזיקנה הצרכים בוויטמינים ובמינרלים אף עולים יחסית בשל שכיחות הזיהומים והפרעות בדרכי העיכול. מה גם שניצול החומרים הינו פחות יעיל. בספרות הרפואית נמסר שהויטמין „סי" הוא גורם חיובי במחלות כגון דיספפסיה התקררות, דלקת ריאות, דלקת פרקים וכו'.

יש סברה, הנתמכת ע"י נתונים סטאטיסטיים שפרי ההדר ופירות אחרים כ"כ ירקות מכילים שיעור גבוה, של צלולוז העובר דרך מערכת העיכול אך אינו נספג. הדבר הוא גורם במניעת מחלות ממאירות במעי הגס. חוקרים אמריקניים בדקו ומצאו שדווקא בישראל יש פחות מקרי סרטן מסוג זה וזאת בשל חלקים של הירק והפרי בדייסה המתעצפת.

בכי תינוק

מאת ד"ר עוזי ברוק

תגובת האם הנוצבת אובדת עצות מול בכי תינוק היא מן התופעות השכיחות ביותר בחביה האנושית. לא ייפלא, שמרובות האמהות הפונות אל רופא הילדים בשאלה כיצד ניתן להביא להפסקת הבכי (בשחק ששאלות כאלה ניכרים אותות עייפה בפניהן ובפעי תינוקותיהן כאחד). הדבר הראשון, שמחובת האם הנבוכה לזכור, הוא, שהבכי הוא אחד הרפלקסים הראשוניים של התינוק והוא מקדים את רפלקס היניקה; הוא נשמע מפי התינוק ברגע צאתו מאוויר העולם. הוא בבחינת שדר, או מסר, של התינוק אליה. עליה איפוא לנסות לאתר, בסבלנות ובקור־רוח, את הגורם המציק על התינוק או המפריע לו. אין ספק, שבמשך הזמן תלמד להבדיל בין צורות הבכי השונות.

בראש ובראשונה יש לשלול סיבות ספציפיות בגיל הינקות העלולות להסביר את הבכי. כך, למשל, עלולה רטיבות החיתולים, אם אינם מוחלפים תכופות, לגרור עד מהרה גירוי בעור הכיפסטה והעכוז וזה עלול להודדם בזיהום זיהוי או פטרייתי מישני. באיזור זה עלולים להתהוות פצעים המכאיבים לתינוק. סיבה שנייה עלולה להיות קשורה בהזנה. אם החוששת להשמנת־יתר של תינוקה עלולה לדלל את ארוחותיו ולהגדיל את רווחי־הזמן ביניהן, על־ידי כך תימנע מן התינוק מנת־הקלוריות היומית הדרושה לפעילותו ולעצם קיומו, והוא יתוש רעב ויגיב בבכי. כאן המקום להדגיש, שבשלושת החודשים הראשונים לחיי התינוק הוא צורך 120 קלוריות ליממה לכל ק"ג ממשקל גופו, ולאחר מכן — ועד תום שנתו הראשונה — 90—100 קלוריות. המבוגר צורך 40—50 קלוריות ליממה לכל ק"ג ממשקל גופו.

מרבית האמהות נוטות לפרש כל צירוף ובכי ראשוני של התינוק כסימן לרעבונו, ומהן המזדרזות להגיש את בקבוק החלב ולהגישו מיד אל פיו של התינוק. מאחר שהמצ־צה היא רפלקס, שאינו תלוי בתחושת הקיבה) — מצטבר חלב בכמויות יתירה, גורם אי־נוחות ואף פורץ החוצה בצורת פליטות או הקאות. אצל תינוק במצב זה גוברים מיתושי הבטן והוא מכווץ את ידיו ורגליו ובוכה. הוא חש הקלה עם שחרור הגזים, או לחילופין: כשהוא נישא ומיטלטל בזרועות אמו. בהקשר זה סמון אחד היתרונות הרבים של ההנקה על חלב הפרה או המזון המלאכותי — קצב היווצרות חלב בשדי האם מתאם המקרים לצריכת התינוק. קרוב לוודאי, שבכי הממושכות כשעתיים לאחר הארוחה של יותר מ־15 דקות מצביע על כך, שהתינוק?

עיסוקו של התינוק אף להביא לבוא לידי ביטוי בבכי הדין לכיסוי או ללבוש ב... מים מדי בקיץ, או קלים מותממים בחורף. בקיצה גורמת גם כן התפרצויות מוה גם כאב מכל מקור כגון דלקת אוזניים.

אמרנו בראשית דברינו, לנסות לאתר את הגורם המציק התינוק, או המפריע לו. הסיבות לבכי שתוארו לעיל האם עצמה לגלות, ואילו את האורגניות יגלה הרופא. כל הסיבות הנזכרות מכלל ניתן להסיק, שהבכי נובע או מרצונו של התינוק להיות בזרועות אמו לידה. זהו רצונו בתשומת־לב ובאהבה. בסיון לומדת האם — בעיקר תינוקה השני, כל שכן השלישי שמוטב להקדיש לתינוק תשומת ורכות בצורה סבירה יומתה היא ולא להמתין לו מוסב איפוא, שהשליטה בלוח הזמנים ובסדרי־יומו של התינוק על־ידי האם, בהדרכה המותאמות של טיפת חלב, ולידה ב„ינוצר" של התינוק ו„סוסמני".

*

אל לה, לאם, להאשים עצמה בבכיו של תינוקה; טוב תעשה אם תיוועץ עם הרופא המטפל ובתחנת טיפת חלב. הדרכתם האישית בדרך דרישותיו, הרגליו ותכונותיו תמלא גם את בעיית הבכי. „סידורעת" עשויות להיעזר בספרי־ההדרכה בגידול תינוקות. זאת הן עשויות להתנהג בה שמידת רגישותן והסבלן מבלי בזוק תפתחנה. הן הן תחסונה את תינוק נוסף שתבואנה לאוויר ה...

יצוין, שתכולת קיבתו של התינוק היא 60—100 סמ"ק ובמשך השנה הראשונה עולה התכולה ב־300 סמ"ק.

בכי תינוק

[illegible]

מתוך „איתנים" יתו... הבריאות של קופה"ח

על תרופות שינה

המחקר הפיסיולוגי בשנים האחרונות, ביחוד זה המכשיר ברישום החשמלי של פעילות המוח (אלקטרואנצפלוגרפיה *). Eeg ליכד אותנו רבות על המהלך הסבכי של השינה, על שלבי השינה הסבעית ועל השפעת תרופות על השינה.

תהליך השינה מתחיל לעליתה שטחית, המעמיקה והולכת בהדרגה. במקביל לכך מתרפים השרירים, פוחתת פעולת הנשימה והלב ומשתנה פעילותו החשמלית של המוח. כאשר מגיעה השינה לעמקה המירבי מופיעה שוב פעילות ביחות בדומה לזו שבמצב עירות. אם מעירים אדם ברגע זה — הוא מספר על חלומות, מעבר זה בשינה שטחית לעמוקה ולשלב החלום. וחוזר ונשנה 4—5 פעמים בלילה וכל מחזור נמשך כשעה ומחצה.

החלום הוא איפוא מצב, שבו הגוף ישן; אך הפעילות הנפשית דומה לזו שבעירות. לעומתו יש מצב של „בהלת יוהד" — הפרעה שהלוקה בה קם ממיטתו ומתהלך באופן אוטומטי בדירתו ולבסוף חוזר למיטתו וממשיך בשנתו. למחרת לא יזכור את המאורע כלל. זהו מצב, שבו הגוף בעירות, אך הפעילות הנפשית ותיפקוד הפעילות החשמלית של המוח — מתאימים למצב של שינה עמוקה.

עדיין לא נתברר למה זקוק הגוף לשינה ואילו התהליכים החלים בעת השינה אינם חלים בשעת עירות. עם זאת אין ספק, שהשינה חיונית לגוף גם אם מספר השעות הדרושות שונות אצל כל אדם ואף משתנה עם הגיל: הוא רב אצל תינוקות (שהם גם חולמים בחלק גדול משנתם) ופוחת בגיל מתקדם.

נדודי שינה, הקושי להירדם, רדיבי היקיצות החלומות והוא הם מן התלונות השכיחות של חולים, ואף של אנשים שמכל הבחינות האחרות הם בריאים. נדודי שינה הם תופעה נורמלית בתקופת מתיחות נפשית, כגון לפני החלטה גורלית, מתיחות נפשית יתירה, עצבנות וביחוד דכאון עלולים לגרום נדודי־שינה קשים.

חולה במצב זה מקבל כרופאו תרופות שינה מתבורר, שכמעט כל התכשירים אמנם מביאים להארכת השינה, אך הם גם מדכאים את שלב החלומות והחולה מתעורר בבקר כשהרעננות ממנו והלאה. הוא עלול להסיק מכך את המסקנה הבלתי־נכונה, שלא ישן מספר שעות מספיק וכתגובה לכך — להגדיל על דעת עצמו את מנת התרופה, אם יפסיק את הטיפול — יהיה עליו לשלם את חוב החלומות שנצטבר ובמשך לילות מספר יחלום יותר מן הרגיל. אופי החלומות משתנה במצב זה והם נעשים עזים יותר, אך במקרה כזה יתעורר החולה משנתו כשהוא חש עצמו עייף ו„מטושטש" — הפעם בגלל החלומות, על כן מתרגלים לתרופות שינה; על כן גם קשה להיגמל מהן.

יש איפוא להיזהר מנטילת תרופות שינה ללא מירשם רופא ולהשאיר את הטיפול בנדודי השינה ובהפרעות שינה אחרות בידי רופא המתמחה בתחום זה. יצויין, שמרובים התכשירים להרדמה ולכל אחד התוויות ודרכי טיפול משלו והרופא רושם לחולה את התרופה המתאימה לו.

*) אלקטרואנצפלוגרפיה — רישום החשמלי של פעילות המוח; אלקטרואנצפלוגרם — תוצאות הרישום, כלומר: התרשים. בדומה לכך: אלקטרוקרדיוגרפיה — רישום חשמלי של פעילות הלב; אלקטרוקרדיוגרף — המכשיר הרושם; אלקטרוקרדיוגרם — התרשים המתקבל.

„ההוכחה בדבר קשר בין מחלת הסרטן לבין העישון היא ההתפתחות החשובה ביותר בחקר הסרטן בשלוש השנים האחרונות". דברי פרופ' רנאטו דולבקו, אחד משלושת האמריקנים שזכו בפרס נובל לרפואה לשנת 1975.

ברחבי הארץ

מרחב העמק

מרפאה „ליתר לחץ דם" בנצרת עלית

בהסכם בין קופת־חולים ועיריית נצרת־עלית תפתח מרפאה „ליתר לחץ דם" שתאפשר לכל תושבי נצרת עלית, גם לא חברים, קבלת שרותי מרפאה. במקום יועסקו שלושה רופאים, אחות, לבורנטית ומזכירה.

ישיבת מליאת מועצת פועלי נצרת עלית

אהרן בקר יו"ר הועד המפקח הארצי של קופת חולים השתתף בישיבת מועצת הפועלים של נצרת־עלית שהוקדשה לדיון בבעיות קופת חולים במקום. בפגישה השתתפו חברי הנהלת המרחב: ד"ר הריס, ש. ברסלר, א. אולשטיין מ. רוביגפלד, חברי ועדי עובדים במפעלים באיזור, נציגי ציבור ופעילים.

ד"ר הריס מסר בסקירתו על תכנית להקים שרותים רפואיים משוכללים בנצרת עלית שיכללו מעבדה נוספת, מכון רנטגן ורופאים מקצועיים.

מנחם אריאב ציין בסיכום „כי קופת־חולים מלווה את נצרת־עלית מאז הקמתה ועמדה במשימותיה על אף הקשיים הרבים שעמדו בפניה".

אהרן בקר התייחס לבעיות הקשורות בענין חקיקת חוק או מתן תמריצים שיסייעו בקליטת רופאים ובעלי מקצועות פרה־רפואיים במרחב העמק. בקר ציין כי למרות המצב הכספי שבו נתונה קופ"ח היא חותרת לשפורים והתפתחות בשרותים הניתנים לחברי קופת־חולים. כן הביע תקוה כי תמצא האפשרות לשלב את נושא רפוי השיניים באמצעות קופ"ח במרפאות מרחב העמק.

מרפאות בית שאן

מרפאות בית שאן נערכות לקראת שיפורים בהגשת השרות. פרופ' דורון מ"מ יו"ר מרכז קופ"ח וראש האגף הרפואי עמד על התכניות המוצעות בביקורו במקום והבטיח עזרתו כנדרש.

ועדת חסכון

הוקמה ועדת חסכון וייעול במחוז, חבריה הם: מ. רוביגפלד, מנהלת שרותי סיעוד במחוז; א. קיבסבראון, מדריך מחוזי; ב. רוזנר, מזכיר ועד העובדים. הועדה מקיימת סבב במרפאות המחוז ומעלה בפני הצוותות את שאלת הייעול והחסכון. בכל מרפאה תוקם ועדה פנימית שתיישם את ההצעות שתתגבשנה.

יום האחיות במגדל העמק

יום האחיות נחוג ב„בית ההבראה", במגדל העמק בהשתתפות אחיות העובדות במרחב העמק (בית החולים ומרפאות המחוז) המתגוררות במקום. הרוח החיה בארגון המסיבה היתה עדיה אבישי, האחות האחראית במרפאה, העוזר לידה אלישבע וחנה כבסה. ליד שולחנות ערוכים הסבו האחיות ובני הזוג.

בין המשתתפים: מ"מ ראש המועצה המקומית, מזכיר מועצת הפועלים, מזכירת א. א. ע. והנהלת המרחב. תכניה אמנותית נאה שהוגשה בהתנדבות ע"י אמנים עולים חדשים מתושבי המקום התממה את המסיבה.

מחוז דן

מכון „מור" שבבני־ברק מבצע בדיקות רב־צדדיות על־ידי מערכת מכונות של מחשבים חדישים המודיע המצבר, מעבר, לאחר סינון, לידיעתו של הרופא השולח.

מחלקת התעשיה במחוזנו מקיימת קשר אמיץ עם מכון זה ובפיקוחה מופנים אליו לבדיקות פועלים העובדים במקומות עבודה מאורגנים.

על פי המסורת הקיימת במחוזנו התקיימה בחודש אוקטובר המסיבה השנתית לעובדים שקבלו קביעות במוסד בשנה שחלפה.

הפעם זכו התעודות ל־: 5 רופאים, 18 אחיות, 5 רוקחים, 6 עובדי מעבדה, 2 מסייעות שיניים, 11 פקידים ו־6 פועלות.

החודש הסתיים במחוזנו רישום כללי של האינוונטר בשיתוף עם האגף לאספקאות של המרכז ובהתאם להנחיותיו.

לאחר חופשת הקיץ התחדש כעת הקורס לעובדים באוניברסיטת בר־אילן.

כפי שהודענו בשעתו, משתתפים בקורס כ־30 עובדים מכל הסקטורים: ההרצאות ניתנות בנושאים: פסיכולוגיה, סוציולוגיה ומינהל. התשלום 50 אחוז על חשבון המוסד ו־50 אחוז על חשבון העובד.

בית חולים קפלן

חלוקת מלגות לאחיות

במלאת שנה לקרן לעדוד אחים, ואחיות בביה"ח קפלן, שנוסדה בתרומתם של יהודית ואברהם פסטרנק, מותיקי רחובות ומרכז קופת־חולים התכנסו באולם האודיטוריום מאות מתושבי רחובות במעמד חגיגי ומרשים — לטכס החלוקה השניה של המלגות.

קרן זו נושאת ומנציחה את שמותיהם של רב־סרן מיכאל פייקס ז"ל, שלחם ונפל במלחמת ששת הימים על שחרור ירושלים ובנו יונתן ז"ל, שנפל במלחמת יום כיפור על שחרור הגולן.

ישראל ניר, המנהל האדמיניסטרטיבי של בית החולים, שהנחה את הטכס, סקר בקצרה את האירועים המרכזיים, שהתרחשו במוסד מאז חלוקת המלגות הראשונות בשנה שחלפה.

אסתר רייך, מחלקת האחיות של מרכז קופ"ח, אלי מוזו, הנמנה על ראשוני מקבלי המלגות, בשם ועד העובדים, ושמואל רכטמן, ראש עיריית רחובות, הודו למשפחה ובירכו את הזוכים. רכטמן הודיע בהזדמנות זאת על מתן אישור מטעם העיריה, לבנין הפרויקט החדש למגורי התלמידות של בית־הספר לאחיות של „קפלן".

בן־ציון לוריא, סבו של יונתן ז"ל, הרצה על „יהודתו של הגולן".

בתום ההרצאה, קראה יונה וקסלר האחות הראשית של בית־החולים את נימוקי חבר נאמני־הקרן בהענקת המלגות, לאחיות דינה לוי אניטה פרש ולאה אהרון יוסף. זה האחרון, הודה בשם הזוכים במלגות למשפחת פסטרנק ולחבר נאמני־הקרן.

בית חולים מאיר

בבית־חולים „מאיר" מתקיים אחת לשבוע שיעור בתלמוד. הקורס סיים כבר את שנתו השניה ומשתתפים בו בקביעות 7 חברים.

את השיעור מעביר אחד העובדים הוותיקים בבית־החולים וכיון שהוא זוכה להצלחה, שלח מנהל השרון את אחד מעובדיו שהביע רצונו לכך, להשתתף בקורס זה.

לפני שבועיים הופיע בעת השעור הרב הראשי לכפר־סבא והוא עצמו העביר את השיעור.

ש"ף – כוחו המדומה וכוחו האמיתי

מאת ד"ר יצחק בן גד (מכלוף)

...להיות מנהיג אש"ף, לא רק עקב הסדר המשפט בשורות זה, אלא גם עקב העובדה שעד עצם היום הזה ממשיכות ...רב לשחק בנושא הפלשתינאי ולהשתמש בו לצרכים הצרים שלהן. לפעמים נראה שכל התחבולות והתמרונים שערפאת ...ה בהם אינם יכולים לישב את הסתירות החמורות הצצות בקרים בין האנטרסים של המחבלים מחד גיסא ושל המדינות מאידך גיסא.

מצרים החליטה שהאלנפ־ ...מחייבים לחתום על הס־ ...עם ישראל היא לא שאלה ...יפאה ואף לא סרוה להז־ ...אש"ף בהסכם. אש"ף גינה ...וכינהו בגידה מבישה ב־ ...שתינאי. אנשיו של ערפאת ...נה השתוללו. ערפאת אף ...מלקרוא לחיילים המצרים ...יות בסכנאים האמריקאנים ...מעברים. אבל למרות כל ...ל שם דבר לא השתנה. ...עם ובוצע וזעקותיהם של ...ים כמעט נשכחו עם חלוף

...של המחבלים נובע מהר־ ...ך האנוים שלהם וההכרה ...ג למעשה על מי לסמוך. ...ם ההרגשה הכרונית המוצ־ ...אלה ממנהיגי ערב המצ־ ...שבם והרב, וללא לאות, ...דו בעניגם, עלולים להת־ ...יתנה הזמן כאריכהם. ההי־ ...קים המתרקמים בין סוריה ...ם לרחם ואף מדאיגים או־ ...הסורים החשבים לידי־ ...שבפים של המחבלים עלו־ ...שיקולים אנטרסנטיים ל־ ...יין כדי לרצותו על חשבונם ...בלים.

*

הכוח נחלש

...של הפרלמנט הירדני לא־ ...השתתפותם של הצירים מ־ ...ערביה מעיד בבירור על כר־ ...ג של ערפאת ואנשיו ומאשר ...ש להם מה לדאוג. המלך ...ין לרבת עמון את חברי ...ו הירדני מהגדה המערבית ...ק את סעיף 73 בחוקה אשר ...ך להיות קיים בחירות חד־ ...ו למנם עד לזמן שיראה לו ...לקימן. פעולה זו נעשתה ...ידישת רבות המגיעות מ־ ...ין המדברות על כוונותיו ...ין למרות הכחשותיו — ל־ ...ת היצוג הפלשתינאי בזרו־ ...משל הירדני. דבר זה עומד ...בירה להודעותיה של ירדן ...השמו בדבר קבלת החלטת ...ועידת רבט מאוקטובר 1974 ...הפלשתינאי. ועידה זו פטרה ...ות ירדן משיזון מקומה ל־ ...פלשתינאים משום שלאלה יש ...השולם — אש"ף.

...אף אחרת, גם הסדר בלבנון ...בתוצאה של סוריה נכפה על־ ...א רשומם. המחבלים אינם ...בעיקר מהסכם קהיר משנת ...אמנם נתן לנוכחותם בלבנון ...ציה אך מאידך גיסא הגביל ...מגבלות חמורות. לפי הסכם ...ים המחבלים לכבד את חוקי לבנון: לא יכניסו למחנות נשק חוץ מנשק אישי, אסור להם לשאת נשק מחוץ למחנות, ולא ישמשו בכל צורה שהיא בטריטוריה לבנונית כדי לתקוף את ישראל. הגבלות חמורות אלו מעולם לא כובדו בידי המחבלים. עתה באה סוריה ומבטיחה לממשלה לבנון כי היא ערבה לכך שהמחבלים יכבדו את אותו הסכם כחלק מההסדר בלבנון.

התפתחויות אלה עוררו לאחרונה התמרמרות בקרב חוגים רבים באש"ף שהבינו היטב את משמעותם. אבל ברגע שניסו להרים את קולם הובהר להם מיד על ידי הסורים כי עליהם לשתוק. המחבלים העומדים בפני שתי אפשרויות קשות וכאובות: א) להשלים עם הגזרה ובלית ברירה לקבל עליהם את הדין; ב) להרים קול זעקה מרה ובכך לקלקל את יחסיהם עם ידידתם הגדולה ביותר: סוריה.

*

בין שני אפשרויות

הבחירה בין שתי אפשרויות אלה לא היתה קלה. נראה שראשי אש"ף התלבטו רבות בשאלה. השבוע נודע כי פארוק אלקדומי ראש המחלקה המדינית של אש"ף שיגר מכתב תלונה לליגה הערבית נגד ירדן בטענה שהיא הפרה את החלטות ועידת ראבט על ידי כינוס הפרלמנט הירדני בהשתתפות נציגים מהגדה המערבית. עצם הגשת התלונה עתה, כספר שבועות לאחר כינוס הפרלמנט מעידה לדעתנו על ההתלבטות הרבה שהיתה לראשי המחבלים אם להגישה, או לאו. עתה משהוחלט להגיש את התלונה עלולים ראשי אש"ף לקלקל את יחסיהם עם סוריה. פגיעה סורית בערפאת וחבריו עלולה להסתיים לא רק באובדן ידידה אשר יותר מכל מדינת ערב האחרת עמדה לימין תביעותיהם הקיצוניות. סוריה עלולה להזיק לענינים הרבה יותר. ראש ארגון אלצאעיקה הפרו סורי זוהיר מוחסן, חבר הוועד הפועל של אש"ף כבר מתח בקורת על חבריו על שאינם סומכים על „כוונותיה הטובות" של סוריה כלפי אש"ף. סביר להניח שהסורים, אף לא ידיתעו לחולל מעין „הפיכת חצר" בתוך שורות אש"ף מקום שם יתפשו את ההנהגה אלה המצייתים להוראות של דמשק. סוריה עלולה גם לפעול בדרכים גלויות וחסויות נגד ערפאת ותומכיו ולאלצם לקבל עליהם את הדין הסורי.

בינתיים מפנים המחבלים את מבטיהם לעבר מצרים אותה גינו רק תמול־שלשום על בגידתה בענין הערבי, עת חתמה על הסכם הביניים. מצרים ברצותה לצאת מבדידותה בעולם הערבי כבר גינתה את כינוס הפרלמנט הירדני בידי חוסיין וקראה לו לכבד את החלטות ועידת רבאט. מצרים זו שגינתה בכל פה בעבר הופכת היום בעיני המחבלים למשענת בעת צרה נגד מזימותיהן של ירדן וסוריה נגדם. וסוריה שהיתה רק תמול שלשום בת ברית ידידה מתחילה לעורר חשדות כבדים בקרבם שהיא קודם דואגת לעניניה על חשבונם.

וזוהי הבעיה הכרונית של הפלשתינאים. דברים אלה מוכיחים עובדת יסוד אחת ברורה: הבעיה הפלשתינאית ממשיכה עד עצם היום הזה לשמש מעין „כדור משחק" בו משתכשות ארצות ערב כדי לקדם את האנטרסים המדומים או האמתיים שלהן. ואילו ראשי המחבלים מתמרנים בין האנטרסים המנוגדים ומנסים לנצלם כדי לשרת את העניגים שלהם. וכיוון שהאנטרסים של המדינות משתנים לפי הזמן והנסיבות טבעי ש„בני בריתם" של הפלשתינאים משתנים גם כן: היום סוריה, מחר מצרים ומחרתיים אולי לוב וכן על זה הדרך.

*

בין תעמולה למציאות

הוכח בבירור כי כוחם התעמולתי של המחבלים בזירה העולמית עולה עשרת מונים על כוחם בשדה הקרב, אך על כוח השפעתן על מנהיגי ערב בתהליך קבלת ההחלטות. כי מה תועלת יש לכל ההבטחות המרנינות בוועידות הפסגה באו"ם ובפורומים בינלאומיים שונים אם מדינות ערב עצמן אינן מציתות להן? ועידת רבט החליטה בזמנו שמדינות העימות עם ישראל ואש"ף צריכים להתכנס כדי לתאם עמדה משותפת ולבצע את ההחלטות של הוועידה, אך ועידה זו טרם כונסה עד עצם היום הזה. מצרים כאמור חתמה על הסכם הביניים עם ישראל מבלי שטרחה להזכיר את המילה „פלשתינאים" ועתה ירדן מגלה את רצונה האמיתי המעיד בברור כי היא עדיין לא ויתרה על הגדה המערבית, למרות טענותיה שהיא מכבדת את החלטות ועידת רבאט.

מי שמעיין בקפדנות בהיסטוריה של המחבלים ומצוקותיהם יראה כי בעיתם העיקרית היתה ונשארה, היותם זרים או אורחים בבתים של אחרים. אם ינסו לפעול בניגוד לרצונם של המארחים הם עלולים לסכן את מאחזיהם ואולי אף להסתכן בחיסולם הפיזי. חיסולם הפיזי בירדן בספטמבר 1970, סגירת תחנת השידור במצרים לאחר הסכם הביניים ועתה אילוצם לקבל את ההכתבים הסורים בלבנון, מעידים בבירור כי כוחם אכן יותר מדומה מאשר אמיתי.

ההסכמה והתהליך

מאת יעקב אדלשטיין

שתי בעיות יסוד ניצבות בפני הממשלה, בדיונים האחרונים, האם יש צורך עתה במגעים לקראת שלב של ביטול לחומה, או שאפשר להסתמך על כוזר ההבנה בין ישראל לבין ארה"ב לפיו השלב הבא הוא שלב של שלום. החזרה לשלב של ביטול לחומה, פירושו למעשה, הסכם ביניים נוסף. והאת כאשר המושג הזה טרם נתפרש כהלכה. הממשלה החליטה, כזכור, להשיב בחיוב לארה"ב בקשר לאפשרות מו"מ עם ירדן, על ביטול לחומה, אבל כבר בשלב זה, נראה כי ההסכמה זו מוגבלת למדי, והיא בשלב של בירורים מוקדמים. הפרסום מסביב לענין קטל למעשה את סיכויי המו"ם.

שר החוץ יגאל אלון אמר בכנסת כי הסיכום החיובי שנתקבל בממשלה בעניין זה אף חזק יותר מהחלטת ממשלה. באו שרים בממשלה ואמרו כי אלון הגזים ולא היתה לו סמכות לפרש כך את החלטת הממשלה. דרישה זו מוכיחה עד כמה ראש הממשלה מנווט את ספינתו בין השרים, באמצעות החלטות מעורפלות וסיכומים בלתי ברורים, וזה ענין מצער למדי. פרסום החלטת הממשלה במלואה, השבוע, הוכיח כי דבריו של אלון בכנסת היו באמת מגוזמים. החלטת הממשלה אומרת כי יש מקום לברר מו"מ באמצעות ארה"ב בדבר הסכם לביטול מצב המלחמה, במשמעות המדינית והמשפטית המקובלת במשפט הבינלאומי. חיוני שמשמעות ביטול מצב המלחמה תהיה מוסכמת בין ארה"ב וישראל. החלטה אופרטיבית בדבר פתיחת המו"מ תתקבל בנפרד. אם תיווצר אפשרות של מו"מ תקבע הממשלה את התנאים ואת ההתחייבויות שתהיה מוכנה ליטול על עצמה. לפנינו לכן שלושה שלבים של החלטה ואנו נמצאים עדיין לפני השלב הראשון. לכן היו דברי אלון בכנסת מוגזמים למעלה מן המידה.

*

המהלך הנוסף

מיד לאחר חתימת הסכם הביניים עם מצרים, היה מוסכם בין ישראל לארה"ב שיש צורך למהלך נוסף, אם באמצעות ועידת ג'נווה או באמצעות מו"מ. באשר לועידת ג'נווה יש לומר כי הרוסים ראו את עצמם מרומים מדיוני הוועידה, באשר עיקר המו"מ עבר לידי קיסינג'ר והפגישה בג'נווה היתה הצגה בלבד. לכן אין להניח שהרוסים יסכימו לחזור על התרגיל הזה.

בפגישה שבין רבין לבין פורד הגדיר הנשיא את המטרות שהשגנו במדיניות ארה"ב. מניעת התלקחות, מניעת שינוי בהחלטות 242, מניעת העברת המו"מ למועצת הבטחון. כל מה שאנו רצינו — הושג אמר הנשיא פורד. עתה בא השלב הבא, הארכת המנדט של חיל האו"ם בצפון בחודש מאי. כאן הבעיה, יעשה כל מאמץ למנוע השגת שינויים במצב ובהחלטות באמצעות סחיטה סורית־רוסית. ארה"ב של היום מעוניינת למנוע מלחמה במזרח התיכון, משום שזו יפגע באינטרסים הכלכליים שלה. מלחמה חדשה עלולה לפגוע ברמת החיים של תושבי ארה"ב בשל החרם נפט מחדש.

קיסינג'ר סבור היה שלא כדאי לחדש מגעים עם ברית המועצות לפני ועידת המפלגה הקומוניסטית במוסקווה, לכן חיכה עם חידוש המגעים בענין המזרח התיכון וכן עם הרעיונות בדבר כינוסה של ועידת ג'נווה. קיסינג'ר ינסה לחפש ברצא של פשרה בין כינוסה של ועידת ג'נווה בשיתוף אש"ף לבין כינוסה של ועידה מכינה. הרוסים יוהרו הפעם ממנו ויבקשו להמשיך את המו"מ במסגרת הוועידה שבה יש להם השפעה. לכן מפקפק קיסינג'ר ביעילותה של ועידת ג'נווה. ארה"ב אינה מוכנה לקבל את העמדה הסובייטית שיש לזמן את אש"ף לועידה. היא גם לא יכולה לבצע זאת משום שזה עומד בניגוד לכתב הזימון של הוועידה שלפיו דרושה הסכמת כל הצדדים לזימון גורם נוסף.

באין אפשרות לועידת ג'נווה העלו האמריקאים רעיון ישן־נושן, של גמר מצב המלחמה. כאן יש סתירה בין עמדות ארה"ב קודם דהיום. לאחר הסכם הביניים נאמר מפי קיסינג'ר כי זימון מו"מ חדש יכול לבוא רק על נושא של שלום ולא על נושא שלפני שלום. ואילו כיום רואה קיסינג'ר כיצד השוב את הסעיף של ביטול מצב המלחמה. אין ארה"ב מאמינה שניתן להשיג זאת עם מדינה ערבית אחת והיא אינה מעוניינה שזאת תהיה מצרים. מכאן העלאתו מחודש של הנושא: ירדן. אלא שירדן לא תוכל להכנס למו"מ בלי לקבל את כל השטחים, אחרת תואשם בבגידה.

*

סאדאת מזהיר את סוריה

מעמדה של מצרים נפגע קשה בעולם הערבי בעקבות הסכם הביניים, אלא שסאדאת מרגיש את עצמו חזק למדי, עד כדי להכריז כי אם סוריה תפתח במלחמת התשה, לא תהיה מצרים אחראית לכך. למעשה זוהי אזהרה לסוריה. יש בהכרזה זו חשיבות רבה, משום שלפיה מתברר שסוריה לא תוכל לפתוח במלחמת התשה. סאדאת אמר זאת לא רק למען שדבריו יובנו בישראל, אלא למען שדבריו יובנו בסוריה, היינו, שסוריה לא תעלה על הדעת שהיא תוכל למשוך את מצרים למלחמה באמצעות מלחמת התשה, ולכן מוטב לה להמנע בכך. יש בהכרזה זו גם מתן סכנה לאפשרות היתמה של סוריה. בעקיפין יש בכך משום אישור שסאדאת מתכוון לשמור על הסכם הביניים.

דברי סאדאת מתקשרים עם דברי „המקור הבכיר" שאמר כי יש חשש שסוריה תפתח במלחמת התשה. אך אם סוריה תפתח במלחמת התשה, פירושו של דבר, כי ברית המועצות עומדת מאחורי מלחמה זו. משום שסוריה לבד לא תוכל לקבל החלטה גורלית כזאת בלי עידודה של ברית המועצות. המדיניות הרוסית היא הליכה על הסף, אך לא פתיחה במלחמה, משום חשש מפני התנגשות בין שתי מעצמות העל. אך נוכחנו כבר שקרה בשנת 1967 כאשר ברית המועצות ליבתה את האש, היא לא התכוונה למלחמה, אלא לסערת רוחות פוליטיים. אבל בהיותה זו גרמה להדרדרות עד לידי מלחמה.

בעוד שסאדאת ביקש להזהיר את סוריה שלא תפתח באש, מפני שהיא תשאר לבד, ביקש „המקור הבכיר" לנמק את היזמה למו"מ על ביטול מצב המלחמה, כהקדמה לאפשרות של מלחמת ההתשה הסורית, וכניסיון למנוע אותה. סאדאת ורבין הזהירו את סוריה מפני מלחמת התשה, אך כל אחד מנימוקים משלו. סוריה היא היחידה שמסוגלה לשבש את המשחק העדין שנוצר לאחר הסכמי הביניים. ברית המועצות מעוניינת בכך, אילו ידעה מראש שצפויה לה מלחמת נצחון. אך באין צפייה כזו, היא תנסה לעצור בעד הסורים מללבות האש. מן הצד עומדת עיראק, שאינה מעוניינת בהרחבת ההשפעה הסורית, והיא מסתכלה בעין רעה על הרחבת ההשפעה הסורית בלבנון, משום כך ספק אם תוכל עיראק להושיט סיוע לסוריה. מכל הנימוקים האלה נראה שסוריה אינה צריכה לפתוח במלחמה ולהשאר לבד, אבל ההגיון במקרים כאלה לא תמיד פועל.

בכל אופן, רבין ביקש להזהיר שאם בעוד שלושה חדשים תפרוץ מלחמת התשה בצפון, כל יאשימו את ישראל. שהציעו לה ביטול מצב המלחמה והיא לא קיבלה זאת. משום כך, לא יכול היה לתת תשובה שלילית על הצעה זו. מה עוד שרבין טוען שלפי קוד היסוד של הממשלה הנוכחית יש לו ביוזה הסמכות להשיב תשובה חיובית אין הוא צריך אף את אישור הממשלה.

*

מי מוסמך להחליט?

רבין טוען שלבדיק תכנית שלום או הכניה גמר מצב מלחמה צורך באישור הכנסת. גם בימי ממשלת ה„ליכוד הלאומי" בדקו באמצעות ארה"ב את „תכנית אלון". בבלי לקבל אישור מן הכנסת. לכך התדיינים שונים. הממשלה אינה יכולה להגביל את עצמה לכל צעד בבריב. באשר לפירושים השונים של המושג גמר מצב המלחמה. הרי גם עם חתימת הסכמי שביתת הנשק בשנת 1949 היו שטענו כי יש בכך משום ביטול מצב המלחמה. לדעת רבין, האלטרנטיבה לאי ניהול מו"מ על ביטול מצב מלחמה, היא קבלת תכנית הרגרים.

השאלה היא כיצד זה מתיישב עם ההבנה שהושגה עם ארה"ב שבעתיד יש מקום רק למו"מ על שלום ולא להסכמי ביניים נוספים. התשובה היא, שבשנת הבחירות יש ליצור תנועה של מו"מ כדי לבבות ספאק. יש להעלות רעיונות חדשים כדי לבלבל את האויב. לבל ינצל את שנת הבחירות יתנצה אש ולהביך את ארה"ב. החשש הוא לא כל כך שסוריה כמו מברית המועצות. היא יכולה באמצעות סוריה לשבש את שנת הבחירות בארה"ב ולגרום לבחירת הנשיא הרצוי לה.

על רקע זה, נראה שההסכמה של ישראל לפתוח במו"מ עם ארה"ב על בירור המושג של גמר מצב המלחמה, היא חלק מן המאבק שלא לשבש את שנת הבחירות בארה"ב. זהו שלב התחלתי של בירורים. שכמעט ברור שהתוצאות תהיינה חלושות למדי. מכאן ההסכמה של ישראל למו"מ וכאן התהליך הכוזע.

התקציב אושר – שר האוצר אינו מאושר

בעקבות הכותרות

*

מאת מ. בן־שלמה

שר האוצר יהושע רבינוביץ אמנם הצליח לגייס רוב בכנסת בעד הצעת התקציב לשנת הכספים החדשה, אולם גם אחרי שהתקציב אושר בקריאה הראשונה אינו מאושר.

ראשית כל הוא רוגז שגם בתוך הקואליציה נתגלו בקיעים וחלק מבין שותפיו מתח ביקורת קשה על התקציב. שנית, תוך כדי הדיונים פרצה סערה גדולה מסביב שני נושאים — האחד, הצעתו של יועץ השר פרופסור ברונו לקצץ מהתקציב שניים עד שלושה מיליארד ל"י והנושא השני קשור בוויכוח המחודש עם משרד הביטחון סביב הדרישה להוסיף מיליארד ל"י לתקציב בשל ההבדלים בתחזית על התייקרויות בשנה החדשה.

שני הנושאים גורמים צער לשר, באשר יש בהם משום עירעור חמור על מדיניותו. העצות של היועץ בהתפטרות פרופסור ברונו פירושן המעשי שהמומחה לכלכלה צופה חזות קשה למשק אם לא יקוצצו — כאמור שניים עד שלושה מיליארד ל"י מהצעת התקציב המקורית. ואילו התביעות התקיפות של משרד הביטחון מעמידות את השר רבינוביץ בפני התמודדות קשה מאוד עם מערכת הביטחון כאשר העיתוי לא נוח, בפרט אחרי פירסום עיסקות הנשק החדשות בין ארצות הברית למצרים. בנסיבות אלה — אמר אחד מראשי האוצר קשה להצדיק קיצוצים באימונים של צה"ל. או בפיתוח התעשייה הצבאית הישראלית.

השר רבינוביץ מהרהר...

יתירה מזה, צפוי לו לרבינוביץ גם ויכוח קשה מאוד בוועדת הכספים של הכנסת, כאשר שני שותפיו העיקריים — המפד"ל מזה ומפ"ם מזה הודיעו, כי יאבקו בוועדה למען שינויים מהותיים במבנה התקציב. איש המפד"ל חבר־הכנסת אברהם מלמד המכהן גם כיו"ר סיעת המפלגה בכנסת נתן ביטוי לכך בהימנעותו מההצבעה על התקציב. גם חברת הכנסת חייקה גרוסמן עשתה כן. היא נמנעה, כדי להבהיר שחרף הסכמתה של מפ"ם להצביע בעד התקציב בקריאה ראשונה אין לראות בכך השלמה עם התקציב.

ובעוד שבכנסת נטוש ויכוח קשה מסביב לתקציב בחוץ פרץ סכסוך חמור. על רקע מסקנות „ועדת ברקאי" אשר המליצה לבטל את „התוספות הייחודיות" וכן שלא להעלות שכרם של עובדי המדינה. עובדי המדינה מאיימים בנקיטת סנקציות, לרבות שביתות.

השאלה היא כיצד יוכל האוצר לעמוד מול אלה.

בכן, ימים קשים נכונו לשר האוצר. ממילא אין פלא שהוא אינו מאושר, גם אחרי אישור התקציב.

הסיכום, הסיכוי והאכזבה

חבר־הכנסת אבא אבן, לשעבר שר החוץ, אמר בראיון עתונאי, שאם תמורת ביטול מצב המלחמה באיזור תובעים הערבים נסיגה מכל השטחים וכינון מדינה פלשתינאית, קיימת סכנה שבתמורה לשלום של ממש יתבעו את היתר מה שישאר ממדינת ישראל. במלים אלה יש משום ביטוי מוחשי להלוך הרוחות בקרב הקהיליה המדינית בישראל בכל הקשור לנוסחה החדשה של „ביטול מצב המלחמה" שבאה במקום הנוסחה המתבססת על שלום.

מסתבר שמומחים לעניני חוץ, כמו אבא אבן ולעניני בטחון כמו חבר הכנסת אהרן יריב, לשעבר ראש אגף המודיעין במטה הכללי של צה"ל, הם מלאי ספיקות והיסוסים בכל הנוגע לאישור הנוסחה החדשה — „ביטול מלחמה" שבאה להמיר את המושג שלום.

למעשה גם בדיונים שהתנהלו בממשלה ניתן היה להרגיש את המבוכה שאחזה ב„צוות המוביל", אחרי שהתברר שכל מה שנאמר בעניין „ביטול מצב המלחמה" אין לו כיסוי במציאות, יען כי ארצות הברית סברה אחרת כאשר העלתה פורמולה חדשה זו. כתוצאה מכך — הסיכום של הממשלה אינו סיכום והסיכוי להסדר, הוא חסר סיכוי. לא זו בלבד, אלא שהשותף העיקרי — ארצות הברית — מי שיזם את המעבר מ„שלום", ל„ביטול מצב המלחמה" מאוכזב מהחלטת הממשלה עד שאינו מתלהב עוד לדון בנושא זה.

לפנינו מהדורה חדשה של „אי הבנות". כפי שהיינו עדים לה בעת „שיחות ההפרדה" שהתנהלו על־ידי שר החוץ האמריקאני ד"ר הנרי קיסינג'ר.

כאשר בדיונים שהתנהלו בממשלה קמו שרים שביקשו לערער על הסיכום שנתקבל בעניין זה לפני כן בעקבות דבריו של שר החוץ יגאל אלון בכנסת לפיהם „הסיכום תקיף יותר מהחלטה" אמר ראש הממשלה. כי את ממשלת ישראל מחייב הסיכום ולא מה שנאמר בכנסת.

בכן מה נאמר בסיכום. האם פירושו שתמורת „ביטול מצב המלחמה" תהיה ישראל מוכנה לוויתורים טריטוריאליים בגולן ובגדה המערבית, שהיקפם גדול יותר מסתם „קוסמטיקה" או לא?

ראש הממשלה יצחק רבין טען, שלא הסכים לשום ויתורים טריטוריאליים בגדה המערבית, באשר בעניין זה אינו רואה עצמו מוסמך להחליט, הואיל וקיימת החלטה לפיה, כל נסיגה מקו הירדן מחייבת בחירות. מאידך לגבי הגולן, סבור מר רבין, כי יש סמכות לממשלה להסכים לוויתורים גם אם אלה חורגים מעבר ל„הגדרה קוסמטית".

כידוע, הממשלה לא קיימה הצבעה על הסיכום. היא הסתפקה בהבהרה מצד ראש הממשלה, שאין לראות בסיכום החלטה אופרטיבית. ועוד חזון ל... החלטה.

אולם בעוד שחברי הקבינט של יצחק רבין מרוצים מהסיכום שנתקבל, ראשי ה„סטייט דיפרטמנט" — כאמור — לא הסתירו אכזבתם.

ד"ר הנרי קיסינג'ר ציפה לקבל „הסכמה" לנהל שיחות עם הערבים על „ביטול מצב המלחמה", בלא כל הגדרה ברורה מראש. לא זו בלבד, אלא שר החוץ האמריקאני ביקש לקבל מאת ראש הממשלה יצחק רבין מפה, אשר תבהיר באופן קונקרטי, למה הוא התכוון באמירתו לפיה הוא מוכן ליותר מאשר סתם „תיקונים קוסמטיים".

והדברים הגיעו לידי כך שארצות הברית אינה מוכנה עוד לקבל את משלחת המשפטנים הישראליים, כדי לבחון במשותף את האספקטים המשפטיים הקשורים בהגדרת המושג „ביטול מצב המלחמה", תוך צמצום חסרונותיו לעומת המושגים המשפטיים הקשורים בשלום.

שר החוץ האמריקאני, החליט להזמין את שר החוץ יגאל אלון לוושינגטון ל„שיחות הבהרה". אמנם באופן רשמי נאמר בהזמנה שהואיל והשר אלון נמצא בארצות הברית ישמח מזכיר המדינה ד"ר הנרי קיסינג'ר להיוועד עמו לשיחה, אולם לדעת משקיפים מדיניים, ההזמנה של ד"ר ק. לאלון אינה קשורה בנימוסים דיפלומאטיים בלבד. המזכיר האמריקאני מעוניין להביע בפני שר החוץ הישראלי את אכזבתו העמוקה מהסיכומים של ממשלת ישראל בעניין „ביטול מצב המלחמה".

בינתיים השלים צוות משפטנים ישראלי את חוות דעתו לגבי האלמנטים של השלום אשר בתוך ההגדרה „הפסקת מצב המלחמה". אולם חוות דעת זו, מסתבר, אינה חופפת את ההגדרה האמריקאנית. כך שלפנינו עוד „אי הבנה".

בסיכום האירועים המדיניים של השבועיים האחרונים ניתן לומר, כי הסיכום שנתקבל על־ידי הממשלה היה מוקדם מדי; ההערכות לגבי הסיכויים להסדר עם הערבים היו מופרזות מדי וגם האכזבות, מצד כל הגורמים המעורבים בעניין, גדולות מדי.

הליכוד מלכד את הממשלה

...והליכוד מלכד את הממשלה

במסדרונות הכנסת מתלוצצים: הליכוד מלכד את הממשלה. יש שאומרים, כי המימסד של „המערך" שתל סוכנים בתוך „הליכוד", במובן שאין לייחס חשיבות יתירה לדברים הנאמרים מתוך „בדיחות הדעת", בכל זאת אם בוחנים את המהלכים האחרונים של ה„ליכוד" קשה שלא להתייחס לבדיחות הדעת ברצינות...

ה„ליכוד", כדרך כל אופוזיציה, מחפש הזדמנות לנגח את הממשלה. אולם, לא כל נגיחה משיגה את המטרה. להיפך, לפעמים מרוב „נגיחות" מאבדים את אמות המידה וכן את האפקטיביות של הנגיחה...

ראשי ה„ליכוד" אמנם ערים מאד, ואולי יותר על המידה, לכל מחדלי ממשלת רבין. אולם ברגע שהמחדל הופך לדגל אצל בגין, בסופו של דבר יד רבין על העליונה. כי יש הבדל, בין ויכוח המתנהל בתוך „המערך", לבין התמודדות מחוצה לו. כאשר דרושה הכרעה. כל איכות שהכתוב מדבר בביקורת מבפנים, דומה שאנשי „המערך" עולים בביקורתם על רבין, אפילו על זו של מנחם בגין. אבל ברגע שאנשי בגין מבקשים הכרעה בהרמת ידיים — ידו של רבין על העליונה.

לאחרונה בגבור זרם הביקורת על רבין בתוך „המערך" הזדרזו אנשי ה„ליכוד" בהגשת הצעה לפיזור הכנסת וקיום בחירות חדשות, בלא לשים לב שדווקא הצעה כסוג זה תשרת את הקואליציה וגם תלכד אותה.

— ואכן, הקואליציה מלוכדת כדי להדוף את ההסתערות של האופוזיציה, לא זו בלבד, אלא על ידי כך הצליח גח"ל להקהות את חריפות המאבק בתוך „המערך".

הצעות אי־האימון המוגשות בסיסונות על ידי סיעות האופוזיציה מחזקות ויש אומרים אף מהלילות את האימון המתערער בתוך הקואליציה.

במקום להמתין בסבלנות, כדי לראות כיצד יפול דבר בתוך „המערך" בא ה„ליכוד" והקדים את המעשה לנשמע ויצא בהצהרתו הבומבאסטית — לסחוף את המדינה למערכת בחירות חדשה.

התוצאה: „המערך" התלכד לפחות למראית עין. גולדה הצטרפה ל„צוות המוביל". המנכ"ל זרמי ביטל את התפטרותו. ראשי מפלגת „העבודה" מצאו איזה קונצנזוס להמשיך את ההכנות לקראת הוועידה. ו...כמעט שלום ב„מערך".

דומה שלא נפריז אם נאמר, שגם הפעם ה„ליכוד" החטיא את המטרה.

מי יבנה הגליל?

„מי יבנה את הגליל?" — שאלה זו אינה יורדת מסדר יומה של המדינה, גם אחרי החלטת הממשלה בעניין הפקעת עשרים אלף דונאם קרקעות לצרכי שיכון ופיתוח.

הממשלה החליטה על הפקעת קרקעות בצורה מצומצמת ביותר. ההחלטה שנתקבלה היא בבחינה מסויימת „פשרה" בין הכוונות המקסימום לבין התכניות המינימום שהיו מונחות על שולחנה של הממשלה. התכנית — כידוע כוללת בסך הכל עשרים אלף דונאם, מהם כמחצית קרקעות בבעלות המדינה ואילו המחצית השניה, חציה בבעלות יהודית וחציה בבעלות ערבית.

בכל זאת שרי מפ"ם, כדרכם הקימו צעקה נגד ההחלטה. ולבסוף, כאשר התברר להם, כי אין סיכוי לשנות את ההכרעה, ביקשו לפחות לדחות את ההכרעה למשך שבוע ימים. בכל זאת ההחלטה נתקבלה. אך, כאמור, בהיקף מצומצם מאוד. שר השיכון אברהם עופר הממונה על הפיתוח אף נזדרז לומר, כי בעתיד הקרוב אין לצפות להפקעות נוספות.

אולם, גם בקרב חברי הממשלה רווחה הדיעה, כי אין להסתפק בכך. השאלה הבסיסית העומדת על הפרק היא: כיצד להבטיח את יהודו של הגליל.

הממשלה לא נכנסה לפרטים. אולם, לא נעלם מבינה, כי אין בהחלטתה להפקיע עשרים אלף דונאם קרקעות כדי להבטיח את יהודו של הגליל.

החלטת הממשלה עוררה תסיסה בכנסת. לא רק סיעת התיחד „רקח" דרשה דיון בנושא זה אלא גם הסיעה הקואליציונית — מפ"ם הקשורה ב„מערך" מערערת על החלטת הממשלה.

אנשי מפ"ם אינם שלמים בהפקעת הקרקעות של הערבים, למרות שלא רק קרקעות ערבים הופקעו. אלא גם קרקעות של יהודים הופקעו.

בינתיים, החלטת הממשלה בעינה עומדת. השאלה היא, האם שר השיכון, אברהם עופר שהביצוע בידו יצליח את המשימה המוטלת עליו, או לא?

יתירה מזו, הממשלה תצטרך להזקק לנושא זה מחדש, אחרי שאין בהחלטתה הכובה אופרטיבית בכל הקשור ביהודו של הגליל.

בנסיבות הקיימות — מדגישים — יהודיותו של הגליל עומדת בסימן שאלה.

כאות אלפי דונאמים מחכים לגואל, כדי לבנות את הגליל ולהחזיר לו את דימויו היהודי.

ארה"ב - ערוץ 76

בעלה של בטי לנשיאות

מאת א. ש. איל

...אחת מהרפובליקנים של מדינת ניו־המפשייר, בתור ברונלד ריגן כמועמדם לנשיאות. היה זה אות מספיק לחולשתו של ...ורד פורד, ומטהו של הנשיא, החליט ...מיד את „הנשק הסודי" שלו לקראת ...המבחן הבא שלו במדינת פלורידה, ב־9 למרץ.

הבחירות המוקדמות במדינת מסצ'וסטס ...רשות הפעם להתמודדות בתוך המפלגה ...דמוקרטית ואולי לאחריהן יתחיל להתברר ...הם המועמדים הבולטים בקרב מחנה זה.

„הנשק הסודי" של הנשיא הינו הפופולא־ ...ת והאהדה שרוחש הציבור לרעיית הנשיא, ...בטי פורד. אהדה זו גברה במיוחד כאשר ...הראשונה של ארה"ב התגברה באופן ...מדר התפעלות על המחלה הממארת ש־...ה אותה.

...ימים אלה התגייסה למערכה, בטי פורד ...א לבדה, למעט. בחירות למען בעלה ...בי פלורידה, שטופת השמש. בהופיעה ...קבוצת חוקרי סרטן בפלורידה אמרה ...: כולכם יודעים מה עבר עלי ואיך ...ברתי על כך בהצלחה. אחד ההישגים ...ו הוא יכולתנו לטפל בסרטן לפני שהוא ...ל בגוף". יש לזכור כי גב' פורד עברה ...הניתוח בשנת 1974 והופעתה הנאה ו־...כבית מעוררת סימפטיה בקרב האזרחים ...נשים עמה ובקרב צופי הטלויזיה.

...כותרי בשנה שעברה ב„דינר השנתי של ...ורזתי" בניו־יורק בו היתה גב' פורד ...אורחת הכבוד ואכן גם בציבור זה הצליחה ...רד אהדה רבה בפשטות הליכותיה וב־...ותה הגלויה והידידותית. אין פלא, איפוא, ...מטהו של פורד החליט לנצל את ה־...אהדה של בטי ולהראות השפעתה במלאמי ...רים אוהדת בפלורידה, הופך כפתור תעמור ...לענידה על דש הבגד ובו כתוב לאמור: „בעלה של בטי לנשיאות". רוצה לאמר, אם ...ך מתלהב מהנשיא עצמו, זכור כי רעיתו ...מעוררת סימפטיה ותן לבעלה ההזדמנות ...שיך בתפקידו.

...בי פורד אינה מופיעה כאישיות פוליטית ...בעליתה. אירועים, חינוכיים, חברתיים ...ילתיים. אך כל תנועה שלה וכל הזיז ...ציבור מצולמים, משודרים ומודפסים בכל ...צעי התקשורת כך שסיורה מקבל משמעות ...יסית־תעמולתית.

...עת ביקורה של גב' פורד באחד מבתי־...הספר היסודיים בפלורידה נערך טקס קצר ...התנקה לאשת הנשיא חבורות לבחו ...ים. תלמידה כושית בת 9 מכתה ג' ...את נוסח של תעודת כבוד ולמעצ גהקלה ...לה מורכבת במקצת ולשונה דבקה לחיכה. ...ההים החליפו מבטים חסרי תושיה, אך ...פורד הצילה את המצב ולחשה לילדה ...לומר וכך הצליחה לסיים בשלום את ...רוחותם של כל הנוכחים הרבים. עם ...הטקס רצה הילדה אל הגב' פורד וחבקה אותה בהתרגשות. לאחר מכן שיבחו מורות והאמהות את הגב' פורד בכלי התקשורת. כך כובשת בטי פורד לבבות. עם זאת יש לזכור כי גב' פורד אינה מסתירה את דעותיה הליברליות בנושאים חברתיים שונים הנתונים במחלוקת, כגון נושא ההפלות. ואכן במקומות שונים בפלורידה קידמו את פניה מפגינים שנשאו כרזות בגנות דעותיה של גב' פורד בנושא ההפלות. יתכן ובעת שתראה אור כתבה זו, אפשר כבר יהיה להיווכח אם יש בכוחה של בטי פורד להושיע את הנשיא ולהביא לו נצחון משמעותי יותר על יריבו במבחן השני שלהם בפלורידה.

יש לו נשמה של שוטר

רבים בישראל היו נוהגים שלא לעזוב את ביתם במוצאי־שבת בטרם שהספיק „איירונסייד" פותר את התעלומה, דבר דומה קורה עם „קולומבו". כך בפשטות נוהג גם הנשיא פורד והוא משתדל לא לקיים כל פעילות בעת התכנית — „השוטרת". המוצגת כל יום שלישי בשעה 9 בערב ברשת נ. בי. סי. מחוף אל חוף. גם כאשר הנשיא החליט לערוך, שבוע לפני יום הבחירות בניו־המפשייר, מסיבת עתונאים חשובה ובשידור חי להודיע לאומה האמריקנית על הריאורגניזציה בסי. אי. איי. סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב, הוקדמה ההופעה לשעה שמונה בערב, כדי למנוע התנגשות עם תכניתה האהובה של הנשיא, השוטרת.

בר דוברס מיד, יועץ הנשיא לעניני טלוויזיה, סיפר כי הנשיא לא התחשב בכך שיועציו המליצו על השעה 9 כשעה הטובה ביותר לשידור, במיוחד כאשר יש לקחת בחשבון שבחוף המערבי. השעה מוקדמת יותר בשלוש שעות. כן גילה יועץ הנשיא כי גם תכניותיהם של קנון וקוג'אק אהובות במיוחד על הנשיא פורד. בר מיד לא התאפק והוסיף הערה שלפי חיבתו של הנשיא לתכניות הטלוויזיה נראה כי יש לו נשמה של שוטר. אם נחשוב על כך שעל ארה"ב לשחק את תפקיד השוטר של העולם הרי בהחלט יש מקום לנשיא ארה"ב לקחת דוגמא מהשוטרים האמיצי לבם של קנון וחבריו ואולי ירווח לכל יושבי תבל.

מענין עד כמה זהירים עתה הנשיא ויועציו שלא להרגיז את אוהדי ארה"ב „בבעיותיהם האדיסטיים" של הבחירה המוקדמת. הם אינם מעוניינים לתכנן שום הופעה של הנשיא בטלוויזיה בעת שמתקיימים שידורי ספורט חשובים בחשש שמא יעורר הדבר את חמתם של אוהדי הספורט הרבים בארה"ב.

רשתות הטלוויזיה משתדלות לשמור על שוויון ההזדמנות לכל המועמדים. כלל זה מדאיג במיוחד את מטהו של הנשיא אשר יריבו רונלד ריגן מורגל בהופעות טלוויזיה והזמן השווה שמקדישות לו התחנות השונות הוא בעוכרו של הנשיא פורד.

השוטרת ושוויון הזכויות

שוטרת אמיתית, שאינה כוכבת טלוויזיה, כבשה השבוע כותרות עתונות ארה"ב. המדובר במדלין פלצ'ר, כושיה צעירה כבת עשרים, מהעיר פלינט במדינת מישיגן, אשר בודאי עוד תעסיק את הציבור וכלי התקשורת.

השוטרת הצעירה הועמדה השבוע לדין ובדיון מוקדם שהתקיים בבית המשפט התברר הסיפור הבא: כמה שוטרים בעיר פלינט היו בחופשה וכתוצאה מכך מצאו את עצמם שוטר ותיק, לבן, בשם קלבירד והשוטרת הכושית הצעירה, יחדיו ברשימת סיור בעיר. הם יצאו מתחנת המשטרה אל הרכב והחלו להתווכח מי יהיה הנהג. השוטרת כנראה היתה זריזה יותר והפתיעה את השוטר כאשר התישבה במהירות במושב הנהג. השוטר שנפגע מכך הורה לה לפנות את מושב הנהג עבורו והשוטרת סירבה והגיבה בשטף של עלבונות. השוטר אף הוא לא דיבר בלשון נקיה במיוחד אך לא הסתפק בכך אלא גרר את השוטרת ממקום מושב הנהג. השוטרת אף היא הגיבה באלימות ובעציצות התדרדרה הקטטה לחילופי מהלומות באלות ומכאן לחילופי יריות. השוטרת ירתה על שוטרים וקצינים לבנים נוספים שהגיעו למקום והם השיבו באש. בסך הכל נורו 14 יריות בתקרית זו כתוכם נפגע השוטר קלבירד מיריות השוטרת ואילו השוטרת נפצעה מאחד הכדורים אך לא ידוע מי מבין השוטרים היורים פגע בה.

השוטרת הושעתה מעבודתה והענין הפך הפקרה לנושא למאבק ציבורי למען שוויון זכויות לכושים ולנשים. אוהדיה של השוטרת כבר עוסקים בהדבקת מדבקות למכוניות בהן כתוב „צדק למדלין הוא צדק לכולם".

ההגנה כבר תיארה כי קו ההגנה שלה יהיה בודאי ההשפעות שיש לדעות הקדומות בעניין שוויון זכויות הנשים והכושים על התנהגותם של השוטר והשוטרת. כאן חברו יחד שתי בעיות חברתיות המעסיקות את החברה האמריקנית. במקרה אחד.

בשנת בחירות, העסוקה בעיקר בשאלות פנים וחברה יש סיכוי רב שמשפט כזה יצא מגדר משפט רגיל ויהפך לזירת מאבק פוליטית.

مكنز من الاصل

בחוג המשפחה

מאת נעמי גוטקינד

הליכות והלכה
פורים
מביאה הרבנית איילה גליקסברג

* לעולם, אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו (נדה ל"א).
* כשישראל עושים רצונו של מקום, הוא עושה להם נסים (מדרש תדשא ר').
* מי שאמר לשמן וידלק, יאמר לחומץ וידלק (תענית כ"ה).
* מבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה (מגילה ג').
* נשים חייבות במקרא מגילה, שאף הן היו באותו הנס (מגילה ד').

חצאית וחולצה לאביב

השילוב הקלאסי של חולצה וחצאית מופיע גם בבגדי ה־אביב הקרוב, אלא שבווריאציה חדשה. לא עוד חולצה מוכנסת וחצאית בעלת תצורה מבותנית אלא חולצה־טוניקה ארוכה עד למותן, בעלת כפי־פתח צווארון אך ללא כפתורים, הנלבשת מעל החצאית עם הגזרה המתגייה. החצאית עצמה תהיה בדרך כלל בעלת גיזרה ישרה וצרה, עם קפל אחד מלפניה או שני קפלים בצדדים. חוזרת גם החצאית הישירות ללא כל קפל וכן הגרסה „הפליסה" בעלת קפלי האקורדיון הדקיקים.
בתצלום — שתי מערכות ב־סגנון בניומר.

הרגלי קניה של עקרות בית בשנות ה־70

משותף מהרגלי אכילה וקניה, יחד ולבוש של מרבית ה־נשים בעולם המערבי היום, מאפשר לנו להסיק מסקנות, גם לגבי עצמנו, ממחקר שנערך ע"י הלשכה המרכזית לחקר שווקים בקרב המגע באנה וחמישים נשים אנגליות כדי לגלות מהן הרגלי הקניה והנוהגים המיוחדים לעקרות בית מודרניות. הנה תמצית המסקנות העיקריות של מחקר זה:

עקרות הבית עורכות את קניות המזון העיקריות, שלהן ב־תדירות נמוכה יותר מבעבר: כ־78% מהן אינן עורכות קניות עיקריות יותר מפעם אחת ב־שבוע, כנגד 40% עשר שנים קודם. בממוצע, שלושה סיבובי־קניות נוספים של מזון לשבוע, קניות משניות אלו שונות מאד מהקניה העיקרית.

עקרות הבית החייבות או ה־מסוגלות להוציא יותר כסף (נשות המעמד הבינוני ואלו ש־יש להן ילדים קטנים) עושות כן גם בעת קניותיהן המשניות.

*

הרגל הקניה המשנית אינו טוב להנויות בשירות עצמי. הח־נויות אלו, כולל הנויות של אגודות קואופרטיביות, גוזלות כמחצית מהקניות של צרכי מזון ומוצרי אחזקה משק בית בסי־בובי הקניה הראשיים, אולם רק שליש בסיבובי הקניות המשניים. במלים אחרות, כל נסיה להפחית את מספרם של סיבובי הקניות או להגדיל את היקף ה־קניות בכל אחד מהם יהיה ל־טובת הסקטור של השירות ה־עצמי.

*

וכן הצפיפה בתור מהווה גורם חשוב. השירות העצמי נראה כ־מהיר במדה רבה מהשירות ליד הדלפק, כאשר קונים כמות רבה של מצרכים, אולם איטי במדה רבה, כאשר קונים מספר קטן של מוצרים.

*

אחד מהגורמים המכריעים ה־בכתיבים את הצעד קיומן של הקניות הכשונות הוא המגבלה הפיזית של אפשרות הנשיאה של המצרכים הנקנים. זאת ה־סיבה, שאין עקרות הבית קונות בבסע הקניה העיקרי שלהן כ־מות גדולה מאד. זו גם כנראה הסיבה לכך, שנשים מבוגרות קונות פחות מאשר צעירות יו־תר.

גורם אחר הפועל כאן הינו אופיין החברתי של הקניות, ב־עיקר בין אמהות של ילדים ב־גיל הרך. רוב עקרות הבית אינן רואות תענוג מרובה בעריכת ה־קניות.

עקרות הבית מתייחסות לקנית מזון כאל משימה הדורשת מידה מרובה של כשרון, ושחובה על עקרת הבית למלאה על הצד ה־טוב ביותר. הן אוהבות, שיהיו להן מאגרי מזון גדולים, והן נהנות להשתמש בו. 3 מבין 4 נשאלות הסכימו לקביעה, כי „החלק הטוב ביותר בקניה הוא זה, בו הדברים נמצאים ברשו־תך בביתך".

עקרות הבית, שלגביהן מהווה „אגירת המזון" הנאה, צפויות לקניות יותר ובתדירות גבוהה יותר. במלים אחרות, הן מ־הוות כוח נגד להנאה ה„חבר־תית" שבעריכת קניה.

*

רוב עקרות הבית עורכות את קניותיהן, כולל קניות עיקריות, בסביבות מקום לביתן. רבע מ־

רוב עקרות הבית עורכות את קניותיהן העיקריות ברגל וההבדל מהקשר לנאמר לעיל ומגביר את ההשיבות, שיש לייחס למגבלה הפיזית של נשיאת המצרכים ה־ביתה. עריכת הקניות ברכב הולכת וגוברת, וחלקה כיום הי־נו כרבע מכלל הקניות העיק־ריות.

*

הנשאלות נהגו לערוך הקניות במרחק מירבי של 400 מטר מ־מקום מגוריהן.

היבט אחר של אותה תופעה הוא, כי „מהפכת הסופרמרקטים" הינה הרבה יותר מושלמת מ־בחינת מספר הקונים, שלהם היא השפיעה. הגיע תור הקניות בסופרמרקט לעולם כולו, ורק במוצעה שבנות החמישים נותרו עוד כיסי התנגדות קטנים. 7 מתוך עשר עקרות בית קונות באופן קבוע בסופרמרקט, ועוד שתים אחרות עושות כן מפעם לפעם.

*

אחד מהיתרונות העיקריים של הסופרמרקט בעיני עקרות ה־בית הוא, כי במסגרת זו נתן לערוך קניה ביתר יעילות. דבר זה נובע מראייתה של פעולת קניה הדורש מיומנות רבה, ו־שיש לבצע על הצד הטוב ב־יותר. הסופרמרקט מסייע בידן לעשות כן בשתי צורות שונות. באמצעות המצרכים שהוא מציע למכירה (מבחר גדול ומגוון יו־תר, מחירים בדרך כלל נמוכים יותר); ובאמצעות מהותו של תהליך הקניה: קל יותר לבדוק את כל האפשרויות, להשוות ביניהן ולהגיע לבחירה שקולה בסופרמרקט מאשר בחנויות ב־עלות שירות מסורתי. שיקול ה־דעת, שבו נוקטות עקרות הבית בערכן את קניותיהן בסופרמר־קט, נראה גם בזמן, שהן מק־דישות לקניות 20 עד 25 דקות בממוצע, לכל מסע קניות ראשי.

חנויות בשירות עצמי נמצאות, כמובן, במקום פחות חשוב ב־קניה של מוצרים הצלולים ל־התקלקל כאשר בקניות של מצ־רים ארוזים.

*

הגמישות הינה יתרון חשוב לירקן ובמדה רבה יותר גם ל־קצב. עקרות הבית חשות, כי ניתן בידן לקבל את המשקל, הגודל והחלק המדוייקים, שהן מבקשות. האריזה המוקדמת ה־נהוגה בסופרמרקטים מגבילה את אפשרות הבחירה הזו והיא אף דוחה כשלעצמה. הסריוה הינה היתרון הגדול השני של הקצב או הירקן. הרעיון, כי ש־. אדם מוגדר האחראי באופן ברור ל„כבר, מהווה ערובה מ־סוימת בהקשר זה. בסופו של דבר, השירות האישי המרענן אצל הקצב או הירקן נראה כ־חשוב יותר באשר זה, שמעניק החנוונה. הסיבה לכך היא, כי עקרת הבית חשה עצמה פגיעה יותר, חסרת אונים וחסרת בט־חון עצמי — ולכן נזקקה ליותר עזרה — כאשר היא עוסקת ב־מוצרים הצלולים להתקלקל. נ־שים מפריפות מוותרות על כל שיפוט עצמי: „הקצב שלי יודע מה אני אוהבת".

*

באופן כללי, רבע מהנשים עורכות קניות יחד עם בעליהן. הרגל זה עשוי להעלות את הו־צאותיה של עקרת הבית: הבעל הינו גורם המשפיע בכיוון ה־דוד הקניה מאשר בכיוון הה־פוך, יכולתו כסבל לא הסולא בפז והדבר מרחיק את ה„מגב־לה הפיזית" של נשיאת המצר־כים הביתה. אותו דבר נכון באשר לכל אחד מבני משפחה של עקרת הבית. לסיכום, מש־פחה, שאנשיה עורכים קניות בצוותא, קונה בהיקף גדול יותר ולעתים רחוקות יותר רוב ה־הוצאות מוקדשות לקניות עיקר־יות, ומכאן שהן נעשות בחנו־יות בשירות עצמי.

כיצד מבטיחים הכנסה למשפחות בעלות הורה אחד?

המשפחה החד־הורית מהווה בעולם כקבוצה חברתית פגיעה במיוחד בתחומים הרגשיים, חברתיים, חוקתיים ו־כלכליים.

למרות שמשפחות אלו זכו להסדרים רבים של שירותים וגימלאות בסעם המיוחד לביטוח לאומי עדיין הן אותרו ב־קבוצה האוכלוסיה שבה תחולה העוני היא מן הגבוהות בישראל. קשה מכל הוא מצבן של הנשים שהן ראש משפחה יחיד לילדים רבים.

על אף הפעלתה של מערכת בסים השלובים לציבסום מצוקתן של שכבות שונות באוכלוסיה, עדיין לא נפתרה הבעיה ולוא בחלקה.

בסקרים שנערכו בקרב משפחות אלה הודגשו הקשיים ההוכריים של אלמנות וגרושות, הנאלצות לצאת לעבודה בגלל מצבן הכלכלי הקשה, כשהן מטופלות בילדים, גם כאשר ההוצאות השגת הכנסה הן גבוהות וגם כאשר שכר ברוטו צפוי להן נמוך בדרך כלל.

המסקנות המתבקשות מהמחקרים שנערכו הן, כי יש צורך בבחינה מחודשת של מערכת הבטחת ההכנסה למשפחות אלו.

המחקרים ותוצאותיהם מתייחסים גם להטבות סוציאליות למקבלי קיצבאות זיקנה ושאירים, כשהם נוגעים בעיקר באשה כראש כשפחה יחיד, כאשה הזכאית לקיצבת זיקנה וכאשה הזכאית לקיצבת שאירים.

המחקר נוגע בעיקר באותן נשים הזכאיות לתוספת הס"ס עקב לקיצבתן. קבוצה זו היא אחת השכבות החלשות ב־אוכלוסיה בבחינה חומרית.

המערכה המטפלת בנשים אלו, באשר הן, זוכה לשיפורים מתמידים ומגמה לכלול בתוכה הוצים חדשים, כמו הדאגה לאוכלוסיה, הנשים הנפשות, או הגרושות הזכאיות לדמי מזונות.

סדרת מחקרים אלו המיבצאים שעלו בהם הובילו לתיקונים נבכבים בחוק הביטוח הלאומי: שיקום מקצועי של אלמנות, דמי מחיה בתקופת הכשרתן המקצועית, דמי מענות וה־רפורמה בביטוח משפחה מרובה ילדים, ובכך נסללה הדרך לפתרון הבעיה ולהקלת המצוקה.

מדף ספרי הילדים

הילדה שברחה מהמנזר

ספרות דתית המיועדת מראש לילדים מבתים בסורתיים ושד־מרי מצוות מועטה מאוד ביש־ראל. אפילו עתוני ילדים בעלי מגמה דתית הם במספר מצומ־צם ביותר — סיבה זו מצדיקה שבעתיים הפנייה לרקור אל ס־פורו של שמואל ארגמן, שהו־פיע לאחרונה בניקוד ועם איו־רים.

לדברי המחבר מטרתו בחיבור העלילה היתה לחשל את ההכרה היהודית ולהנך לאמונה בה', ל־אהבת תורה ולאהבת ישראל ו־הארץ. אין ספק — מטרה נעלה. ייחודו של ארגמן בכך שהוא מנסה להגשימה דרך סיפור מתח הרפתקאות מתוך הנחה שרוב הילדים אוהבים מתח וכך אפ־שר לשכנעם לקרוא — ובדרך אגב, להחדיר בהם את המגמות החינוכיות והדתיות של המחבר. באשר שמו"ל הספר, היא התנועה

להפצת התורה, אפשר כמובן ל־סמוך בלב שלם על מגמות אלה. באחד מפרקי הספר, תוך כדי נסיעה במטוס הנחטף ע"י מחב־לים ערביים־פלשתינאים, בתפ־רוחת שיחה בין גיבורת הסיפור ג'ינט ובין דודה זאק שנושאו הכבית הטיונים בעד שיבה עם ישראל לארצו ואחיזתו בה. ה־דוד מצטט למשל את פרוש רש"י לפסוק א' בספר בראשית, ובאחר שהדברים מובאים תוך כדי שיחה ערה, יכולים ילדים כבני תשע עשר, לקלטם ולפ־גלם, מבלי לפגוע בקצב הקרי־אה. עובדה שהיא השובה ביותר בעת בחירת ספר העשוי להת־קבל על דעתם. ארגמן מודיע בפתח הדבר לספרו כי בכוונתו להפיץ ספרי קריאה נוספים ל־ילדים ולנוער הכתובים ברוח ה־תורה היהודית ואין ספק שיש לברכו על מגמה זו.

שח־מט

בעריכת שלמה קנדלשיין

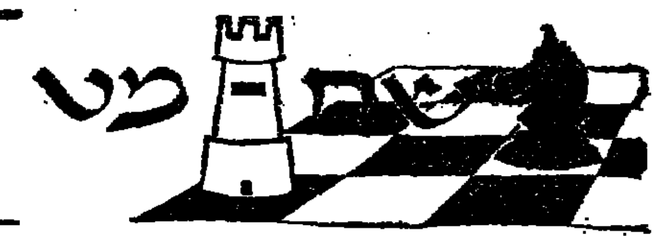

יאיר קריידמן — „רב אמן בינלאומי"

לאיון לדרמן — „אמן בינלאומי" בתום התחרות הבינלאומית בבאר שבע (18.2 — 1.3.76)

„תחרות פוריה" כך ניתן לכנות את התחרות הבינלאומית שהסתיימה ה־שבוע בבירת הנגב — באר שבע. שני ישראלים זכו יחד במקום הרא־שון. שני ישראלים זכו לדרגה בינ־לאומית בשחמט. בסיכום הישראלים „נתנו את הטון" בתחרות. לפני ש־נרחיב את הדיבור על הצד המקצועי של התחרות ומהלכה הובה עלינו לציין בראש ובראשונה את השגו המצויין של האמן הבינלאומי הרמת־גני יאיר קריידמן שהיה לדעתנו „גו־לת הכותרת" בתחרות „פיניש" מצויין של יאיר קריידמן בסבבים האחרו־נים של התחרות, נצחונו הנאה ב־סיבוב האחרון של יאון לדרמן „ב־קרב המכריע" לקבלה הדרגה הבינ־לאומית הבכירה ביותר בעולם ה־שחמט, נצחונותיו על שני רבי ה־אמנים היוגוסלבים דמיאנוביץ' ומא־רוביץ' היקנו לו בצדק את המקום הראשון יחד עם רב אמן ליברזון, ובעל לכל קריידמן הוא „הצבר" ה־ראשון הזוכה בדרגה „רב אמן בינ־לאומי בשחמט" (הואר זה יקבל קריידמן רשמית בישיבת ועדת הדרוג של הפיד"א בחודש אוקטובר בחו־פה)!

גם עמיתו הישראלי ליאון לדרמן מקריה גת זכה בדרגה בינלאומית נכבדה „אמן בינלאומי". לדרמן ש־הוביל בסבבים הראשונים של התח־רות נחלש קמעה בסיום אולם בהח־לט ניתן לומר כי היה בין בצטייני התחרות. נציין גם את נצחונו על רב אמן דמיאנוביץ'. לגבי רב אמן והדימיר ליברזון אלוף ישראל שהלק את המקום הראשון יחד עם קריידמן מהווה הישג זה המשך להצלחותיו המרשימות בזירה הבינלאומית המ־ביאות כבוד למדינת ישראל. ליברזון נמנה על טובי השחמטאים בעולם ובתחרות באר שבע היה היחיד שלא הפסיד כל משחק!

בפרסים נוספים היו: „האמנים הבינלאומיים" שמעון כגן, יעקב ב־ליימן ווויליאם הרטסטון (אנגליה) ו־

כן רב אמן דראגן מרוביץ' היוגו־סלביה. לעומת זאת הבר היוגוסל־בי באסה דמיאנוביץ' אכזב.

„מזל ביש" פקד בתחרות את ה־אמן הישראלי השלישי שהיה מסוגל לקבל הואר „אמן בינלאומי בשח־מט" — יצחק רדשקוביץ' מראשון לציון שהפסיד בעבודה עדיפה במשחק הגורלי של הסבוב האחרון לאיסלק־סמבאני פאטי... „אכן גם למזל יש מה לומר".

סוגר את טבלה התחרות „זקן ה־משתתפים" האמן הבינלאומי ההתיק משה צ'רניאק שזכה לימים גדולים ומוצלחים בעבר. בתחרות זו זכה בנצחון בודד על רב אמן מרוביץ' בסיבוב הראשון ומאז לא שפר גורלו. עד לסיום.

בין השחקים הבולטים הנוספים נציין את נצחונו של לדרמן על דמיאנוביץ', את נצחונו של כגן על מארוביץ', וכן את נצחונו של נציג „העיר המארחת" — שלמה גיפרמן על דמיאנוביץ'.

כללית היתה זו התחרות טובה מרתקת וקידמה רבות את „בשחק ה־מלכים" בנגב. סבוב אחד של התח־רות נערך בירוחם.

גם הפרסים הנכבדים בתחרות ב־סך כולל של 24 אלף לירות הוסיפו מימד מתח ובעל אתגר כלכלי ל־משתתפים. את הפרסים תרמו עירית באר שבע, המועצה המקומית ירו־חם, האיגוד הישראלי לשחמט ומו־סדות כלכליים בנגב. לסכום יש לציין את מארגני התחרות שללא יוזמתם הברוכה לפני ובמשך התחרות אין לתאר כלל את התחרות בלעדיהם. בראש ובראשונה נציין את „הרוח החיה" של ההסתכם בבאר שבע — השופט הבינלאומי אליהו לבנה אבי רעיון קיום התחרות הבינלאומית ב־באר שבע, ובוצאיו לפועל. לבנה שהיה דמות מרכזית בחיי השחמט בלנינגרד מוסיף בפעלו החשוב גם בארץ.

בבאר שבע שימש לבנה כמנהל ושופט ראשי של התחרה שהתנהלה בצורה נאה בסיוע של ליעד גרינ־פלד, בוריס ירבג, ואלמוג בורשטין.

בטקס הסיום ברכו זלמן גורביץ סגן יו"ר האגוד הישראלי לשחמט „איש השחמט" בעירית באר שבע סגן ראש העיר בן ציון כרמל שהב־טיח להפיק את התחרות הבינלאומית בבאר שבע „למסורת בידי שנתיים".

הדירוג הסופי:
1—2. ליברזון וקריידמן — 9½ נק' כ"א 3—7. מארוביץ', הרטסטון, כגן, לדרמן ובליימן — 6 נק' כ"א 8—10. דמיאנוביץ', רדשקוביץ' וטאטאי — 5 נק' כ"א 11. גיפרמן — 4½ נק' 12. צ'רניאק — 1½ נק'.

חידוה הלימודיה" (משה צ'רניאק — אמן בינלאומי) 3. „חוקה ושיפוט בשחמט" (אבשלום חושע — שופט בינלאומי).

מרכז יום העיון — שלמה קנדל־שיין יו"ר ועדת ההדרכה.

מד כושר חדש נכון ליום 31.12.75 („רנקינג")

יצא מד הכושר החדש. להלן שמות עשרת הראשונים (בסוגריים מספרי־הם במד הכושר):
1. ליברזון (2615), קריידמן (2525), רדשקוביץ' (2518), לדרמן (2513), שמקוביץ' (2491), כגן (2473), בליי־מן (2456), בלישן (2444), פרץ (2440), דוד ברנשטיין (2436).

גמר אליפות הארץ

שלב הגמר של אליפות הארץ לגב־רים תשים יתקיים במלון „גוף" ב־היפה בין התאריכים 13—29/5.76.

בין הגברים הבטוחי ההשתתפות בגמר: ליברזון, צ'רניאק, שמקוביץ', קריידמן, רדשקוביץ', לדרמן, מני־בין, כגן, בן ציה, גלפר, בירגבוים, אריה לב, משיאן, דוד ברנשטיין ורום.

השחקן ה־16 יקבע בדו־קרב של 4 משחקים בין דומיניץ וגרינפלד ש־סיימו יחד במקום הראשון בבית הצי הגמר בראשון לציון עם „ברגר־שוה.

הדו קרב יחל ביום א' הקרוב ב־תל אביב. באם לא תיפול הכרעה ביניהם בתום 4 משחקים הערך הגרלה בין השניים לקביעת המנצח אלא אם כן יסכימו השניים לשחק 3 משחקים נוספים. אז הערך הגרלה מחודשת על צבע המשחק החמישי ואם בתום 3 המשחקים לא תיפול שוב הכרעה יעלה לגמר זה ששחק פעמים ב־שחור.

גמר אליפות הנשים הערך במקביל לאליפות הגברים בהשתתפות 12—14 שחמטאים.

באליפות „הפועל" שער הנגב ש־נערכה בקבוץ גבים בניהולו של א"ה סוטר ובשיפוטו של הוליך שמסטובסקי השתתפו 14 שחמטאים שהתחרו ב־11 סבובים „שוויצריים".

במקום הראשון יונתן רוזה מכ־ברים עם 9½ נק' לפני משה ורדי — 8 נק', אביב ליבוביץ' — 6½ נק', אביר פלום — 7 נק' וכו'.

*

„שחמט בקזינו"

ד' פיפיאל — ברקו (מונטה קרלו 1906)

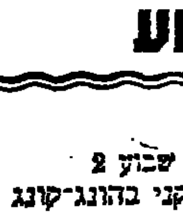

1. — רז1!! הלבן נבצע בחלל מה:2h × או הפסד מלכה.

יצא לאור

„דיני הממונות בתלמוד" לר' שלום אלבק

יצא הספר „דיני הממונות בתל־מוד" מאת ה' שלום אלבק, הוצאה דביר, 664 ע'. בשבעה־עשר פרקי הספר, מגדולי חקר התלמוד, סבאר בבקיאות ובעומק ההבנה את העקר־רונות ומושגי היסוד בדיני ממונות.

■ שהבי חיים וייצמן, אגרות, כרך שש (מארס 1913 — יולי 1914). ערכים גדליה יגב, שפרה קולק ואביתר פריאל, עורך כללי: מאיר וייגאל, הוצאת מוסד ביאליק, 512 ע'.

— מגילת אסתר עם ביאור ...ליהסד, מאת הרב זלמן סו־רוצקין, תצ"ל, ירושלים, תשל"ו.

— הג הפורים בקהילות ישראל, מאת יוסף שצר, משרד החינוך וה־תרבות, אגף הנוער, ירושלים, תשל"ו.

— בה"שג, ירחון להרבות ולאמנות, עורך אדם ברוד, גליון 8, הוצאת האגודה לקידום אמנות דמם.

— מקומות קדושים בארץ־ישראל, סדרה א"י, ירושלים וסבי־בתה, הדפסת, בהוצאת משרד הדתות, המחלקה להסברה, ירושלים, תשל"ו. בסדרה זו שלושה חלקים על המקו־מות הקדושים בארץ.

— יום השבת מבואו ועד צאתו, מאת הבה מלכיאל ראובן אברמ־וביץ, עיצוב ואיורים דבורה מוסהידוף, עריכה שמואל בורנשטיין, המחלקה לחינוך והרבות תורניים בגולה.

— שירתים סוציאליים בישראל, יעדים ומגמות, מאת ד"ר בשה־אריה קורץ, קובץ הרצאות ומאמרים, 1960־1975, מאת המנהל הכללי הקו־דם של משרד־הסעד, שבהוצאה יצא הספר.

— סאונים, ירחון לספרות, יו"ל על־ידי אגודת הסופרים העברים, שבט תשל"ו, העורך ב. י. ביכלר.

— שירים, סיפורים ומחזות מאת יעקב שטיינברג (שיצא כינכס במהדורה קודמת) כינס והקדים מבוא ישראל כהן, הוצאת אגודת הסופרים העברים והוצאת דביר, תשל"ו. — 363 עמ'.

— מבנקם ההם, שירים ורשימות באידיש, מאת יוסל לרנר, הוצאת י"ל פרץ, תשל"ו, 313 עמ'.

■ מפעלות פועלי ארץ ישראל: גורמים להסכמה, מאת יעקב גולד־שטיין, עם־עובד, הרבות והינוך, 191 ע'.

— במעגלי ישראל, פרקי הדרכה, מהות והסכיתם, מאת ב. צ. אפרתי ה. פריהון. המחלקה להנוך ולתרבות תורניים בגולה של ההס־תדרות הציונית העולמית, ירושלים, תשל"ו.

■ ספר תהילים, קריאת עיון, מאת צבי אדר, הוצאת צ'ריקובר — בגדר „גומאי" לספר מדע ומחקר.

■ הגגב יוצר האר כינו, בהתאם לתכנית הלימודים החדשה מאת ד"ר ברוך, הוצאה עם עובד, 168 ע'.

● איזה ברק: ספורים לילדים, מבור יגד, מאת נידה הראל, ציורים גיורא כרמי, עם עובד תשל"ו.

● פרקי יוהב רשימות, מאת ישעיהו אברך, מביא הפרקים מאת דוב סדן, הוצאת עם עובד, תשל"ו, 42 ע'.

● הסכיבה דה־קלר ריבאן, מאת מדם דה־לה־פייט, הוצאת ספרית גבעת־דביל, 158 ע'. ספר הנחשב לראשית הרומאן המודרני.

● אל העצה הרעה, סיפורים מאת עמוס עוז. עם עובד, ספריה לעם, תשל"ו 184 ע'.

● ילדה שגדלה, ספירה על הוהלה, בנוקד, מאת בעמי ישכיצר, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 124 ע'.

● בירי מבאים, מהדורת שניה מתוקנת, מאת שרה ארליכביך־סוזקה ביה להחמי הגיסאות, הוצאה ה־קיבוץ המאוחד, תשל"ו, 261 ע'.

● הקר יהדות הימן בביבליוגרפיה לישנות 1935—1975, מאת יהודה רצהבי, בוסף לקריית ספר, כרך נ', תשל"ו.

● הפרים כפלה הצליו, בצריכה הרב שמחה עלברג.

● מיגית הפליית על ברית הממ־עצות, מאת ש. ז. שרגאי, הדפים בשנתון „שנה בשנה", ירושלים.

● אל השכינה עירים, מאת א. אהוסי, הוצאה פרקלין, תשל"ו.

● על ששנה פשר האנושית ה־מתורבתת, מאה ברנארד לרנר, עברית ד"ר בצלאל קהלה, הוצאת שוקן, תשל"ו, 97 ע'.

יום עיון למדריכי שחמט

ביום ה' 11.3.76 יתקיים בבית ספר „א. ד. גורדון" בתל אביב (רח' סלם 7 ליד מלון „הילטון") יום עיון למדריכי שחמט בטפם ועדת ההד־רכה של האיגוד הישראלי לשחמט. ההשתלמות תחל בשעה 15.00 בנושאי ההרצאות:

1. „פיתוח כישורים אישיים אצל הנערים" (הרצאה יצחק שטיין מנהל ביה"ס, ומוסמך להינוך) 2. „הטל־

בתי קולנוע

ירושלים

שעות הצגה
בימי חול — 4.00—7.00—9.00

חן שבוע 2 אמריקני בהונג־קונג

סינרמה שבוע 2 ג'וקר

דרייב אין שבוע 2 שוד ההליקופטרים הגדול

פאר שבוע 8 עוד יאיר השחר

אורנע שבוע 6 אחר הצהרים של פורענות

אוריון גבירתי הנאוה

ארנון יהלומים נוצצים בלונדון

מיטשל מתנה משמים

הבירה שבוע 2 איזו בת דודה

חיפה

אורה יופי של צרות

אמפי שבוע 2 בשיני הכריש

ארמון שוטרים שבאלה

אורלי אידי אמין דאדה

חן שבוע 4 רולרבול

פאר שבוע 2 מלחמה ואהבה

רון מלכודת בירת דבש

תל־אביב

אסתר שבוע 8 בעבור חופן יהלומים

גת שבוע 15 מלחמה ואהבה

שמים על הארץ

(סוף מעמ' 4)

שבעליצא נוצרה הורה. שכלב. מלאי רזונות חיים, אשר שיות תולין שלהם ריח בשמים גוף הסכנה".

במסה חסרים פרקים על פנימיות תורתו המוסר, אישה ואח־רותיה, שלימודה להעלות את הארץ אל השמים, להעלות את הה־בהכרתו ובמידותיו. כמו־כן חוסר תיאורה של הישיבה מהאלה ואילך. השקידה בתורה עד כלות הנפש, הלמדנות בהבינה "ער בירידתה לסוף הדעת ובצלילותה. בפרקה הבליט מה שראה, הב־ותשא ברוחו ובנפשו. זו כתיבה שבה רוטטת נשמתו.

הוא חותם את דבריו במעשה בבעש"ט וחבריא שלו שם לברדיטשב לראות את פני ר' לייבה בביתו. אמר יום "ויד" הלכו לשוק וראו שהנה שומד ר' לייבה ומסיח עם אכר אחד. אתם אכר זה מיהו? ר' שאל הבעש"ט השיב, „אליהו הנביא הוא נתפללו אנשי הבבריא. הוסיף הבעש"ט בלחש: „לא ר' ליי הוא שיש לו גילוי אליהו, אלא אליהו הוא שיש לו גילוי ר' לייבה". סיפור חסידי המביע את היהודי במזרח־אירופה שבה לשיאו „מי כעמך ישראל גוי אחד".

ביקורת, מחקר וקטרוגו של ...

(סוף מעמוד 4)

שהורשבים" אומר ברזל „ומי שלא מעוניין בפרשנות לא חייב לקרוא אותה. אדרבא, אני זוכר בשקור־

צוויל המגוה פירסם פרשנות „פת שלמה" — שמה הקסה דווקא בפרשה. ומה ערך הב הפרשן מסביר מה זה „התמוה שב„עד עולם". סוף סוף שן אינכו מתפרץ לדלת מבוקר לא ישקע בפרוש סיפור של אגתה כריסטי, אבל של ג'ויס או קפקא, משום דהיות המורכבת. שבה, היא לפרוש, והקורא עצמו בוהלם בעיין שיבוא איש מידון מגשר קריאה ויעזור לו להבינה. זהו מפרשים מצליחים או מצליחים חות — זה עניין אחר לא זה יוהר. אלא הוא בא לטלי את מדו ותפקידו של המבקר. דוק הוא מאשים פרשנים כגון אילו מפרשים עד תום וכבד סים את היצירה מסוף קיסם גם זו אשליה. אין פרוש עד תום — הוא יכול רק את יחודיותה וקשריה המיוחד מה שאני מכנה הכתיבה ריאליסטית, המעוררת הלוקם יכול להסביר למשל מאיזו צומת בלק הכלב או למה דמות כמו גמולה. הוא יכול על הבניות דומות, נושאים ביצירות — כל זאת כתוך קריאה ולא כמניע לה. סיכומו של דבר — ובמו אדם להביע בקורה גם על רת, אבל חבל שיוזר נתפס סים רשוריים ותו לא".

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 (להלן: „החוק")

בהתאם לסעיף 149 לחוק ניתנת בזה הודעה כי מר המבורגר שלמה הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים (להלן „הועדה המקומית") בקשה להתרת שימוש חורג ו/או הקלה בנכס גוש 30007 חלקה 157 ברחוב חוקיהו המלך 28 בירושלים דהיינו: ניהול מכלת, משקאות משכרים באזור מגורים.

את ההתנגדויות להתרת השימוש החורג ו/או ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו. לועדה המקומית במשרד מהנדס העיר רחוב הלל 23, ירושלים.

בכבוד רב,
מ. מבבנשתי
מ"מ יושב ראש הועדה המקומית

מדינת ישראל

לשכת ההוצאה לפועל בתל־אביב—יפו

תיק מס' 41607/70, 41608/70

מודעה בדבר מכירת מקרקעין

מוצעים בזה למכירה המקרקעין המתוארים להלן לסילוק חוב בסך 105,242 ל"י המגיע מהחייב דוד סלה לזכות דגן יעקב המיוצג ע"י יעקב רוזן עו"ד מרח' יהודה הלוי 45 ת"א.

על המעונין בקניית המקרקעין להגיש ללשכה זו הצעה בכתב תוך 15 יום מפרסום הודעה זו. ההצעה תפרש את שמו, מענו ומספר הזהות של המציע, ואת הסכום המוצע, ויצורף להצעה שיקבון בסכום שלא יפחת מ־10% מהמחיר המוצע.

פירוט המקרקעין:
המקום: רח' ז'בוטינסקי 61 רמת־גן: מספר הרישום: חלקה 617/1 גוש 6205 (מרתף).
המקום: רח' ז'בוטינסקי 61 רמת־גן: מספר הרישום: חלקה 617/3 גוש 6205 (חנות).

תאור המקרקעין, סוגם, טיבם ו־שימוש בהם:
מרתף בשטח של 30 מ"ר וחנות בפינה המערבית של הבית בשטח 31 מ"ר. החנות והמרתף מחוברים ב־מדרגות פנימיות.

שעבודים והגבלות:
משכנתא ראשונה לזכות בנק דיסקונט לישראל בע"מ בסך של 80,000.— ל"י על שתי החלקות.

פרטים נוספים:
החנות והמרתף מושכרים בשכי־רות חופשית עד 1 באפריל 1977. דמי השכירות עד התאריך הנ"ל שולמו מראש ואינם כלולים בהצעה.

המקרקעין נשומו בסך 164,000.— ל"י כדלקמן:
החנות הוערכה ב־108,000 ל"י
והמרתף בערך ב־56,000.— ל"י.
תאריך: 3.3.76

חיים בוזמן
פ"ג המוציא לפועל

בבית משפט השלום בתל־אביב

תיק אז. 1613/75

הזמנה לדין

למר בוחבוט רפאל שכתובתו תולון רח' אילת 92/8 וכיום בלתי ידועה.

הואיל והתובעת עמידר בע"מ ע"י ב"כ י. ברקסבאום עו"ד מחולון הגישה לבית־משפט השלום בתל־אביב תובענה נגדך, כמפורש בכתב התביעה הנמצא בתיק הנ"ל, הנך מוזמן להתייצב למשפט ביום 7.4.76 שעה 8.30, ודע לך, שאם לא תתייצב למשפט ביום האמור בהזמנה ינתן באותו יום פסק דין שלא בפניך.

הדסה אובשרוב
מזכירת שופטים

1.3.76

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 935/76

בענין: צוואתו של המנוח נתן (ד"גה) סלבון ז"ל בעל ת. ז. מס' 6480608 (להלן: „המנוח") שמקום מגוריו האחרון היה בני־ברק.

המבקשת: שרה מריאן בעלת ת. ז. מס' 4/167055 מרחוב ירושלים 36 בני־ברק.

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט, בבקשה לבתן צו קיום צוואתו של המנוח מיום 17.7.74 והריני מזמין בזה כל אדם שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח והרוצה להתנגד למתן הצו, להגיש תוך ארבעה עשר יום מיום פרסום הזמנה זו, את טעמי ההתנגדות. שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

(—) רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 1883/76

בענין: עזבון המנוח מיקלוש נוסן ז"ל (ת. ז. 0332754), אשר נפטר ב־בית החולים ליבנשטן ברעננה ביום 16.10.75 (י"א בחשון תשל"ו).

המבקשת: חנה נוסן, מרח' סטרומה 1, נתניה, ע"י ב"כ עו"ד פנינה אלראי מרח' הרצל 15, נתניה.

להוי ידוע, כי המבקשה הנ"ל הגישה לבית המשפט בקשה לבתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל.

הריני מזמין בזה כל אדם להתייצב בבית המשפט תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו וליתן טעם. אם יש לו טעם כלשהו, מדוע לא ינתן צו המכריז על ירושת המנוח. שאם לא כן יתן ביהמ"ש צו כטוב בעיניו.

(—) רשם בית המשפט המחוזי

בית הדין הרבני האזורי טבריה

תיק 266/

הוגשה בפני בית הדין בקשה צו ירושה על עזבון המנוח בן יוסף טרבולוס ז"ל שנפטר בתאריך ב' שבט (3.1.76).

המבקשים אלמנתו לבנה ו־בניו: יוסף, יצחק, רפאל טרבולוס.

הזמנה

כל התובע טובת הנאה וכל שיש לו סיבה להתנגד לבקשה יבוא לבית הדין וימסור טענות 15 ימים מתאריך פרסום הנ"ל שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

הרב יוסף ... (—) מזכיר בית הדין

בית הדין הרבני האזורי ... אשקלון

תיק מס' ...

הוגשה בפני ביה"ד בקשה ירושה על עזבון המנוח ... שנפטר בתאריך ה' אדר א' (6.2.76).

המבקשים: האלמנה ... הבנים(ות): ברוך וחיים ... נעימה וזיוה.

כל התובע טובת הנאה או ... בעזבון שהבקשה בהיותה אליו להתנגד לה, יבוא למזכיר ... טענותיו תוך 15 יום מיום ... הזמנה זו, שאם לא כן יתן ... צו כטוב בעיניו.

הרב ב. ... המזכיר הראשי

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 36/

בענין: צוואת המנוח אברהם שנפטר בבני־ברק 22.8.75

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה ... משפט זה בקשה למתן תוקף צוואת המנוח הנ"ל ע"י א. ... וצלר דבורה.

כל הטוען נגד מתן תוקף צוואת המנוח הנ"ל יגיש ... משפט זה את טעמי התנגדותו תוך 15 יום מפרסום הזמנה שאם לא כן יצהיר בית המשפט על תקיפות הצוואה.

רשם בית המשפט המחוזי

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה ... הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק)

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי בר אופק ישותי הגישו לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה התרת שימוש חורג בנכס גוש ... חלקה 132 ברחוב סלומון 22 ירושלים דהיינו: ניהול בית בשטח שיועד לשטח צבורי פתוח.

את ההתנגדויות להתרה ... חורג הנ"ל אפשר להגיש ... שבועיים מתאריך הודעה זו ... המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הל' 23, ירושלים.

מ. מבבנשתי
מ"מ יו"ר הועדה המקומית

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה ... הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק)

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי בר נהוראי ... הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת שימוש חורג בנכס גוש 30059 חלקה 116 ברחוב הנביאים 32 בירושלים דהיינו: חרושת ברזל באזור מגורים.

את ההתנגדויות להתרה ... חורג הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו ... המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל 23, ירושלים.

מ. מבבנשתי
מ"מ יו"ר הועדה המקומית

בית הדין הרבני האזורי תל־אביב—יפו

תיק מס. 8010/ל"ו

גב' פיאלקוביץ לאה ת"ז 426587 מבקשת בפני ביה"ד הרבני האזורי לתל־אביב—יפו לאשר את בקשתה לגט פיאלקוביץ יוסף שהתגורר בבלגניה, בחיפה, ב"ה ...

המזכירות

בית הדין הרבני האזורי תל־אביב—יפו

תיק מס. 8011/ל"ו

גב' גבעוני דוריה ת"ז 6591926 מבקשת בפני ביה"ד הרבני האזורי לתל־אביב—יפו לאשר את גרושיה ממר אביאל בן יהודה שהתגורר באביבי בשנת 1975.

המזכירות

בית הדין הרבני האזורי תל־אביב—יפו

תיק מס. 8020/ל"ו

גב' גולדר גילי ת"ז 6568658 מבקשת בפני ביה"ד הרבני האזורי לתל־אביב—יפו לאשר את גרושיה ממר הגאדיסם בשם שהתגורר בעיר ... פרס, כ"ו שבט תשכ"א.

המזכירות